PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR **SENATUL**

Lege privind Codul de procedură civilă

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CUPRINS

Titlu preliminar. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă şi principiile fundamentale ale procesului civil.....art.1-27

Capitolul I. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă.....art. 1-3

Capitolul II. Principiile fundamentale ale procesului civil.....art. 4-22

Capitolul III. Aplicarea legii de procedură civilă.....art. 23-27

Cartea I. Dispoziţii generale.....art. 28-180

Titlul I. Acţiunea civilă.....art. 28-38

Titlul II. Participanţii la procesul civil.....art. 39-88

Capitolul I. Judecătorul. Incompatibilitatea.....art. 39-51

Capitolul II. Părţile.....art. 52-86

Secţiunea 1. Folosinţa şi exerciţiul drepturilor procedurale.....art. 53-55

Secţiunea a 2-a. Persoanele care sunt împreună reclamante sau pârâte.....art. 56-57

Secţiunea a 3-a. Alte persoane care pot lua parte la judecată.....art. 58-76

§1. Intervenţia voluntară.....art. 58-64

§2. Intervenţia forţată.....art. 65-77

I. Chemarea în judecată a altei persoane.....art. 65-68

II. Chemarea în garanţie.....art. 69-71

III. Arătarea titularului dreptului.....art. 72-74

IV. Introducerea forţată în cauză, din oficiu, a altor persoane.....art. 75-76

Secţiunea a 4-a. Reprezentarea părţilor în judecată.....art. 77-85

§1. Dispoziţii generale.....art. 77-78

§2. Dispoziţii speciale privind reprezentarea convenţională.....art. 79-85

Secţiunea a 5-a. Asistenţa judiciară.....art. 86

Capitolul III. Participarea Ministerului Public în procesul civil.....art. 87-88

Titlul III. Competenţa instanţelor judecătoreşti.....art.89-136

Capitolul I. Competenţa materială.....art. 89-101

Secţiunea 1. Competenţa după materie şi valoare.....art. 89-92

Secţiunea a 2-a. Determinarea competenţei după valoarea cererii introductive de instanţă.....art. 93-101

Capitolul II. Competenţa teritorială.....art. 102-114

Capitolul III. Dispoziţii speciale.....art. 115-120

Capitolul IV. Incidente procedurale privitoare la competenţa instanţei.....art. 121-136

Secţiunea 1. Excepţia de necompetenţă şi conflictele de competenţă.....art. 121-128

Secţiunea a 2-a. Strămutarea proceselor. Delegarea instanţei.....art. 129-136

Titlul IV. Actele de procedură.....art. 137-168

Capitolul I. Forma cererilor.....art. 137-141

Capitolul II. Citarea şi comunicarea actelor de procedură.....art. 142-162

Capitolul III. Nulitatea actelor de procedură.....art. 163-168

Titlul V. Termenele procedurale.....art. 169-175

Titlul VI. Amenzi judiciare şi despăgubiri.....art. 176-180

Cartea II. Procedura contencioasă.....art. 181-510

Titlul I. Procedura în faţa primei instanţe.....art. 181-442

Capitolul I. Sesizarea instanţei de judecată.....art. 181-199

Secţiunea 1. Dispoziţii generale.....art.181-182

Secţiunea a 2-a. Cererea de chemare în judecată.....art. 183-193

Secţiunea a 3-a. Întâmpinarea.....art. 194-197

Secţiunea a 4-a. Cererea reconvenţională.....art. 198-199

Capitolul II. Judecata.....art. 200-393

Secţiunea 1. Dispoziţii generale.....art. 200-225

Secţiunea a 2-a. Cercetarea procesului.....art. 226-376

Subsecţiunea 1. Dispoziţii comune.....art. 226-232

Subsecţiunea a 2-a. Excepţiile procesuale.....art. 233-240

Subsecţiunea a 3-a. Probele.....art. 241-353

§1. Dispoziții generale.....art. 241-253
§2. Dovada cu înscrisuri.....art. 254-296
I. Dispoziții generale.....art. 254-256
II. Înscrisul autentic.....art. 257-259
III. Înscrisul sub semnătură privată.....art. 260-269
IV. Înscrisurile pe suport electronic.....art. 270-272
V. Duplicatele și copiile de pe înscrisurile autentice sau sub semnătură privată.....art. 273-275
VI. Înscrisurile recognitive sau reînnoitoare.....art. 276
VII. Regimul altor înscrisuri.....art. 277-279
VIII. Administrarea probei cu înscrisuri.....art. 280-288
IX. Verificarea înscrisurilor.....art. 289-296
§3. Proba cu martori.....art. 297-314
I. Admisibilitatea probei cu martori.....art. 297-298
II. Administrarea probei cu martori.....art. 299-314
§4. Prezumțiile.....art. 315-317
§5. Expertiza.....art. 318-328
§6. Mijloacele materiale de probă.....art. 329-332
§7. Cercetarea la fața locului.....art. 333-335
§8. Mărturisirea.....art. 336-346
I. Admisibilitatea probei.....art. 336-338
II. Interogatoriul.....art. 339-346
§9. Asigurarea probelor.....art. 347-353
Subsecțiunea a 4-a. Administrarea probelor de către avocați.....art. 354-376
Secțiunea a 3-a. Dezbaterea în fond a procesului.....art. 377-382
Secțiunea a 4-a. Deliberarea și pronunțarea hotărârii.....art. 383-393
Capitolul III. Unele incidente procedurale.....art. 394-411
Secțiunea 1. Renunțarea la judecată.....art. 394-395
Secțiunea a 2-a. Renunțarea la dreptul pretins.....art. 396-398
Secțiunea a 3-a. Suspendarea procesului.....art. 399-403
Secțiunea a 4-a. Perimarea cererii.....art. 404-411
Capitolul IV. Hotărârile judecătorești.....art. 412-442
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....art. 412-422
§1. Denumirea, întocmirea și comunicarea hotărârii.....art. 412-416
§2. Efectele hotărârii judecătorești.....art. 417-422
Secțiunea a 2-a. Hotărârile date în baza recunoașterii pretențiilor.....art. 423-424
Secțiunea a 3-a. Hotărârea prin care se încuviințează învoiala părților.....art. 425-428
Secțiunea a 4-a. Îndreptarea, lămurirea și completarea hotărârii.....art. 429-434
Secțiunea a 5-a. Executarea provizorie.....art. 435-437
Secțiunea a 6-a. Cheltuielile de judecată.....art. 438-442
Titlul II. Căile de atac.....art. 443-498
Capitolul I. Dispoziții generale.....art. 443-452
Capitolul II. Apelul.....art. 453-469
Capitolul III. Căile extraordinare de atac.....art. 470-498
Secțiunea 1. Recursul.....art. 470-487
Secțiunea a 2-a. Contestația în anulare.....art. 488-493
Secțiunea a 3-a. Revizuirea.....art. 494-498
Titlul III. Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare.....art. 499-505
Capitolul I. Recursul în interesul legii.....art. 499-502
Capitolul II. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept.....art. 503-505
Titlul IV. Contestația privind tergiversarea procesului.....art. 506-510

Cartea III. Procedura necontencioasă.....art. 511-523
Titlul I. Dispoziții generale.....art. 511-521
Titlul II. Dispoziții speciale.....art. 522-523

Cartea IV. Despre arbitraj.....art. 524-600
Titlul I. Dispoziții generale.....art. 524-529

Titlul II. Convenţia arbitrală ..... **art. 530-536**
Titlul III. Tribunalul arbitral ..... **art. 537-552**
Titlul IV. Procedura arbitrală ..... **art. 553-588**
Capitolul I. Sesizarea tribunalului arbitral ..... art. 553-556
Capitolul II. Judecata ..... art. 557-575
Capitolul III. Cheltuielile arbitrale ..... art. 576-581
Capitolul IV. Hotărârea arbitrală ..... art. 582-588
Titlul V. Desfiinţarea hotărârii arbitrale ..... **art. 589-594**
Titlul VI. Executarea hotărârii arbitrale ..... **art. 595-596**
Titlul VII. Arbitrajul instituţionalizat ..... **art. 597-600**

Cartea V. Despre executarea silită ..... **art. 601-883**
Titlul I. Dispoziţii generale ..... **art. 601-701**
Capitolul I. Scopul şi obiectul executării silite ..... art. 601-611
Capitolul II. Titlul executoriu ..... art. 612-622
Capitolul III. Participanţii la executarea silită ..... art. 623-641
Capitolul IV. Efectuarea executării silite ..... art. 642-681
Secţiunea 1. Sesizarea organului de executare ..... art. 642-650
Secţiunea a 2-a. Efectuarea actelor de executare silită ..... art. 651-664
Secţiunea a 3-a. Executarea împotriva moştenitorilor ..... art. 665-666
Secţiunea a 4-a. Intervenţia altor creditori ..... art. 667-672
Secţiunea a 5-a. Perimarea executării silite ..... art. 673-675
Secţiunea a 6-a. Amânarea, suspendarea şi restrângerea executării ..... art. 676-678
Secţiunea a 7-a. Încetarea şi reluarea executării ..... art. 679-681
Capitolul V. Prescripţia dreptului de a obţine executarea silită ..... art. 682-686
Capitolul VI. Contestaţia la executare ..... art. 687-695
Capitolul VII. Depunerea cu afectaţiune specială ..... art. 696-697
Capitolul VIII. Întoarcerea executării ..... art. 698-701
Titlul II. Urmărirea silită asupra bunurilor debitorului ..... **art. 702-857**
Capitolul I. Urmărirea mobiliară ..... art. 702-784
Secţiunea 1. Bunuri mobile care nu se pot urmări ..... art. 702-705
Secţiunea a 2-a. Procedura urmăririi mobiliare ..... art. 706-752
§1. Sechestrarea bunurilor mobile ..... art. 706-726
§2. Valorificarea bunurilor sechestrate ..... art. 727-731
§3. Vânzarea la licitaţie publică ..... art. 732-749
§4. Dispoziţii speciale ..... art. 750-752
Secţiunea a 3-a. Poprirea ..... art. 753-766
Secţiunea a 4-a. Urmărirea fructelor şi a veniturilor imobilelor ..... art. 767-784
§1. Urmărirea silită a fructelor neculese şi a recoltelor prinse de rădăcini ..... art. 767-771
§2. Urmărirea veniturilor generale ale imobilelor ..... art. 772-784
Capitolul II. Urmărirea imobiliară ..... art. 785-833
Secţiunea 1. Bunurile imobile care pot fi urmărite ..... art. 785-790
Secţiunea a 2-a. Înfiinţarea urmăririi imobiliare ..... art. 791-797
Secţiunea a 3-a. Efectele urmăririi ..... art. 798-799
Secţiunea a 4-a. Vânzarea la licitaţie publică ..... art. 800-827
§1. Formalităţile premergătoare vânzării ..... art. 800-805
§2. Scoaterea în vânzare a imobilului ..... art. 806-812
§3. Licitaţia şi adjudecarea imobilului ..... art. 813-827
Secţiunea a 5-a. Efectele adjudecării ..... art. 828-829
Secţiunea a 6-a. Dispoziţii speciale ..... art. 830-833
Capitolul III. Eliberarea şi distribuirea sumelor realizate prin urmărirea silită ..... art. 834-857
Secţiunea 1. Dispoziţii generale ..... art. 834-838
Secţiunea a 2-a. Distribuirea sumei rezultate din vânzarea bunurilor urmărite ..... art. 839-848
Secţiunea a 3-a. Plata sumei rezultate din urmărirea silită ..... art. 849-857
Titlul III. Executarea silită directă ..... **art. 858-883**
Capitolul I. Dispoziţii generale ..... art. 858-862

Capitolul II. Predarea silită a bunurilor mobile.....art. 863-865
Capitolul III. Predarea silită a bunurilor imobile.....art. 866-872
Capitolul IV. Executarea silită a altor obligații de a face sau a obligațiilor de a nu face.....art. 873-883
Secțiunea 1. Dispoziții comune.....art. 873-878
Secțiunea a 2-a. Executarea hotărârilor judecătorești referitoare la minori.....art. 879-883

Cartea VI. Proceduri speciale.....art. 884-1016
Titlul I. Procedura divorțului.....art. 884-902
Capitolul I. Dispoziții comune.....art. 884-896
Capitolul II. Divorțul remediu.....art. 897-900
Secțiunea 1. Divorțul prin acordul soților.....art. 897-899
Secțiunea a 2-a. Divorțul din motive de sănătate.....art. 900
Capitolul III. Divorțul din culpa soților.....art. 901-902
Titlul II. Procedura punerii sub interdicție judecătorească.....art. 903-909
Titlul III. Procedura de declarare a morții.....art. 910-917
Titlul IV. Măsurile asigurătorii.....art. 918-933
Capitolul I. Sechestrul asigurător.....art. 918-925
Capitolul II. Poprirea asigurătorie.....art. 926-927
Capitolul III. Sechestrul judiciar.....art. 928-933
Titlul V. Procedura partajului judiciar.....art. 934-950
Titlul VI. Procedura ordonanței președințiale.....art. 951-956
Titlul VII. Cererile posesorii.....art. 957-959
Titlul VIII. Procedura ofertei de plată și consemnațiunii.....art. 960-966
Titlul IX. Procedura ordonanței de plată.....art. 967-978
Titlul X. Evacuarea din imobilele deținute sau ocupate fără drept.....art. 979-993
Capitolul I. Dispoziții generale.....art. 979-984
Capitolul II. Procedura de evacuare.....art. 985-990
Capitolul III. Dispoziții speciale.....art. 991-993
Titlul XI. Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii .....art. 994-997
Titlul XII. Procedura refacerii înscrisurilor și a hotărârilor dispărute.....art. 998-1000
Titlul XII. Cauțiunea judiciară.....art. 1001-1008
Titlul XIV. Procedura cu privire la cererile cu valoare redusă.....art. 1009-1116

Cartea VII. Procesul civil internațional.....art. 1117-1084
Domeniul de aplicare.....art. 1017
Titlul I. Competența internațională a instanțelor române.....art. 1018-1034
Capitolul I. Dispoziții generale.....art. 1118-1030
Capitolul II. Dispoziții speciale de competență internațională a instanțelor române.....art. 1031-1034
Titlul II. Legea aplicabilă în procesul civil internațional.....art. 1035-1045
Capitolul I. Capacitatea și drepturile părților din proces.....art. 1035-1039
Capitolul II. Legea aplicabilă în materie procedurală.....art. 1040-1045
Titlul III. Eficacitatea hotărârilor străine.....art. 1046-1061
Noțiune.....art. 1046
Capitolul I. Recunoașterea hotărârilor străine.....art. 1047-1053
Capitolul II. Executarea hotărârilor străine.....art. 1054-1061
Titlul IV. Arbitrajul internațional și efectele sentințelor arbitrale străine.....art. 1062-1084
Capitolul I. Procesul arbitral internațional.....art. 1062-1074
Capitolul II. Efectele hotărârilor arbitrale străine.....art. 1075-1084
Titlul V. Dispoziții tranzitorii și finale.....art. 1085

TITLU PRELIMINAR
Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă şi principiile fundamentale ale procesului civil

Capitolul I
Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă

Obiectul şi scopul Codului de procedură civilă

Art. 1. – (1) Codul de procedură civilă al României stabileşte regulile de competenţă şi de judecare a cauzelor civile, precum şi cele de executare a hotărârilor instanţelor şi a altor titluri executorii, în scopul înfăptuirii justiţiei în materie civilă.

(2) În înfăptuirea justiţiei, instanţele judecătoreşti îndeplinesc un serviciu de interes public, asigurând respectarea ordinii de drept, a libertăţilor fundamentale, a drepturilor şi intereselor legitime ale persoanelor fizice şi juridice, aplicarea legii şi garantarea supremaţiei acesteia.

Aplicabilitatea generală a Codului de procedură civilă

Art. 2. – (1) Dispoziţiile prezentului cod constituie procedura de drept comun în materie civilă.

(2) De asemenea, dispoziţiile prezentului cod se aplică şi în materiile reglementate de alte legi, în măsura în care acestea nu cuprind dispoziţii contrare.

(3) In sensul prezentului cod, prin materie civila se înţelege orice raport de drept privat şi de drept public, cu excepţia celor supuse legii penale, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Aplicarea prioritară a dreptului comunitar

Art. 3. – În cazul litigiilor în materie civilă normele dreptului comunitar sunt aplicabile cu prioritate.

Capitolul II
Principiile fundamentale ale procesului civil

Îndatoriri privind primirea şi soluţionarea cererilor

Art. 4. – (1) Judecătorii au îndatorirea să primească şi să soluţioneze orice cerere de competenţa instanţelor judecătoreşti, potrivit legii. Ei nu pot refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă.

(2) Este interzis judecătorului să stabilească dispoziţii

general obligatorii prin hotărârile pe care le pronunță în cauzele ce îi sunt supuse judecății.

Dreptul la un proces echitabil, în termen optim și previzibil

Art. 5. – Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în termen optim și previzibil, de către o instanță independentă, imparțială și stabilită de lege. În acest scop, instanța este datoare să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a judecății.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în faza executării silite.

Legalitatea

Art. 6. – (1) Procesul civil se desfășoară în conformitate cu dispozițiile legii.

(2) Judecătorul are îndatorirea de a asigura respectarea dispozițiilor legii privind realizarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părților din proces.

Egalitatea

Art. 7. – În procesul civil părților le este garantată exercitarea, în mod egal și fără discriminări, a drepturilor lor procesuale.

Dreptul de dispoziție al părților

Art. 8. – (1) Procesul civil poate fi pornit la cererea celui interesat sau, în cazurile anume prevăzute de lege, la cererea altei persoane, organizații ori a unei autorități sau instituții publice ori de interes public.

(2) Obiectul și limitele procesului sunt stabilite prin cererile și apărările părților.

(3) În condițiile legii, partea poate, după caz, renunța la judecarea cererii de chemare în judecată sau la însuși dreptul pretins, poate recunoaște pretențiile părții adverse, se poate învoi cu aceasta pentru a pune capăt, în tot sau în parte, procesului, poate renunța la exercitarea căilor de atac ori la executarea unei hotărâri. De asemenea, partea poate dispune de drepturile sale în orice alt mod permis de lege.

Obligațiile părților în desfășurarea procesului

Art. 9. – (1) Părțile au obligația să îndeplinească actele de procedură în condițiile, ordinea și termenele stabilite de lege sau de judecător, să-și probeze pretențiile și apărările, să contribuie la desfășurarea fără întârziere a procesului, urmărind, tot astfel, finalizarea acestuia.

(2) Dacă o parte deține un mijloc de probă, judecătorul poate, la cererea celeilalte părți sau din oficiu, să dispună înfățișarea acestuia, sub sancțiunea plății unei amenzi judiciare.

Obligațiile terților în desfășurarea procesului

Art. 10. – Orice persoană este obligată, în condițiile legii, să sprijine realizarea justiției. Cel care, fără motiv legitim, se sustrage de la îndeplinirea acestei obligații poate fi constrâns să o execute sub sancțiunea plății unei amenzi judiciare și, dacă este cazul, a unor daune-interese.

Buna-credință

Art. 11. – (1) Drepturile procesuale trebuie exercitate cu bună-credință, potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege și fără a încălca drepturile procesuale ale altei părți.

(2) Partea care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv răspunde pentru pagubele cauzate. Ea va putea fi obligată, potrivit legii, și la plata unei amenzi judiciare.

(3) De asemenea, partea care nu își îndeplinește cu bună-credință obligațiile procesuale răspunde potrivit alin. (2).

Dreptul la apărare

Art. 12. – (1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Părțile au dreptul, în tot cursul procesului, de a fi reprezentate sau, după caz, asistate în condițiile legii. În recurs, cererile și concluziile părților nu pot fi formulate și susținute decât prin avocat sau, după caz, consilier juridic, cu excepția situației în care partea sau mandatarul acesteia, soț ori rudă până la gradul al doilea inclusiv, este licențiată în drept.

(3) Părților li se asigură posibilitatea de a participa la toate fazele de desfășurare a procesului. Ele pot să ia cunoștință de cuprinsul dosarului, să propună probe, să-și facă apărări și să-și prezinte susținerile în scris și oral, să exercite căile legale de atac.

(4) Instanța poate dispune înfățișarea în persoană a părților, chiar atunci când acestea sunt reprezentate.

Contradictoria -litatea

Art. 13. – (1) Judecătorul nu poate hotărî asupra unei cereri decât după citarea sau înfățișarea părților, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Părțile trebuie să își facă cunoscute reciproc și în timp util, direct sau prin intermediul instanței, după caz, motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază pretențiile și apărările, precum și mijloacele de probă de care înțeleg să se folosească, astfel încât fiecare dintre ele să își poată organiza apărarea.

(3) Părțile au dreptul de a discuta și argumenta orice chestiune de fapt sau de drept invocată în cursul procesului de către orice participant la proces, inclusiv de către instanță din oficiu.

(4) Instanța este obligată, în orice proces, să supună discuției

părților toate cererile, excepțiile și împrejurările de fapt sau de drept invocate.

(5) Judecătorul nu își poate întemeia hotărârea decât pe motive de fapt și de drept, pe explicații sau mijloace de probă care au fost supuse, în prealabil, dezbaterii contradictorii.

Oralitatea

Art. 14. – Procesele se dezbat verbal, cu excepția cazului în care legea dispune altfel sau când părțile solicită expres instanței ca judecata să se facă numai pe baza actelor depuse la dosar.

Nemijlocirea

Art. 15. – Probele se administrează de către instanța care judecă procesul, cu excepția cazurilor în care legea stabilește altfel.

Publicitatea

Art. 16. – Ședințele de judecată sunt publice, afară de cazurile prevăzute de lege.

Limba desfășurării procesului

Art. 17. – (1) Procesul civil se desfășoară în limba română.

(2) Cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă în fața instanțelor de judecată, în condițiile legii.

(3) Cetățenii străini și apatrizii care nu înțeleg sau nu vorbesc limba română au dreptul de a lua cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță și de a pune concluzii, prin interpret.

(4) Cererile și actele procedurale se întocmesc numai în limba română.

Continuitatea

Art. 18. – Judecătorul învestit cu soluționarea cauzei nu poate fi înlocuit pe durata procesului decât pentru motive temeinice, în condițiile legii.

Respectarea principiilor fundamentale

Art. 19. – Judecătorul are îndatorirea să asigure respectarea și să respecte el însuși principiile fundamentale ale procesului civil, sub sancțiunile prevăzute de lege.

Încercarea de împăcare a părților

Art. 20. – (1) Judecătorul va recomanda părților soluționarea amiabilă a litigiului prin mediere, potrivit legii speciale.

(2) De asemenea, în tot cursul procesului, judecătorul va încerca împăcarea părților, dându-le îndrumările necesare, potrivit legii.

Rolul judecătorului

Art. 21. – (1) Judecătorul soluționează litigiul conform regulilor de drept care îi sunt aplicabile.

în aflarea adevărului

(2) El are îndatorirea să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a preveni orice greşeală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor şi prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice şi legale. În acest scop, cu privire la situația de fapt şi motivarea în drept pe care părțile le invocă, judecătorul este în drept să le ceară să prezinte explicații, oral sau în scris, să pună în dezbaterea acestora orice împrejurări de fapt sau de drept, chiar dacă nu sunt menționate în cerere sau în întâmpinare, să ordone administrarea probelor pe care le consideră necesare, precum şi să dispună alte măsuri prevăzute de lege, chiar dacă părțile se împotrivesc.

(3) Judecătorul poate dispune introducerea în cauză a altor persoane, în condițiile legii. Persoanele astfel introduse în cauză vor avea posibilitatea, după caz, de a renunța la judecată sau la dreptul pretins, de a achiesa la pretențiile reclamantului ori de a pune capăt procesului printr-o tranzacție.

(4) Judecătorul poate da sau restabili calificarea juridică a actelor şi faptelor deduse judecății, chiar dacă părțile le-au dat o altă denumire.

(5) Cu toate acestea, judecătorul nu poate schimba denumirea sau temeiul juridic în cazul în care părțile, în virtutea unui acord expres privind drepturi de care, potrivit legii, pot dispune, au stabilit calificarea juridică şi motivele de drept asupra cărora au înțeles să limiteze dezbaterile, dacă astfel nu se încalcă drepturile sau interesele legitime ale altora.

(6) Judecătorul trebuie să se pronunțe asupra a tot ceea ce s-a cerut, fără însă a depăşi limitele învestirii, în afară de cazurile în care legea ar dispune altfel.

Respectul cuvenit justiției

Art. 22. – (1) Cei prezenți la şedința de judecată sunt datori să manifeste respectul cuvenit față de membrii completului de judecată şi să nu tulbure buna desfăşurare a şedinței de judecată.

(2) Preşedintele veghează ca ordinea şi solemnitatea şedinței să fie respectate, putând lua în acest scop orice măsură permisă de lege.

Capitolul III
Aplicarea legii de procedură civilă

Legea aplicabilă proceselor noi

Art. 23. – Dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor şi executărilor silite începute după intrarea ei în vigoare.

Legea aplicabilă proceselor în curs

Art. 24. – (1) Procesele în curs de judecată, precum şi executările silite începute sub legea veche rămân supuse acelei legi.

(2) Procesele în curs de judecată la data schimbării competenței instanțelor legal învestite vor continua să fie judecate de acele instanțe, potrivit legii sub care au început. În caz de trimitere spre rejudecare, dispozițiile legale privitoare la competență în vigoare la data când a început procesul, rămân aplicabile.

(3) În cazul în care instanța învestită este desființată, dosarele se vor trimite din oficiu instanței competente potrivit legii noi. Dispozițiile alin. (1) rămân aplicabile.

Legea aplicabilă mijloacelor de probă

Art. 25. – (1) Condițiile de admisibilitate şi puterea doveditoare a probelor preconstituite şi a prezumțiilor legale sunt guvernate de legea în vigoare la data producerii faptelor juridice care fac obiectul probațiunii.

(2) Administrarea probelor se face potrivit legii în vigoare la data la care a început procesul.

Legea aplicabilă hotărârilor

Art. 26. – Hotărârile rămân supuse căilor de atac, motivelor şi termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul.

Teritorialitatea legii de procedură

Art. 27. – (1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, dispozițiile legii de procedură se aplică proceselor de pe întreg teritoriul țării.

(2) În cazul raporturilor procesuale cu element de extraneitate, determinarea legii de procedură aplicabile se face potrivit normelor cuprinse în Cartea VII.

CARTEA I
Dispoziții generale

TITLUL I
Acțiunea civilă

Noțiune

Art. 28. – Acțiunea civilă este ansamblul mijloacelor procesuale prevăzute de lege pentru protecția dreptului subiectiv pretins de către una dintre părți sau a unei alte situații juridice, precum şi pentru asigurarea apărării părților în proces.

Cereri în justiție

Art. 29. – (1) Oricine are o pretenție împotriva unei alte persoane ori urmăreşte rezolvarea în justiție a unei situații juridice trebuie să facă o cerere înaintea instanței competente.

(2) Cererile în justiție sunt principale, accesorii, adiționale si incidentale.

(3) Cererea principală este cererea introductivă de instanță. Ea poate cuprinde atât capete de cerere principale, cât şi capete de cerere accesorii.

(4) Cererile accesorii sunt acelea a căror soluționare depinde de soluția dată unui capăt de cerere principal.

(5) Constituie cerere adițională acea cerere prin care o parte modifică pretențiile sale anterioare.

(6) Cererile incidentale sunt cele formulate în cadrul unui proces aflat în curs de desfăşurare.

Apărări

Art. 30. – Apărările formulate în justiție pot fi de fond sau procesuale.

Condiții de exercitare a acțiunii civile

Art. 31. – (1) Nicio cerere nu poate fi formulată şi susținută decât dacă autorul acesteia:

a) poate să stea în judecată, în condițiile legii;

b) are calitate procesuală;

c) formulează o pretenție;

d) justifică un interes.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, şi în cazul apărărilor.

Interesul de a

Art. 32. – Interesul trebuie să fie determinat, legitim,

acționa

personal, născut şi actual. Cu toate acestea, chiar dacă interesul nu este născut şi actual, se poate formula o cerere cu scopul de a preveni încălcarea unui drept subiectiv grav ameninţat sau pentru a preîntâmpina producerea unei pagube iminente şi care nu s-ar putea repara.

Realizarea drepturilor afectate de un termen

Art. 33. – (1) Cererea pentru predarea unui bun la împlinirea termenului contractual poate fi făcută chiar înainte de împlinirea acestui termen.

(2) Se poate de asemenea cere, înainte de termen, executarea la termen a obligaţiei de întreţinere sau a altei prestaţii periodice.

(3) Pot fi încuviinţate, înainte de împlinirea termenului, şi alte cereri pentru executarea la termen a unor obligaţii, ori de câte ori se va constata că acestea pot preîntâmpina o pagubă însemnată pe care reclamantul ar încerca-o dacă ar aştepta împlinirea termenului.

Constatarea existenţei sau inexistenţei unui drept

Art. 34. – Cel care are interes poate să ceară constatarea existenţei sau inexistenţei unui drept. Cererea nu poate fi primită dacă partea poate cere realizarea dreptului pe orice altă cale prevăzută de lege.

Legitimarea procesuală a altor persoane

Art. 35. – În cazurile şi condiţiile prevăzute exclusiv prin lege, se pot introduce cereri sau formula apărări şi de persoane, organizaţii, instituţii sau autorităţi, care, fără a justifica un interes personal, acţionează pentru apărarea drepturilor sau intereselor legitime ale unor persoane aflate în situaţii speciale sau, după caz, în scopul ocrotirii unui interes de grup ori general.

Transmiterea calităţii procesuale

Art. 36. – Calitatea de parte se poate transmite legal sau convenţional, ca urmare a transmisiunii, în condiţiile legii, a drepturilor ori situaţiilor juridice deduse judecăţii.

Situaţia procesuală a înstrăinătorului şi a succesorilor săi

Art. 37. – (1) Dacă în cursul procesului dreptul litigios este transmis prin acte între vii cu titlu particular, judecata va continua între părţile iniţiale. Dacă însă transferul este făcut, în condiţiile legii, prin acte cu titlu particular pentru cauză de moarte, judecata va continua cu succesorul universal ori cu titlu universal al autorului, după caz.

(2) În toate cazurile, succesorul cu titlu particular este obligat să intervină în cauză, dacă are cunoştinţă de existenţa procesului, sau poate să fie introdus în cauză, la cerere ori din oficiu. În acest caz, instanţa va decide, după împrejurări şi ţinând

seama de poziția celorlalte părți, dacă înstrăinătorul sau succesorul universal ori cu titlu universal al acestuia va rămâne sau, după caz, va fi scos din proces. Dacă înstrăinătorul sau, după caz, succesorul universal ori cu titlu universal al acestuia este scos din proces, judecata va continua numai cu succesorul cu titlu particular care va lua procedura în starea în care se află la momentul la care acesta a intervenit sau a fost introdus în cauză.

(3) Hotărârea pronunțată contra înstrăinătorului sau succesorului universal ori cu titlu universal al acestuia, după caz, va produce de drept efecte şi contra succesorului cu titlu particular şi va fi întotdeauna opozabilă acestuia din urmă, cu excepția cazurilor în care a dobândit dreptul cu bună-credință şi nu mai poate fi evins, potrivit legii, de către adevăratul titular.

Sancțiunea încălcării condițiilor de exercitare a acțiunii civile

Art. 38. – (1) Cererile făcute de o persoană care nu are capacitate procesuală sunt nule sau, după caz, anulabile. De asemenea, în cazul lipsei calității procesuale sau a interesului, instanța va respinge cererea sau apărarea formulată ca fiind făcută de o persoană sau împotriva unei persoane fără calitate ori ca lipsită de interes, după caz.

(2) Încălcarea dispozițiilor prezentului titlu poate, de asemenea, atrage aplicarea şi a altor sancțiuni prevăzute de lege, iar cel care a suferit un prejudiciu are dreptul de a fi despăgubit, potrivit dreptului comun.

TITLUL II
Participanții la procesul civil

Capitolul I
Judecătorul. Incompatibilitatea

Cazuri de incompatibili - tate

Art. 39. – (1) Judecătorul care a pronunțat o încheiere interlocutorie sau o hotărâre prin care s-a soluționat cauza nu poate judeca aceeaşi pricină în apel, recurs, contestație în anulare sau revizuire şi nici după trimiterea spre rejudecare.

(2) De asemenea, nu poate lua parte la judecată cel care a fost martor, expert, arbitru, procuror, avocat, asistent judiciar, magistrat-asistent sau mediator în aceeaşi cauză.

(3) Nu poate lua parte la judecată nici judecătorul care şi-a exprimat anterior părerea cu privire la soluție în cauza pe care a fost desemnat să o judece.

Alte cazuri de incompatibilitate

Art. 40. – (1) Judecătorul este de asemenea incompatibil de a judeca în următoarele situații:

1. când există împrejurări care fac justificată temerea că el, soțul său, ascendenții ori descendenții lor au un interes în legătură cu pricina care se judecă;

2. când este soț, rudă sau afin până la al patrulea grad inclusiv cu avocatul sau reprezentantul unei părți sau dacă este căsătorit cu fratele ori sora soțului uneia din aceste persoane;

3. când soțul sau fostul său soț este rudă ori afin până la al patrulea grad inclusiv cu vreuna din părți;

4. dacă el, soțul sau rudele lor până la al patrulea grad inclusiv au o pricină asemănătoare cu aceea care se judecă;

5. dacă el, soțul sau rudele lor până la al patrulea grad inclusiv sunt părți într-un proces care se judecă la instanța la care una din părți este judecător;

6. dacă între el, soțul său ori rudele lor până la al patrulea grad inclusiv și una din părți a existat un proces penal cu cel mult 5 ani înainte de a fi desemnat să judece pricina;

7. dacă este tutore sau curator al uneia dintre părți;

8. dacă el, soțul său, ascendenții ori descendenții lor au primit daruri sau promisiuni de daruri ori alte avantaje de la una din părți;

9. dacă el, soțul său ori una din rudele lor până la patrulea grad inclusiv se află în relații de dușmănie cu una din părți, soțul sau rudele acesteia până la al patrulea grad inclusiv;

10. dacă, atunci când este învestit cu soluționarea unei căi de atac, soțul sau o rudă a sa până la al patrulea grad inclusiv a participat, ca judecător sau procuror, la judecarea aceleiași pricini înaintea altei instanțe;

11. dacă este soț sau rudă până la al patrulea grad inclusiv cu un alt membru al completului de judecată;

12. dacă soțul, o rudă ori un afin al său până la gradul patru inclusiv a reprezentat sau asistat partea în aceeași pricină înaintea altei instanțe;

13. atunci când există aparențe care nasc în mod întemeiat îndoieli cu privire la imparțialitatea sa.

(2) Dispozițiile alin. (1) privitoare la soț se aplică și în cazul partenerilor de viață necăsătoriți.

Abținerea

Art. 41. – (1) Înainte de primul termen de judecată grefierul de ședință va verifica, pe baza dosarului cauzei, dacă judecătorul acesteia se află în vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute la art. 39 alin. (1) și (2) și, când este necesar, va întocmi un referat corespunzător.

(2) Judecătorul care ştie că există un motiv de incompatibilitate în privința sa este obligat să se abțină de la judecarea pricinii.

(3) Declarația de abținere se face verbal în şedință sau în scris, de îndată ce judecătorul a cunoscut existența cazului de incompatibilitate.

Recuzarea

Art. 42. – (1) Judecătorul aflat într-o situație de incompatibilitate poate fi recuzat de oricare dintre părți înainte de începerea oricărei dezbateri.

(2) Când motivele de incompatibilitate s-au ivit ori au fost cunoscute de parte doar după începerea dezbaterilor, aceasta trebuie să solicite recuzarea de îndată ce acestea îi sunt cunoscute.

Judecătorii care pot fi recuzați

Art. 43. – Pot fi recuzați numai judecătorii care fac parte din completul de judecată căruia pricina i-a fost repartizată pentru soluționare.

Cererea de recuzare

Art. 44. – (1) Cererea de recuzare se poate face verbal în şedință sau în scris pentru fiecare judecător în parte, arătându-se cazul de incompatibilitate şi probele de care partea înțelege să se folosească.

(2) Este inadmisibilă cererea în care se invocă alte motive decât cele prevăzute la art. 39 şi art. 40.

(3) Este de asemenea inadmisibilă cererea de recuzare privitoare la alți judecători decât cei prevăzuți la art. 43, precum şi cea îndreptată împotriva aceluiaşi judecător pentru acelaşi motiv de incompatibilitate.

Abținerea judecătorului recuzat

Art. 45. – (1) Judecătorul împotriva căruia este formulată o cerere de recuzare poate declara că se abține.

(2) Cererea de abținere se soluționează cu prioritate.

(3) In caz de admitere a cererii de abținere, cererea de recuzare, indiferent de motivul acesteia, va fi respinsă, prin aceeaşi încheiere, ca rămasă fără obiect.

(4) În cazul în care cererea de abținere se respinge, prin aceeaşi încheiere instanța se va pronunța şi asupra cererii de recuzare.

Starea cauzei până la soluționarea cererii

Art. 46. - Până la soluționarea declarației de abținere sau a cererii de recuzare nu se va face niciun act de procedură în cauză.

Compunerea completului de judecată

Art. 47. – (1) Abținerea sau recuzarea se soluționează de un alt complet al instanței respective, în compunerea căruia nu poate intra judecătorul recuzat sau care a declarat că se abține.

(2) În cazurile prevăzute la art. 44 alin. (2) şi (3), din completul ce judecă cererea de recuzare poate face parte şi judecătorul recuzat.

(3) Când din pricina abținerii sau recuzării nu se poate alcătui completul de judecată, cererea se judecă de instanța ierarhic superioară.

Procedura de soluționare a abținerii sau recuzării

Art. 48. – (1) Instanța hotărăşte de îndată, în camera de consiliu, fără prezența părților şi ascultându-l pe judecătorul recuzat sau care a declarat că se abține, numai dacă apreciază că este necesar. În aceleaşi condiții, instanța le va putea asculta pe părți.

(2) În cazul în care la acelaşi termen s-au formulat cereri de recuzare şi de abținere pentru motive diferite, acestea vor fi judecate împreună.

(3) Nu se admite interogatoriul ca mijloc de dovadă a motivelor de recuzare.

(4) În cazul admiterii abținerii sau recuzării întemeiate pe dispozițiile art. 40 alin. (1) pct. 11, instanța va stabili care dintre judecători nu va lua parte la judecarea pricinii.

(5) Abținerea sau recuzarea se soluționează printr-o încheiere care se pronunță în şedință publică.

(6) Dacă abținerea sau, după caz, recuzarea a fost admisă, judecătorul se va retrage de la judecarea pricinii. În acest caz, încheierea va arăta în ce măsură actele îndeplinite de judecător urmează să fie păstrate.

Procedura de soluționare de către instanța superioară

Art. 49. – (1) Instanța superioară învestită cu judecarea abținerii sau recuzării în situația prevăzută la art. 47 alin. (3) va dispune, în caz de admitere a cererii, trimiterea pricinii la o altă instanță de acelaşi grad din circumscripția sa.

(2) Dacă cererea este respinsă, pricina se înapoiază spre judecare instanței inferioare.

Căi de atac

Art. 50. – (1) Încheierea prin care s-a respins recuzarea poate fi atacată numai de părți, odată cu hotărârea prin care s-a soluționat cauza. Când această din urmă hotărâre este definitivă, încheierea va putea fi atacată cu recurs, la instanța ierarhic superioară, în termen de 5 zile de la comunicarea acestei hotărâri.

(2) Încheierea prin care s-a încuviințat sau s-a respins abținerea, cea prin care s-a încuviințat recuzarea, precum şi

încheierea prin care s-a respins recuzarea în cazul prevăzut la art. 45 alin. (3) nu sunt supuse niciunei căi de atac.

(3) În cazul prevăzut la alin. (1), dacă instanța de apel constată că recuzarea a fost în mod greşit respinsă, reface toate actele de procedură şi, dacă apreciază că este necesar, dovezile administrate la prima instanță. Când instanța de recurs constată că abținerea sau recuzarea au fost greşit respinse, ea va casa hotărârea, dispunând trimiterea cauzei spre rejudecare la instanța de apel sau, atunci când calea de atac a apelului este suprimată, la prima instanță.

Incompatibilitatea altor participanți

Art. 51. – Dispozițiile prezentului capitol se aplică în mod corespunzător şi procurorilor, magistraților asistenți, asistenților judiciari şi grefierilor.

Capitolul II
Părțile

Enumerare

Art. 52. – Sunt părți reclamantul şi pârâtul, precum şi, în condițiile legii, terțele persoane care intervin voluntar sau forțat în proces.

Secțiunea 1
Folosința şi exercițiul drepturilor procedurale

Capacitatea procesuală de folosință

Art. 53. – (1) Poate fi parte în judecată orice persoană care are folosința drepturilor civile.

(2) Cu toate acestea, pot sta în judecată asociațiile, societățile sau alte entități fără personalitate juridică, dacă sunt constituite potrivit legii.

(3) Lipsa capacității procesuale de folosință poate fi invocată în orice stare a procesului. Actele de procedură îndeplinite de cel care nu are capacitate de folosință sunt lovite de nulitate absolută.

Capacitatea procesuală de exercițiu

Art. 54. – (1) Cel care are calitatea de parte îşi poate exercita drepturile procedurale în nume propriu sau prin reprezentant, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel.

(2) Partea care nu are exercițiul drepturilor procedurale nu poate sta în judecată decât dacă este reprezentată, asistată ori

autorizată în condițiile prevăzute de legile sau, după caz, de statutele care îi reglementează capacitatea sau modul de organizare.

(3) Lipsa capacității de exercițiu a drepturilor procedurale poate fi invocată în orice stare a procesului.

(4) Actele de procedură îndeplinite de cel care nu are exercițiul drepturilor procedurale sunt anulabile. Reprezentantul sau ocrotitorul legal al acestuia va putea însă confirma toate sau numai o parte din aceste acte.

(5) Când instanța constată că actul de procedură a fost îndeplinit de o parte lipsită de capacitate de exercițiu va acorda un termen pentru confirmarea lui. Dacă actul nu este confirmat, se va dispune anularea lui.

(6) Dispozițiile alin. (5) se aplică în mod corespunzător şi persoanelor cu capacitate de exercițiu restrânsă.

Curatela specială

Art. 55. – (1) În caz de urgență, dacă persoana fizică lipsită de capacitatea de exercițiu a drepturilor civile nu are reprezentant legal, instanța, la cererea părții interesate, va numi un curator special, care să o reprezinte până la numirea reprezentantului legal, potrivit legii. De asemenea, instanța va numi un curator special în caz de conflict de interese între reprezentantul legal şi cel reprezentat sau când o persoană juridică sau o entitate dintre cele prevăzute de art. 53 alin. (2), chemată să stea în judecată, nu are reprezentant.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, şi persoanelor cu capacitate de exercițiu restrânsă.

(3) Numirea acestor curatori se va face de instanța care judecă procesul, dintre avocații anume desemnați în acest scop de barou pentru fiecare instanță judecătorească. Curatorul special are toate drepturile şi obligațiile prevăzute de lege pentru reprezentantul legal.

(4) Remunerarea provizorie a curatorului astfel numit se fixează de instanță, prin încheiere, stabilindu-se totodată şi modalitatea de plată. La cererea curatorului, odată cu încetarea calității sale, ținându-se seama de activitatea desfăşurată, remunerația va putea fi majorată.

Secțiunea a 2-a
Persoanele care sunt împreună reclamante sau pârâte

Condiții de existență

Art. 56. – Mai multe persoane pot fi împreună reclamante sau pârâte dacă obiectul procesului este un drept sau o obligație

comună, dacă drepturile sau obligațiile lor au aceeaşi cauză ori dacă între ele există o strânsă legătură.

Regimul juridic al coparticipării procesuale

Art. 57. – (1) Actele de procedură, apărările şi concluziile unuia dintre reclamanți sau pârâți nu le pot profita celorlalți şi nici nu îi pot prejudicia.

(2) Cu toate acestea, dacă prin natura raportului juridic sau în temeiul unei dispoziții a legii, efectele hotărârii se întind asupra tuturor reclamanților sau pârâților, actele de procedură îndeplinite numai de unii din ei sau termenele încuviințate numai unora din ei pentru îndeplinirea actelor de procedură profită şi celorlalți. Când actele de procedură ale unora sunt potrivnice celor făcute de ceilalți, se va ține seama de actele cele mai favorabile.

(3) Reclamanții sau pârâții care nu s-au înfățişat sau nu au îndeplinit un act de procedură în termen vor continua totuşi să fie citați, dacă, potrivit legii, nu au termenul în cunoştință.

Secțiunea 3-a
Alte persoane care pot lua parte la judecată

§ 1. Intervenția voluntară

Forme

Art. 58. – (1) Oricine are interes poate interveni într-un proces care se judecă între părțile originare.

(2) Intervenția este principală, când intervenientul pretinde pentru sine, în tot sau în parte, dreptul dedus judecății sau un drept strâns legat de acesta.

(3) Intervenția este accesorie, când sprijină numai apărarea uneia dintre părți.

Intervenția principală

Art. 59. – (1) Cererea de intervenție principală va fi făcută în forma prevăzută pentru cererea de chemare în judecată.

(2) Cererea poate fi făcută numai în fața primei instanțe, înainte de închiderea dezbaterilor în fond.

(3) Cu acordul expres al părților, intervenția principală se poate face şi în instanța de apel.

Intervenția accesorie

Art. 60. – (1) Cererea de intervenție accesorie va fi făcută în scris şi va cuprinde elementele prevăzute la art. 137 alin. (1), care se va aplica în mod corespunzător.

(2) Intervenția accesorie poate fi făcută până la închiderea

dezbaterilor, în tot cursul judecății, chiar şi în căile extraordinare de atac.

Procedura de judecată. Căi de atac

Art. 61. – (1) Instanța va comunica părților cererea de intervenție şi copii de pe înscrisurile care o însoțesc.

(2) După ascultarea intervenientului şi a părților, instanța se va pronunța asupra admisibilității în principiu a intervenției, printr-o încheiere motivată.

(3) Încheierea de admitere în principiu nu se poate ataca decât odată cu fondul.

(4) Încheierea de respingere ca inadmisibilă a cererii de intervenție poate fi atacată în termen de 5 zile care curge de la pronunțare pentru partea prezentă, respectiv de la comunicare pentru partea lipsă. Calea de atac este numai apelul dacă încheierea a fost dată în prima instanță, respectiv numai recursul la instanța ierarhic superioară în cazul în care încheierea a fost pronunțată în apel. Dosarul se înaintează instanței competente să soluționeze calea de atac în 24 de ore de la expirarea termenului. Întâmpinarea nu este obligatorie. Apelul sau, după caz, recursul se judecă în termen de cel mult 10 zile de la înregistrare.

Situația intervenientului

Art. 62. – (1) Intervenientul devine parte în proces numai după admiterea în principiu a cererii sale.

(2) Intervenientul va prelua procedura în starea în care se află în momentul admiterii intervenției, dar va putea solicita administrarea de probe. Actele de procedură ulterioare vor fi îndeplinite şi față de el.

(3) În cazul intervenției principale, după admiterea în principiu, instanța va stabili un termen în care trebuie depusă întâmpinarea.

Judecarea cererii de intervenție principală

Art. 63. – (1) Intervenția principală se judecă odată cu cererea principală.

(2) Când judecarea cererii principale ar fi întârziată prin cererea de intervenție, instanța poate dispune disjungerea ei pentru a fi judecată separat, afară de cazul în care intervenientul pretinde pentru sine, în tot sau în parte, însuşi dreptul dedus judecății. În caz de disjungere, instanța rămâne în toate cazurile competentă să soluționeze cererea de intervenție.

(3) Nu se va dispune disjungerea nici atunci când judecarea cererii de intervenție ar fi întârziată de cererea principală.

(4) Intervenția principală va fi judecată chiar dacă judecarea cererii principale s-a stins printr-unul din modurile

prevăzute de lege.

Judecarea cererii de intervenție accesorie

Art. 64. – (1) Judecarea cererii de intervenție accesorie nu poate fi disjunsă de judecarea cererii principale, iar instanța este obligată să se pronunțe asupra acesteia prin aceeaşi hotărâre, odată cu fondul.

(2) Intervenientul accesoriu poate să săvârşească numai actele de procedură care nu contravin interesului părții în favoarea căreia a intervenit.

(3) După admiterea în principiu, intervenientul accesoriu poate să renunțe la judecarea cererii de intervenție doar cu acordul părții pentru care a intervenit.

(4) Calea de atac exercitată de intervenientul accesoriu se socoteşte neavenită dacă partea pentru care a intervenit nu a exercitat calea de atac, a renunțat la calea de atac exercitată ori aceasta a fost anulată, perimată sau respinsă fără a fi cercetată în fond.

§ 2. Intervenția forțată

I. Chemarea în judecată a altei persoane

Formularea cererii. Termene

Art. 65. – (1) Oricare dintre părți poate să cheme în judecată o altă persoană care ar putea să pretindă, pe calea unei cereri separate, aceleaşi drepturi ca şi reclamantul.

(2) Cererea făcută de reclamant sau de intervenientul principal se va depune cel mai târziu până la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanțe.

(3) Cererea făcută de pârât se va depune în termenul prevăzut pentru depunerea întâmpinării înaintea primei instanțe, iar dacă întâmpinarea nu este obligatorie, cel mai târziu la primul termen de judecată.

Comunicarea cererii

Art. 66. – (1) Cererea va fi motivată şi, împreună cu înscrisurile care o însoțesc, se va comunica atât celui chemat în judecată, cât şi părții potrivnice.

(2) La exemplarul cererii destinat terțului se vor alătura copii de pe cererea de chemare în judecată, întâmpinare şi de pe înscrisurile de la dosar.

(3) Dispozițiile art. 61 şi art. 62 se aplică în mod corespunzător.

Calitatea procesuală a terțului

Art. 67. – Cel chemat în judecată dobândeşte poziția procesuală de reclamant, iar hotărârea îşi produce efectele şi în privința sa.

Scoaterea pârâtului din proces

Art. 68. – (1) În cazul prevăzut de art. 67, când pârâtul, chemat în judecată pentru o datorie bănească, recunoaşte datoria şi declară că vrea să o execute față de cel căruia îi va fi stabilit dreptul pe cale judecătorească, el va fi scos din proces, dacă a consemnat la dispoziția instanței suma datorată.

(2) Tot astfel, pârâtul, chemat în judecată pentru predarea unui bun sau a folosinței acestuia, va fi scos din proces dacă declară că va preda bunul celui al cărui drept va fi stabilit prin hotărâre judecătorească. Bunul în litigiu va fi pus sub sechestru judiciar de către instanța învestită cu judecarea cauzei, dispozițiile art. 928 şi următoarele fiind aplicabile.

(3) În aceste cazuri, judecata va continua numai între reclamant şi terțul chemat în judecată. Hotărârea se va comunica şi pârâtului, căruia îi este opozabilă.

II. Chemarea în garanție

Condiții

Art. 69. – (1) Partea interesată poate să cheme în garanție o terță persoană, împotriva căreia ar putea să se îndrepte cu o cerere separată în garanție sau în despăgubiri.

(2) În aceleaşi condiții, cel chemat în garanție poate să cheme în garanție o altă persoană.

Formularea cererii. Termene

Art. 70. – (1) Cererea va fi făcută în forma prevăzută pentru cererea de chemare în judecată.

(2) Cererea făcută de reclamant sau de intervenientul principal se va depune cel mai târziu până la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanțe.

(3) Cererea făcută de pârât se va depune în termenul prevăzut pentru depunerea întâmpinării înaintea primei instanțe, iar dacă întâmpinarea nu este obligatorie, cel mai târziu la primul termen de judecată.

Procedura de judecată

Art. 71. – (1) Instanța va comunica celui chemat în garanție cererea şi copii de pe înscrisurile ce o însoțesc şi va stabili termenul până la care acesta trebuie să depună întâmpinare. În acelaşi termen, poate fi făcută şi cererea prevăzută la art. 69 alin. (2).

(2) Dispozițiile art. 61 şi art. 62 se aplică în mod corespunzător.

(3) Cererea de chemare în garanție se judecă odată cu cererea principală. Cu toate acestea, dacă judecarea cererii principale ar fi întârziată prin cererea de chemare în garanție, instanța poate dispune disjungerea ei pentru a o judeca separat. În acest din urmă caz, judecarea cererii de chemare în garanție va fi suspendată până la soluționarea cererii principale.

III. Arătarea titularului dreptului

Condiții

Art. 72. – Pârâtul, care deține un bun pentru altul sau care exercită în numele altuia un drept asupra unui lucru, va putea arăta pe acela în numele căruia deține lucrul sau exercită dreptul, dacă a fost chemat în judecată de o persoană care pretinde un drept real asupra lucrului.

Formularea cererii. Termen

Art. 73. – Cererea va fi motivată şi se va depune înaintea primei instanțe în termenul prevăzut de lege pentru depunerea întâmpinării. Dacă întâmpinarea nu este obligatorie, cererea se poate face cel mai târziu la primul termen de judecata.

Procedura de judecată

Art. 74. – (1) Cererea, împreună cu înscrisurile care o însoțesc şi o copie de pe cererea de chemare în judecată, vor fi comunicate celui arătat ca titular al dreptului.

(2) Dispozițiile art. 61 şi art. 62 se aplică în mod corespunzător.

(3) Dacă acela arătat ca titular al dreptului recunoaşte susținerile pârâtului şi reclamantul consimte, el va lua locul pârâtului, care va fi scos din proces.

(4) Dacă reclamantul nu este de acord cu înlocuirea sau când cel arătat ca titular nu se înfățişează sau contestă cele susținute de pârât, se vor aplica dispozițiile art. 67.

IV. Introducerea forțată în cauză, din oficiu, a altor persoane

Condiții. Termen

Art. 75. – (1) În cazurile expres prevăzute de lege, precum şi în procedura necontencioasă, judecătorul va dispune din oficiu introducerea în cauză a altor persoane, chiar dacă părțile se împotrivesc.

(2) În materie contencioasă, când raportul juridic dedus judecății o impune, judecătorul va pune în discuția părților necesitatea introducerii în cauză a altor persoane. Dacă niciuna dintre părți nu solicită introducerea în cauză a terțului, iar judecătorul apreciază că pricina nu poate fi soluționată fără participarea terțului, va respinge cererea, fără a se pronunța pe fond.

(3) Introducerea în cauză va fi dispusă, prin încheiere, până la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanțe.

(4) Când necesitatea introducerii în cauză a altor persoane este constatată cu ocazia deliberării, instanța va repune cauza pe rol, dispunând citarea părților.

(5) Hotărârea prin care cererea a fost respinsă în condițiile alin. (2) este supusă numai apelului.

Procedura de judecată

Art. 76. – (1) Cel introdus în proces va fi citat, odată cu citația comunicându-i-se, în copie, şi încheierea prevăzută la art. 75 alin. (3), cererea de chemare în judecată, întâmpinarea, precum şi înscrisurile anexate acestora. Prin citație i se va comunica şi termenul până la care va putea să arate excepțiile, dovezile şi celelalte mijloace de apărare de care înțelege să se folosească.

(2) El va lua procedura în starea în care se află în momentul introducerii în proces. Instanța, la cererea celui introdus în proces, va putea dispune readministrarea probelor sau administrarea de noi probe. Actele de procedură ulterioare vor fi îndeplinite şi față de acesta.

Secțiunea a 4-a
Reprezentarea părților în judecată

§ 1. Dispoziții generale

Formele reprezentării

Art. 77. – (1) Părțile pot să exercite drepturile procedurale personal sau prin reprezentant. Reprezentarea poate fi legală, convențională sau judiciară.

(2) Persoanele fizice lipsite de capacitate de exercițiu vor sta în judecată prin reprezentant legal.

(3) Părțile pot să stea în judecată printr-un reprezentant ales, cu excepția cazului în care legea impune prezența lor personală în fața instanței.

(4) Când legea prevede sau când circumstanțele cauzei o

impun pentru a se asigura dreptul la un proces echitabil, judecătorul poate numi pentru oricare parte din proces un reprezentant în condițiile art. 55 alin. (3), arătând în încheiere limitele şi durata reprezentării.

(5) Când dreptul de reprezentare izvorăşte din lege sau dintr-o hotărâre judecătorească, asistarea reprezentantului de către un avocat nu este obligatorie. Dispozițiile art. 79 alin. (3) şi art. 80 alin. (2) sunt aplicabile.

Limitele reprezentării. Continuarea judecării procesului

Art. 78. – (1) Renunțarea la judecată sau la dreptul dedus judecății, achiesarea la hotărârea pronunțată, încheierea unei tranzacții, precum şi orice alte acte procedurale de dispoziție nu se pot face de reprezentant decât în baza unui mandat special ori cu încuviințarea prealabilă a instanței sau a autorității administrative competente.

(2) Actele procedurale de dispoziție prevăzute la alin. (1), făcute în orice proces de reprezentanții minorilor, ai persoanelor puse sub interdicție şi ai dispăruților, nu vor împiedica judecarea cauzei, dacă instanța apreciază că ele nu sunt în interesul acestor persoane.

§ 2. Dispoziții speciale privind reprezentarea convențională

Reprezentarea convențională a persoanelor fizice

Art. 79. – (1) În fața primei instanțe, precum şi în apel, persoanele fizice pot fi reprezentate de către avocat sau alt mandatar. Dacă mandatul este dat unei alte persoane decât unui avocat, mandatarul nu poate pune concluzii asupra excepțiilor procesuale şi asupra fondului decât prin avocat, atât în etapa cercetării procesului, cât şi în etapa dezbaterilor.

(2) În cazul în care mandatarul persoanei fizice este soț sau o rudă până la gradul al doilea inclusiv, acesta poate pune concluzii în fața oricărei instanțe, fără să fie asistat de avocat, dacă este licențiat în drept.

(3) La redactarea cererii şi a motivelor de recurs, precum şi în exercitarea şi susținerea recursului, persoanele fizice vor fi asistate şi, după caz, reprezentate, sub sancțiunea nulității, numai de către un avocat, în condițiile legii, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 12 alin. (2).

(4) În cazul contestației în anulare şi revizuirii, dispozițiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător.

Reprezentarea convențională a persoanelor juridice

Art. 80. – (1) Persoanele juridice pot fi reprezentate în fața instanțelor de judecată numai prin consilier juridic sau avocat, în condițiile legii.

(2) La redactarea cererii şi a motivelor de recurs, precum şi în exercitarea şi susținerea recursului, persoanele juridice vor fi asistate şi, după caz, reprezentate, sub sancțiunea nulității, numai de către un avocat sau consilier juridic, în condițiile legii.

(3) Dispozițiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător şi entităților arătate la art. 53 alin. (2)

Forma mandatului

Art. 81. – (1) Împuternicirea de a reprezenta o persoană fizică dată mandatarului care nu are calitatea de avocat se dovedeşte prin înscris autentic.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), dreptul de reprezentare mai poate fi dat şi prin declarație verbală, făcută în instanță şi consemnată în încheierea de şedință, cu arătarea limitelor şi a duratei reprezentării.

(3) Împuternicirea de a reprezenta o persoană fizică sau juridică dată unui avocat sau consilier juridic se dovedeşte prin înscris, potrivit legilor de organizare şi exercitare a profesiei.

Mandatul general

Art. 82. – Mandatarul cu procură generală poate să reprezinte în judecată pe mandant, numai dacă acest drept i-a fost dat anume. Dacă acela care a dat procura generală nu are domiciliu şi nici reşedința în țară, dreptul de reprezentare în judecată se presupune dat.

Conținutul mandatului

Art. 83. – (1) Mandatul este presupus dat pentru toate actele procesuale îndeplinite în fața aceleiaşi instanțe; el poate fi însă restrâns, în mod expres, la anumite acte.

(2) Avocatul care a reprezentat sau asistat partea la judecarea procesului poate face, chiar fără mandat, orice acte pentru păstrarea drepturilor supuse unui termen şi care s-ar pierde prin neexercitarea lor la timp şi poate, de asemenea, să introducă orice cale de atac împotriva hotărârii pronunțate. În aceste cazuri, toate actele de procedură se vor îndeplini numai față de parte. Susținerea căii de atac se poate face numai în temeiul unei noi împuterniciri.

Încetarea mandatului

Art. 84. – Mandatul nu încetează prin moartea celui care l-a dat şi nici dacă acesta a devenit incapabil. Mandatul dăinuieşte până la retragerea lui de către moştenitori sau de către reprezentantul legal al incapabilului.

Renunțarea la mandat și revocarea mandatului

Art. 85. – (1) Renunțarea la mandat sau revocarea acestuia nu poate fi opusă celeilalte părți decât de la comunicare, afară numai dacă a fost făcută în ședința de judecată și în prezența ei.

(2) Mandatarul care renunță la împuternicire este ținut să înștiințeze atât pe cel care i-a dat mandatul, cât și instanța, cu cel puțin 15 zile înainte de termenul imediat următor renunțării. Mandatarul nu poate renunța la mandat în cursul termenului de exercitare a căilor de atac.

Secțiunea a 5-a
Asistența judiciară

Condiții de acordare

Art. 86. – (1) Cel care nu este în stare să facă față cheltuielilor pe care le presupune declanșarea și susținerea unui proces civil, fără a primejdui propria sa întreținere sau a familiei sale, poate beneficia de asistență judiciară, în condițiile legii speciale.

(2) Asistența judiciară cuprinde:

a) acordarea de scutiri, reduceri, eșalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare prevăzute de lege;

b) apărarea și asistența gratuită printr-un avocat desemnat de barou;

c) orice alte modalități prevăzute de lege.

(3) Asistența judiciară poate fi acordată oricând în cursul procesului, în tot sau numai în parte.

Capitolul III
Participarea Ministerului Public în procesul civil

Modalități de participare

Art. 87. – (1) Procurorul poate porni orice acțiune civilă, ori de câte ori este necesar pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție și ale dispăruților, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege.

(2) Procurorul poate să pună concluzii în orice proces civil, în oricare fază a acestuia, dacă apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept, a drepturilor și intereselor cetățenilor.

(3) În cazurile anume prevăzute de lege, participarea și

punerea concluziilor de către procuror sunt obligatorii, sub sancțiunea nulității absolute a hotărârii.

(4) Procurorul poate să exercite căile de atac împotriva hotărârilor pronunțate în cazurile prevăzute la alin. (1), chiar dacă nu a pornit acțiunea civilă, precum şi atunci când a participat la judecată, în condițiile legii.

(5) Procurorul poate să ceară punerea în executare a oricăror titluri executorii emise în favoarea persoanelor prevăzute la alin. (1).

(6) În toate cazurile, Ministerul Public nu datorează taxe de timbru şi nici cauțiune.

Efecte față de titularul dreptului

Art. 88. - În cazurile prevăzute de art. 87 alin. (1), titularul dreptului va fi introdus în proces şi se va putea prevala de dispozițiile art. 394, art. 396-397 şi art. 425-427, iar dacă procurorul îşi va retrage cererea, va putea cere continuarea judecății sau a executării silite.

Titlul III
Competența instanțelor judecătoreşti

Capitolul I
Competența materială

Secțiunea 1
Competența după materie şi valoare

Judecătoria

Art. 89. – Judecătoriile judecă:

1. în primă instanță, următoarele cereri al căror obiect este evaluabil sau, după caz, neevaluabil în bani:

a) cererile privitoare la nulitatea, anularea sau desfacerea căsătoriei ;

b) cererile privind încredințarea copilului minor sau încuviințarea părintelui de a avea legături personale cu acesta, precum şi cererile de înapoiere a copilului minor de la persoanele care îl dețin fără niciun drept;

c) cererile privind obligația legală de întreținere;

d) cererile referitoare la înregistrările în registrele de stare civilă, potrivit legii;

e) cererile având ca obiect administrarea clădirilor cu mai multe etaje, apartamente sau spații aflate în proprietatea

exclusivă a unor persoane diferite, precum şi cele privind raporturile juridice stabilite de asociaţiile de proprietari cu alte persoane fizice sau persoane juridice, după caz;

f) cererile de evacuare;

g) cererile referitoare la servituţile privind zidurile şi şanţurile comune, distanţa construcţiilor şi plantaţiilor, dreptul de trecere, precum şi la alte servituţi ori îngrădiri ale dreptului de proprietate prevăzute de lege, stabilite de părţi ori instituite pe cale judecătorească;

h) cererile privitoare la strămutarea de hotare şi cererile în grănițuire;

i) cererile posesorii;

j) cererile privind obligaţiile de a face, neevaluabile în bani;

k) cererile de împărţeală judiciară, indiferent de valoare;

l) orice cereri evaluabile în bani în valoare de până la 200.000 lei inclusiv.

2. căile de atac împotriva hotărârilor autorităţilor administraţiei publice cu activitate jurisdicţională şi ale altor organe cu astfel de activitate, în cazurile prevăzute de lege.

3. orice alte cereri date prin lege în competenţa lor.

Tribunalul

Art. 90. – Tribunalele judecă:

1. în primă instanţă:

a) cererile privind raporturi izvorând din exerciţiul comerţului sau al altor profesiuni cu scop lucrativ, neevaluabile în bani sau al căror obiect are o valoare mai mare de 200.000 lei, indiferent de calitatea părţilor;

b) cererile în materie de contencios administrativ, în afară de cele date în competenţa curţilor de apel;

c) cererile în materie de proprietate intelectuală;

d) conflictele de muncă, cu excepţia celor date în competenţa altor instanţe;

e) cererile în materie de asigurări sociale;

f) cererile în materie de expropriere;

g) cererile pentru recunoaşterea, precum şi cele pentru încuviinţarea executării silite, potrivit legii, a hotărârilor judecătoreşti şi a altor titluri executorii pronunţate ori, după caz, emise în altă ţară;

h) cererile pentru repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare;

i) orice alte cereri care nu sunt date prin lege în competenţa altor instanţe;

2. ca instanţe de apel, apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunţate de judecătorii în primă instanţă;

3. ca instanțe de recurs, în cazurile anume prevăzute de lege;

4. orice alte cereri date prin lege în competența lor.

Curtea de apel

Art. 91. – Curțile de apel judecă:

1. în primă instanță, cererile în materie de contencios administrativ privind actele autorităților şi instituțiilor centrale;

2. ca instanțe de apel, apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de tribunale în primă instanță;

3. ca instanțe de recurs, în cazurile anume prevăzute de lege;

4. orice alte cereri date prin lege în competența lor.

Înalta Curte de Casație și Justiție

Art. 92. – Înalta Curte de Casație şi Justiție judecă:

1. recursurile declarate împotriva hotărârilor curților de apel, precum şi a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege;

2. recursurile în interesul legii;

3. cererile în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept;

4. orice alte cereri date prin lege în competența sa.

Secțiunea a 2-a
Determinarea competentei după valoarea sau întinderea obiectului cererii introductive de instanță

Reguli generale

Art. 93. – (1) Competența se determină după valoarea sau întinderea obiectului cererii arătată în capătul principal de cerere.

(2) Pentru stabilirea valorii, nu se vor avea în vedere dobânzile, penalitățile, fructele sau alte asemenea venituri ori cheltuieli cerute ca accesorii pretenției principale, scadente sau ajunse la scadență în cursul judecății. De asemenea, nu se vor avea în vedere nici prestațiile periodice ajunse la scadență în cursul judecății.

(3) În caz de contestație, valoarea sau întinderea se stabileşte după înscrisurile prezentate şi explicațiile date de părți.

Cazul mai multor capete principale de cerere

Art. 94. – (1) Când reclamantul a sesizat instanța cu mai multe capete principale de cerere întemeiate pe fapte sau cauze diferite, competența se stabileşte în raport cu valoarea sau, după caz, cu natura ori obiectul fiecărei pretenții în parte. Daca unul dintre capetele de cerere este de competența altei instanțe,

instanța sesizată va dispune disjungerea și își va declina în mod corespunzător competența.

(2) În cazul în care mai multe capete principale de cerere întemeiate pe un titlu comun ori având aceeași cauză sau chiar cauze diferite, dar aflate în strânsă legătură, au fost deduse judecății printr-o unică cerere de chemare în judecată, instanța competentă să le soluționeze se determină ținându-se seama de acea pretenție care atrage competența unei instanțe de grad mai înalt.

Cererea formulată de mai mulți reclamanți

Art. 95. – (1) Dacă mai mulți reclamanți, prin aceeași cerere de chemare în judecată, formulează pretenții proprii împotriva aceluiași pârât invocând raporturi juridice distincte și neaflate într-o legătură care să facă necesară judecarea lor împreună, determinarea instanței competente se face cu observarea valorii sau, după caz, a naturii ori obiectului fiecărei pretenții în parte.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile și atunci când unul sau mai mulți reclamanți formulează, prin aceeași cerere de chemare în judecată, pretenții împotriva mai multor pârâți, invocând raporturi juridice distincte și fără legătură între ele.

Valoarea cererii în cazuri speciale

Art. 96. – (1) În cererile privitoare la executarea unui contract ori a unui alt act juridic, pentru stabilirea competenței instanței se va ține seama de valoarea obiectului acestuia sau, după caz, de aceea a părții din obiectul dedus judecății.

(2) Aceeași valoare va fi avută în vedere și în cererile privind nulitatea, anularea, rezoluțiunea sau rezilierea, chiar dacă nu se solicită și repunerea părților în situația anterioară, precum și în cererile privind constatarea existenței sau inexistenței unui drept.

(3) În cererile de aceeași natură, privitoare la contracte de locațiune ori de leasing, precum și în acelea privitoare la predarea sau restituirea bunului închiriat ori arendat, valoarea cererii se socotește după chiria sau arenda anuală.

Cererea de plată parțială

Art. 97. – Când prin acțiune se cere plata unei părți dintr-o creanță, valoarea cererii se socotește după partea pretinsă de reclamant ca fiind exigibilă.

Cererea privind prestații succesive

Art. 98. – În cererile care au ca obiect un drept la prestații succesive, dacă durata existenței dreptului este nedeterminată, valoarea lor se socotește după valoarea prestației anuale datorate.

Cererile în materie de proprietate imobiliară

Art. 99. – (1) În cererile având ca obiect un drept de proprietate asupra unui imobil, valoarea lor se determină în funcție de valoarea impozabilă, stabilită potrivit legislației fiscale.

(2) În cazul în care valoarea impozabilă nu este stabilită sunt aplicabile dispozițiile art. 93.

Cererile în materie de moştenire

Art. 100. – În materie de moştenire, competența după valoare se determină fără scăderea sarcinilor sau datoriilor moştenirii.

Dispoziții speciale

Art. 101. – (1) Instanța legal învestită potrivit dispozițiilor referitoare la competență după valoarea obiectului cererii rămâne competentă să judece chiar dacă, ulterior învestirii, intervin modificări în ceea ce priveşte cuantumul valorii aceluiaşi obiect.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile şi la judecata căilor de atac.

Capitolul II
Competența teritorială

Regula generală

Art. 102. – (1) Cererea de chemare în judecată se introduce la instanța în a cărei circumscripție domiciliază sau îşi are sediul pârâtul, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Instanța rămâne competentă să judece procesul chiar dacă, ulterior sesizării, pârâtul îşi schimbă domiciliul sau sediul.

Cazul pârâtului cu domiciliul în străinătate sau necunoscut

Art. 103. – Dacă pârâtul are domiciliul sau, după caz, sediul în străinătate sau acesta este necunoscut, cererea se introduce la instanța din țară în a cărei circumscripție se află reşedința acestuia, iar dacă nu are nici reşedința cunoscută, la instanța în a cărei circumscripție reclamantul îşi are domiciliul, sediul, reşedința ori reprezentanța, după caz.

Cazul persoanei juridice care are dezmembră-minte

Art. 104. – Cererea de chemare în judecată împotriva unei persoane juridice de drept privat se poate face şi la instanța locului unde ea are un dezmembrământ fără personalitate juridică, pentru obligațiile ce urmează a fi executate în acel loc sau care izvorăsc din acte încheiate prin reprezentantul dezmembrământului sau din fapte săvârşite de acesta.

Cererile îndreptate împotriva unei entități fără personalitate juridică

Art. 105. – Cererea de chemare în judecată împotriva unei asociații, societăți sau altei entități fără personalitate juridică constituite potrivit legii, se poate introduce la instanța competentă pentru persoana căreia, potrivit înțelegerii dintre membri, i s-a încredințat conducerea sau administrarea acesteia. În cazul lipsei unei asemenea persoane, cererea se va putea introduce la instanța competentă pentru oricare dintre membrii entității respective.

Cererile îndreptate împotriva persoanelor juridice de drept public

Art. 106. – (1) Cererile îndreptate împotriva statului, autorităților şi instituțiilor centrale, precum şi a altor persoane juridice de drept public pot fi introduse la instanțele din capitala țării sau la cele din reşedința județului unde îşi are domiciliul reclamantul.

(2) Când mai multe judecătorii din circumscripția aceluiaşi tribunal sunt deopotrivă competente, cererile în care figurează persoanele arătate la alin. (1) se introduc la judecătoria din localitatea de reşedință a județului, iar în municipiul Bucureşti, la judecătoria sectorului 4.

Pluralitatea de pârâți

Art. 107. – Cererea de chemare în judecată a mai multor pârâți poate fi introdusă la instanța competentă pentru oricare dintre aceştia; în cazul în care printre pârâți sunt şi obligați accesoriu, cererea se introduce la instanța competentă pentru oricare dintre debitorii principali.

Competența teritorială alternativă

Art. 108. – (1) În afară de instanțele prevăzute la art. 102-107, mai sunt competente:

1. instanța domiciliului reclamantului, în cererile privitoare la stabilirea filiației;

2. instanța în a cărei circumscripție domiciliază creditorul reclamant, în cererile referitoare la obligația de întreținere, inclusiv cele privind alocațiile de stat pentru copii;

3. instanța locului prevăzut în contract pentru executarea, fie chiar în parte, a obligației, în cazul cererilor privind executarea, nulitatea, anularea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a unui contract;

4. instanța locului unde se află imobilul, pentru cererile ce izvorăsc dintr-un raport de locațiune a imobilului;

5. instanța locului unde se află imobilul, pentru cererile în prestație tabulară, în justificare tabulară sau în rectificare tabulară;

6. instanța locului de plecare sau de sosire, pentru cererile ce izvorăsc dintr-un contract de transport;

7. instanța locului de plată, în cererile privitoare la obligațiile ce izvorăsc dintr-o cambie, cec, bilet la ordin sau dintr-un alt titlu de valoare;

8. instanța domiciliului sau sediului consumatorului ori a locului unde s-a produs prejudiciul, în cererile având ca obiect repararea pagubelor produse consumatorului;

9. instanța în a cărei circumscripție s-a săvârşit fapta ilicită sau s-a produs prejudiciul, pentru cererile privind obligațiile izvorâte dintr-o asemenea faptă.

(2) Când pârâtul exercită în mod statornic, în afara domiciliului său, o activitate profesională ori o activitate agricolă, comercială, industrială sau altele asemenea, cererea de chemare în judecată se poate introduce şi la instanța în circumscripția căreia se află locul activității respective, pentru obligațiile patrimoniale născute sau care urmează să se execute în acel loc.

Cererile în materie de asigurări

Art. 109. – (1) În materie de asigurare, cererea privitoare la despăgubiri se va putea face şi la instanța în circumscripția căreia se află:

1. domiciliul asiguratului;
2. bunurile asigurate;
3. locul unde s-a produs riscul asigurat.

(2) Alegerea competenței prin convenție este considerată ca nescrisă dacă a fost făcută înainte de naşterea dreptului la despăgubire.

(3) Dispozițiile alin. (1) si alin. (2) nu se aplică însă în materie de asigurări maritime, fluviale şi aeriene.

Alegerea instanței

Art. 110. – Reclamantul are alegerea între mai multe instanțe deopotrivă competente.

Cererile privitoare la imobile

Art. 111. – (1) Cererile privitoare la drepturile reale imobiliare se introduc numai la instanța în a cărei circumscripție este situat imobilul.

(2) Când imobilul este situat în circumscripțiile mai multor instanțe, cererea se va face la instanța domiciliului sau reşedinței pârâtului, dacă acestea se află în vreuna din aceste circumscripții, iar, în caz contrar, la oricare din instanțele în circumscripțiile cărora se află imobilul.

(3) Dispozițiile alin. (1) şi alin. (2) se aplică, prin asemănare, şi în cazul acțiunilor posesorii, acțiunilor în grănițuire, acțiunilor privitoare la îngrădirile dreptului de proprietate imobiliară, precum şi a celor de împărțeală judiciară a

unui imobil, când indiviziunea nu rezultă din succesiune.

Cererile privitoare la moştenire

Art. 112. – În materie de moştenire, până la ieşirea din indiviziune, sunt de competența exclusivă a instanței celui din urmă domiciliu al defunctului:

1. cererile privitoare la validitatea sau executarea dispozițiilor testamentare;

2. cererile privitoare la moştenire şi la sarcinile acesteia, precum şi cele privitoare la pretențiile pe care moştenitorii le-ar avea unul împotriva altuia;

3. cererile legatarilor sau ale creditorilor defunctului împotriva vreunuia din moştenitori sau împotriva executorului testamentar.

Cereri privitoare la societăți

Art. 113. – Cererile în materie de societate, până la sfârşitul lichidării de fapt, sunt de competența exclusivă a instanței în circumscripția căreia societatea îşi are sediul principal.

Cereri privitoare la insolvență

Art. 114. – Cererile în materia insolvenței sunt de competența exclusivă a tribunalului în a cărui circumscripție îşi are sediul debitorul.

Capitolul III
Dispoziții speciale

Cererile accesorii, adiționale şi incidentale

Art. 115. – (1) Cererile accesorii, adiționale, precum şi cele incidentale se judecă de instanța competentă pentru cererea principală, chiar dacă ar fi de competența materială sau teritorială a altei instanțe judecătoreşti, cu excepția cererilor prevăzute de art. 114.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică şi atunci când competența de soluționare a cererii principale este stabilită de lege în favoarea unei secții specializate sau a unui complet specializat.

(3) Când instanța este exclusiv competentă pentru una din părți, ea va fi exclusiv competentă pentru toate părțile.

Apărările şi incidentele procedurale

Art. 116. – (1) Instanța competentă să judece cererea principală se va pronunța şi asupra apărărilor şi excepțiilor, în afara celor care constituie chestiuni prejudiciale şi care, potrivit legii, sunt de competența exclusivă a altei instanțe.

(2) Incidentele procedurale sunt soluționate de instanța în fața cărora se invocă, afară de cazurile în care legea prevede în mod expres altfel.

Cererea în constatare

Art. 117. – În cererile pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept, competența instanței se determină după regulile prevăzute pentru cererile având ca obiect realizarea dreptului.

Alegerea de competență

Art. 118. – (1) Părțile pot conveni în scris, sau, în cazul litigiilor născute, şi prin declarație verbală în fața instanței, ca procesele privitoare la bunuri şi la alte drepturi de care acestea pot să dispună să fie judecate de alte instanțe decât acelea care, potrivit legii, ar fi competente teritorial să le judece, afară de cazul când această competență este exclusivă.

(2) În litigiile din materia protecției drepturilor consumatorilor, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, părțile pot conveni alegerea instanței competente, în condițiile prevăzute la alin. (1), numai după naşterea dreptului la despăgubire. Orice convenție contrară este considerată ca nescrisă.

Competența facultativă

Art. 119. – (1) În cazul în care cererea se introduce împotriva unui judecător care îşi desfăşoară activitatea la instanța competentă să judece cauza, reclamantul poate sesiza una dintre instanțele judecătoreşti de acelaşi grad aflate în circumscripția oricăreia dintre curțile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța care ar fi fost competentă, potrivit legii.

(2) Dacă un judecător are calitatea de reclamant într-o cerere de competența instanței la care îşi desfăşoară activitatea, pârâtul poate cere până la primul termen de judecată la care este legal citat declinarea competenței, având alegerea între oricare dintre instanțele de acelaşi grad prevăzute la alin. (1).

(3) Dispozițiile alin. (1) şi alin. (2) se aplică în mod corespunzător şi în cazul procurorilor, asistenților judiciari şi grefierilor.

Incidente privind arbitrajul

Art. 120. – Competența ce revine instanțelor judecătoreşti în legătură cu incidentele privind arbitrajul reglementat de prezentul cod aparține în toate cazurile tribunalului în circumscripția căruia are loc arbitrajul.

Capitolul IV
Incidente procedurale privitoare la competența instanței

Secțiunea 1
Necompetența și conflictele de competență

Excepția de necompetență

Art. 121. – (1) Necompetența este de ordine publică sau privată.

(2) Necompetența este de ordine publică:

1. în cazul încălcării competenței generale, când procesul nu este de competența instanțelor judecătorești;

2. în cazul încălcării competenței materiale, când procesul este de competența unei instanțe de alt grad;

3. în cazul încălcării competenței teritoriale exclusive, când procesul este de competența unei alte instanțe de același grad și părțile nu o pot înlătura.

(3) În toate celelalte cazuri, necompetența este de ordine privată.

Invocarea excepției

Art. 122. – (1) Necompetența de ordine publică poate fi invocată de părți ori de către judecător cel mai târziu la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate în fața primei instanțe.

(2) Necompetența de ordine privată poate fi invocată doar de către pârât prin întâmpinare.

(3) Dacă necompetența nu este de ordine publică, partea care a făcut cererea la o instanță necompetentă nu va putea cere declararea necompetenței.

Soluționarea excepției

Art. 123. – (1) Când în fața instanței de judecată se pune în discuție competența acesteia, ea este obligată să stabilească instanța judecătorească competentă ori, dacă este cazul, un alt organ cu activitate jurisdicțională competent.

(2) Dacă instanța se declară competentă, va trece la judecarea pricinii. Încheierea poate fi atacată numai odată cu hotărârea pronunțată în cauză.

(3) Dacă instanța se declară necompetentă, hotărârea nu este supusă niciunei căi de atac, dosarul fiind trimis de îndată instanței judecătorești competente sau, după caz, altui organ cu activitate jurisdicțională competent.

Conflictul de competență. Cazuri

Art. 124. – Există conflict de competență:

1. când două sau mai multe instanțe se declară deopotrivă competente să judece același proces;

2. când două sau mai multe instanțe și-au declinat reciproc competența de a judeca același proces sau, în cazul declinărilor succesive, dacă ultima instanță învestită își declină la rândul sau competența în favoarea uneia dintre instanțele care anterior s-au declarat necompetente.

Suspendarea procesului

Art. 125. – Instanța înaintea căreia s-a ivit conflictul de competență va suspenda din oficiu judecata cauzei și va înainta dosarul instanței competente să soluționeze conflictul.

Soluționarea conflictului de competență

Art. 126. – (1) Conflictul de competență ivit între două instanțe judecătorești se soluționează de instanța imediat superioară și comună instanțelor aflate în conflict.

(2) Conflictul născut între o instanță și Înalta Curte de Casație și Justiție se judecă de Înalta Curte de Casație și Justiție în Completul de 9 judecători.

(3) Conflictul de competență, ivit între o instanță judecătorească și un alt organ cu activitate jurisdicțională se rezolvă de instanța judecătorească ierarhic superioară instanței în conflict.

(4) Instanța competentă să judece conflictul va hotărî în camera de consiliu, fără citarea părților. Hotărârea este supusă numai recursului în termen de 5 zile de la comunicare, cu excepția celei pronunțate de Completul de 9 judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție, care este definitivă.

Dispoziții speciale

Art. 127. – (1) Dispozițiile prezentei secțiuni privitoare la excepția de necompetență și la conflictul de competență se aplică prin asemănare și în cazul secțiilor specializate ale aceleiași instanțe judecătorești.

(2) Conflictul se va soluționa de secția instanței stabilite potrivit art. 126, corespunzătoare secției înaintea căreia s-a ivit conflictul.

(3) Conflictul dintre două secții ale Înaltei Curți de Casație si Justiție se soluționează de Completul de 9 judecători.

(4) Dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător și în cazul completelor specializate.

Probele administrate în fața instanței

Art. 128. – În cazul declarării necompetenței, dovezile administrate în fața instanței necompetente rămân câștigate judecății și instanța competentă învestită cu soluționarea cauzei

necompetente nu va dispune refacerea lor decât pentru motive temeinice.

Secțiunea a 2-a
Strămutarea proceselor. Delegarea instanței

Temeiul strămutării

Art. 129. – Strămutarea procesului poate fi cerută pentru motive de bănuială legitimă sau de siguranță publică. Bănuiala se consideră legitimă în cazurile în care există îndoială cu privire la imparțialitatea judecătorilor din cauza circumstanțelor procesului, calității părților ori unor relații conflictuale locale. Constituie motiv de siguranță publică împrejurările excepționale care presupun că judecata procesului la instanța competentă ar putea conduce la tulburarea ordinii publice.

Cererea de strămutare

Art. 130. – (1) Strămutarea pentru motiv de bănuială legitimă sau de siguranță publică se poate cere în orice fază a procesului.

(2) Strămutarea pentru motiv de bănuială legitimă poate fi cerută de către partea interesată, iar cea întemeiată pe motiv de siguranța publică, numai de către procurorul general de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Instanța competentă

Art. 131. – (1) Cererea de strămutare întemeiată pe motiv de bănuială legitimă este de competența instanței ierarhic superioare celei de la care se cere strămutarea. Ea se depune la instanța care judecă procesul a cărui strămutare se cere, care o va înainta, de îndată, instanței competente.

(2) Cererea de strămutare întemeiată pe motive de siguranță publică este de competența Înaltei Curți de Casație și Justiție, care va înștiința, de îndată, despre depunerea cererii, instanța de la care se cere strămutarea.

(3) La primirea cererii de strămutare, instanța competentă să o soluționeze va putea să solicite dosarul cauzei.

Suspendarea judecării procesului

Art. 132. – (1) La solicitarea celui interesat, completul de judecată poate dispune, dacă este cazul, suspendarea judecării procesului, cu darea unei cauțiuni în cuantum de 2.000 lei. Pentru motive temeinice, suspendarea poate fi dispusă în aceleași condiții, fără citarea părților, chiar înainte de primul termen de judecată.

(2) Încheierea asupra suspendării nu se motivează și nu este supusă niciunei căi de atac.

(3) Măsura suspendării judecării procesului va fi comunicată de urgență instanței de la care s-a cerut strămutarea.

Judecarea cererii

Art. 133. – (1) Cererea de strămutare se judecă de urgență în camera de consiliu, cu citarea părților din proces.

(2) Hotărârea asupra strămutării se dă fără motivare şi este definitivă.

(3) Instanța de la care s-a cerut strămutarea va fi încunoştințată de îndată despre admiterea sau respingerea cererii de strămutare.

Efectele admiterii cererii

Art. 134. – (1) În caz de admitere a cererii de strămutare, procesul se trimite spre judecată unei alte instanțe de acelaşi grad. Hotărârea va arăta în ce măsură actele îndeplinite de instanță înainte de strămutare urmează să fie păstrate.

(2) În cazul în care instanța de la care s-a dispus strămutarea a săvârşit acte de procedură sau a procedat între timp la judecarea procesului, actele de procedură îndeplinite ulterior introducerii cererii de strămutare şi hotărârea pronunțată sunt desființate de drept prin efectul admiterii cererii de strămutare.

(3) Apelul sau, după caz, recursul împotriva hotărârii date de instanța la care s-a strămutat procesul sunt de competența instanțelor ierarhic superioare acesteia. În caz de admitere a apelului sau recursului, trimiterea spre rejudecare, atunci când legea o prevede, se va face la o instanță din circumscripția celei care a soluționat calea de atac.

Reiterarea cererii

Art. 135. – Strămutarea procesului nu poate fi cerută din nou, în afară de cazul în care noua cerere se întemeiază pe împrejurări necunoscute la data soluționării cererii anterioare sau ivite după soluționarea acesteia.

Delegarea instanței

Art. 136. – Când, din cauza unor împrejurări excepționale, instanța competentă este împiedicată un timp mai îndelungat să funcționeze, Înalta Curte de Casație şi Justiție, la cererea părții interesate, va desemna o altă instanță de acelaşi grad care să judece procesul.

Titlul IV
Actele de procedură

Capitolul I
Forma cererilor

Condiţiile generale

Art. 137. – (1) Orice cerere adresată instanţelor judecătoreşti trebuie să fie formulată în scris şi să cuprindă indicarea instanţei căreia îi este adresată, numele, domiciliul sau reşedinţa părţilor ori, după caz, denumirea şi sediul lor, numele şi domiciliul reprezentanţilor lor, dacă este cazul, obiectul şi motivele cererii, precum şi semnătura.

(2) În cazurile anume prevăzute de lege, cererile făcute în şedinţă, la orice instanţă, se pot formula şi oral, făcându-se menţiune despre aceasta în încheiere.

(3) Dacă din orice motive, cererea nu poate fi semnată la termenul când a fost depusă sau, după caz, la primul termen ce urmează, judecătorul va stabili identitatea părţii prin unul din mijloacele prevăzute de lege, îi va citi conţinutul cererii şi îi va lua consimţământul cu privire la aceasta. Despre toate acestea se va face menţiune în încheiere.

(4) Cererile adresate instanţelor judecătoreşti se timbrează, dacă legea nu prevede altfel.

Numărul de exemplare

Art. 138. – (1) Când cererea urmează a fi comunicată, ea se va face în atâtea exemplare câte sunt necesare pentru comunicare, afară de cazurile în care părţile au un reprezentant comun sau partea figurează în mai multe calităţi juridice, când se va face un singur exemplar. În toate cazurile este necesar şi un exemplar pentru instanţă.

(2) Dispoziţiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător şi în cazul prevăzut de art. 137 alin. (2), grefierul de şedinţă fiind ţinut să întocmească din oficiu copiile de pe încheiere necesare pentru comunicare.

Înscrisurile anexate

Art. 139. – (1) La fiecare exemplar al cererii se vor alătura copii de pe înscrisurile de care partea înţelege a se folosi în proces.

(2) Copiile vor fi certificate de parte pentru conformitate cu originalul.

(3) Se vor putea depune în copie numai părțile din înscris referitoare la proces, urmând ca instanța să ordone, dacă va fi nevoie, înfățișarea înscrisului în întregime.

(4) Când înscrisurile sunt redactate într-o limbă străină, ele se depun în copie certificată, însoțite de traducerea efectuată de un traducător autorizat.

(5) Dispozițiile art. 138 se aplică în mod corespunzător.

Cererea formulată prin reprezentant

Art. 140. – (1) Când cererea este făcută prin mandatar, se va alătura procura în original sau în copie legalizată.

(2) Avocatul şi consilierul juridic vor depune împuternicirea lor, potrivit legii.

(3) Reprezentantul legal va alătura o copie legalizată de pe înscrisul doveditor al calității sale.

(4) Reprezentanții persoanelor juridice de drept privat vor depune, în copie, un extras din registrul public în care este menționată împuternicirea lor.

(5) Organul de conducere sau, după caz, reprezentantul desemnat al unei asociații, societăți ori alte entități fără personalitate juridică înființate potrivit legii vor anexa, în copie legalizată, extrasul din actul care atestă dreptul lor de reprezentare în justiție.

Cererea greşit denumită

Art. 141. - Cererea de chemare în judecată sau pentru exercitarea unei căi de atac este valabil făcută chiar dacă poartă o denumire greşită.

Capitolul II
Citarea şi comunicarea actelor de procedură

Obligația de a cita părțile

Art. 142. – (1) Instanța poate hotărî asupra unei cereri numai dacă părțile au fost citate ori s-au prezentat, personal sau prin reprezentant, în afară de cazurile în care prin lege se dispune altfel.

(2) Instanța va amâna judecarea şi va dispune să se facă citarea ori de câte ori constată că partea care lipseşte nu a fost citată cu respectarea cerințelor prevăzute de lege, sub sancțiunea nulității.

Organe competente şi modalități de

Art. 143. – (1) Comunicarea citațiilor şi a tuturor actelor de procedură se va face, din oficiu, prin agenții procedurali ai instanței sau prin orice alt salariat al acesteia, precum şi prin

comunicare

agenți ori salariați ai altor instanțe, în ale căror circumscripții se află cel căruia i se comunică actul.

(2) Comunicarea se face în plic închis, la care se alătură dovada de înmânare/procesul-verbal şi înştiinţarea prevăzute la art. 152. Plicul va purta mențiunea „PENTRU JUSTIȚIE. A SE ÎNMÂNA CU PRIORITATE".

(3) Instanța solicitată, când i se cere să îndeplinească procedura de comunicare pentru altă instanță, este obligată să ia de îndată măsurile necesare, potrivit legii, şi să trimită instanței solicitante dovezile de îndeplinire a procedurii.

(4) În cazul în care comunicarea potrivit alin. (1) nu este posibilă, aceasta se va face prin poştă, cu scrisoare recomandată, cu conținut declarat, la care se ataşează dovada de primire/procesul-verbal şi înştiinţarea prevăzute la art. 152.

(5) La cererea părții interesate şi pe cheltuiala sa, comunicarea actelor de procedură se va putea face în mod nemijlocit prin executori judecătoreşti, care vor fi ținuți să îndeplinească formalitățile procedurale prevăzute în prezentul capitol, sau prin servicii de curierat rapid, în acest din urmă caz dispozițiile alin. (4) fiind aplicabile în mod corespunzător.

(6) Comunicarea citațiilor şi a altor acte de procedură, se poate face de grefa instanței şi prin telefax, poştă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului şi confirmarea primirii acestuia, dacă partea a indicat instanței datele corespunzătoare în acest scop. În vederea confirmării, instanța, odată cu actul de procedură, va comunica un formular care va conține: denumirea instanței, data comunicării, numele grefierului care asigură comunicarea şi indicarea actelor comunicate; formularul va fi completat de către destinatar cu data primirii, numele în clar şi semnătura persoanei însărcinate cu primirea corespondenței şi va fi expediat instanței prin telefax, poşta electronică sau prin alte mijloace.

(7) Judecătorii vor verifica efectuarea procedurilor de citare şi comunicare dispuse pentru fiecare termen şi, când este cazul, vor lua măsuri de refacere a acestor proceduri, precum şi pentru folosirea altor mijloace ce pot asigura înştiinţarea părților pentru înfățişarea la termen.

Locul citării

Art. 144. – (1) Vor fi citați:

1. statul, prin Ministerul Finanțelor sau alte organe anume desemnate în acest scop de lege, la sediul acestora;

2. unitățile administrativ-teritoriale şi celelalte persoane juridice de drept public, prin cei însărcinați să le reprezinte în justiție, la sediul acestora;

3. persoanele juridice de drept privat, prin reprezentanții lor, la sediul principal sau, atunci când este cazul, la sediul dezmembrământului lor;

4. asociațiile, societățile şi alte entități fără personalitate juridică constituite potrivit legii, prin reprezentantul desemnat, la sediul sau domiciliul acestuia;

5. cei supuşi procedurii insolvenței, precum şi creditorii acestora, la domiciliul sau, după caz, sediul acestora; după deschiderea procedurii, citarea va fi efectuată potrivit legii speciale;

6. persoanele fizice, la domiciliul lor; în cazul în care nu locuiesc la domiciliu, citarea se va face la reşedința cunoscută ori la locul ales de ele; în lipsa acestora, citarea poate fi făcută la locul cunoscut unde îşi desfăşoară permanent activitatea curentă;

7. incapabilii sau cei cu capacitate de exercițiu restrânsă, prin reprezentanții sau ocrotitorii lor legali, la domiciliul sau sediul acestora, după caz; în caz de numire a unui curator special, potrivit art. 55, citarea se va face prin acest curator, la sediul său profesional;

8. bolnavii internați în unități sanitare, la administrația acestora;

9. militarii încazarmați, la unitatea din care fac parte, prin comandamentul acesteia;

10. cei care fac parte din echipajul unei nave maritime sau fluviale, alta decât militară, dacă nu au domiciliul cunoscut, la căpitănia portului unde este înregistrată nava;

11. deținuții, la administrația locului de deținere;

12. personalul misiunilor diplomatice, al oficiilor consulare şi cetățenii români trimişi să lucreze în cadrul personalului organizațiilor internaționale, precum şi membrii de familie care locuiesc cu ei, cât timp se află în străinătate, prin Ministerul Afacerilor Externe; alți cetățeni români, aflați în străinătate în interes de serviciu, inclusiv membrii familiilor care îi însoțesc, prin organele centrale care i-au trimis sau în subordinea cărora se află unitatea care i-a trimis în străinătate.

13. persoanele care se află în străinătate, altele decât cele prevăzute la pct. 12, dacă au domiciliul sau reşedința cunoscută, printr-o citație scrisă trimisă cu scrisoare recomandată cu conținut declarat şi confirmare de primire, recipisa de predare a scrisorii la poşta română, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele ce se expediază, ținând loc de dovadă a îndeplinirii procedurii, dacă prin tratate sau convenții internaționale la care este parte România sau prin acte normative speciale nu se prevede altfel.

Dacă domiciliul sau reşedinţa celor aflaţi în străinătate nu sunt cunoscute, citarea se face potrivit art. 156.

În toate cazurile, dacă cei aflaţi în străinătate au mandatar cunoscut în ţară, va fi citat numai acesta din urmă;

14. cei cu domiciliul sau reşedinţa necunoscută, potrivit art. 156.

15. moştenitorii, până la intervenirea lor în proces, printr-un curator special numit de instanţă, la domiciliul acestuia.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) pct. 1 şi 2, statul, prin Ministerul Finanţelor, unităţile administrativ - teritoriale, precum şi celelalte persoane juridice de drept public îşi pot alege un sediu procesual la care vor fi comunicate toate actele de procedură.

Obligaţia alegerii locului citării

Art. 145. – Persoanele care se află în străinătate, citate potrivit art. 144 pct. 12 şi pct. 13, pentru primul termen de judecată, vor fi înştiinţate prin citaţie că au obligaţia de a-şi alege un domiciliu în România unde urmează să li se facă toate comunicările privind procesul. În cazul în care acestea nu se conformează, comunicările li se vor face prin scrisoare recomandată, recipisa de predare la poşta română a scrisorii, în cuprinsul căreia vor fi menţionate actele ce se expediază, ţinând loc de dovadă de îndeplinire a procedurii.

Cuprinsul citaţiei

Art. 146. – (1) Citaţia va cuprinde:

a) denumirea instanţei, sediul ei şi, când este cazul, alt loc decât sediul instanţei unde urmează să se desfăşoare judecarea procesului;

b) data emiterii citaţiei;

c) numărul dosarului;

d) anul, luna, ziua şi ora înfăţişării;

e) numele sau denumirea, după caz, a celui citat, precum şi locul unde se citează;

f) calitatea celui citat, iar pentru pârât şi menţiunea că este obligat să depună întâmpinare sau să-şi pregătească apărarea pentru primul termen de judecată, propunând probele de care înţelege să se folosească, sub sancţiunea prevăzută de lege;

g) numele sau denumirea, după caz, a părţii potrivnice şi obiectul cererii;

h) indicarea, dacă este cazul, a taxei judiciare de timbru şi a timbrului judiciar datorate de cel citat;

i) alte menţiuni prevăzute de lege sau stabilite de instanţă;

j) ştampila instanţei şi semnătura grefierului.

(2) În citaţie se menţionează, când este cazul, orice date

necesare pentru stabilirea adresei celui citat, precum şi dacă citarea se face cu chemarea la interogatoriu sau dacă cel citat este obligat să prezinte anumite înscrisuri ori dacă i se comunică odată cu citaţia alte acte de procedură.

(3) Cerinţele de la alin. (1) lit. a), c), d), e) şi j) sunt prevăzute sub sancţiunea nulităţii.

Alegerea locului citării şi al comunicării altor acte de procedură

Art. 147. – (1) În caz de alegere de domiciliu, sau, după caz, de sediu, dacă partea a arătat şi persoana însărcinată cu primirea actelor de procedură, comunicarea acestora se va face la acea persoană, iar în lipsa unei asemenea menţiuni, comunicarea se va face, după caz, potrivit art. 144 sau art. 145.

(2) Partea poate alege ca toate actele de procedură să îi fie comunicate la căsuţa poştală.

Termenul pentru înmânarea citaţiei

Art. 148. – Citaţia, sub sancţiunea nulităţii, va fi înmânată părţii cu cel puţin 5 zile înaintea termenului de judecată. În cazuri urgente sau atunci când legea prevede în mod expres, judecătorul poate dispune scurtarea termenului de înmânare a citaţiei, despre aceasta făcându-se menţiune în citaţie.

Invocarea şi înlăturarea neregularităţilor privind citarea

Art. 149. – (1) Dacă partea prezentă în instanţă, personal sau prin reprezentant, nu a primit citaţia sau a primit-o într-un termen mai scurt decât cel prevăzut la art. 148 ori există o altă cauză de nulitate privind citaţia sau procedura de înmânare a acesteia, procesul se amână, la cererea părţii interesate.

(2) Orice neregularitate cu privire la citare nu va mai fi luată în considerare în cazul în care, potrivit alin. (1), nu s-a cerut amânarea procesului, precum şi în cazul în care partea lipsă la termenul la care s-a produs neregularitatea nu a invocat-o la termenul următor producerii ei, dacă la acest termen ea a fost prezentă sau legal citată.

(3) În lipsa părţii nelegal citate, neregularitatea privind procedura de citare a acesteia poate fi invocată şi de celelalte părţi ori din oficiu, însă numai la termenul la care ea s-a produs.

Înmânarea făcută personal celui citat

Art. 150. – (1) Înmânarea citaţiei şi a tuturor actelor de procedură se face personal celui citat, la locul citării stabilit potrivit art. 144 alin. (1) pct. 6.

(2) Înmânarea se poate face oriunde se află cel citat.

(3) Pentru cei care locuiesc în hotel sau cămin, citaţia se predă, în lipsa lor, administratorului hotelului ori aşezământului, iar, în lipsa acestuia, portarului ori celui care în mod obişnuit îl înlocuieşte.

(4) Pentru cei ce se găsesc sub arme, citația se înmânează la unitatea din care fac parte.

(5) Celor care alcătuiesc echipajul unei nave maritime sau fluviale, în lipsa unui domiciliu cunoscut, înmânarea se face la căpitănia portului unde se găseşte înregistrată nava.

(6) Pentru deținuți, înmânarea se face la administrația închisorii.

(7) Pentru bolnavii aflați în spitale, sanatorii sau alte asemenea aşezăminte de asistență socială, înmânarea se face la administrația acestora.

Înmânarea făcută altor persoane

Art. 151. – (1) Înmânarea citațiilor şi a tuturor actelor de procedură în cazurile prevăzute de art. 144 pct. 1-5 şi pct. 12, precum şi cele prevăzute de art. 150 alin. (4)-(7), sau atunci când actul urmează să fie înmânat unui avocat, notar public sau executor judecătoresc se poate face funcționarului sau persoanei însărcinate cu primirea corespondenței care va semna dovada. În lipsa acestora, înmânarea citației sau a actelor de procedură se va face administratorului clădirii, iar, în lipsă, pazniculuí sau agentului de pază, care va semna procesul-verbal întocmit în acest scop de către agent, după ce acesta din urmă a certificat în prealabil identitatea şi calitatea sa.

(2) În cazurile prevăzute de art. 150 alin. (4)-(7) unitatea unde se află cel citat îi va înmâna de îndată acestuia citația sub luare de dovadă, certificându-i semnătura sau arătând motivul pentru care nu s-a putut obține semnătura lui. Dovada se va preda agentului ori va fi trimisă direct instanței dacă înmânarea citației nu s-a putut face de îndată.

Procedura de comunicare

Art. 152. – (1) Comunicarea citației se va face persoanei în drept să o primească, care va semna dovada de înmânare certificată de agentul însărcinat cu înmânarea.

(2) Dacă destinatarul primeşte citația, dar refuză să semneze dovada de înmânare ori, din motive întemeiate, nu o poate semna, agentul va întocmi un proces-verbal în care va arăta aceste împrejurări.

(3) Dacă destinatarul refuză să primească citația, agentul va depune în cutia poştală sau, în lipsă, va afişa pe uşa locuinței destinatarului o înştiințare care trebuie să cuprindă:

a) anul, luna, ziua şi ora când depunerea sau, după caz, afişarea a fost făcută;

b) numele celui care a făcut depunerea sau, după caz, afişarea şi funcția acestuia;

c) numele, prenumele şi domiciliul sau, după caz,

reşedinţa, respectiv sediul celui înştiinţat;

d) numărul dosarului în legătură cu care se face înştiinţarea şi denumirea instanţei pe rolul căreia se află dosarul, cu indicarea sediului acesteia;

e) arătarea actelor de procedură despre a căror comunicare este vorba;

f) menţiunea că după o zi, dar nu mai târziu de 7 zile de la depunerea sau, după caz, afişarea înştiinţării sau, când există urgenţă, nu mai târziu de 3 zile, destinatarul este în drept să se prezinte la sediul instanţei de judecată pentru a i se comunica citaţia. Când domiciliul sau reşedinţa ori, după caz, sediul acestuia nu se află în localitatea unde instanţa de judecată îşi are sediul, înştiinţarea va cuprinde menţiunea că pentru a i se comunica citaţia destinatarul este în drept să se prezinte la sediul primăriei în a cărei rază teritorială locuieşte sau îşi are sediul.

g) menţiunea că în cazul în care, fără motive temeinice, destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citaţiei în interiorul termenului de 7 zile sau, după caz, al termenului de 3 zile arătat la lit. f), citaţia se consideră comunicată la împlinirea acestui termen;

h) semnătura celui care a depus sau afişat înştiinţarea.

(4) Menţiunile de la alin. (3) lit. c)-g) se completează de către grefa instanţei. Termenele prevăzute la alin. (3) lit. f) şi lit. g) se calculează zi cu zi.

(5) Despre împrejurările arătate la alin. (3) agentul va întocmi proces-verbal, care va cuprinde menţiunile arătate la art. 153, acesta făcând dovada până la înscrierea în fals cu privire la faptele constatate personal de cel care l-a încheiat.

(6) Dacă destinatarul nu este găsit la domiciliu ori reşedinţă sau, după caz, sediu, agentul îi va înmâna citaţia unei persoane majore din familie sau, în lipsă, oricărei alte persoane majore care locuieşte cu destinatarul sau care, în mod obişnuit, îi primeşte corespondenţa.

(7) Când destinatarul locuieşte într-un hotel sau într-o clădire compusă din mai multe apartamente şi nu este găsit la această locuinţă a sa, agentul îi va comunica citaţia administratorului, portarului sau celui care, în mod obişnuit, îl înlocuieşte. În aceste cazuri, persoana care primeşte citaţia va semna dovada de primire, agentul certificându-i identitatea şi semnătura şi încheind proces-verbal cu privire la aceste împrejurări. Dispoziţiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(8) În cazul în care lipsesc persoanele arătate la alin. (6) şi alin. (7), precum şi atunci când acestea, deşi prezente, refuză să primească actul, sunt aplicabile dispoziţiile alin. (3)-(5).

(9) În cazurile prevăzute la alin. (3) şi alin. (8) agentul are obligaţia ca în termen de cel mult 24 de ore de la depunerea sau afişarea înştiinţării, să depună citaţia, precum şi procesul-verbal arătat la alin. (5), la sediul instanţei de judecată care a emis citaţia ori, după caz, la cel al primăriei în raza căreia destinatarul locuieşte sau îşi are sediul, urmând ca acestea să comunice citaţia.

(10) Când părţii sau reprezentantului ei i s-a înmânat citaţia de către funcţionarul anume desemnat în cadrul primăriei, acesta are obligaţia ca în termen de cel mult 24 ore de la înmânare, să înainteze instanţei de judecată dovada de înmânare prevăzută la alin. (1), precum şi procesul-verbal arătat la alin. (5).

(11) Când termenul prevăzut la alin.(3) lit. f) s-a împlinit fără ca partea sau un reprezentant al ei să se prezinte la primărie pentru a i se înmâna citaţia, funcţionarul anume însărcinat din cadrul primăriei va înainta instanţei de judecată, de îndată, citaţia ce trebuia comunicată, precum şi procesul-verbal arătat la alin. (5).

(12) Dispoziţiile prezentului articol se aplică şi la comunicarea sau notificarea oricărui alt act de procedură.

Cuprinsul dovezii de înmânare şi al procesului-verbal

Art. 153. – (1) Dovada de înmânare a citaţiei sau a altui act de procedură, ori, după caz, procesul-verbal va cuprinde:

a) anul, luna, ziua şi ora când dovada a fost luată sau procesul-verbal a fost întocmit;

b) numele şi funcţia agentului, precum şi, dacă este cazul, a funcţionarului de la primărie;

c) numele sau denumirea, după caz, şi domiciliul ori sediul destinatarului, cu arătarea numărului etajului, apartamentului sau camerei, dacă cel citat locuieşte într-o clădire cu mai multe etaje ori apartamente sau în hotel, precum şi dacă actul de procedură a fost înmânat la locuinţa sa, depus în cutia poştală ori afişat pe uşa locuinţei. Dacă actul de procedură a fost înmânat în alt loc, se va face menţiune despre aceasta;

d) numele şi calitatea celui căruia i s-a făcut înmânarea, în cazul în care actul de procedură a fost înmânat altei persoane decât destinatarului;

e) denumirea instanţei de la care emană citaţia ori alt act de procedură şi numărul dosarului;

f) semnătura celui care a primit citaţia sau alt act de procedură, precum şi semnătura agentului sau, după caz, funcţionarului de la primărie care o certifică, iar în cazul în care se întocmeşte proces-verbal, semnătura agentului, respectiv a

funcționarului primăriei.

(2) Procesul-verbal va cuprinde, de asemenea, şi arătarea motivelor pentru care a fost întocmit.

(3) Cerințele de la alin. (1) lit. a), c) d), e) şi f) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

(4) Mențiunile din procesul-verbal privitoare la faptele constatate personal de cel care l-a întocmit nu pot fi combătute decât prin procedura înscrierii în fals.

Data împlinirii procedurii

Art. 154. – Procedura se socoteşte îndeplinită:

1. la data încheierii procesului-verbal prevăzut de art. 153, indiferent dacă partea a primit sau nu citația personal;

2. în cazul citării efectuate prin poştă sau curierat rapid, potrivit art. 143 alin. (4) şi alin. (5), procedura se socoteşte îndeplinită la data semnării de către parte a confirmării de primire sau a consemnării, de către funcționarul poştal sau de către curier, a refuzului ei de a primi corespondența;

3. în cazul citării efectuate potrivit art. 143 alin. (6), procedura se socoteşte îndeplinită la data arătată pe copia imprimată a confirmării expedierii, certificată de grefierul care a făcut transmisiunea.

Imposibilitatea de a comunica actul de procedură

Art. 155. – Când comunicarea actelor de procedură nu se poate face deoarece imobilul a fost demolat, a devenit nelocuibil sau de neîntrebuințat, ori destinatarul actului nu mai locuieşte în imobilul respectiv, sau, în sfârşit, când comunicarea nu poate fi făcută din alte motive asemănătoare, agentul va raporta cazul grefei instanței spre a înştiința din timp partea care a cerut comunicarea despre această împrejurare şi a-i pune în vedere să facă demersuri pentru a obține noua adresă unde urmează a se face comunicarea.

Citarea prin publicitate

Art. 156. – (1) Când reclamantul învederează, motivat, că, deşi a făcut tot ce i-a stat în putință, nu a reuşit să afle domiciliul pârâtului sau un alt loc unde ar putea fi citat potrivit legii, instanța va putea încuviința citarea acestuia prin publicitate.

(2) Citarea prin publicitate se face afişându-se citația la uşa instanței şi la ultimul domiciliu cunoscut al celui citat. În cazurile în care apreciază că este necesar, instanța va dispune şi publicarea citației în Monitorul Oficial al României sau într-un ziar central de largă răspândire.

(3) Odată cu încuviințarea citării prin publicitate, instanța va numi un curator dintre avocații baroului, potrivit art. 55, care va fi citat la dezbateri pentru reprezentarea intereselor pârâtului.

(4) Procedura se socoteşte îndeplinită în a 15-a zi de la publicarea citației, potrivit dispozițiilor alin. (2).

(5) Dacă cel citat se înfățişează şi dovedeşte că a fost citat prin publicitate cu rea-credință, toate actele de procedură ce au urmat încuviințării acestei citări vor fi anulate, iar reclamantul care a cerut citarea prin publicitate va fi sancționat potrivit dispozițiilor art. 176 alin. (1) pct. 1 lit. c).

Afişarea

Art. 157. – Când legea sau instanța dispune ca citarea părților sau comunicarea anumitor acte de procedură să se facă prin afişare, această afişare se va face la instanță de către grefier, iar în afara instanței, de agenții însărcinați cu comunicarea actelor de procedură, încheindu-se un proces-verbal, potrivit art. 153, ce se va depune la dosar.

Comunicarea între avocați

Art. 158. – După sesizarea instanței, dacă părțile au avocat, cererile, întâmpinările sau alte acte se pot comunica direct între avocați. În acest caz, cel care primeşte cererea va atesta primirea pe însuşi exemplarul care urmează a fi depus la instanță sau, după caz, prin orice alte mijloace care asigură îndeplinirea acestei proceduri.

Comunicarea în instanță

Art. 159. – (1) Partea prezentă în instanță personal, prin avocat sau prin alt reprezentant este obligată să primească actele de procedură şi orice înscris folosit în proces, care i se comunică în şedință. Dacă se refuză primirea, actele şi înscrisurile se consideră comunicate prin depunerea lor la dosar, de unde, la cerere, partea le poate primi sub semnătură.

(2) Partea are dreptul să ridice şi între termene, sub semnătură, actele de procedură şi înscrisurile arătate la alin. (1).

Zilele de comunicare

Art. 160. – Când comunicarea actelor de procedură se face prin agenți procedurali, ei nu vor putea instrumenta decât în zilele lucrătoare între orele 7.00-20.00, iar în cazuri urgente, şi în zilele nelucrătoare sau de sărbători legale, dar numai cu încuviințarea preşedintelui instanței.

Schimbarea locului citării

Art. 161. – Dacă în cursul procesului una din părți şi-a schimbat locul unde a fost citată, ea este obligată să încunoştințeze instanța, indicând locul unde va fi citată la termenele următoare, precum şi partea adversă prin scrisoare recomandată, a cărei recipisă de predare se va depune la dosar odată cu cererea prin care se înştiințează instanța despre schimbarea locului citării. În cazul în care partea nu face această

încunoştinţare, procedura de citare pentru aceeaşi instanţă este valabil îndeplinită la vechiul loc de citare.

Comunicarea către alţi participanţi

Art. 162. – Citarea martorilor, experţilor, traducătorilor, interpreţilor ori a altor participanţi în proces, precum şi, când este cazul, comunicarea actelor de procedură adresate acestora sunt supuse dispoziţiilor prezentului capitol, care se aplică în mod corespunzător.

Capitolul III
Nulitatea actelor de procedură

Noţiune şi clasificare

Art. 163. – (1) Nulitatea este sancţiunea care lipseşte total sau parţial de efecte actul de procedură efectuat cu nerespectarea cerinţelor legale, de fond sau de formă.

(2) Nulitatea este absolută atunci când cerinţa nerespectată este instituită printr-o normă care ocroteşte un interes public.

(3) Nulitatea este relativă în cazul în care cerinţa nerespectată este instituită printr-o normă care ocroteşte un interes privat.

Nulitatea condiţionată

Art. 164. – (1) Actul de procedură este lovit de nulitate dacă prin nerespectarea cerinţei legale s-a adus părţii o vătămare care nu poate fi înlăturată decât prin desfiinţarea acestuia.

(2) În cazul nulităţilor expres prevăzute de lege, vătămarea este prezumată, partea interesată putând face dovada contrară.

Nulitatea necondiţionată

Art. 165. – Nulitatea nu este condiţionată de existenţa unei vătămări în cazul încălcării dispoziţiilor legale referitoare la:

1. capacitatea procesuală;
2. reprezentarea procesuală;
3. competenţa instanţei;
4. compunerea sau constituirea instanţei;
5. publicitatea şedinţei de judecată;
6. alte cerinţe legale extrinseci actului de procedură, dacă legea nu dispune altfel.

Îndreptarea neregularităţi – lor actului de procedură

Art. 166. – (1) Ori de câte ori este posibilă înlăturarea vătămării fără anularea actului, judecătorul va dispune îndreptarea neregularităţilor actului de procedură.

(2) Cu toate acestea, nulitatea nu poate fi acoperită dacă a

intervenit decăderea ori o altă sancțiune procedurală sau dacă se produce ori subzistă o vătămare.

(3) Actul de procedura nu va fi anulat dacă până la momentul pronunțării asupra excepției de nulitate a dispărut cauza acesteia.

Invocarea nulității

Art. 167. – (1) Nulitatea absolută poate fi invocată de orice parte din proces, de judecător sau, după caz, de procuror, în orice stare a judecății cauzei, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Nulitatea relativă poate fi invocată numai de partea interesată şi numai dacă neregularitatea nu a fost cauzată prin propria faptă.

(3) Dacă legea nu prevede altfel, nulitatea relativă trebuie invocată:

a) pentru neregularitățile săvârşite până la începerea judecății, prin întâmpinare sau, dacă întâmpinarea nu este obligatorie, la primul termen de judecată;

b) pentru neregularitățile săvârşite în cursul judecății, la termenul la care s-a săvârşit neregularitatea sau, dacă partea nu este prezentă, la termenul de judecată imediat următor şi înainte de a pune concluzii pe fond.

(4) Partea interesată poate renunța, expres sau tacit, la dreptul de a invoca nulitatea relativă.

(5) Toate cauzele de nulitate a actelor de procedură deja efectuate trebuie invocate deodată, sub sancțiunea decăderii părții din dreptul de a le mai invoca.

Efectele nulității

Art. 168. – (1) Actul de procedură lovit de nulitate este desființat, în tot sau în parte, de la data îndeplinirii lui.

(2) Dacă este cazul, instanța dispune refacerea actului de procedură, cu respectarea tuturor condițiilor de validitate.

(3) Desființarea unui act de procedură atrage şi desființarea actelor de procedură următoare, dacă acestea nu pot avea o existență de sine stătătoare.

(4) Nulitatea unui act de procedură nu împiedică faptul ca acesta să producă alte efecte juridice decât cele care decurg din natura lui proprie.

TITLUL V
Termenele procedurale

Stabilirea termenelor

Art. 169. – (1) Termenele procedurale sunt stabilite de lege sau de instanță şi reprezintă intervalul de timp în care poate fi îndeplinit un act de procedură sau în care este interzis să se îndeplinească un act de procedură.

(2) În cazurile prevăzute de lege, termenul este reprezentat de data la care se îndeplineşte un anumit act de procedură.

(3) În cazurile în care legea nu stabileşte ea însăşi termenele pentru îndeplinirea unor acte de procedură, fixarea lor se face de instanță. La fixarea termenului, aceasta va ține seama şi de natura urgentă a procesului.

Calculul termenelor

Art. 170. – (1) Termenele, în afară de cazul în care legea dispune altfel, se calculează după cum urmează:

1. când termenul se socoteşte pe ore, acesta începe să curgă de la ora zero a zilei următoare;

2. când termenul se socoteşte pe zile, nu intră în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua când acesta se împlineşte;

3. când termenul se socoteşte pe săptămâni, luni sau ani, el se împlineşte în ziua corespunzătoare din ultima săptămână ori lună sau din ultimul an. Dacă ultima lună nu are zi corespunzătoare celei în care termenul a început să curgă, termenul se împlineşte în ultima zi a acestei luni.

(2) Când ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul se prelungeşte până în prima zi lucrătoare care urmează.

Împlinirea termenului

Art. 171. – (1) Termenul care se socoteşte pe zile, săptămâni, luni sau ani se împlineşte la ora 24 a ultimei zile în care se poate îndeplini actul de procedură.

(2) Cu toate acestea, dacă este vorba de un act ce trebuie depus la instanță sau într-un alt loc, termenul se va împlini la ora la care activitatea încetează în acel loc în mod legal, dispozițiile art. 172 fiind aplicabile.

Actele depuse

Art. 172. – (1) Actul de procedură depus recomandat la

la poştă, unităţi militare sau locuri de deţinere

oficiul poştal înăuntrul termenului prevăzut de lege este socotit a fi făcut în termen.

(2) Actul depus de partea interesată, înăuntrul termenului prevăzut de lege, la unitatea militară ori la administraţia locului de deţinere unde se află această parte, este de asemenea considerat ca făcut în termen.

(3) În cazurile prevăzute de alin. (1) şi alin. (2), recipisa oficiului poştal, precum şi înregistrarea ori atestarea făcută, după caz, de unitatea militară sau de administraţia locului de deţinere, pe actul depus, servesc ca dovadă a datei depunerii actului de către partea interesată.

Curgerea termenului. Prelungirea acestuia

Art. 173. – (1) Termenele încep să curgă de la data comunicării actelor de procedură, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Se consideră că actul a fost comunicat părţii şi în cazul în care aceasta a primit sub semnătură copie de pe act, precum şi în cazul în care ea a cerut comunicarea actului unei alte părţi.

(3) Termenul procedural nu începe să curgă, iar dacă a început să curgă mai înainte, se întrerupe faţă de cel lipsit de capacitate de exerciţiu ori cu capacitate de exerciţiu restrânsă, cât timp nu a fost desemnată o persoană care, după caz, să-l reprezinte sau să-l asiste.

(4) Termenul procedural se întrerupe şi un nou termen începe să curgă de la data noii comunicări în următoarele cazuri:

1. când a intervenit moartea uneia din părţi; în acest caz, se face din nou o singură comunicare la ultimul domiciliu al părţii decedate, pe numele moştenirii, fără să se arate numele şi calitatea fiecărui moştenitor;

2. când a intervenit moartea reprezentantului părţii; în acest caz, se face din nou o singură comunicare părţii.

Nerespectarea termenului. Sancţiuni

Art. 174. – (1) Când un drept procesual trebuie exercitat într-un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercitarea dreptului, afară de cazul în care legea dispune altfel. Actul de procedură făcut peste termen este lovit de nulitate.

(2) În cazul în care legea opreşte îndeplinirea unui act de procedură înăuntrul unui termen, actul făcut înaintea împlinirii termenului poate fi anulat la cererea celui interesat.

Repunerea în termen

Art. 175. – (1) Partea care a pierdut un termen procedural va fi repusă în termen numai dacă dovedeşte că întârzierea se datorează unor motive temeinic justificate.

(2) În acest scop, partea va îndeplini actul de procedură în

cel mult 15 zile de la încetarea împiedicării, cerând totodată repunerea sa în termen. În cazul exercitării căilor de atac, această durată este aceeaşi cu cea prevăzută pentru exercitarea caii de atac.

(3) Cererea de repunere în termen va fi rezolvată de instanța competentă să soluționeze cererea privitoare la dreptul neexercitat în termen.

Titlul VI
Amenzi judiciare şi despăgubiri

Încălcarea obligațiilor privind desfăşurarea procesului. Sancțiuni

Art. 176. – (1) Dacă legea nu prevede altfel, instanța, potrivit dispozițiilor prezentului articol, va putea sancționa următoarele fapte săvârşite în legătură cu procesul, astfel:

1. cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei:

a) introducerea, cu rea-credință, a unor cereri principale, accesorii, adiționale sau incidentale, precum şi pentru exercitarea unei căi de atac, vădit netemeinice;

b) formularea, cu rea-credință, a unei cereri de recuzare sau de strămutare;

c) obținerea, cu rea-credință, a citării prin publicitate a oricărei părți;

d) obținerea, cu rea-credință, de către reclamantul căruia i s-a respins cererea, a unor măsuri asigurătorii prin care pârâtul a fost păgubit;

e) contestarea, cu rea-credință, a scrierii sau semnăturii unui înscris ori a autenticității unei înregistrări audio sau video;

2. cu amendă judiciară de la 50 lei la 700 lei:

a) neprezentarea martorului legal citat sau refuzul acestuia de a depune mărturie când este prezent în instanță, în afară de cazul în care acesta este minor;

b) neaducerea, la termenul fixat de instanță, a martorului încuviințat, de către partea care, din motive imputabile, nu şi-a îndeplinit această obligație;

c) neprezentarea avocatului, a reprezentantului sau a celui care asistă partea, ori nerespectarea de către aceştia a îndatoririlor stabilite de lege sau de către instanță, dacă în acest mod s-a cauzat amânarea judecării procesului;

d) refuzul expertului de a primi lucrarea sau nedepunerea lucrării în termenul fixat, ori refuzul de a da lămuririle cerute;

e) neluarea de către conducătorul unității în cadrul căreia urmează a se efectua o expertiză a măsurilor necesare pentru

efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum şi împiedicarea de către orice persoană a efectuării expertizei în condiţiile legii;

f) neprezentarea unui înscris sau a unui bun, de către cel care îl deţine, la termenul fixat în acest scop de instanţă;

g) refuzul sau omisiunea unei autorităţi ori a altei persoane de a comunica, la cererea instanţei şi la termenul fixat în acest scop, datele care rezultă din actele şi evidenţele ei;

h) cauzarea amânării judecării sau executării silite de către cel însărcinat cu îndeplinirea actelor de procedură;

i) împiedicarea în orice mod a exercitării, în legătură cu procesul, a atribuţiilor ce revin judecătorilor, experţilor desemnaţi de instanţă în condiţiile legii, agenţilor procedurali, precum şi altor salariaţi ai instanţei.

(2) Amenda nu se va aplica persoanelor la care se referă pct. 2 al alin. (1), dacă motive temeinice le-au împiedicat să aducă la îndeplinire obligaţiile ce le revin.

Alte cazuri de sancţionare

Art. 177. – (1) Nerespectarea de către oricare dintre părţi sau de către alte persoane a măsurilor luate de către instanţă pentru asigurarea ordinii şi solemnităţii şedinţei de judecată se sancţionează cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei.

(2) Nerespectarea de către orice persoană a dispoziţiilor privind desfăşurarea normală a executării silite se sancţionează de către preşedintele instanţei de executare, la cererea executorului, cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei.

Despăgubiri pentru amânarea procesului

Art. 178. – Cel care, cu intenţie sau din culpă, a pricinuit amânarea judecării sau a executării silite, prin una dintre faptele prevăzute la art. 176 sau art. 177, la cererea părţii interesate va putea fi obligat de către instanţa de judecată ori, după caz, de către preşedintele instanţei de executare, la plata unei despăgubiri pentru prejudiciul material sau moral cauzat prin amânare.

Stabilirea amenzii şi despăgubirii

Art. 179. – Abaterea săvârşită, amenda şi despăgubirea se stabilesc de către instanţa în faţa căreia s-a săvârşit fapta sau, după caz, de către preşedintele instanţei de executare, prin încheiere executorie, care se comunică celui obligat, dacă măsura a fost luată în lipsa acestuia. Atunci când fapta constă în formularea unei cereri cu rea-credinţă, amenda şi despăgubirea pot fi stabilite fie de instanţa în faţa căreia cererea a fost formulată, fie de către instanţa care a soluţionat-o, atunci când acestea sunt diferite.

Cererea de reexaminare

Art. 180. – (1) Împotriva încheierii prevăzute la art. 179, cel obligat la amendă sau despăgubire va putea face numai cerere de reexaminare, solicitând, motivat, să se revină asupra amenzii ori despăgubirii sau să se dispună reducerea acestora.

(2) Cererea se face în termen de 15 zile, după caz, de la data la care a fost luată măsura sau de la data comunicării încheierii.

(3) În toate cazurile, cererea se soluționează, cu citarea părților, prin încheiere, dată în camera de consiliu, de către un alt complet decât cel care a stabilit amenda sau despăgubirea.

(4) Încheierea prevăzută la alin. (3) este definitivă.

CARTEA a II - a
Procedura contencioasă

TITLUL I
Procedura în fața primei instanțe

Capitolul I
Sesizarea instanței de judecata

Secțiunea 1
Dispoziții generale

Dreptul de a sesiza instanța

Art. 181. – (1) Pentru apărarea drepturilor şi intereselor sale legitime, orice persoană se poate adresa justiției prin sesizarea instanței competente cu o cerere de chemare în judecată. În cazurile anume prevăzute de lege, sesizarea instanței poate fi făcută şi de alte persoane sau organe.

(2) Cel care formulează cererea de chemare în judecată se numeşte reclamant, iar cel chemat în judecată se numeşte pârât.

Procedura prealabila

Art. 182. – (1) Sesizarea instanței se poate face numai după îndeplinirea unei proceduri prealabile, dacă legea prevede în mod expres aceasta. Dovada îndeplinirii procedurii prealabile se va anexa la cererea de chemare în judecată.

(2) Neîndeplinirea procedurii prealabile nu poate fi invocată decât de către pârât prin întâmpinare, sub sancțiunea decăderii.

Secțiunea a 2-a
Cererea de chemare în judecată

Cuprinsul cererii de chemare in judecata

Art. 183. – Cererea de chemare în judecată va cuprinde:

a) numele şi prenumele, domiciliul sau reşedința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea şi sediul lor.

De asemenea, cererea va cuprinde şi codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul

comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, precum şi ale pârâtului, dacă sunt cunoscute de reclamant.

Dacă reclamantul locuieşte în străinătate, va arăta şi domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) numele şi calitatea celui care reprezintă partea în proces, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele acestuia şi sediul profesional.

Dovada calității de reprezentant, în condițiile cerute de art. 140, se va alătura cererii;

c) obiectul cererii şi valoarea lui, după prețuirea reclamantului, atunci când acesta este evaluabil în bani, precum şi modul de calcul prin care s-a ajuns la determinarea acestei valori, cu indicarea înscrisurilor corespunzătoare. Pentru imobile, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 99.

Pentru identificarea imobilelor se vor arăta localitatea şi județul, strada şi numărul, iar, în lipsă, vecinătățile, etajul şi apartamentul, precum şi, când imobilul este înscris în cartea funciară, numărul de carte funciară şi numărul cadastral sau topografic, după caz;

La cererea de chemare în judecată se va anexa extrasul de carte funciară, cu arătarea titularului înscris în cartea funciară, eliberat de biroul de cadastru şi publicitate imobiliară în raza căruia este situat imobilul, iar în cazul în care imobilul nu este înscris în cartea funciară se va anexa un certificat emis de acelaşi birou, care atestă acest fapt;

d) arătarea motivelor de fapt şi de drept pe care se întemeiază cererea;

e) arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere.

Când dovada se face prin înscrisuri, se vor aplica, în mod corespunzător, dispozițiile art. 139.

Când reclamantul voieşte să-şi dovedească cererea sau vreunul din capetele acesteia prin interogatoriul pârâtului va cere înfățişarea în persoană a acestuia, dacă pârâtul este o persoană fizică. În cazurile în care legea prevede că pârâtul va răspunde în scris la interogatoriu, acesta va fi ataşat cererii de chemare în judecată.

Când se va cere dovada cu martori, se vor arăta numele şi locuința martorilor;

f) semnătura.

Numărul de

Art. 184. – Cererea de chemare în judecată se va face în

exemplare

numărul de exemplare stabilit de art. 138 alin. (1).

Nulitatea cererii

Art. 185. – (1) Cererea de chemare în judecată care nu cuprinde numele şi prenumele sau, după caz, denumirea oricăreia dintre părți, obiectul cererii, motivele de fapt ale acesteia ori semnătura părții sau a reprezentantului acesteia, este nulă. Dispozițiile art. 189 sunt aplicabile.

(2) Cu toate acestea, lipsa semnăturii se poate acoperi în tot cursul judecății în fața primei instanțe. Dacă se invocă lipsa de semnătură, reclamantul care lipseşte la acel termen va trebui să semneze cererea cel mai târziu la primul termen următor, fiind înştiințat în acest sens prin citație. În cazul în care reclamantul este prezent în instanță, acesta va semna în chiar şedința în care a fost invocată nulitatea.

(3) Orice altă neregularitate în legătură cu semnarea cererii de chemare în judecată va fi îndreptată de reclamant în condițiile prevăzute la alin. (2).

Timbrarea cererii

Art. 186. – În cazul în care cererea este supusă timbrării, dovada achitării taxelor datorate se ataşează cererii. Netimbrarea sau timbrarea insuficientă atrage anularea cererii de chemare în judecată, în condițiile legii.

Cumulul de cereri

Art. 187. – Prin aceeaşi cerere de chemare în judecata, reclamantul poate formula mai multe capete principale de cerere împotriva aceleiaşi persoane, în condițiile art. 94 alin. (2).

Înregistrarea cererii

Art. 188. – (1) Cererea de chemare în judecată, depusă personal sau prin reprezentant, sosită prin poştă, curier ori fax, se înregistrează şi primeşte dată certă prin aplicarea ştampilei de intrare.

(2) După înregistrare, cererea şi înscrisurile care o însoțesc, la care sunt ataşate, când este cazul, dovezile privind modul în care acestea au fost transmise către instanță, se predau preşedintelui instanței sau judecătorului care îl înlocuieşte, care va lua de îndată măsuri în vederea stabilirii aleatorii a completului de judecată, potrivit legii.

Verificarea cererii şi regularizarea acesteia

Art. 189. – (1) Completul căruia i s-a repartizat aleatoriu cauza verifică, de îndată, dacă cererea de chemare în judecată îndeplineşte cerințele prevăzute de art. 183 - 186.

(2) Când cererea nu îndeplineşte aceste cerințe, reclamantului i se vor comunica în scris lipsurile, cu mențiunea că, în termen de cel mult 10 zile de la primirea comunicării,

trebuie să facă completările sau modificările dispuse, sub sancțiunea anulării cererii. Se exceptează de la această sancțiune obligația de a se desemna un reprezentant comun, caz în care sunt aplicabile dispozițiile art. 191 alin. (3).

(3) Dacă obligațiile privind completarea sau modificarea cererii nu sunt îndeplinite în termenul prevăzut la alin. (2), prin încheiere, dată în camera de consiliu, se dispune anularea cererii.

(4) Împotriva încheierii de anulare, reclamantul va putea face numai cerere de reexaminare, solicitând motivat să se revină asupra măsurii anulării.

(5) Cererea de reexaminare se face în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii.

(6) Cererea se soluționează prin încheiere definitivă dată în camera de consiliu, cu citarea reclamantului, de către un alt complet al instanței respective, desemnat prin repartizare aleatorie, care va putea reveni asupra măsurii anulării dacă aceasta a fost dispusă eronat sau dacă neregularitățile au fost înlăturate în termenul acordat potrivit alin. (2).

(7) În caz de admitere, cauza se retrimite completului inițial învestit.

Fixarea primului termen de judecată

Art. 190. – (1) Judecătorul, de îndată ce constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecată, dispune, prin rezoluție, comunicarea acesteia către pârât. Pârâtul este obligat să depună întâmpinarea în termen de 20 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată.

(2) Întâmpinarea se comunică de îndată reclamantului, care este obligat să depună răspuns la întâmpinare în termen de 10 zile de la comunicare. Pârâtul va lua cunoştinţă de răspunsul la întâmpinare de la dosarul cauzei.

(3) La data depunerii răspunsului la întâmpinare judecătorul fixează prin rezoluție primul termen de judecată care va fi de cel mult 20 zile de la data rezoluției, dispunând citarea părților.

(4) În cazul în care pârâtul nu a depus întâmpinare în termenul prevăzut la alin. (1) sau, după caz, reclamantul nu a comunicat răspuns la întâmpinare în termenul prevăzut la alin. (2), la data expirării termenului corespunzător judecătorul fixează prin rezoluție primul termen de judecată, care va fi de cel mult 20 zile de la data rezoluției, dispunând citarea părților.

(5) În procesele urgente termenele prevăzute la alin. (1)–(3) pot fi reduse de judecător în funcție de circumstanțele cauzei.

(6) Dacă pârâtul locuieşte în străinătate, judecătorul va

putea fixa un termen mai îndelungat. Citarea se va face cu respectarea dispozițiilor art. 145.

Reprezentarea judiciara a părților in caz de coparticipare procesuala

Art. 191. – (1) În procesele în care, în condițiile art.56, sunt mai mulți reclamanți sau pârâți, judecătorul, ținând cont de numărul foarte mare al acestora, de necesitatea de a se asigura desfăşurarea normală a activității de judecată, cu respectarea drepturilor şi intereselor legitime ale părților, va putea dispune, prin rezoluție, reprezentarea lor prin mandatar şi îndeplinirea procedurii de comunicare a actelor de procedura numai pe numele mandatarului, la domiciliul sau sediul acestuia.

(2) Reprezentarea se va face, după caz, prin unul sau mai mulți mandatari, persoane fizice sau persoane juridice, cu respectarea dispozițiilor privind reprezentarea judiciară.

(3) Dovada mandatului va fi depusă de către reclamanți în termenul prevăzut de art. 189 alin. (2), iar de către pârâți, odată cu întâmpinarea. Dacă părțile nu îşi aleg un mandatar sau nu se înțeleg asupra persoanei mandatarului, judecătorul va numi, prin încheiere, un curator special, în condițiile art. 55 alin. (3), care va asigura reprezentarea reclamanților sau, după caz, a pârâților şi căruia i se vor comunica actele de procedură. Măsura numirii curatorului se comunică părților, care vor suporta cheltuielile privind remunerarea acestora.

Măsuri pentru pregătirea judecății

Art. 192. – (1) Judecătorul, sub rezerva dezbaterii la primul termen de judecată, daca s-a solicitat prin cererea de chemare în judecată, va putea dispune citarea pârâtului la interogatoriu, alte măsuri pentru administrarea probelor, precum şi orice alte măsuri necesare pentru desfăşurarea procesului potrivit legii.

(2) În condițiile legii, se vor putea încuviința, prin încheiere executorie, măsuri asigurătorii, precum şi măsuri pentru asigurarea probelor.

Modificarea cererii de chemare în judecată

Art. 193. - (1) Reclamantul poate să-şi modifice cererea şi să propună noi dovezi, sub sancțiunea decăderii, numai până la primul termen la care acesta este legal citat. În acest caz, instanța dispune amânarea pricinii şi comunicarea cererii modificate pârâtului, în vederea formulării întâmpinării, care, sub sancțiunea decăderii, va fi depusă cu cel puțin 10 zile înaintea termenului fixat, urmând a fi cercetată de reclamant la dosarul cauzei.

(2) Cu toate acestea, nu se va da termen, ci se vor trece în încheierea de şedință declarațiile verbale făcute în instanță când:

1. se îndreaptă greşelile materiale din cuprinsul cererii;

2. reclamantul măreşte sau micşorează cuantumul obiectului cererii;

3. se solicită contravaloarea obiectului cererii, pierdut sau pierit în cursul procesului;

4. se înlocuieşte o cerere în constatare printr-o cerere în realizarea dreptului sau invers, atunci când cererea în constatare este admisibilă.

Secțiunea a 3-a
Întâmpinarea

Scopul şi cuprinsul întâmpinării

Art. 194. – (1) Întâmpinarea este actul de procedură prin care pârâtul se apără, în fapt şi în drept, față de cererea de chemare în judecată.

(2) Întâmpinarea va cuprinde:

a) numele şi prenumele, codul numeric personal, domiciliul sau reşedința pârâtului ori, pentru persoanele juridice, denumirea şi sediul, precum şi, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar, dacă reclamantul nu le-a menționat în cererea de chemare în judecată.

Dacă pârâtul locuieşte în străinătate, va arăta şi domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) excepțiile procesuale pe care pârâtul le invoca față de cererea reclamantului;

c) răspunsul la toate pretențiile şi motivele de fapt şi de drept ale cererii;

d) dovezile cu care se apără împotriva fiecărui capăt din cerere, dispozițiile art. 183 lit. e) fiind aplicabile în mod corespunzător;

e) semnătura.

Comunicarea întâmpinării

Art. 195. – (1) Întâmpinarea se comunică reclamantului, dacă legea nu prevede altfel.

(2) La întâmpinare se va alătura acelaşi număr de copii certificate de pe înscrisurile pe care se sprijină, precum şi un rând de copii pentru instanță. Dispozițiile art. 138 alin. (1) şi art. 139 sunt aplicabile.

Întâmpinarea comună

Art. 196. – Când sunt mai mulți pârâți, aceştia pot răspunde împreună, toți sau numai o parte din ei, printr-o singură întâmpinare.

Sancțiunea nedepunerii întâmpinării

Art. 197. – (1) Întâmpinarea este obligatorie, afară de cazurile în care legea prevede în mod expres altfel.

(2) Nedepunerea întâmpinării în termenul prevăzut de lege atrage decăderea pârâtului din dreptul de a mai propune probe şi de a invoca excepții, în afara celor de ordine publică, dacă legea nu prevede altfel.

Secțiunea a 4-a
Cererea reconvențională

Noțiune şi condiții

Art. 198. – (1) Dacă pârâtul are, în legătură cu cererea reclamantului, pretenții derivând din acelaşi raport juridic sau strâns legate de aceasta, poate să formuleze cerere reconvențională.

(2) În cazul în care pretențiile formulate prin cerere reconvențională privesc şi alte persoane decât reclamantul, acestea vor putea fi chemate în judecata ca pârâți.

(3) Cererea trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute pentru cererea de chemare în judecată.

(4) Cererea reconvențională se depune, sub sancțiunea decăderii, odată cu întâmpinarea sau, dacă pârâtul nu este obligat la întâmpinare, cel mai târziu la primul termen de judecată.

(5) Cererea reconvențională se comunică reclamantului şi, după caz, persoanelor prevăzute la alin. (2) pentru a formula întâmpinare. Dispozițiile art. 190 se aplică în mod corespunzător.

(6) Când reclamantul şi-a modificat cererea de chemare în judecată, cererea reconvențională se va depune cel mai târziu până la termenul ce se va încuviința pârâtului în acest scop, dispozițiile alin. (5) fiind aplicabile.

(7) Reclamantul nu poate formula cerere reconvențională la cererea reconvențională a pârâtului inițial.

Disjungerea cererii reconvențio-nale

Art. 199. – (1) Cererea reconvențională se judecă odată cu cererea principală.

(2) Dacă numai cererea principală este în stare de a fi judecată, instanța poate dispune judecarea separată a cererii reconvenționale. Cu toate acestea, disjungerea nu poate fi dispusă în cazurile anume prevăzute de lege sau dacă judecarea

ambelor cereri se impune pentru soluționarea unitară a procesului.

Capitolul II
Judecata

Secțiunea 1
Dispoziții generale

Scopul judecării procesului

Art. 200. – Completul de judecată, constituit potrivit legii, efectuează activitatea de cercetare şi dezbaterea fondului procesului, cu respectarea tuturor principiilor şi garanțiilor procesuale, în vederea soluționării legale şi temeinice a acestuia.

Locul judecării procesului

Art. 201. – Judecarea procesului are loc la sediul instanței, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Desfăşurarea procesului fără prezența publicului

Art. 202. – (1) În fața primei instanțe cercetarea procesului se desfăşoară în camera de consiliu, dacă legea nu prevede altfel.

(2) De asemenea, în cazurile în care dezbaterea fondului în şedință publică ar aduce atingere moralității, ordinii publice, intereselor minorilor, vieții private a părților ori intereselor justiției, după caz, instanța, la cerere sau din oficiu, poate dispune ca aceasta să se desfăşoare în întregime sau în parte fără prezența publicului.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) şi (2), au acces în camera de consiliu ori în sala de şedință părțile, reprezentanții lor, cei ce asistă pe minori, apărătorii părților, martorii, experții, traducătorii, interpreții, precum şi alte persoane cărora instanța, pentru motive temeinice, le admite să asiste la proces.

Continuitatea instanței

Art. 203. – (1) Membrii completului care judecă procesul trebuie să rămână aceiaşi în tot cursul judecății.

(2) În cazurile în care, pentru motive temeinice, un judecător este împiedicat să participe la soluționarea cauzei, acesta va fi înlocuit în condițiile legii.

(3) Dacă înlocuirea prevăzută de alin. (2) a avut loc după ce s-a dat cuvântul în fond părților, cauza se repune pe rol.

Ordinea judecării

Art. 204. – (1) Pentru fiecare şedință de judecată se va întocmi o listă cu procesele ce se dezbat în acea zi şi care va fi

proceselor

afişată la uşa sălii de şedinţă cu cel puţin o oră înainte de începerea acesteia.

(2) Procesele declarate urgente, cele rămase în divergenţă şi cele care au primit termen în continuare se vor dezbate înaintea celorlalte.

(3) La cererea părţii interesate, pentru motive temeinice, judecătorul poate schimba ordinea de pe listă.

Atribuţiile preşedintelui completului de judecată

Art. 205. – (1) Preşedintele completului conduce şedinţa de judecată. El deschide, suspendă şi ridică şedinţa.

(2) Preşedintele dă cuvântul mai întâi reclamantului, apoi pârâtului, precum şi celorlalte părţi din proces, în funcţie de poziţia lor procesuală. Reprezentantul Ministerului Public va vorbi cel din urmă, afară de cazul când a pornit acţiunea. Altor persoane sau organe care participă la proces li se va da cuvântul în limita drepturilor pe care le au în proces.

(3) În cazul în care este necesar, preşedintele poate da cuvântul părţilor şi celorlalţi participanţi, în aceeaşi ordine, de mai multe ori.

(4) Preşedintele poate să limiteze în timp intervenţia fiecărei părţi. În acest caz, el trebuie să pună în vedere părţii, înainte de a-i da cuvântul, timpul pe care îl are la dispoziţie.

(5) Judecătorii sau părţile pot pune întrebări celorlalţi participanţi la proces numai prin mijlocirea preşedintelui, care poate însă încuviinţa ca aceştia să pună întrebările direct. Ordinea în care se pun întrebările se stabileşte de către preşedinte.

Poliţia şedinţei de judecată

Art. 206. – (1) Preşedintele completului de judecată exercită poliţia şedinţei, putând lua măsuri pentru păstrarea ordinii şi a bunei-cuviinţe, precum şi a solemnităţii şedinţei de judecată.

(2) Dacă nu mai este loc în sala de şedinţă, preşedintele le poate cere celor care ar veni mai târziu sau care depăşesc numărul locurilor existente să părăsească sala.

(3) Nimeni nu poate fi lăsat să intre cu arme în sala de şedinţă, cu excepţia cazului în care le poartă în exercitarea serviciului pe care îl îndeplineşte în faţa instanţei.

(4) Persoanele care iau parte la şedinţă sunt obligate să aibă o purtare şi o ţinută cuviincioase.

(5) Cei care se adresează instanţei trebuie să stea în picioare, însă preşedintele poate încuviinţa, atunci când apreciază că este necesar, excepţii de la această îndatorire.

(6) Preşedintele atrage atenţia părţii sau oricărei alte

persoane care tulbură şedinţa ori nesocoteşte măsurile luate să respecte ordinea şi buna-cuviinţă, iar în caz de nevoie dispune îndepărtarea ei.

(7) Pot fi, de asemenea, îndepărtaţi din sală minorii, precum şi persoanele care s-ar înfăţişa într-o ţinută necuviincioasă.

(8) Dacă înainte de închiderea dezbaterilor una din părţi a fost îndepărtată din sală, aceasta va fi chemată în sală pentru a i se pune în vedere actele esenţiale efectuate în lipsa ei. Aceste dispoziţii nu se aplică în cazul în care partea îndepărtată este asistată de un apărător care a rămas în sală.

(9) Când cel care tulbură liniştea şedinţei este însuşi apărătorul părţii, preşedintele îl va chema la ordine şi, dacă, din cauza atitudinii lui, continuarea dezbaterilor nu mai este cu putinţă, procesul se va amâna, aplicându-se amenda judiciară prevăzută de art. 176 alin. (1) pct. 2, iar cheltuielile ocazionate de amânare vor fi trecute în sarcina sa, prin încheiere executorie, dispoziţiile art. 180 fiind aplicabile.

Infracţiuni de audienţă

Art. 207. – (1) Dacă în cursul şedinţei se săvârşeşte o infracţiune, preşedintele o constată şi identifică pe făptuitor. Procesul-verbal întocmit se trimite procurorului.

(2) Instanţa poate, în condiţiile legii penale, să dispună şi reţinerea făptuitorului.

Verificări privind prezentarea părţilor

Art. 208. – (1) Instanţa verifică identitatea părţilor, iar dacă ele sunt reprezentate ori asistate verifică şi împuternicirea sau calitatea celor care le reprezintă ori le asistă.

(2) În cazul în care părţile nu răspund la apel, instanţa va verifica dacă procedura de citare a fost îndeplinită şi, după caz, va proceda, în condiţiile legii, la amânarea, suspendarea ori la judecarea procesului.

Amânarea cauzei când nu este în stare de judecată

Art. 209. – Părţile pot cere instanţei, la începutul şedinţei, amânarea cauzelor care nu sunt în stare de judecată, dacă aceste cereri nu provoacă dezbateri. Când completul de judecată este alcătuit din mai mulţi judecători, această amânare se poate face şi de un singur judecător.

Amânarea judecăţii prin învoiala părţilor

Art. 210. – (1) Amânarea judecăţii în temeiul învoielii părţilor nu se poate încuviinţa decât o singură dată în cursul procesului.

(2) După o asemenea amânare, dacă părţile nu stăruiesc în judecată, aceasta va fi suspendată şi cauza va fi repusă pe rol

numai după plata taxelor de timbru, potrivit legii.

(3) Instanța este obligată să cerceteze dacă amânarea cerută de părți pentru un motiv anumit nu tinde la o amânare prin învoiala părților; este socotită ca atare cererea de amânare la care cealaltă parte s-ar putea împotrivi.

Amânarea judecății pentru lipsă de apărare

Art. 211. – (1) Amânarea judecații pentru lipsa de apărare poate fi dispusă, la cererea părții interesate, numai în mod excepțional, pentru motive temeinice şi care nu sunt imputabile părții sau reprezentantului ei.

(2) Când instanța refuză amânarea judecății pentru acest motiv, va amâna, la cererea părții, pronunțarea în vederea depunerii de concluzii scrise.

Judecarea cauzei în lipsa părții legal citate

Art. 212. – (1) Lipsa părții legal citate nu poate împiedica judecarea cauzei, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Dacă la orice termen fixat pentru judecată se înfățişează numai una din părți, instanța, după ce va cerceta toate lucrările din dosar şi va asculta susținerile părții prezente, se va pronunța pe temeiul dovezilor administrate, examinând şi excepțiile şi apărările părții care lipseşte.

(3) Dispozițiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător şi în cazul în care lipsesc ambele părți, deşi au fost legal citate, dacă cel puțin una dintre ele a cerut în scris judecarea cauzei în lipsă.

Discutarea cererilor şi excepțiilor

Art. 213. – Instanța este obligată, în orice proces, să pună în discuția părților toate cererile, excepțiile, împrejurările de fapt sau temeiurile de drept prezentate de ele, potrivit legii, sau invocate din oficiu.

Folosirea traducătorului şi interpretului

Art. 214. – (1) Când una dintre părți sau dintre persoanele care urmează a fi ascultate nu cunoaşte limba română, instanța va folosi un traducător autorizat. Dacă părțile sunt de acord, judecătorul sau grefierul poate face oficiul de traducător.

(2) În cazul în care una dintre persoanele prevăzute la alin. (1) este mută, surdă sau surdo-mută ori, din orice altă cauză, nu se poate exprima, comunicarea cu ea se va face în scris, iar dacă nu poate citi sau scrie se va folosi un interpret.

(3) Dispozițiile privitoare la experți se aplică în mod corespunzător şi traducătorilor şi interpreților.

Ascultarea minorilor

Art. 215. – În cazul în care, potrivit legii, urmează să fie ascultat un minor, ascultarea se va face în camera de consiliu.

Ținând seama de împrejurările procesului, instanța hotărăşte dacă părinții, tutorele sau alte persoane vor fi de față la ascultarea minorului.

Prezența personală a părților în vederea împăcării

Art. 216. – (1) Instanța va încerca împăcarea părților şi în acest scop poate dispune ca acestea să se înfățişeze personal, chiar dacă sunt reprezentate.

(2) Dacă părțile se împacă, instanța va lua act de împăcare prin hotărârea pe care o va da. Dispozițiile art. 427 sunt aplicabile.

Imposibilitatea şi refuzul de a semna

Art. 217. – Când cel obligat să semneze un act de procedură nu poate sau refuză să semneze, se face mențiunea corespunzătoare în acel act, sub semnătura preşedintelui şi a grefierului.

Termenul în cunoştință

Art. 218. – (1) Partea care a depus cererea personal sau prin mandatar şi a luat termenul în cunoştință, precum şi partea care a fost prezentă la un termen de judecată, personal sau printr-un reprezentant al ei, chiar neîmputernicit cu dreptul de a cunoaşte termenul, nu va fi citată în tot cursul judecării la acea instanță, prezumându-se că ea cunoaşte termenele de judecată ulterioare. Aceste dispoziții îi sunt aplicabile şi părții căreia, personal sau prin reprezentant, ori prin funcționarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenței, i s-a înmânat citația pentru un termen de judecată, considerându-se că, în acest caz, ea cunoaşte şi termenele de judecată ulterioare aceluia pentru care citația i-a fost înmânată.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică:

1. în cazul reluării judecății, după ce a fost suspendată;
2. în cazul când procesul se repune pe rol;
3. când partea este chemată la interogatoriu, afară de cazul în care a fost prezentă la încuviințarea lui, când s-a stabilit şi termenul pentru luarea acestuia;
4. când, pentru motive temeinice, instanța a dispus ca partea să fie citată la fiecare termen;
5. în cazul în care instanța de apel sau de recurs fixează termen pentru rejudecarea fondului procesului după anularea hotărârii primei instanțe sau după casarea cu reținere.

(3) Militarii încazarmați sunt citați la fiecare termen.

(4) Deținuții sunt citați, de asemenea, la fiecare termen.

Preschimbarea termenului

Art. 219. – (1) La cererea părții interesate termenul luat în cunoştință, potrivit art. 218 sau pentru care au fost trimise

citațiile, nu poate fi preschimbat decât pentru motive temeinice şi cu citarea părților. Citarea acestora se face în termen scurt, în camera de consiliu. Soluționarea cererii de preschimbare a termenului de judecată este de competența completului.

(2) În cazul în care la termenul fixat instanța nu-si poate desfăşura activitatea de judecată din cauza unor motive obiective, judecătorul va dispune preschimbarea termenului din oficiu, fără citarea părților. Acestea vor fi citate, însă, pentru noul termen fixat.

Notele de şedință. Înregistrarea şedinței

Art. 220. – (1) Grefierul care participă la şedință este obligat să ia note în legătură cu desfăşurarea procesului, care vor fi vizate de către preşedinte. Părțile pot cere citirea notelor şi, dacă este cazul, corectarea lor.

(2) Instanța va înregistra şedințele de judecată. Înregistrarea va putea fi ulterior transcrisă la cererea părții interesate, în condițiile legii. Transcrierile înregistrărilor vor fi semnate de preşedinte şi de grefier şi vor avea puterea doveditoare a încheierilor de şedință.

Redactarea încheierii de şedință

Art. 221. – (1) Pe baza notelor de şedință, iar dacă este cazul şi a înregistrărilor efectuate, grefierul redactează încheierea de şedință.

(2) Încheierea se redactează de grefier în cel mult trei zile de la data şedinței de judecată.

Cuprinsul încheierii de şedință

Art. 222. – (1) Pentru fiecare şedință a instanței se întocmeşte o încheiere care va cuprinde următoarele:

a) denumirea instanței şi numărul dosarului;

b) data şedinței de judecată;

c) numele şi calitatea membrilor completului de judecată, precum şi numele grefierului;

d) numele sau, după caz, denumirea părților, numele persoanelor care le reprezintă sau le asistă, al apărătorilor şi celorlalte persoane chemate la proces, cu arătarea calității lor, precum şi dacă au fost prezente ori au lipsit;

e) numele procurorului şi parchetul de care aparține, dacă a participat la şedință;

f) dacă procedura de citare a fost legal îndeplinită;

g) obiectul procesului;

h) probele care au fost administrate;

i) cererile, declarațiile şi prezentarea pe scurt a susținerilor părților, precum şi a concluziilor procurorului, dacă acesta a participat la şedință;

j) soluția dată și măsurile luate de instanță, cu arătarea motivelor, în fapt și în drept;

k) calea de atac și termenul de exercitare a acesteia, atunci când, potrivit legii, încheierea poate fi atacată separat;

l) dacă judecarea a avut loc în ședință publică, fără prezența publicului ori în camera de consiliu;

m) semnătura membrilor completului și a grefierului.

(2) Încheierea trebuie să arate cum s-a desfășurat ședința, cuprinzând, dacă este cazul, mențiuni despre ceea ce s-a consemnat în procese-verbale separate.

(3) În cazul în care hotărârea se pronunță în ziua în care au avut loc dezbaterile, nu se întocmește încheierea de ședință, mențiunile prevăzute la alin. (1) și alin. (2), făcându-se în partea introductivă a hotărârii.

Reguli aplicabile

Art. 223. – Dispozițiile privitoare la deliberare, opinie separată, precum și orice alte dispoziții referitoare la hotărârile prin care instanța se dezînveștește de judecarea fondului cererii, se aplică în mod corespunzător și încheierilor.

(2) În cazul în care încheierile pronunțate de instanță pe parcursul judecății sunt supuse apelului sau, după caz, recursului separat de hotărârea de fond, dosarul se înaintează instanței superioare în copie certificată de grefa instanței a cărei încheiere se atacă.

Încheieri preparatorii și interlocutorii

Art. 224. – Instanța nu este legată de încheierile premergătoare cu caracter preparatoriu, ci numai de cele interlocutorii. Sunt încheieri interlocutorii acelea prin care, fără a se hotărî în totul asupra procesului, se soluționează excepții procesuale, incidente procedurale ori alte chestiuni litigioase.

Domeniu de aplicare

Art. 225. – Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică, atât la cercetarea procesului, cât și la dezbaterea în fond a cauzei.

Secțiunea a 2-a
Cercetarea procesului

Subsecțiunea 1
Dispoziții comune

Scopul și conținutul cercetării

Art. 226. – (1) În etapa de cercetare a procesului se îndeplinesc, în condițiile legii, acte de procedură la cererea părților ori din oficiu, pentru pregătirea dezbaterii în fond a

procesului

procesului, dacă este cazul.

(2) În vederea realizării scopului arătat la alin. (1), instanța:

1. va rezolva excepțiile ce se invocă ori pe care le poate ridica din oficiu;

2. va examina cererile de intervenție formulate de părți sau de terțe persoane, în condițiile legii;

3. va examina fiecare pretenție şi apărare în parte, pe baza cererii de chemare în judecată, a întâmpinării, a răspunsului la întâmpinare şi a explicațiilor părților, dacă este cazul;

4. va constata care dintre pretenții sunt recunoscute şi care sunt contestate;

5. la cerere, va dispune, în condițiile legii, măsuri asigurătorii, măsuri pentru asigurarea dovezilor ori pentru constatarea unei situații de fapt, în cazul în care aceste măsuri nu au fost luate, în tot sau în parte, potrivit art. 192;

6. va lua act de renunțarea reclamantului, de achiesarea pârâtului sau de tranzacția părților;

7. va încuviința probele solicitate de părți, pe care le găseşte concludente, precum şi pe cele pe care, din oficiu, le consideră necesare pentru judecarea procesului şi le va administra în condițiile legii;

8. va decide în legătură cu orice alte cereri care se pot formula la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate;

9. va îndeplini orice alt act de procedură necesar soluționării cauzei.

Estimarea duratei cercetării procesului

Art. 227. – (1) La primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, judecătorul, după ascultarea părților, va estima durata necesară pentru cercetarea procesului, ținând cont de împrejurările cauzei, astfel încât procesul să fie soluționat într-un termen optim şi previzibil. Durata astfel estimată va fi consemnată în încheiere.

(2) Pentru motive temeinice, ascultând părțile, judecătorul va putea reconsidera durata prevăzută la alin. (1).

Alegerea procedurii de administrare a probelor

Art. 228. – Judecătorul, la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, pune în vedere acestora, dacă sunt reprezentate sau asistate de avocat, că pot să convină ca probele să fie administrate de către avocații lor, în condițiile art. 354-376. Dispozițiile art. 227 sunt aplicabile.

Locul cercetării

Art. 229. – (1) Cercetarea procesului are loc în fața judecătorului, în camera de consiliu, cu citarea părților.

procesului

Dispozițiile art. 143 sunt aplicabile.

(2) În căile de atac cercetarea procesului, dacă este necesară, se face în şedință publică.

Asigurarea celerității

Art. 230. – (1) Pentru cercetarea procesului, judecătorul fixează termene scurte, chiar de la o zi la alta. Dispozițiile art. 218 sunt aplicabile.

(2) Dacă există motive temeinice, se pot acorda şi termene mai îndelungate decât cele prevăzute la alin. (1).

(3) Judecătorul poate stabili pentru părți, precum şi pentru alți participanți în proces, îndatoriri în ceea ce priveşte prezentarea dovezilor cu înscrisuri, relații scrise, răspunsul scris la interogatoriul comunicat potrivit art. 343, asistarea şi concursul la efectuarea în termen a expertizelor, precum şi orice alte demersuri necesare soluționării cauzei.

(4) Când este necesar pentru îndeplinirea obligațiilor prevăzute la alin. (3), părțile, experții, traducătorii, interpreții, martorii şi orice alți participanți în proces, pot fi încunoştințați şi telefonic, telegrafic, prin fax sau prin orice alt mijloc de comunicare care asigură transmiterea textului actului ce se comunică ori înştiințarea pentru prezentarea la termen, precum şi confirmarea primirii acestora. În cazul încunoştințării telefonice, grefierul va întocmi un referat în care va arăta cum s-a făcut încunoştințarea.

Împrejurări care pun capăt procesului

Art. 231. – În cazul în care, în cursul cercetării procesului, reclamantul renunță la judecarea cererii de chemare în judecată ori la dreptul pretins, intervine învoiala părților sau sunt admise cereri ori excepții care pun capăt în întregime procesului, fără a mai fi necesară dezbaterea asupra fondului în camera de consiliu sau în şedință publică, judecătorul se va pronunța asupra cauzei prin hotărâre.

Terminarea cercetării procesului

Art. 232. – (1) Când judecătorul se socoteşte lămurit, prin încheiere, declară cercetarea procesului încheiată şi fixează termen pentru dezbaterea fondului în şedință publică.

(2) Pentru dezbaterea fondului, judecătorul pune în vedere părților să redacteze note privind susținerile lor şi să le depună la dosar cu cel puțin 5 zile înainte de termenul stabilit potrivit alin. (1), fără a aduce atingere dreptului acestora de a formula concluzii orale.

(3) Părțile pot fi de acord ca dezbaterea fondului să urmeze în camera de consiliu, în aceeaşi zi sau la un alt termen.

(4) Cererea de judecată în lipsă presupune că partea care

a formulat-o a fost de acord şi că dezbaterea fondului să aibă loc în camera de consiliu, afară de cazul în care partea a solicitat expres ca aceasta să aibă loc în şedinţă publică.

Subsecţiunea a 2-a
Excepţiile procesuale

Noţiune

Art. 233. – Excepţia procesuală este mijlocul prin care, în condiţiile legii, partea interesată, procurorul sau instanţa invocă, fără să pună în discuţie fondul dreptului, neregularităţi procedurale privitoare la compunerea completului sau constituirea instanţei, competenţa instanţei ori la procedura de judecată sau lipsuri referitoare la dreptul la acţiune urmărind, după caz, declinarea competenţei, amânarea judecăţii, refacerea unor acte ori anularea, respingerea sau perimarea cererii.

Excepţii absolute şi relative

Art. 234. - (1) Excepţiile absolute sunt cele prin care se invocă încălcarea unor norme de ordine publică.

(2) Excepţiile relative sunt cele prin care se invocă încălcarea unor norme care ocrotesc cu precădere interesele părţilor.

Invocare

Art. 235. – (1) Excepţiile absolute pot fi invocate de parte sau de instanţă în orice stare a procesului, dacă prin lege nu se prevede altfel. Ele pot fi ridicate înaintea instanţei de recurs numai dacă, pentru soluţionare, nu este necesară administrarea altor dovezi în afara înscrisurilor noi.

(2) Excepţiile relative pot fi invocate de partea care justifică un interes, cel mai târziu la primul termen de judecată după săvârşirea neregularităţii procedurale, în etapa cercetării procesului şi înainte de a se pune concluzii în fond.

Procedura de soluţionare

Art. 236. – (1) Instanţa se va pronunţa mai întâi asupra excepţiilor de procedură, precum şi asupra celor de fond care fac inutilă, în tot sau în parte, administrarea de probe ori, după caz, cercetarea în fond a cauzei.

(2) În cazul în care s-au invocat simultan mai multe excepţii, instanţa va determina ordinea de soluţionare în funcţie de efectele pe care acestea le produc.

(3) Daca instanţa nu se poate pronunţa de îndată asupra excepţiei invocate va amâna judecata şi va stabili un termen scurt în vederea soluţionării excepţiei.

(4) Excepțiile vor putea fi unite cu administrarea probelor, respectiv cu fondul cauzei numai dacă pentru judecarea lor este necesar să se administreze aceleaşi dovezi ca şi pentru finalizarea etapei cercetării procesului sau, după caz, pentru soluționarea fondului.

(5) Încheierea prin care s-a respins excepția, precum şi cea prin care, după admiterea excepției, instanța a rămas în continuare învestită, poate fi atacată numai odată cu fondul, dacă legea nu dispune altfel.

Excepția lipsei capacității procesuale de exercițiu sau a dovezii calității de reprezentant

Art. 237. – (1) Când instanța constată lipsa capacității procesuale de exercițiu a părții sau lipsa dovezii calității de reprezentant a celui care a acționat în numele părții, va da un termen scurt pentru acoperirea lipsurilor. Dacă acestea nu se acoperă, cererea va fi anulată.

(2) Excepția lipsei dovezii calității de reprezentant înaintea primei instanțe nu poate fi invocată pentru prima oară în calea de atac.

Excepția litispendenței

Art. 238. – (1) Nimeni nu poate fi chemat în judecată pentru aceeaşi cauză, acelaşi obiect şi de aceeaşi parte, înaintea mai multor instanțe competente sau chiar înaintea aceleiaşi instanțe, prin cereri distincte.

(2) Excepția litispendenței poate fi invocată de părți sau de instanță din oficiu în orice stare a procesului în fața instanțelor de fond.

(3) Când instanțele sunt de acelaşi grad, excepția se invocă înaintea instanței sesizată ulterior. Dacă excepția se admite, dosarul va fi trimis de îndată primei instanțe învestite.

(4) Când instanțele sunt de grad diferit, excepția se invocă înaintea instanței de grad inferior. Dacă excepția se admite, dosarul va fi trimis de îndată instanței de fond mai înaltă în grad.

(5) Încheierea prin care s-a soluționat excepția poate fi atacată numai odată cu fondul.

(6) Când unul dintre procese se judecă în recurs, iar celălalt înaintea instanțelor de fond, acestea din urmă sunt obligate să suspende judecata până la soluționarea recursului.

(7) Dispozițiile alin. (2), (3) şi (5) se aplică în mod corespunzător şi atunci când procesele identice se află pe rolul aceleiaşi instanțe.

Excepția conexității

Art. 239. – (1) Pentru asigurarea unei bune judecăți, în primă instanță este posibilă conexarea mai multor procese în care sunt aceleaşi părți sau chiar împreună cu alte părți şi al căror

obiect şi cauză au între ele o strânsă legătură.

(2) Excepția conexității poate fi invocată de părți sau din oficiu cel mai târziu la primul termen de judecată înaintea instanței ulterior sesizate, care, prin încheiere, se va pronunța asupra excepției. Încheierea poate fi atacată numai odată cu fondul.

(3) Dosarul va fi trimis instanței mai întâi învestită, afară de cazul în care reclamantul şi pârâtul cer trimiterea lui la una din celelalte instanțe.

(4) Când una dintre acțiuni este de competența exclusivă a unei instanțe, conexarea se va face la acea instanță.

(5) În orice stare a judecății procesele conexate pot fi disjunse şi judecate separat, dacă numai unul din ele este în stare de judecată.

Excepția autorității de lucru judecat

Art. 240. – Excepția autorității de lucru judecat poate fi invocată de instanță sau de părți în orice stare a procesului, chiar înaintea instanței de recurs. Ca efect al admiterii excepției, părții i se poate crea în propria cale de atac o situație mai rea decât aceea din hotărârea atacată.

Subsecțiunea a 3-a
Probele

§1. Dispoziții generale

Sarcina probei

Art. 241. – Cel care face o susținere în cursul procesului trebuie să o dovedească, în afară de cazurile anume prevăzute de lege.

Mijloacele de probă

Art. 242. – Dovada unui act juridic sau a unui fapt se poate face prin înscrisuri, martori, prezumții, mărturisirea uneia din părți, făcută din proprie inițiativă sau obținută la interogatoriu, prin expertiză, prin mijloacele materiale de probă, prin cercetarea la fața locului sau prin orice alte mijloace prevăzute de lege.

Propunerea probelor. Rolul instanței

Art. 243. – (1) Probele se propun, sub sancțiunea decăderii, de reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare, dacă legea nu dispune altfel. Ele pot fi propuse şi oral, în cazurile anume prevăzute de lege.

(2) Dovezile care nu au fost propuse în condițiile alin.(1)

nu vor mai putea fi cerute şi încuviinţate în cursul procesului, afară de cazurile în care:

1. necesitatea probei rezultă din modificarea cererii;

2. nevoia administrării probei reiese din cercetarea judecătorească şi partea nu o putea prevedea;

3. partea învederează instanţei că, din motive temeinic justificate, nu a putut propune în termen probele cerute;

4. administrarea probei nu duce la amânarea judecăţii;

5. există acordul expres al tuturor părţilor.

(3) În cazurile prevăzute la alin.(2), partea adversă are dreptul la proba contrară numai asupra aceluiaşi aspect pentru care s-a încuviinţat proba invocată.

(4) În cazul amânării, pentru motivele prevăzute la alin. (2), partea este obligată, când se cere proba cu martori, să depună lista acestora în termen de 5 zile de la încuviinţarea probei, iar dacă s-a încuviinţat proba cu înscrisuri, trebuie să depună copii certificate de pe înscrisurile invocate, cu cel puţin 5 zile înainte de termenul fixat pentru judecată, sub sancţiunea decăderii din dreptul de a administra proba încuviinţată.

(5) Dacă probele propuse nu sunt îndestulătoare pentru lămurirea în întregime a procesului, instanţa va dispune ca părţile să completeze probele. De asemenea, judecătorul poate, din oficiu, să pună în discuţia părţilor necesitatea administrării altor probe, pe care le poate ordona chiar dacă părţile se împotrivesc.

(6) Cu toate acestea, părţile nu pot invoca în căile de atac omisiunea instanţei de a ordona din oficiu probe pe care ele nu le-au propus şi administrat în condiţiile legii.

Admisibilitatea probelor

Art. 244. – (1) Probele trebuie să fie admisibile potrivit legii şi să ducă la soluţionarea procesului.

(2) Dacă un anumit fapt este de notorietate publică, instanţa va putea decide, ţinând seama de circumstanţele cauzei, că nu mai este necesară dovedirea lui.

(3) Obiceiurile, uzurile, uzanţele, regulile deontologice, regulamentele şi reglementările locale nu trebuie dovedite decât în cazul în care instanţa sau una dintre părţi nu le cunoaşte.

(4) La cererea instanţei, autorităţile competente sunt obligate să-i comunice, în termenul stabilit, toate informaţiile, înscrisurile ori reglementările solicitate.

Convenţiile asupra probelor

Art. 245. – Convenţiile asupra admisibilităţii, obiectului sau sarcinii probelor sunt valabile, cu excepţia celor care privesc drepturi de care părţile nu pot dispune, a celor care fac imposibilă ori dificilă dovada actelor sau faptelor juridice ori,

după caz, contravin ordinii publice sau bunelor moravuri.

Renunțarea la probă

Art. 246. – (1) Când o parte renunță la probele propuse, cealaltă parte poate să şi le însuşească.

(2) Instanța poate dispune administrarea din oficiu a probei la care s-a renunțat.

Încuviințarea probelor

Art. 247. – (1) Probele se pot încuviința numai dacă sunt întrunite cerințele prevăzute la art. 244, afară de cazul când ar fi pericolul ca ele să se piardă prin întârziere.

(2) Încheierea prin care se încuviințează probele va arăta faptele ce vor trebui dovedite, mijloacele de probă încuviințate, precum şi obligațiile ce revin părților în legătură cu administrarea acestora.

(3) Instanța va putea limita numărul martorilor propuşi.

Revenirea asupra probelor încuviințate

Art. 248. – Instanța poate reveni asupra unor probe încuviințate dacă, după administrarea altor probe, apreciază că administrarea vreuneia nu mai este necesară. Instanța este însă obligată să pună această împrejurare în discuția părților.

Administrarea probelor

Art. 249. – (1) Administrarea probelor se va face în ordinea stabilită de instanță.

(2) Ele se vor administra, când este posibil, chiar în şedința în care au fost încuviințate. Pentru administrarea celorlalte probe se va fixa termen luându-se, totodată, măsurile ce se impun pentru prezentarea martorilor, efectuarea expertizelor, aducerea înscrisurilor şi a oricăror alte mijloace de probă.

(3) Probele vor fi administrate înainte de începerea dezbaterilor asupra fondului, dacă legea nu prevede altfel.

(4) Dovada şi dovada contrară vor fi administrate, atunci când este posibil, în aceeaşi şedință.

(5) Dacă s-a dispus o cercetare la fața locului, aceasta se va efectua, când este cazul, mai înainte de administrarea celorlalte probe.

(6) Când proba cu martori a fost încuviințată în condițiile art. 243 alin. (2), dovada contrară va fi cerută, sub sancțiunea decăderii, în aceeaşi şedință, dacă amândouă părțile sunt de față.

(7) Partea care a lipsit la încuviințarea dovezii este obligată să ceară proba contrară la şedința următoare, iar în caz de împiedicare, la primul termen când se înfățişează.

Locul administrării

Art. 250. – (1) Administrarea probelor se face în fața instanței de judecată sesizate, în camera de consiliu, dacă legea

probelor

nu dispune altfel.

(2) Dacă, din motive obiective, administrarea probelor nu se poate face decât în afara localității de reşedință a instanței, aceasta se va putea efectua prin comisie rogatorie, de către o instanță de acelaşi grad sau chiar mai mică în grad, dacă în acea localitate nu există o instanță de acelaşi grad. În cazul în care felul dovezii îngăduie şi părțile se învoiesc, instanța care administrează proba poate fi scutită de citarea părților.

(3) Când instanța care a primit comisia rogatorie constată că administrarea probei urmează a se face în circumscripția altei instanțe, va înainta, pe cale administrativă, cererea de comisie rogatorie instanței competente, comunicând aceasta instanței de la care a primit însărcinarea.

(4) Instanța însărcinată prin comisie rogatorie, va proceda la administrarea probelor în prezența părților sau, chiar în lipsă, dacă au fost legal citate, având aceleaşi atribuții ca şi instanța sesizată, în ce priveşte procedura de urmat.

(5) După ce s-a efectuat administrarea probelor prin comisie rogatorie, instanța sesizată, dacă este cazul, va fixa, din oficiu, termen pentru continuarea cercetării procesului sau, după caz, pentru dezbaterea fondului.

Cheltuielile necesare administrării probelor

Art. 251. – (1) Când administrarea probei încuviințate necesită cheltuieli, instanța va pune în vedere părții care a cerut-o să depună la grefă, de îndată sau în termenul fixat de instanță, suma stabilită pentru acoperirea lor.

(2) În cazurile în care proba a fost dispusă din oficiu sau la cererea procurorului în procesul pornit de acesta în condițiile art. 87 alin. (1), instanța va stabili, prin încheiere, cheltuielile de administrare a probei şi partea care trebuie să le plătească, putându-le pune şi în sarcina ambelor părți.

(3) Nedepunerea sumei prevăzute la alin. (1) în termenul fixat atrage decăderea părții în fața acelei instanțe, din dovada încuviințată.

(4) Depunerea sumei prevăzute la alin. (1) se va putea însă face şi după împlinirea termenului, dacă prin aceasta nu se amână judecata.

(5) Dispozițiile alin. (1)-(4) se aplică şi atunci când administrarea probei se face prin comisie rogatorie.

Situația părții decăzute

Art. 252. – Partea decăzută din dreptul de a administra o probă va putea totuşi să se apere, discutând în fapt şi în drept temeinicia susținerilor şi a dovezilor părții potrivnice.

Aprecierea probelor

Art. 253. – (1) Instanța va examina probele administrate, pe fiecare în parte şi pe toate în ansamblul lor.

(2) În vederea stabilirii existenței sau inexistenței faptelor pentru a căror dovedire probele au fost încuviințate, judecătorul le apreciază în mod liber, potrivit convingerii sale, afară de cazul când legea stabileşte puterea lor doveditoare.

§2. Dovada cu înscrisuri

I. Dispoziții generale

Noțiune

Art. 254. – Înscrisul este orice scriere sau altă consemnare care cuprinde date despre un act sau fapt juridic, indiferent de suportul ei material ori de modalitatea de conservare şi stocare.

Înscrisurile pe suport electronic

Art. 255. – Înscrisul pe suport electronic este admis ca probă în aceleaşi condiții ca înscrisul pe suport de hârtie, dacă îndeplineşte condițiile prevăzute de lege.

Rolul semnăturii

Art. 256. – (1) Semnătura unui înscris face deplină credință, până la proba contrară, despre existența consimțământului părții care l-a semnat cu privire la conținutul acestuia. Dacă semnătura aparține unui funcționar public, ea conferă autenticitate acelui înscris, în condițiile legii.

(2) Când semnătura este electronică, aceasta nu este valabilă, decât dacă este reprodusă în condițiile prevăzute de lege.

II. Înscrisul autentic

Noțiune

Art. 257. – (1) Înscrisul autentic este acela făcut de funcționarul public, de notarul public sau alt agent instrumentator, cu formele şi în limitele atribuțiilor prevăzute de lege.

(2) Este, de asemenea, autentic orice alt înscris căruia legea îi conferă acest caracter.

Puterea doveditoare

Art. 258. – (1) Înscrisul autentic face deplină dovadă, față de orice persoană, până la declararea sa ca fals, cu privire la

data sa şi constatările făcute personal de către agentul instrumentator în condițiile legii.

(2) Declarațiile părților cuprinse în înscrisul autentic fac dovadă, până la proba contrară, atât între părți, cât şi față de oricare alte persoane.

(3) Dispozițiile alin. (2) sunt aplicabile şi în cazul mențiunilor din înscris care sunt în directă legătură cu raportul juridic al părților, fără a constitui obiectul principal al actului. Celelalte mențiuni constituie, între părți, un început de dovadă scrisă.

Nulitatea şi conversiunea înscrisului autentic

Art. 259. – (1) Înscrisul autentic făcut de un agent instrumentator necompetent sau, după caz, incompatibil, ori întocmit fără respectarea formelor prevăzute pentru încheierea sa valabilă, este lovit de nulitate absolută, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Înscrisul prevăzut la alin. (1) face însă deplină dovadă ca înscris sub semnătură privată, dacă este semnat de părți, iar dacă nu este semnat, constituie, între acestea, doar un început de dovadă scrisă.

III. Înscrisul sub semnătură privată

Noțiune

Art. 260. – Înscrisul sub semnătură privată este acela care poartă semnătura părților, indiferent de suportul său material. El nu este supus la nici o altă formalitate, în afara excepțiilor anume prevăzute de lege.

Puterea doveditoare

Art. 261. – (1) Înscrisul sub semnătură privată, recunoscut de cel căruia îi este opus sau, după caz, socotit de lege ca recunoscut, face dovadă între părți până la proba contrară.

(2) Mențiunile din înscris care sunt în directă legătură cu raportul juridic al părților fac, de asemenea, dovadă până la proba contrară, iar celelalte mențiuni, străine de cuprinsul acestui raport, pot servi doar ca început de dovadă scrisă.

Pluralitatea de exemplare

Art. 262. – (1) Înscrisul sub semnătură privată, care constată un contract sinalagmatic, are puterea doveditoare numai dacă a fost făcut în atâtea exemplare originale câte părți cu interese contrare sunt.

(2) Un singur exemplar original este suficient pentru

toate persoanele având acelaşi interes.

(3) Fiecare exemplar original trebuie să facă menţiune despre numărul originalelor ce au fost făcute. Lipsa acestei menţiuni nu poate fi opusă însă de cel care a executat, în ceea ce îl priveşte, obligaţia constatată în acel înscris.

(4) Pluralitatea exemplarelor originale nu este cerută când părţile, de comun acord, au depus singurul original la un terţ ales de ele.

Formalitatea „bun şi aprobat"

Art. 263. – (1) Înscrisul sub semnătură privată, prin care o singură parte se obligă către o alta să-i plătească o sumă de bani sau o cantitate de bunuri fungibile, trebuie să fie în întregime scris cu mâna celui care îl subscrie sau cel puţin ca, în afară de semnătură, să fie scris cu mâna sa „bun şi aprobat pentru...", cu arătarea în litere a sumei sau a cantităţii datorate.

(2) Când suma arătată în cuprinsul înscrisului este deosebită de aceea arătată în formula „bun şi aprobat", se prezumă că obligaţia nu există decât pentru suma cea mai mică, chiar dacă înscrisul şi formula „bun şi aprobat" sunt scrise în întregime cu mâna sa de cel obligat, afară numai dacă se dovedeşte în care parte este greşeală sau dacă prin lege se prevede altfel.

Excepţii

Art. 264. – (1) Dispoziţiile art. 262 şi art. 263 nu se aplică în raporturile dintre întreprinzători sau alţi profesionişti.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), data înscrisului sub semnătură privată poate fi dovedită, chiar şi faţă de terţi, cu orice mijloc de probă, în măsura în care legea specială nu cere forma scrisă pentru dovedirea convenţiei înseşi.

Sancţiunea nerespectării formalităţilor speciale

Art. 265. – Înscrisurile sub semnătură privată pentru care nu s-au îndeplinit cerinţele prevăzute de art. 262 şi art. 263 vor putea fi socotite ca început de dovadă scrisă.

Data certă a înscrisului sub semnătură privată

Art. 266. – (1) Data înscrisurilor sub semnătură privată este opozabilă altor persoane decât celor care le-au întocmit, numai din ziua în care a devenit certă, printr-una din modalităţile prevăzute de lege, respectiv:

1. din ziua în care au fost prezentate spre a se conferi dată certă de către notarul public, executorul judecătoresc sau alt funcţionar competent în această privinţă;

2. din ziua când au fost înfăţişate la o autoritate sau instituţie publică, făcându-se despre aceasta menţiune pe

înscrisuri;

3. din ziua când au fost înregistrate într-un registru sau alt document public;

4. din ziua morții ori din ziua când a survenit neputința fizică de a scrie a celui care l-a întocmit sau a unuia din cei care l-au subscris, după caz;

5. din ziua când cuprinsul lor este reprodus, chiar şi pe scurt, în înscrisuri autentice întocmite de funcționari sau agenți publici, precum încheieri, procese-verbale pentru punerea de sigilii sau pentru facere de inventar;

6. din ziua când s-a petrecut un alt fapt de aceeaşi natură care dovedeşte în chip neîndoielnic anterioritatea înscrisului.

(2) Cu toate acestea şi sub rezerva unor dispoziții legale contrare, instanța, ținând seama de împrejurări, poate să înlăture aplicarea, în tot sau în parte, a dispozițiilor alin. (1) în privința chitanțelor liberatorii.

Registrele şi hârtiile domestice

Art. 267. – Registrele şi hârtiile domestice nu fac dovadă pentru cel care le-a scris. Ele fac dovadă împotriva lui:

1. în toate cazurile în care atestă neîndoielnic o plată primită;

2. când cuprind mențiunea expresă că însemnarea a fost făcută în folosul celui arătat drept creditor, pentru a ține loc de titlu.

Registrele întreprinzători-lor şi ale altor profesionişti

Art. 268. – (1) Registrele întreprinzătorilor şi ale altor profesionişti, întocmite şi ținute cu respectarea dispozițiilor legale, pot face între aceştia deplină dovadă în justiție, pentru faptele şi chestiunile legate de activitatea lor profesională.

(2) Registrele prevăzute la alin. (1), chiar neținute cu respectarea dispozițiilor legale, fac dovadă contra celor care le-au ținut. Cu toate acestea, partea care se prevalează de ele nu poate scinda conținutul lor.

(3) În toate cazurile, instanța este în drept a aprecia dacă se poate atribui conținutului registrelor unui întreprinzător sau alt profesionist, o altă putere doveditoare, dacă trebuie a se renunța la această probă în cazul în care registrele părților nu concordă, sau dacă trebuie să atribuie o credibilitate mai mare registrelor uneia dintre părți.

Mențiunile făcute de creditor

Art. 269. – Orice mențiune făcută de creditor în josul, pe marginea sau pe dosul unui titlu care a rămas neîntrerupt în posesia sa, face dovada cu toate că nu este nici semnată, nici datată de el, când tinde a stabili liberațiunea debitorului. Aceeaşi

putere doveditoare o are mențiunea făcută de creditor în josul, pe marginea sau pe dosul duplicatului unui înscris sau al unei chitanțe, dacă duplicatul sau chitanța este în mâinile debitorului.

IV. Înscrisurile pe suport electronic

Noțiune

Art. 270. – (1) Când datele unui act juridic sunt redate pe un suport electronic, documentul care reproduce aceste date constituie instrumentul probator al actului, dacă este inteligibil şi prezintă garanții suficient de serioase pentru a face deplină credință în privința conținutului acestuia şi a identității persoanei de la care acesta emană.

(2) Pentru a aprecia calitatea documentului, instanța trebuie să țină seama de circumstanțele în care datele au fost înscrise şi documentul care le-a reprodus.

Prezumția de validitate a înscrierii

Art. 271. – Înscrierea datelor unui act juridic pe suport electronic este prezumată a prezenta garanții suficient de serioase pentru a face deplină credință atunci când ea este făcută în mod sistematic şi fără lacune şi când datele înscrise sunt protejate contra alterărilor şi contrafacerilor astfel încât integritatea documentului este deplin asigurată. O astfel de prezumție există şi în favoarea terților din simplul fapt că înscrierea este efectuată de către un profesionist.

Puterea doveditoare

Art. 272. – (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, documentul care reproduce datele unui act, înscrise pe un suport electronic, face deplină dovadă între părți, până la proba contrară.

(2) Dacă suportul sau tehnologia utilizată pentru redactare nu garantează integritatea documentului, acesta poate servi, după circumstanțe, ca mijloc material de probă sau ca început de dovadă scrisă.

V. Duplicatele şi copiile de pe înscrisurile autentice sau sub semnătură privată

Regimul duplicatelor

Art. 273. – Duplicatele de pe înscrisurile notariale sau alte înscrisuri autentice, eliberate în condițiile prevăzute de lege, înlocuiesc originalul şi au aceeaşi putere doveditoare ca şi acesta.

Regimul copiilor

Art. 274. – (1) Copia, chiar legalizată, de pe orice înscris autentic sau sub semnătură privată nu poate face dovadă decât despre ceea ce este cuprins în înscrisul original.

(2) Părţile pot să ceară confruntarea copiei cu originalul, prezentarea acestuia din urmă putând fi întotdeauna ordonată de instanţă, în condiţiile art. 280 alin. (2).

(3) Dacă este imposibil să fie prezentat originalul sau duplicatul înscrisului autentic ori originalul înscrisului sub semnătură privată, copia legalizată de pe acestea constituie un început de dovadă scrisă.

(4) Copiile de pe copii nu au nicio putere doveditoare.

(5) Extrasele sau copiile parţiale fac dovada ca şi copiile integrale sau copiile asimilate acestora, însă numai pentru partea din înscrisul original pe care o reproduc; în cazul în care sunt contestate, iar originalul este imposibil să fie prezentat, instanţa are dreptul să aprecieze, în limitele prevăzute de dispoziţiile alin. (3) şi alin. (4), în ce măsură partea din original, reprodusă în extras, poate fi socotită ca având putere doveditoare, independent de părţile din original care nu au fost reproduse.

Copiile făcute pe microfilme sau pe suporturi informatice

Art. 275. – Datele din înscrisurile autentice sau sub semnătură privată redate pe microfilme şi alte suporturi accesibile de prelucrare electronică a datelor, făcute cu respectarea dispoziţiilor legale, au aceeaşi putere doveditoare ca şi înscrisurile în baza cărora au fost redate.

VI. Înscrisurile recognitive sau reînnoitoare

Puterea doveditoare

Art. 276. – Înscrisul de recunoaştere sau de reînnoire a unei datorii preexistente face dovadă împotriva debitorului, moştenitorilor sau succesorilor săi în drepturi, dacă aceştia nu dovedesc, prin aducerea documentului originar, că recunoaşterea este eronată sau inexactă.

VII. Regimul altor înscrisuri

Alte categorii de înscrisuri

Art. 277. – (1) Contractele încheiate pe formulare tipizate sau standardizate ori încorporând condiţii generale tip, după caz, sunt considerate înscrisuri sub semnătură privată, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Daca legea nu dispune altfel, biletele, tichetele şi alte asemenea documente, utilizate cu ocazia încheierii unor acte juridice sau care încorporează dreptul la anumite prestaţii, au forţa probantă a înscrisurilor sub semnătură privată, chiar daca nu sunt semnate.

(3) Telexul, precum şi telegrama ale căror originale, depuse la oficiul poştal, au fost semnate de expeditor, fac aceeaşi dovadă ca şi înscrisul sub semnătură privată.

Anexele

Art. 278. – Planurile, schiţele, hârtiile, fotografiile şi orice alte documente anexate au aceeaşi putere doveditoare ca şi înscrisurile la care sunt alăturate, dacă au legătură directă cu înscrisul şi poartă semnătura, după caz, a părţii sau a persoanei competente care a întocmit înscrisul.

Modificările înscrisului

Art. 279. – Ştersăturile, radierile, corecturile şi orice alte modificări, menţiuni sau adăugiri, făcute într-un înscris, nu vor fi luate în considerare decât dacă au fost constatate sub semnătură de funcţionarul sau agentul public competent să-l întocmească sau de partea de la care emană înscrisul, după caz.

VIII. Administrarea probei cu înscrisuri

Depunerea înscrisurilor

Art. 280. – (1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, fiecare parte are dreptul să depună înscrisurile de care înţelege să se folosească, în copie certificată pentru conformitate.

(2) Dacă înscrisul este depus în copie, partea care l-a depus este obligată să aibă asupra sa originalul şi, la cerere, să-l prezinte instanţei, sub sancţiunea de a nu se ţine seama de înscris.

(3) Dacă partea potrivnică nu poate să-şi dea seama de exactitatea copiei faţă cu originalul înfăţişat în şedinţă, judecătorul va putea acorda un termen scurt, obligând partea să depună originalul în păstrarea grefei.

(4) Înscrisurile depuse în original nu vor putea fi retrase decât după ce se vor lăsa copii legalizate de grefierul instanţei unde au fost depuse.

(5) Înscrisurile întocmite în altă limbă decât cea folosită în faţa instanţei trebuie însoţite de traduceri legalizate.

(6) Înscrisurile depuse în copie la dosar nu pot fi retrase de părţi.

Obligația părții adverse de a prezenta înscrisul

Art. 281. – (1) Când partea învederează că partea adversă deține un înscris probatoriu, referitor la proces, instanța poate ordona înfățișarea lui.

(2) Cererea de înfățișare va fi admisă, dacă înscrisul este comun părților din proces, dacă însăşi partea potrivnică s-a referit în proces la acest înscris sau dacă, după lege, ea este obligată să înfățișeze înscrisul.

Cazuri de respingere a cererii de prezentare a înscrisului

Art. 282. – (1) Judecătorul va respinge motivat cererea de depunere la dosar a înscrisului, în întregime sau în parte, când:

1. conținutul înscrisului se referă la chestiuni strict personale privind demnitatea sau viața privată a unei persoane;

2. depunerea înscrisului ar încălca îndatorirea legală de păstrare a secretului;

3. depunerea înscrisului ar atrage urmărirea penală a părții, a soțului sau a unei rude ori afin până la gradul trei, inclusiv.

(2) Dacă legea nu dispune altfel, incidența vreunuia din cazurile de mai sus va fi verificată de judecător, prin cercetarea conținutului înscrisului. În încheierea de şedință se va face o mențiune corespunzătoare.

Refuzul de a prezenta înscrisul

Art. 283. – Dacă partea refuză să răspundă la interogatoriul ce s-a propus în dovedirea deținerii sau existenței înscrisului, dacă reiese din dovezile administrate că a ascuns înscrisul sau l-a distrus sau dacă, după ce s-a dovedit deținerea înscrisului, nu se conformează ordinului dat de instanță de a-l înfățișa, instanța va putea socoti ca dovedite afirmațiile făcute cu privire la conținutul acelui înscris, de partea care a cerut înfățișarea.

Cercetarea înscrisului prin judecătorul delegat

Art. 284. – (1) Când un înscris, necesar dezlegării procesului, se găseşte la una din părți şi nu poate fi prezentat fiindcă aducerea ar fi prea costisitoare sau când înscrisurile sunt prea voluminoase ori numeroase, se va putea delega un judecător în prezența căruia părțile vor cerceta înscrisurile la locul unde se găsesc.

(2) Cu toate acestea, prin derogare de la dispozițiile alin. (1), instanța, ținând seama de împrejurări, poate să ceară doar prezentarea unor extrase sau copii de pe înscrisurile solicitate, certificate de persoana care le deține. În asemenea cazuri, dacă este necesar, instanța poate dispune verificarea conformității extrasului sau copiei cu originalul.

Obligația terțului de a prezenta înscrisul

Art. 285. – (1) Când se arată că un înscris necesar soluționării procesului se află în posesia unui terț, acesta va putea fi citat ca martor, punându-i-se în vedere să aducă înscrisul în instanță.

(2) Când deținătorul înscrisului este o persoană juridică, reprezentanții ei vor putea fi citați ca martori.

(3) Terțul poate refuza înfățișarea înscrisului în cazurile prevăzute de art. 282.

Obligația autorității publice de a prezenta înscrisul

Art. 286. – (1) Dacă înscrisul se găseşte în păstrarea unei autorități sau instituții publice, instanța va lua măsuri, la cererea uneia din părți, sau din oficiu, pentru aducerea lui, în termenul fixat în acest scop, punând în vedere conducătorului autorității sau instituției deținătoare măsurile ce se pot dispune în caz de neconformare.

(2) Autoritatea sau instituția deținătoare este în drept să refuze trimiterea înscrisului când se referă la apărarea națională, siguranța publică sau relații diplomatice. Cu toate acestea, extrase parțiale vor putea fi trimise dacă niciunul dintre aceste motive nu se opune.

Înscrisurile care nu pot fi trimise instanței

Art. 287. – (1) Instanța nu va putea cere trimiterea în original a cărților funciare şi a planurilor, a registrelor autorităților sau instituțiilor publice, a testamentelor depuse la instanțe, notari publici sau avocați, precum şi a altor înscrisuri originale ce se găsesc în arhivele acestora. Se vor putea însă cere copii certificate ale acestora.

(2) Cercetarea acestor înscrisuri, dacă este necesară, se va face, cu citarea părților, de un judecător delegat sau, dacă înscrisul se găseşte în altă localitate, prin comisie rogatorie, de către instanța respectivă.

(3) Cu toate acestea, când procedura verificării înscrisurilor o impune, instanța va putea ordona prezentarea testamentelor originale sau a altor înscrisuri originale, depuse la instanțe, notari publici sau avocați, spre a fi trimise la laboratoarele de specialitate.

Prezentarea registrelor întreprinzători-lor

Art. 288. – (1) La cererea uneia din părți sau chiar din oficiu, instanța va putea ordona înfățișarea registrelor întreprinzătorilor şi ale altor profesioniști sau comunicarea lor.

(2) Când înscrisurile sau registrele prevăzute la alin. (1) ce urmează a fi cercetate se află în altă circumscripție judecătorească, cercetarea lor se va face prin comisie rogatorie.

IX. Verificarea înscrisurilor

Recunoaşterea sau contestarea înscrisului sub semnătură privată

Art. 289. – (1) Acela căruia i se opune un înscris sub semnătură privată este dator, fie să recunoască, fie să conteste scrierea ori semnătura. Contestarea scrierii sau semnăturii poate fi făcută, la primul termen după depunerea înscrisului, sub sancțiunea decăderii.

(2) Moştenitorii sau succesorii în drepturi ai aceluia de la care se pretinde a fi înscrisul pot declara că nu cunosc scrisul sau semnătura autorului lor.

Obligația de verificare a înscrisului

Art. 290. – (1) Când una din persoanele arătate la art. 289 contestă scrierea sau semnătura ori declară că nu le cunoaşte, instanța va proceda la verificarea înscrisului prin:

1. compararea scrierii şi semnăturii de pe înscris cu scrierea şi semnătura din alte înscrisuri necontestate;
2. expertiză;
3. orice alte mijloace de probă admise de lege.

(2) În acest scop, preşedintele completului de judecată va obliga partea căreia i se atribuie scrierea sau semnătura să scrie şi să semneze sub dictarea sa, părți din înscris. Refuzul de a scrie sau semna va putea fi considerat ca o recunoaştere a scrierii sau semnăturii.

Procedura de verificare

Art. 291. – (1) Judecătorul, după compararea înscrisului cu scrierea sau semnătura făcută în fața sa sau, dacă este cazul, şi cu alte înscrisuri, se poate lămuri asupra înscrisului.

(2) Dacă însă, din compararea scrierilor, judecătorul nu este lămurit, va ordona ca verificarea să se facă prin expertiză, obligând părțile sau alte persoane să depună de îndată înscrisuri de comparație.

(3) Se primesc ca înscrisuri de comparație:

1. înscrisurile autentice;
2. înscrisurile sau alte scrieri private necontestate de părți;
3. partea din înscris care nu este contestată;
4. scrisul sau semnătura făcută înaintea instanței.

(4) Înscrisurile depuse pentru verificare vor fi semnate de preşedinte, grefier şi părți.

(5) Părțile iau cunoştință de înscrisuri în şedință.

Denunțarea înscrisului ca fals

Art. 292. – (1) Dacă cel mai târziu la primul termen după prezentarea unui înscris folosit în proces una din părți declară că acesta este fals, prin falsificarea scrierii sau semnăturii, ea este obligată să arate motivele pe care se sprijină.

(2) Dacă partea care foloseşte înscrisul nu este prezentă, instanța va ordona ca aceasta să se prezinte personal pentru a lua cunoştință de denunțarea înscrisului ca fals, să depună originalul şi să dea explicațiile necesare.

(3) Judecătorul poate ordona prezentarea părților chiar şi înainte de primul termen de judecată, dacă partea declară, prin întâmpinare, că scrierea sau semnătura sa este falsificată.

(4) În cazuri temeinic justificate, părțile pot fi reprezentate prin mandatari cu procură specială.

Verificarea stării înscrisului denunțat ca fals

Art. 293. – (1) Judecătorul va constata de îndată, prin proces-verbal, starea materială a înscrisului denunțat ca fals, dacă există pe el ştersături, adăugiri sau corecturi, apoi îl va semna, spre neschimbare, şi îl va încredința grefei, după ce va fi contrasemnat de grefier şi de părți.

(2) Dacă părțile nu vor sau nu pot să semneze, se va face mențiune despre toate acestea în procesul-verbal.

Ascultarea părților

Art. 294. – (1) La acelaşi termen în care înscrisul a fost denunțat ca fals sau, în cazul prevăzut de art. 292 alin. (2), la termenul următor, judecătorul întreabă partea care a produs înscrisul, dacă înțelege să se folosească de el.

(2) Dacă partea care a folosit înscrisul lipseşte, refuză să răspundă sau declară că nu se mai serveşte de înscris, acesta va fi înlăturat, în tot sau în parte, după caz.

(3) Dacă partea care a denunțat înscrisul ca fals lipseşte, refuză să răspundă sau îşi retrage declarația de denunțare, înscrisul va fi considerat ca recunoscut.

Suspendarea procesului şi sesizarea parchetului

Art. 295. – Dacă partea care a prezentat înscrisul stăruie să se folosească de acesta, deşi denunțarea ca fals a acestuia nu a fost retrasă, instanța, daca este indicat autorul falsului sau complicele acestuia, poate suspenda judecata procesului, înaintând de îndată înscrisul denunțat ca fals parchetului competent, pentru cercetarea falsului, împreună cu procesul-verbal ce se va încheia în acest scop.

Cercetarea falsului de către instanța

Art. 296. – În cazul în care, potrivit legii, acțiunea penală nu poate fi pusă în mişcare ori nu poate continua, cercetarea falsului se va face de către instanța civilă, prin orice mijloace de

civilă probă.

§3. Proba cu martori

I. Admisibilitatea probei cu martori

Admisibilitatea probei

Art. 297. – (1) Proba cu martori este admisibilă în toate cazurile în care legea nu dispune altfel.

(2) Nici un act juridic nu poate fi dovedit cu martori, dacă valoarea obiectului său este mai mare de 250 lei. Cu toate acestea, se poate face dovada cu martori, contra unui întreprinzător sau alt profesionist, a oricărui act juridic, indiferent de valoarea lui, dacă a fost făcut de acesta în exercițiul activității sale profesionale, afară de cazul când legea specială cere probă scrisă.

(3) În cazul în care legea cere forma scrisă pentru validitatea unui act juridic, acesta nu poate fi dovedit cu martori.

(4) De asemenea, este inadmisibilă proba cu martori dacă pentru dovedirea unui act juridic legea cere forma scrisă, în afară de cazurile în care:

1. partea s-a aflat în imposibilitate materială sau morală de a-şi întocmi un înscris pentru dovedirea actului juridic;

2. există un început de dovadă scrisă, potrivit art. 298;

3. partea a pierdut înscrisul doveditor din pricina unui caz fortuit sau de forță majoră;

4. părțile convin, fie şi tacit, să folosească această probă, însă numai privitor la drepturile de care ele pot să dispună;

5. actul juridic este atacat pentru fraudă, eroare, dol, violență ori cauză ilicită, după caz.

6. se cere lămurirea clauzelor actului juridic.

(5) Proba cu martori nu se admite niciodată împotriva sau peste ceea ce cuprinde un înscris şi nici despre ceea ce s-ar pretinde că s-ar fi zis înainte, în timpul sau în urma întocmirii lui, chiar dacă legea nu cere forma scrisă pentru dovedirea actului juridic respectiv, cu excepția cazurilor prevăzute de alin. (4).

Începutul de dovadă scrisă

Art. 298. – (1) Se socoteşte început de dovadă scrisă orice scriere, chiar nesemnată şi nedatată, care provine de la o persoană căreia acea scriere i se opune ori de la cel al cărui succesor în drepturi este acea persoană, dacă scrierea face credibil faptul pretins.

(2) Constituie început de dovadă scrisă şi înscrisul, chiar

nesemnat de persoana căreia acesta i se opune, dacă a fost întocmit în fața unui funcționar sau agent public competent care atestă că declarațiile cuprinse în înscris sunt conforme celor făcute de acea persoană.

(3) Începutul de dovadă scrisă poate face dovada între părți numai dacă este completat prin alte mijloace de probă, inclusiv prin proba cu martori ori prin prezumții.

II. Administrarea probei cu martori

Ascultarea și înlocuirea martorilor

Art. 299. – (1) Când instanța a încuviințat dovada cu martori, ea va dispune citarea și ascultarea acestora.

(2) Înlocuirea martorilor nu se va încuviința decât în caz de moarte, dispariție sau motive bine întemeiate, caz în care lista se va depune sub sancțiunea decăderii, în termen de 5 zile de la încuviințare.

(3) Fiecare parte va putea să se împotrivească la ascultarea unui martor care nu este înscris în listă sau nu este identificat în mod lămurit.

(4) Decăderea din dovada cu martori pentru neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de art. 251 se acoperă dacă aceştia se înfățişează la termenul fixat pentru ascultarea lor.

Ascultarea martorilor necitați

Art. 300. – (1) Martorii pot fi ascultați chiar la termenul la care proba a fost încuviințată.

(2) La termenul fixat pentru administrarea probei, partea va putea aduce martorii încuviințați chiar fără a fi citați.

(3) Dacă partea se obligă să prezinte martorul la termenul de judecată, fără a fi citat, însă din motive imputabile aceasta nu își îndeplinește obligația, instanța va dispune citarea martorului pentru un nou termen. Dispozițiile art. 301 sunt aplicabile.

Refuzul martorului de a se prezenta

Art. 301. – (1) Împotriva martorului care lipsește la prima citare, instanța poate emite mandat de aducere.

(2) În pricinile urgente, se poate dispune aducerea martorilor cu mandat chiar la primul termen.

(3) Dacă, după emiterea mandatului de aducere, martorul nu poate fi găsit sau nu se înfățișează, instanța va putea proceda la judecată.

Imposibilitatea de prezentare

Art. 302. – Martorul care, din cauză de boală sau altă împiedicare gravă, nu poate veni în instanță, va putea fi ascultat

la locul unde se află, cu citarea părților.

Persoanele care nu pot fi ascultate ca martori

Art. 303. – (1) Nu pot fi martori:

1. rudele şi afinii până la gradul al treilea inclusiv;
2. soțul, fostul soț, logodnicul ori concubinul;
3. cei aflați în dușmănie sau în legături de interese cu vreuna din părți;
4. persoanele puse sub interdicție judecătorească;
5. cei condamnați pentru mărturie mincinoasă.

(2) Părțile pot conveni, expres sau tacit, să fie ascultate ca martori şi persoanele prevăzute la alin. (1) pct. 1, 2 şi 3.

Ascultarea rudelor şi afinilor

Art. 304. – În procesele privitoare la filiație, divorț şi alte raporturi de familie se vor putea asculta rudele şi afinii prevăzuți la art. 303, în afară de descendenți.

Persoanele scutite de a depune mărturie

Art. 305. – (1) Sunt scutiți de a fi martori:

1. slujitorii cultelor, medicii, farmaciştii, avocații, notarii publici, executorii judecătoreşti, mediatorii, moaşele şi asistenții medicali şi orice alți profesioniști cărora legea le impune să păstreze secretul de serviciu sau secretul profesional cu privire la faptele de care au luat cunoştință în cadrul serviciului ori în exercitarea profesiei lor;
2. judecătorii, procurorii şi funcționarii publici, chiar şi după încetarea funcției lor, asupra împrejurărilor secrete de care au avut cunoştință în această calitate;
3. cei care prin răspunsurile lor s-ar expune pe ei înşişi sau ar expune pe vreuna din persoanele arătate în art. 303 alin. (1), pct. 1 şi 2, la o pedeapsă penală sau la disprețul public.

(2) Persoanele prevăzute la alin. (1) pct. 1, cu excepția slujitorilor cultelor, vor putea totuşi depune mărturie, dacă au fost dezlegate de secretul de serviciu ori profesional de partea interesată la păstrarea secretului, în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(3) Vor putea, de asemenea, depune mărturie şi persoanele prevăzute la alin. (1) pct. 2, dacă autoritatea sau instituția pe lângă care funcționează ori au funcționat, după caz, le dă încuviințarea.

Identificarea martorului

Art. 306. – (1) Preşedintele, înainte de a lua declarația, va cere martorului să arate:

a) numele, prenumele, profesia, domiciliul şi vârsta;
b) dacă este rudă sau afin cu una din părți şi în ce grad;
c) dacă se află în serviciul uneia din părți;

(2) Preşedintele va pune apoi în vedere martorului îndatorirea de a jura şi semnificaţia jurământului.

Depunerea jurământului

Art. 307. – (1) Înainte de a fi ascultat, martorul depune următorul jurământ: „Jur că voi spune adevărul şi că nu voi ascunde nimic din ceea ce ştiu. Aşa să-mi ajute Dumnezeu!".

(2) În timpul depunerii jurământului, martorul ţine mâna pe cruce sau pe Biblie.

(3) Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă potrivit credinţei religioase a martorului.

(4) Martorului de altă religie decât cea creştină nu îi sunt aplicabile prevederile alin. (2).

(5) Martorul fără confesiune va depune următorul jurământ: „Jur pe onoare şi conştiinţă că voi spune adevărul şi că nu voi ascunde nimic din ceea ce ştiu".

(6) Martorii care din motive de conştiinţă sau confesiune nu depun jurământul vor rosti în faţa instanţei următoarea formulă: „Mă oblig că voi spune adevărul şi că nu voi ascunde nimic din ceea ce ştiu".

(7) Muţii şi surdo-muţii, ştiutori de carte, vor depune jurământul transcriind formula acestuia şi iscălind-o; surzii vor rosti jurământul, iar cei care nu ştiu să scrie, vor jura prin semne cu ajutorul unui interpret.

(8) Situaţiile la care se referă alin. (3)-(7) se reţin de către instanţă pe baza afirmaţiilor făcute de martor.

(9) După depunerea jurământului, preşedintele va pune în vedere martorului că, dacă nu va spune adevărul, săvârşeşte infracţiunea de mărturie mincinoasă.

(10) Despre toate acestea se face menţiune în declaraţia scrisă.

Scutirea de jurământ

Art. 308. – Copiii mai mici de 14 ani şi cei care sunt lipsiţi de discernământ în momentul audierii, fără a fi puşi sub interdicţie, pot fi ascultaţi, fără jurământ, însă instanţa le va atrage atenţia să spună adevărul şi va ţine seama, la aprecierea depoziţiei lor, de situaţia lor specială.

Ascultarea martorului

Art. 309. – (1) Fiecare martor va fi ascultat separat, cei neascultaţi încă neputând fi de faţă.

(2) Ordinea ascultării martorilor va fi fixată de preşedinte, ţinând seama şi de cererea părţilor.

(3) Martorul va răspunde mai întâi la întrebările puse de preşedinte, iar apoi şi întrebărilor puse, cu încuviinţarea acestuia, de către partea care l-a propus, precum şi de către partea adversă.

(4) După ascultare, martorul rămâne în sala de şedinţă până la sfârşitul cercetării, afară numai dacă instanţa hotărăşte altfel.

(5) Cu ocazia audierii, martorul va fi lăsat să-şi facă liber depoziţia, fără să aibă voie să citească un răspuns scris de mai înainte; el se poate servi însă de însemnări, cu încuviinţarea preşedintelui, dar numai pentru a preciza cifre sau denumiri.

Reascultarea şi confruntarea martorilor

Art. 310. – (1) Martorii pot fi din nou întrebaţi, dacă instanţa găseşte de cuviinţă.

(2) Martorii ale căror declaraţii nu se potrivesc pot fi confruntaţi.

(3) Dacă instanţa găseşte că întrebarea pusă de parte nu poate să ducă la dezlegarea procesului, este jignitoare sau tinde a proba un fapt a cărui dovedire e oprită de lege, nu o va încuviinţa. Instanţa, la cererea părţii, va trece în încheierea de şedinţă atât întrebarea formulată, cât şi motivul pentru care nu a fost încuviinţată.

Consemnarea declaraţiei martorului

Art. 311. – (1) Mărturia se va scrie de grefier, după dictarea preşedintelui sau a judecătorului delegat, şi va fi semnată pe fiecare pagină şi la sfârşitul ei de judecător, grefier şi martor, după ce acesta a luat cunoştinţă de cuprins. Dacă martorul refuză sau nu poate să semneze, se va face menţiune despre aceasta în încheierea de şedinţă.

(2) Orice adăugiri, ştersături sau schimbări în cuprinsul mărturiei trebuie încuviinţate şi semnate de judecător, de grefier şi martor, sub pedeapsa de a nu fi ţinute în seamă.

(3) Locurile nescrise din declaraţie trebuie barate cu linii, astfel încât să nu se poată face adăugiri.

Aprecierea probei cu martori

Art. 312. – În aprecierea declaraţiilor martorilor, instanţa va ţine seama de sinceritatea acestora şi de împrejurările în care au luat cunoştinţă de faptele ce fac obiectul declaraţiei respective.

Bănuiala de mărturie mincinoasă

Art. 313. – Dacă, din cercetare, reies bănuieli de mărturie mincinoasă sau de mituire a martorului, instanţa va încheia proces-verbal şi va trimite pe martor în faţa autorităţilor penale.

Drepturi băneşti ale martorului

Art. 314. – (1) Martorul are dreptul la rambursarea cheltuielilor de transport, cazare şi masă dacă este din altă localitate, precum şi dreptul la despăgubiri pentru acoperirea veniturilor pe care le-ar fi obţinut, dacă şi-ar fi exercitat profesia

pe durata lipsei de la locul de muncă, prilejuită de chemarea sa în vederea ascultării ca martor, stabilite în raport de starea sau profesia pe care o exercită, precum şi timpul efectiv pierdut.

(2) Drepturile băneşti se asigură de partea care a propus martorul şi se stabilesc, la cerere, de către instanță, prin încheiere executorie.

§4. Prezumțiile

Noțiune

Art. 315. – Prezumțiile sunt consecințele pe care legea sau judecătorul le trage dintr-un fapt cunoscut spre a stabili un fapt necunoscut.

Prezumțiile legale

Art. 316. – (1) Prezumția legală scuteşte de dovadă pe acela în folosul căruia este stabilită în tot ceea ce priveşte faptele considerate de lege ca fiind dovedite. Cu toate acestea, partea căreia îi profită prezumția trebuie să dovedească faptul cunoscut, vecin şi conex, pe care se întemeiază aceasta.

(2) Prezumția legală poate fi înlăturată prin proba contrară, dacă legea nu dispune altfel.

Prezumțiile judiciare

Art. 317. – În cazul prezumțiilor lăsate la aprecierea judecătorului, acesta se poate întemeia pe ele numai dacă au greutate şi puterea de a naşte probabilitatea faptului pretins; ele, însă, pot fi primite numai în cazurile în care legea admite dovada cu martori.

§5. Expertiza

Încuviințarea expertizei

Art. 318. – (1) Când, pentru lămurirea unor împrejurări de fapt instanța consideră necesar să cunoască părerea unor specialişti, va numi, la cererea părților ori din oficiu, unul sau trei experți. Termenul va fi stabilit astfel încât depunerea raportului de expertiză la instanță să aibă loc conform dispozițiilor art. 324.

(2) Când este cazul, instanța va solicita efectuarea expertizei unui laborator sau unui institut de specialitate.

(3) În domeniile strict specializate, în care nu există experți autorizați, din oficiu sau la cererea oricăreia dintre părți, judecătorul poate solicita punctul de vedere al uneia sau mai multor personalități ori specialişti din domeniul respectiv.

(4) Dispozițiile referitoare la expertiză, cu excepția celor privind aducerea cu mandat, sancționarea cu amendă judiciară și obligarea la plata de despăgubiri, sunt aplicabile în mod corespunzător în cazurile prevăzute la alin. (2) și alin. (3).

(5) La efectuarea expertizei în condițiile alin. (1) și alin. (2) pot asista și experți aleși de părți și încuviințați de instanță, având calitatea de consilieri ai părților, dacă prin lege nu se dispune altfel. În acest caz, ei pot să dea relații, să formuleze întrebări și observații și, dacă este cazul, să întocmească un raport separat cu privire la obiectivele expertizei.

Numirea expertului

Art. 319. – (1) Dacă părțile nu se învoiesc asupra numirii experților, ei se vor numi de către instanță, prin tragere la sorți, de pe lista întocmită și comunicată de către biroul local de expertiză, cuprinzând persoanele înscrise în evidența sa și autorizate, potrivit legii, să efectueze expertize judiciare.

(2) Încheierea de numire a expertului va stabili obiectivele asupra cărora acesta urmează să se pronunțe, termenul în care trebuie să efectueze expertiza și onorariul provizoriu al expertului.

(3) Dovada plății onorariului se depune la grefa instanței de partea care a fost obligata prin încheiere, în termen de 5 zile de la numire. El poate fi majorat, în condițiile prevăzute de art. 327 alin. (2).

Recuzarea expertului

Art. 320. – (1) Experții pot fi recuzați pentru aceleași motive ca și judecătorii.

(2) Recuzarea trebuie să fie cerută în termen de 5 zile de la numirea expertului, dacă motivul ei există la această dată; în celelalte cazuri termenul va curge de la data când s-a ivit motivul de recuzare.

(3) Recuzările se judecă cu citarea părților și a expertului.

Înștiințarea și înlocuirea expertului

Art. 321. – (1) Dispozițiile privitoare la citare, aducerea cu mandat și sancționarea martorilor care lipsesc sunt deopotrivă aplicabile experților.

(2) Dacă expertul nu se înfățișează, instanța poate dispune înlocuirea lui.

Ascultarea expertului

Art. 322. – Dacă experții pot să-și exprime de îndată opinia, aceștia vor fi ascultați chiar în ședință, iar părerea lor se va trece într-un proces-verbal, dispozițiile art. 311 aplicându-se în mod corespunzător.

Citarea părților

Art. 323. – (1) Expertiza nu poate fi efectuată decât după citarea părților prin scrisoare recomandată cu conținut declarat în care li se va indica ziua, ora și locul unde se va face lucrarea. Citația, sub sancțiunea nulității, trebuie înmânată părții cu cel puțin 5 zile înaintea termenului de efectuare a lucrării. Confirmarea de primire va fi alăturată raportului de expertiză.

(2) Părțile sunt obligate să dea expertului orice lămuriri în legătură cu obiectul lucrării.

Raportul de expertiză

Art. 324. – (1) Constatările și concluziile motivate ale expertului sau ale laboratorului ori ale institutului specializat căruia i s-a cerut efectuarea expertizei vor fi consemnate într-un raport scris, care va fi depus cu cel puțin 10 zile înainte de termenul fixat pentru judecată. În cazuri urgente termenul pentru depunerea raportului de expertiză poate fi micșorat.

(2) Când sunt mai mulți experți cu păreri deosebite lucrarea trebuie să cuprindă părerea motivată a fiecăruia.

(3) În cazurile anume prevăzute de lege, depunerea raportului se va face numai după obținerea avizelor tehnice necesare ce se eliberează numai de organismele de specialitate competente.

Lămurirea sau completarea raportului

Art. 325. – Dacă este nevoie de lămurirea sau completarea raportului de expertiză ori dacă există o contradicție între părerile experților, instanța, din oficiu sau la cererea părților, poate solicita experților, la primul termen după depunerea raportului, să-l lămurească sau să-l completeze.

Efectuarea unei noi expertize

Art. 326. – (1) Pentru motive temeinice, instanța poate dispune, la cerere sau din oficiu, efectuarea unei noi expertize de către alt expert.

(2) O nouă expertiză va trebui cerută motivat, sub sancțiunea decăderii, la primul termen după depunerea raportului, iar dacă s-au formulat obiecțiuni, la termenul imediat următor depunerii răspunsului la obiecțiuni ori, după caz, a raportului suplimentar.

Drepturi băneşti ale expertului

Art. 327. – (1) Experții care vor cere sau vor primi o sumă mai mare decât onorariul fixat de instanță se vor pedepsi potrivit legii penale.

(2) La cererea experților, ținându-se seama de lucrarea efectuată, instanța va putea majora onorariul cuvenit acestora, prin încheiere executorie, dată cu citarea părților, însă numai după depunerea raportului, a răspunsului la eventualele

obiecțiuni sau a raportului suplimentar, după caz.

(3) Expertul are aceleaşi drepturi ca şi martorul în ceea ce priveşte cheltuielile de transport, cazare şi masă.

Comisie rogatorie

Art. 328. – Dacă expertiza se face la o altă instanță, prin comisie rogatorie, numirea experților şi stabilirea sumelor cuvenite vor fi lăsate în sarcina acestei din urmă instanțe.

§6. Mijloacele materiale de probă

Lucrurile ca mijloace de probă

Art. 329. – (1) Sunt mijloace materiale de probă lucrurile care prin însuşirile lor, prin aspectul lor ori semnele sau urmele pe care le păstrează servesc la stabilirea unui fapt care poate duce la soluționarea procesului.

(2) Sunt, de asemenea, mijloace materiale de probă şi fotografiile, fotocopiile, filmele, discurile, benzile de înregistrare a sunetului, precum şi alte asemenea mijloace tehnice, dacă nu au fost obținute prin încălcarea legii ori a bunelor moravuri.

Păstrare

Art. 330. – (1) Mijloacele materiale de probă puse la dispoziția instanței vor fi păstrate până la soluționarea definitivă a procesului.

(2) Dacă aducerea la instanță a mijloacelor materiale de probă prezintă greutăți datorită numărului, volumului sau altor însuşiri ale lor ori locului unde se află, acestea vor fi lăsate în custodia deținătorului sau a altei persoane.

Verificare

Art. 331. – (1) Mijloacele materiale de probă, aflate în păstrarea instanței, se aduc în şedința de judecată.

(2) Dacă mijloacele materiale de probă nu se află în păstrarea instanței, aceasta poate ordona, după caz, fie aducerea lor, fie verificarea la fața locului, dispozițiile art. 281-288 fiind aplicabile în mod corespunzător.

(3) În încheierea sau procesul-verbal, după caz, conținând constatările instanței, se va face mențiune şi despre starea şi semnele caracteristice ale mijloacelor materiale de probă verificate.

Restituire. Trecerea în proprietatea statului

Art. 332. – În cazul în care instanța a dispus restituirea bunurilor care au servit ca mijloace materiale de probă şi cei în drept de a le primi nu le ridică în termen de 6 luni de la data când au fost încunoştințați în acest scop, instanța, în camera de

consiliu, citând părțile interesate şi organul financiar local competent, va da o încheiere prin care aceste lucruri vor fi trecute în proprietatea statului. Încheierea poate fi atacată numai cu apel la instanța ierarhic superioară.

§7. Cercetarea la fața locului

Încuviințarea cercetării la fața locului

Art. 333. – (1) Cercetarea la fața locului se poate face, la cerere sau din oficiu, când instanța apreciază că ea este necesară pentru lămurirea procesului.

(2) Încheierea prin care se admite cercetarea va determina împrejurările de fapt ce urmează a fi lămurite la fața locului.

Efectuarea cercetării la fața locului

Art. 334. – (1) Cercetarea se face, cu citarea părților, de către judecătorul delegat sau de către întregul complet de judecată. Prezența procurorului este obligatorie când participarea acestuia la judecată este cerută de lege.

(2) Instanța poate, de asemenea, încuviința ca ascultarea martorilor, experților şi părților să se facă la fața locului.

Consemnarea rezultatului cercetării

Art. 335. – (1) Despre cele constatate şi măsurile luate la fața locului, instanța va întocmi un proces-verbal, în care se vor consemna şi susținerile ori obiecțiunile părților, care va fi semnat de către cei prezenți.

(2) Desenele, planurile, schițele sau fotografiile făcute la fața locului vor fi alăturate procesului-verbal.

§8. Mărturisirea

I. Admisibilitatea probei

Noțiune şi feluri

Art. 336. – (1) Constituie mărturisire recunoaşterea de către una dintre părți, din proprie inițiativă sau în cadrul procedurii interogatoriului, a unui fapt pe care partea potrivnică îşi întemeiază pretenția sau, după caz, apărarea.

(2) Mărturisirea este judiciară sau extrajudiciară.

Mărturisirea judiciară

Art. 337. – (1) Mărturisirea judiciară face deplină dovadă împotriva aceluia care a făcut-o, fie personal, fie prin mandatar cu procură specială.

(2) Mărturisirea judiciară nu poate fi divizată împotriva autorului decât în cazurile când cuprinde fapte distincte şi care nu au legătură între ele.

(3) De asemenea, mărturisirea judiciară nu poate fi nici revocată, afară numai dacă se face dovada că a fost urmarea unei erori de fapt scuzabile.

(4) Mărturisirea judiciară nu produce efecte dacă a fost făcută de o persoană lipsită de discernământ sau dacă duce la pierderea unui drept de care cel care face recunoaşterea nu poate dispune.

Mărturisirea extrajudiciară

Art. 338. – (1) Mărturisirea făcută în afara procesului este un fapt supus aprecierii judecătorului, potrivit regulilor generale de probaţiune.

(2) Mărturisirea extrajudiciară verbală nu poate fi invocată în cazurile când proba cu martori nu este admisă.

II. Interogatoriul

Încuviinţarea interogatoriului

Art. 339. – Instanţa poate încuviinţa, la cerere sau din oficiu, chemarea la interogatoriu a oricăreia dintre părţi, cu privire la fapte personale, care sunt de natură să ducă la soluţionarea procesului.

Luarea interogatoriului persoanelor fizice

Art. 340. – (1) Cel chemat în persoană va fi întrebat de către preşedinte asupra fiecărui fapt în parte.

(2) Cu încuviinţarea preşedintelui, fiecare dintre judecători, procurorul, când participă la judecată, precum şi partea potrivnică pot pune direct întrebări celui chemat la interogatoriu.

(3) Partea va răspunde fără să poată citi un proiect de răspuns scris în prealabil. Ea se poate folosi însă de însemnări, cu încuviinţarea preşedintelui, dar numai cu privire la cifre sau denumiri.

(4) Dacă partea declară că pentru a răspunde trebuie să cerceteze înscrisuri, registre sau dosare, se va putea fixa un nou termen pentru interogatoriu.

(5) Când ambele părţi sunt de faţă la luarea interogatoriului, ele pot fi confruntate.

Luarea interogatoriu-

Art. 341. – Reprezentantul legal al unei persoane lipsite de capacitate de exerciţiu sau cel care asistă persoana cu

lui reprezentantului legal

capacitate de exercițiu restrânsă poate fi chemat personal la interogatoriu numai în legătură cu actele încheiate şi faptele săvârşite în această calitate.

Consemnarea răspunsurilor la interogatoriu

Art. 342. – (1) Răspunsurile la interogatoriu vor fi trecute pe aceeaşi foaie cu întrebările. Interogatoriul va fi semnat pe fiecare pagină de preşedinte, grefier, de cel care l-a propus, precum şi de partea care a răspuns după ce a luat cunoştință de cuprins. Tot astfel vor fi semnate adăugirile, ştersăturile sau schimbările aduse, sub sancțiunea de a nu fi ținute în seamă.

(2) Dacă partea interogată sau cealaltă parte nu voieşte sau nu poate să semneze, se va consemna în josul interogatoriului.

(3) În cazul în care interogatoriul a fost dispus din oficiu, precum şi în cazul prevăzut de art. 340 alin. (2), vor fi consemnate în încheierea de şedință atât întrebările, cât şi răspunsurile.

Luarea interogatoriului persoanelor juridice

Art. 343. – (1) Statul şi celelalte persoane juridice de drept public, precum şi persoanele juridice de drept privat vor răspunde în scris la interogatoriul ce li se va comunica în prealabil, în condițiile art. 183 lit. e).

(2) Se exceptează societățile de persoane, ai căror asociați cu drept de reprezentare vor fi citați personal la interogatoriu.

Luarea interogatoriului părții domiciliate în străinătate

Art. 344. – (1) Partea care are domiciliul în străinătate şi este reprezentată în proces printr-un mandatar va putea fi interogată prin mandatar.

(2) În acest caz, interogatoriul va fi comunicat în scris mandatarului, care va depune răspunsul părții dat în cuprinsul unei procuri speciale şi autentice. Dacă mandatarul este avocat, procura specială certificată de acesta este suficientă.

Luarea interogatoriului prin judecător delegat sau comisie rogatorie

Art. 345. – (1) Instanța poate încuviința luarea interogatoriului la locuința celui chemat la interogatoriu, printr-un judecător delegat, dacă partea, din motive temeinice, este împiedicată de a veni în fața instanței. În acest caz, răspunsurile la întrebări se vor consemna în prezența părții potrivnice sau în lipsă, dacă aceasta a fost citată şi nu s-a prezentat.

(2) Partea care locuieşte în circumscripția altei instanțe, în cazurile prevăzute de alin. (1), se va asculta prin comisie rogatorie.

Neprezentarea la interogatoriu şi refuzul de a răspunde

Art. 346. – (1) Dacă partea, fără motive temeinice, refuză să răspundă la interogatoriu sau nu se înfăţişează, instanţa poate socoti aceste împrejurări ca o mărturisire deplină sau numai ca un început de dovadă în folosul aceluia care a propus interogatoriul.

(2) În acest din urmă caz, atât dovada cu martori cât şi alte probe, inclusiv prezumţiile, pot fi admise pentru completarea probatoriului.

§9. Asigurarea probelor

Condiţii de admisibilitate

Art. 347. – (1) Oricine are interes să constate de urgenţă mărturia unei persoane, părerea unui expert, starea unor bunuri, mobile sau imobile, ori să obţină recunoaşterea unui înscris, a unui fapt ori a unui drept, dacă este pericol ca proba să dispară sau să fie greu de administrat în viitor, va putea cere, atât înainte, cât şi în timpul procesului, administrarea acestor probe.

(2) În cazul în care partea potrivnică îşi dă acordul, cererea poate fi făcută, chiar dacă nu există urgenţă.

Soluţionarea cererii

Art. 348. – (1) Cererea se va îndrepta, înainte de judecată, la judecătoria în circumscripţia căreia se află martorul sau obiectul constatării, iar în timpul judecăţii, la instanţa care judecă procesul în prima instanţă.

(2) Partea va arăta în cerere probele a căror administrare o pretinde, faptele pe care vrea să le dovedească, precum şi motivele care fac necesară asigurarea acestora sau, după caz, acordul părţii potrivnice.

(3) Instanţa va dispune citarea părţilor şi va comunica părţii potrivnice copie de pe cerere. Aceasta nu este obligată să depună întâmpinare.

(4) Instanţa va soluţiona cererea în camera de consiliu, prin încheiere.

(5) În caz de pericol în întârziere, instanţa, apreciind împrejurările, va putea încuviinţa cererea şi fără citarea părţilor.

Regimul căilor de atac

Art. 349. – (1) Încheierea de admitere a cererii de asigurare este executorie şi nu este supusă niciunei căi de atac.

(2) Încheierea de respingere poate fi atacată separat numai cu apel în termen de 5 zile de la pronunţare, dacă s-a dat cu citarea părţilor, şi de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor.

Administrarea probelor asigurate

Art. 350.– (1) Administrarea probei ce trebuie asigurată va putea fi făcută de îndată sau la termenul ce se va fixa în acest scop.

(2) Administrarea probelor asigurate se constată printr-o încheiere, care nu este supusă niciunei căi de atac.

Puterea doveditoare

Art. 351. – (1) Probele asigurate în condițiile mai sus prevăzute vor fi cercetate de instanță, la judecarea procesului, sub raportul admisibilității şi concludenței lor. În cazul în care găseşte necesar, instanța va proceda, dacă este cu putință, la o nouă administrare a probelor asigurate.

(2) Probele asigurate pot să fie folosite şi de partea care nu a cerut administrarea lor.

(3) Cheltuielile făcute cu administrarea probelor vor fi ținute în seamă de instanța care judecă pricina în fond.

Constatarea de urgență a unei stări de fapt

Art. 352. – (1) La cererea oricărei persoane care are interesul să constate de urgență o anumită stare de fapt care ar putea să înceteze ori să se schimbe până la administrarea probelor, executorul judecătoresc în circumscripția căruia urmează să se facă constatarea va putea constata la fața locului această stare de fapt.

(2) În cazul în care efectuarea constatării prevăzute la alin. (1) necesită concursul părții potrivnice sau a unei alte persoane, constatarea nu poate fi făcută decât cu acordul acesteia.

(3) În lipsa acordului prevăzut la alin. (2), partea interesată va putea cere instanței să încuviințeze efectuarea constatării. Instanța poate încuviința efectuarea constatării fără citarea aceluia împotriva căruia se cere. Dispozițiile art. 348-351 se aplică în mod corespunzător.

(4) Procesul-verbal de constatare va fi comunicat în copie celui împotriva căruia s-a făcut constatarea, dacă nu a fost de față.

(5) El va face dovada până la proba contrarie.

Dispoziții speciale

Art. 353. – În caz de pericol în întârziere, asigurarea dovezii şi constatarea unei stări de fapt se vor putea face şi în zilele de sărbătoare şi chiar în afara orelor legale, însă numai cu încuviințarea expresă a instanței.

Subsecțiunea a 4-a
Administrarea probelor de către avocați

Domeniu de aplicare

Art. 354. – Dispozițiile prezentei secțiuni sunt aplicabile tuturor litigiilor, cu excepția celor ce privesc starea civilă şi capacitatea persoanelor, relațiile de familie, precum şi orice alte drepturi asupra cărora legea nu permite a se face tranzacție.

Obligația instanței

Art. 355. – La primul termen de judecată la care părțile au fost legal citate şi dacă acestea sunt prezente sau reprezentate, instanța le va întreba dacă sunt de acord ca probele să fie administrate potrivit dispozițiilor din prezenta subsecțiune.

Convenția părților

Art. 356. – (1) La termenul prevăzut la art. 355 părțile, prezente personal sau reprezentate, pot conveni ca avocații care le asistă şi le reprezintă să administreze probele în cauză, potrivit dispozițiilor prezentei subsecțiuni.

(2) Consimțământul pentru administrarea probelor, prevăzut la alin. (1), se va da de către părți, personal sau prin mandatar cu împuternicire specială, în fața instanței, luându-se act despre aceasta în încheiere, sau prin înscris întocmit în fața avocatului, care este obligat să certifice consimțământul şi semnătura părții pe care o asistă sau o reprezintă. Dacă sunt mai multe părți asistate de acelaşi avocat, consimțământul se va da de fiecare dintre ele separat.

(3) Totodată, fiecare parte este obligată să declare că pentru procedura din prezenta secțiune îşi alege domiciliul la avocatul care o reprezintă.

(4) Consimțământul dat potrivit alin. (2) nu poate fi revocat de către una dintre părți.

Desfăşurarea şedinței de judecată

Art. 357. – Pe parcursul administrării probelor de către avocați, şedințele de judecată, atunci când acestea sunt necesare, se desfăşoară potrivit art. 229, cu participarea obligatorie a avocaților.

Măsuri luate de instanță

Art. 358. – (1) După constatarea valabilității consimțământului dat conform art. 356, instanța va lua măsurile prevăzute la art. 226 alin. (2). Dispozițiile art. 244, art. 245, art. 246 alin. (1), art. 247 şi art. 249 sunt aplicabile.

(2) Când, potrivit legii, cererile arătate la alin. (1) pot fi formulate şi ulterior primului termen de judecată la care părţile sunt legal citate, instanţa poate acorda în acest scop un termen scurt, dat în cunoştinţă părţilor reprezentate prin avocat.

(3) Dispoziţiile art. 216 şi ale art. 243 alin. (2)-(4) sunt aplicabile.

(4) Partea care lipseşte nejustificat la termenul de încuviinţare a dovezilor va fi decăzută din dreptul de a mai propune şi administra orice dovadă, cu excepţia celei cu înscrisuri, dar va putea participa la administrarea dovezilor de către cealaltă parte şi va putea combate aceste dovezi.

Termenul administrării probelor

Art. 359. – (1) Pentru administrarea probelor de către avocaţi instanţa va stabili un termen de până la 6 luni, ţinând seama de volumul şi complexitatea acestora.

(2) Termenul prevăzut la alin. (1) va putea fi prelungit dacă în cursul administrării probelor:

1. se invocă o excepţie sau un incident procedural asupra căruia, potrivit legii, instanţa trebuie să se pronunţe; în acest caz, termenul se prelungeşte cu timpul necesar soluţionării excepţiei sau incidentului;

2. a încetat, din orice cauză, contractul de asistenţă juridică dintre una din părţi şi avocatul său; în acest caz, termenul se prelungeşte cu cel mult o lună pentru angajarea altui avocat;

3. una dintre părţi a decedat; în acest caz, termenul se prelungeşte cu timpul în care procesul este suspendat potrivit art. 400 alin. (1) pct. 1 sau cu termenul acordat părţii interesate pentru introducerea în proces a moştenitorilor;

4. în orice alte cazuri în care legea prevede suspendarea procesului, termenul se prelungeşte cu perioada suspendării, dispoziţiile art. 399 alin. (1) pct. 2 nefiind însă aplicabile.

Programul administrării probelor

Art. 360. – (1) În cel mult 5 zile de la încuviinţarea probelor, avocaţii părţilor vor prezenta instanţei programul de administrare a acestora, purtând semnătura avocaţilor, în care se vor arăta locul şi data administrării fiecărei probe. Programul se încuviinţează de instanţă, în camera de consiliu, şi este obligatoriu pentru părţi şi avocaţii lor.

(2) În procesele prevăzute la art. 87 alin. (2) şi (3) programul încuviinţat potrivit alin. (1) va fi comunicat de îndată procurorului, în condiţiile art. 371.

(3) Probele pot fi administrate în cabinetul unuia dintre avocaţi sau în orice alt loc convenit, dacă natura probei impune aceasta. Părţile, prin avocaţi, sunt obligate să-şi comunice

înscrisurile şi orice alte acte, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau în mod direct, sub luare de semnătură.

(4) Nerespectarea nejustificată a programului prevăzut la alin. (1) atrage decăderea părții din dreptul de a mai administra proba respectivă.

(5) Dispozițiile art. 251 sunt aplicabile.

Soluționarea incidentelor

Art. 361. – Dacă în cursul administrării probelor una dintre părți formulează o cerere, invocă o excepție, inadmisibilitatea vreunei probe sau orice alt incident privind administrarea probelor, ea va sesiza instanța care, cu citarea celeilalte părți, prin încheiere dată în camera de consiliu, se va pronunța de îndată, iar când este necesar, în cel mult 15 zile de la data la care a fost sesizată. Încheierea poate fi atacată numai odată cu fondul procesului.

Înscrisuri deținute de terți

Art. 362. – În cazul în care se dispune înfățişarea unui înscris deținut de o autoritate sau de o altă persoană, instanța, potrivit dispozițiilor art. 286, va dispune solicitarea înscrisului şi, îndată ce acesta este depus la instanță, comunicarea lui în copie fiecărui avocat.

Verificarea înscrisurilor

Art. 363. – Dacă una dintre părți nu recunoaşte scrisul sau semnătura dintr-un înscris, avocatul părții interesate, potrivit art. 361 va solicita instanței să procedeze la verificarea înscrisurilor.

Ascultarea martorilor

Art. 364. – (1) Martorii vor fi ascultați, la locul şi data prevăzute în programul încuviințat de instanță, de către avocații părților, în condițiile art. 306 alin. (1) şi art. 309 alin. (1), (2), (4) şi (5), care se aplică în mod corespunzător. Ascultarea martorilor se face fără prestare de jurământ, punându-li-se însă în vedere că, dacă nu vor spune adevărul, săvârşesc infracțiunea de mărturie mincinoasă. Despre toate acestea se face mențiune în declarația scrisă.

(2) Martorii arătați la art. 308 vor fi ascultați numai de către instanță.

Consemnarea mărturiei

Art. 365. – (1) Mărturia se va consemna întocmai de către o persoană convenită de părți şi se va semna, pe fiecare pagină şi la sfârşitul ei, de către avocații părților, de cel ce a consemnat-o şi de martor, după ce acesta a luat cunoştință de cuprinsul consemnării.

(2) Orice adăugiri, ştersături sau schimbări în cuprinsul mărturiei trebuie încuviințate prin semnătura celor arătați la alin.

(1), sub sancțiunea de a nu fi luate în seamă.

(3) Dacă mărturia a fost stenografiată, aceasta va fi transcrisă. Atât stenograma, cât şi transcrierea ei vor fi semnate potrivit alin. (1) şi depuse la dosar.

Autentificarea mărturiei

Art. 366. – Părțile pot conveni ca declarațiile martorilor să fie consemnate şi autentificate de un notar public. Dispozițiile art. 364 sunt aplicabile.

Expertiza

Art. 367. – (1) În cazul în care este încuviințată o expertiză, în programul administrării probelor părțile vor trece numele expertului pe care îl vor alege prin învoiala lor, precum şi numele consilierilor fiecăreia dintre ele.

(2) Dacă părțile nu se învoiesc asupra alegerii expertului, ele vor cere instanței, la termenul când încuviințează probele potrivit art. 358, să procedeze la desemnarea acestuia, potrivit art. 319 alin. (1) şi (2).

(3) Expertul este obligat să efectueze expertiza şi să o predea avocaților părților, sub semnătură de primire, cu cel puțin 30 de zile înainte de termenul fixat de instanță potrivit art. 359. De asemenea, el are îndatorirea să dea explicații avocaților şi părților, iar după fixarea termenului de judecată, să se conformeze dispozițiilor art. 325-327.

Cercetarea la fața locului

Art. 368. – Dacă s-a dispus o cercetare la fața locului, aceasta se va face de către instanță potrivit dispozițiilor art. 333-335. Procesul-verbal prevăzut la art. 335 alin. (1) va fi întocmit în atâtea exemplare câte părți sunt şi va fi înmânat avocaților acestora în cel mult 5 zile de la efectuarea cercetării.

Interogatoriul

Art. 369. – Când s-a încuviințat chemarea la interogatoriu, instanța va cita părțile, la termenul stabilit, în camera de consiliu. Copii de pe interogatoriul astfel luat, precum şi de pe cel dispus şi primit potrivit art. 343 alin. (1) vor fi înmânate de îndată avocaților părților.

Incidente privind probele

Art. 370. – (1) Instanța, în condițiile art. 361, va hotărî asupra cererii de înlocuire a martorilor, de ascultare din nou sau de confruntare a acestora.

(2) De asemenea, în condițiile arătate la alin. (1), instanța se va pronunța cu privire la cererea de a se admite noi martori sau alte probe ce se dovedesc necesare şi care nu puteau fi prevăzute pentru a fi solicitate potrivit art. 226 alin. (2) pct. 7.

Concluziile scrise

Art. 371. – (1) După administrarea tuturor probelor încuviințate de instanță reclamantul, prin avocatul său, va redacta concluziile scrise privind susținerea pretențiilor sale, pe care le va trimite, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, sau le va înmâna în mod direct, sub luare de semnătură, celorlalte părți din proces şi, când este cazul, Ministerului Public.

(2) După primirea concluziilor scrise ale reclamantului fiecare parte, prin avocatul său, va redacta propriile concluzii scrise pe care le va comunica, potrivit alin. (1), reclamantului, celorlalte părți, precum şi, când este cazul, Ministerului Public.

Alcătuirea dosarului

Art. 372. – (1) Avocații părților vor alcătui pentru fiecare parte câte un dosar şi unul pentru instanță, în care vor depune câte un exemplar al tuturor înscrisurilor prin care, potrivit legii, se constată administrarea fiecărei probe.

(2) Dosarele prevăzute la alin. (1) vor fi numerotate, şnuruite şi vor purta semnătura avocaților părților pe fiecare pagină.

Depunerea dosarului la instanță

Art. 373. – La expirarea termenului stabilit de instanță potrivit art. 359 avocații părților vor prezenta împreună instanței dosarul cauzei întocmit potrivit art. 372.

Judecarea cauzei

Art. 374. – (1) Primind dosarul, instanța va fixa termenul de judecată, dat în cunoştință părților, care nu va putea fi mai lung de 15 zile de la data primirii dosarului.

(2) La acest termen, instanța va putea hotărî, pentru motive temeinice şi după ascultarea părților, să se administreze noi probe sau să se administreze nemijlocit în fața sa unele dintre probele administrate de avocați.

(3) În acest scop, instanța va stabili termene scurte, în continuare, date în cunoştință părților. Pentru prezentarea în fața instanței martorii vor fi citați, de asemenea, în termen scurt, cauzele fiind considerate urgente. Dispozițiile art. 148 şi ale art. 301 alin. (2) sunt aplicabile.

(4) Dacă, la termenul prevăzut de alin. 1, instanța socoteşte că nu e necesară administrarea de noi probe sau a unora din cele administrate de avocați, va proceda la judecarea în fond a procesului, acordând părților cuvântul pentru a pune concluzii prin avocat.

Dispoziții aplicabile

Art. 375. – (1) Dispozițiile subsecțiunii a 3-a „Despre probe" sunt aplicabile, dacă în prezenta subsecțiune nu se prevede altfel.

(2) La cererea avocatului sau a părții interesate instanța poate lua măsura amenzii judiciare şi obligării la plata de despăgubiri, în cazurile şi condițiile prevăzute de dispozițiile art. 176-179.

Consilierii juridici

Art. 376. – Dispozițiile prezentei subsecțiuni sunt aplicabile în mod corespunzător şi consilierilor juridici care, potrivit legii, reprezintă partea.

Secțiunea a 3-a
Dezbaterea în fond a procesului

Obiectul dezbaterilor

Art. 377. – Dezbaterile procesului poartă asupra împrejurărilor de fapt şi temeiurilor de drept, invocate de părți în cererile lor sau, după caz, ridicate de către instanță din oficiu.

Chestiunile prealabile dezbaterilor în fond

Art. 378. – Înainte de a se trece la dezbaterea fondului cauzei, instanța, din oficiu sau la solicitarea părților, pune în discuția acestora cererile, excepțiile procesuale şi apărările care nu au fost soluționate în cursul cercetării procesului, precum şi cele care, potrivit legii, pot fi invocate in orice stare a procesului.

Completarea sau refacerea unor probe

Art. 379. – Instanța poate proceda la completarea ori refacerea unor probe, în cazul în care, din dezbateri, rezultă necesitatea acestei măsuri.

Deschiderea dezbaterilor în fond

Art. 380. – Dacă părțile declară ca nu mai au cereri de formulat şi nu mai sunt alte incidente de soluționat preşedintele deschide dezbaterile asupra fondului cauzei, dând cuvântul părților, în ordinea prevăzută de art. 205, pentru ca fiecare să îşi susțină cererile şi apărările formulate în proces.

Continuarea dezbaterilor în fond

Art. 381. – Dezbaterile începute vor fi continuate la acelaşi termen până la închiderea lor, cu excepția cazului în care, pentru motive temeinice, sunt lăsate în continuare pentru o altă zi, chiar în afara orelor fixate pentru judecarea pricinilor.

Închiderea dezbaterilor în fond

Art. 382. – (1) Când consideră că au fost lămurite toate împrejurările de fapt şi temeiurile de drept ale cauzei, preşedintele închide dezbaterile.

(2) Dacă va considera necesar, instanța poate cere părților, la închiderea dezbaterilor, să depună completări la

notele întocmite potrivit art. 232. Părțile pot depune aceste completări şi în cazul în care acestea nu au fost cerute de instanță.

(3) După închiderea dezbaterilor, părțile nu mai pot depune niciun înscris la dosarul cauzei, sub sancțiunea de a nu fi luat în seamă.

Secțiunea a 4-a
Deliberarea şi pronunțarea hotărârii

Deliberarea

Art. 383. – (1) După închiderea dezbaterilor, completul de judecată deliberează în secret asupra hotărârii ce urmează să pronunțe.

(2) La deliberare iau parte numai membrii completului în fața cărora au avut loc dezbaterile. Fiecare dintre membrii completului de judecata are îndatorirea să îşi exprime opinia, începând cu cel mai nou în funcție. Preşedintele îşi exprimă opinia cel din urmă.

(3) Judecătorul care a luat parte la judecată este ținut să se pronunțe chiar dacă nu mai este judecător al instanței respective, cu excepția cazului în care, în condițiile legii, i-a încetat calitatea de judecător sau este suspendat din funcție. În această situație, procesul se repune pe rol, cu citarea părților, pentru ca ele să pună din nou concluzii în fața completului de judecată legal constituit.

Amânarea pronunțării

Art. 384. – (1) În cazuri justificate, dacă instanța nu ia hotărârea de îndată, pronunțarea acesteia poate fi amânată pentru un termen care nu poate depăşi 15 zile.

(2) În cazul amânării prevăzute la alin. (1), preşedintele, odată cu anunțarea termenului la care a fost amânată pronunțarea, poate stabili că pronunțarea hotărârii se va face prin punerea soluției la dispoziția părților prin mijlocirea grefei instanței.

(3) Dacă pronunțarea a fost amânată, hotărârea nu poate fi pronunțata mai înainte de data fixată în acest scop.

Soluționarea cauzei

Art. 385. – (1) Instanța este obligată să se pronunțe asupra tuturor cererilor deduse judecății. Ea nu poate acorda mai mult sau altceva decât s-a cerut, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Dacă cererea are ca obiect pretenții privitoare la obligația de întreținere, alocația pentru copii, chirie, arendă, plata

salariului, rate din preţul vânzării sau alte sume datorate periodic, instanţa va obliga pe pârât, la cererea reclamantului, după achitarea taxelor de timbru, potrivit legii, şi la plata sumelor devenite exigibile după introducerea cererii.

Luarea hotărârii

Art. 386. – (1) Hotărârea trebuie să fie rezultatul acordului membrilor completului de judecată şi se dă în numele legii.

(2) Când unanimitatea nu poate fi realizată, hotărârea se ia cu majoritatea membrilor completului de judecată. Dacă din deliberare rezultă mai mult de două opinii, judecătorii ale căror păreri se apropie mai mult sunt datori sa se unească într-o singură opinie.

(3) În cazul în care majoritatea nu poate fi realizată, procesul se judecă în complet de divergenţă, constituit prin includerea în completul iniţial şi a preşedintelui instanţei sau a vicepreşedintelui, a preşedintelui de secţie ori a unui judecător desemnat de preşedinte.

Judecata în complet de divergenţă

Art. 387. – (1) În situaţia prevăzută la art. 386 alin. (3), divergenţa se judecă în aceeaşi zi sau, dacă nu este posibil, într-un termen care nu poate depăşi 20 de zile de la ivirea divergenţei, cu citarea părţilor. În pricinile considerate urgente acest termen nu poate fi mai mare de 7 zile.

(2) Dezbaterile vor fi reluate asupra chestiunilor rămase în divergenţă şi care se anunţă părţilor în şedinţă, instanţa fiind îndreptăţită, atunci când apreciază că este necesar, să administreze noi dovezi şi să ordone orice alte măsuri îngăduite de lege.

(3) Părţile vor pune din nou concluzii asupra chestiunilor aflate în divergenţă.

(4) Dispoziţiile art. 386 alin. (2) se aplică în mod corespunzător, judecătorii având dreptul de a reveni asupra părerii lor care a provocat divergenţa.

(5) Când divergenţa nu priveşte soluţia ce trebuie dată întregii cauze, după judecarea chestiunilor rămase în divergenţă, completul care a judecat înainte de ivirea ei va putea continua judecarea cauzei.

Repunerea pe rol

Art. 388. – Dacă, în timpul deliberării, instanţa găseşte că sunt necesare probe sau lămuriri noi va dispune repunerea pe rol a cauzei, cu citarea părţilor.

Întocmirea

Art. 389. – (1) După ce a fost luată hotărârea, se va

minutei

întocmi de îndată o minută care va cuprinde soluția şi în care se va arăta, când este cazul, opinia separată a judecătorilor aflați în minoritate.

(2) Minuta, sub sancțiunea nulității hotărârii, se va semna pe fiecare pagină de către judecători, după care se va trece într-un registru special, ținut la grefa instanței.

Pronunțarea hotărârii

Art. 390. – Sub rezerva dispozițiilor art. 384 alin.(2), hotărârea se va pronunța în şedință publică, la locul unde s-au desfăşurat dezbaterile, de către preşedinte sau de către un judecător, membru al completului, care va citi minuta, indicând şi calea de atac ce poate fi folosită împotriva hotărârii.

Data hotărârii

Art. 391. – Data hotărârii este aceea la care minuta este pronunțată potrivit legii.

Renunțarea la calea de atac în fața primei instanțe

Art. 392. – (1) Partea prezentă la pronunțarea hotărârii poate renunța, în condițiile legii, la calea de atac, făcându-se mențiune despre aceasta într-un proces-verbal semnat de preşedinte şi de grefier.

(2) Renunțarea se poate face şi ulterior pronunțării, chiar şi după declararea căii de atac, prin prezentarea părții înaintea preşedintelui instanței sau prin înscris autentic, atâta timp cât dosarul nu a fost înaintat la instanța competentă, dispozițiile alin.(1) aplicându-se în mod corespunzător.

Nulitatea hotărârii

Art. 393. – Nulitatea unei hotărâri nu poate fi cerută decât prin căile de atac prevăzute de lege, afară de cazul când legea prevede în mod expres altfel.

Capitolul III
Unele incidente procedurale

Secțiunea 1
Renunțarea la judecată

Condiții

Art. 394. – (1) Reclamantul poate să renunțe oricând la judecată, în tot sau în parte, fie verbal în şedință de judecată, fie prin cerere scrisă.

(2) Cererea se face personal sau prin mandatar cu procură specială.

(3) Dacă renunțarea s-a făcut după comunicarea cererii

de chemare în judecată, instanța, la cererea pârâtului, va obliga pe reclamant la cheltuielile de judecată pe care pârâtul le-a făcut.

(4) Dacă reclamantul renunță la judecată la primul termen la care părțile sunt legal citate sau ulterior acestui moment, renunțarea nu se poate face decât cu acordul expres sau tacit al celeilalte părți. Dacă pârâtul nu este prezent la termenul la care reclamantul declară că renunță la judecată, instanța va acorda pârâtului un termen până la care să își exprime poziția față de cererea de renunțare. Lipsa unui răspuns până la termenul acordat se considera acord tacit la renunțare.

(5) Când renunțarea la judecată se face în apel sau în căile extraordinare de atac, instanța va lua act de renunțare și va dispune și anularea, în tot sau în parte, a hotărârii sau, după caz, a hotărârilor pronunțate în cauză.

(6) Renunțarea la judecată se constată prin hotărâre supusă recursului, care va fi judecat de instanța ierarhic superioară celei care a luat act de renunțare. Când renunțarea are loc în fața unei secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție, recursul se judecă de Completul de 9 judecători.

Efectele renunțării

Art. 395. – (1) Renunțarea la judecată a unuia dintre reclamanți nu este opozabilă celorlalți reclamanți.

(2) Renunțarea produce efecte numai față de părțile în privința cărora a fost făcută și nu afectează cererile incidentale care au caracter de sine stătător.

Secțiunea a 2-a
Renunțarea la dreptul pretins

Renunțarea în prima instanța

Art. 396. – (1) Reclamantul poate, în tot cursul procesului, să renunțe la însuși dreptul pretins, dacă poate dispune de acesta, fără a fi necesar acordul pârâtului.

(2) În caz de renunțare la dreptul pretins, instanța pronunță o hotărâre prin care va respinge cererea în fond, dispunând și asupra cheltuielilor de judecată.

(3) Renunțarea se poate face atât verbal în ședință, consemnându-se în încheiere, cât și prin înscris autentic.

Renunțarea în căile de atac

Art. 397. – (1) Când renunțarea este făcută în instanța de apel, hotărârea primei instanțe va fi anulată în tot sau în parte, în măsura renunțării, dispozițiile art. 396 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Când renunțarea este făcută în căile extraordinare de atac, vor fi anulate hotărârile pronunțate în cauză, dispozițiile art. 396 aplicându-se în mod corespunzător.

Căi de atac

Art. 398. - Hotărârea este supusă recursului, care se judecă de instanța ierarhic superioară celei care a luat act de renunțarea la dreptul pretins. Când renunțarea are loc în fața unei secții a Înaltei Curți de Casație şi Justiție, recursul se judecă de Completul de 9 judecători.

Secțiunea a 3-a
Suspendarea procesului

Suspendarea voluntară

Art. 399. – (1) Judecătorul va suspenda judecata:

1. când amândouă părțile o cer;

2. când niciuna din părți, legal citate, nu se înfățişează la strigarea cauzei. Cu toate acestea, cauza se judecă dacă reclamantul sau pârâtul au cerut în scris judecarea în lipsă.

(2) Cererea de judecată în lipsă produce efecte numai la instanța în fața căreia a fost formulată.

Suspendarea de drept

Art. 400. – (1) Judecarea cauzelor se suspendă de drept:

1. prin decesul uneia din părți, până la introducerea în cauză a moştenitorilor, afară de cazul când partea interesată cere termen pentru introducerea în judecată a acestora;

2. prin interdicția judecătorească sau punerea sub curatelă a unei părți, până la numirea tutorelui sau curatorului;

3. prin decesul reprezentantului sau al mandatarului uneia dintre părți, survenit cu mai puțin de 15 zile înainte de ziua înfățişării, până la numirea unui nou reprezentant sau mandatar;

4. prin încetarea funcției tutorelui sau curatorului, până la numirea unui nou tutore sau curator;

5. când persoana juridică este dizolvată, până la desemnarea lichidatorului;

6. prin deschiderea procedurii insolvenței, în temeiul unei hotărâri judecătoreşti definitive, dacă debitorul trebuie reprezentat, până la numirea administratorului ori lichidatorului judiciar;

7. în cazul în care instanța formulează o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare adresată Curții de Justiție a Comunităților Europene, potrivit prevederilor tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană;

8. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) Cu toate acestea, faptele arătate la alin. (1) nu împiedică pronunțarea hotărârii, dacă ele au survenit după închiderea dezbaterilor.

Suspendarea facultativă

Art. 401. – (1) Instanța poate suspenda judecata:

1. când dezlegarea cauzei depinde, în tot sau în parte, de existența sau inexistența unui drept care face obiectul unei alte judecăți;

2. când s-a început urmărirea penală pentru o infracțiune care ar avea o înrâurire hotărâtoare asupra hotărârii ce urmează să se dea, dacă legea nu prevede altfel.

3. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) Suspendarea va dura până când hotărârea pronunțată în cauza care a provocat suspendarea a devenit definitivă.

Hotărârea de suspendare

Art. 402. – (1) Asupra suspendării judecării procesului instanța se va pronunța prin încheiere care poate fi atacată cu recurs în mod separat, la instanța ierarhic superioară. Când suspendarea a fost dispusă de Înalta Curte de Casație și Justiție recursul se judecă de Completul de 9 judecători.

(2) Recursul se poate declara cât timp durează suspendarea cursului judecării procesului, atât împotriva încheierii prin care s-a dispus suspendarea, cât și împotriva încheierii prin care s-a dispus respingerea cererii de repunere pe rol a procesului.

Reluarea judecării procesului

Art. 403. - Judecata cauzei suspendate se reia:

1. prin cererea de redeschidere făcută de una din părți, când suspendarea s-a dispus prin învoirea părților sau din cauza lipsei lor;

2. prin cererea de redeschidere a procesului, făcută cu arătarea moștenitorilor, tutorelui sau curatorului, a celui reprezentat de mandatarul defunct, a noului mandatar sau, după caz, a părții interesate, a lichidatorului, a administratorului judiciar ori a lichidatorului judiciar, în cazurile prevăzute de art. 400 alin. (1) pct. 1-6;

3. în cazurile prevăzute de art. 400 alin. (1) pct. 7, după pronunțarea hotărârii de către Curtea de Justiție a Comunităților Europene;

4. prin alte modalități prevăzute de lege.

Secțiunea a 4-a
Perimarea cererii

Cererile supuse perimării

Art. 404. – (1) Orice cerere de chemare în judecată, contestație, apel, recurs, revizuire şi orice altă cerere de reformare sau de retractare se perimă de drept, chiar împotriva incapabililor, dacă a rămas în nelucrare din motive imputabile părții, timp de 6 luni.

(2) Termenul de perimare curge de la ultimul act de procedură îndeplinit de părți sau de instanță.

(3) Nu constituie cauze de perimare cazurile când actul de procedura trebuia efectuat din oficiu, precum şi cele când din motive care nu sunt imputabile părții cererea n-a ajuns la instanța competentă sau nu se poate fixa termen de judecată.

Întreruperea cursului perimării

Art. 405. – Perimarea se întrerupe prin îndeplinirea unui act de procedură făcut în vederea judecării procesului de către partea care justifică un interes.

Suspendarea cursului perimării

Art. 406. – (1) Cursul perimării este suspendat cât timp durează suspendarea judecății, pronunțată de instanță în cazurile prevăzute de art. 401, precum şi în alte cazuri stabilite de lege, dacă suspendarea nu este cauzată de lipsa de stăruință a părților în judecată.

(2) În cazurile prevăzute de art. 400, cursul perimării este suspendat timp de o lună de la data când s-au petrecut faptele care au determinat suspendarea judecății, dacă aceste fapte s-au petrecut în cele din urmă 3 luni ale termenului de perimare.

(3) Perimarea se suspendă, de asemenea, pe timpul cât partea este împiedicată de a stărui în judecată din cauza unor motive temeinic justificate, precum şi în alte cazuri expres prevăzute de lege.

Efectele cererii asupra coparticipanților-lor

Art. 407. – În cazul în care sunt mai mulți reclamanți sau pârâți împreună, cererea de perimare sau actul de procedură întrerupător de perimare al unuia foloseşte şi celorlalți.

Procedura perimării

Art. 408. – (1) Perimarea se constată din oficiu sau la cererea părții interesate. Judecătorul va cita de urgență părțile şi va dispune grefierului să întocmească un referat asupra actelor de

procedură în legătură cu perimarea.

(2) Perimarea poate fi invocată şi pe cale de excepție în camera de consiliu sau în şedință publică.

(3) Perimarea cererii de chemare în judecată nu poate fi ridicată pentru prima oară în instanța de apel.

Hotărârea de perimare

Art. 409. – (1) Dacă instanța constată că perimarea nu a intervenit, pronunță o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul procesului.

(2) Hotărârea care constată perimarea este supusă recursului, la instanța ierarhic superioară, în termen de 5 zile de la pronunțare. Când perimarea se constată de o secție a Înaltei Curți de Casație şi Justiție, recursul se judecă de Completul de 9 judecători.

Efectele perimării

Art. 410. – (1) Perimarea lipseşte de efect toate actele de procedură făcute în acea instanță.

(2) Când, însă, se face o nouă cerere de chemare în judecată, părțile pot folosi dovezile administrate în cursul judecării cererii perimate, în măsura în care noua instanță socoteşte că nu este necesară refacerea lor.

Perimarea instanței

Art. 411. – Orice cerere adresată unei instanțe şi care a rămas în nelucrare timp de 10 ani se perimă de drept, chiar în lipsa unor motive imputabile părții. Dispozițiile art. 408 se aplică în mod corespunzător.

Capitolul IV
Hotărârile judecătoreşti

Secțiunea 1
Dispoziții generale

§1. Denumirea, întocmirea şi comunicarea hotărârii

Denumirea hotărârilor

Art. 412. – (1) Hotărârea prin care cauza este soluționată de prima instanță sau prin care aceasta se dezînvesteşte fără a soluționa cauza se numeşte sentință.

(2) Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra apelului, recursului şi recursului în interesul legii, precum şi hotărârea pronunțată ca urmare a anulării în apel a hotărârii

primei instanțe şi reținerii cauzei spre judecare ori ca urmare a rejudecării cauzei în fond după casarea cu reținere în recurs, se numeşte decizie.

(3) Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra contestației în anulare sau revizuirii se numeşte, după caz, sentință sau decizie.

(4) Toate celelalte hotărâri date de instanță se numesc încheieri, dacă legea nu prevede altfel.

Conținutul hotărârii

Art. 413. – (1) Hotărârea va cuprinde:

a) partea introductivă, în care se vor face mențiunile prevăzute de art. 222 alin. (1) şi alin. (2). Când dezbaterile au fost consemnate într-o încheiere de şedință, partea introductivă a hotărârii va cuprinde numai denumirea instanței, numărul dosarului, data, numele, prenumele şi calitatea membrilor completului de judecată, numele şi prenumele grefierului, numele şi prenumele procurorului dacă a participat la judecată, precum şi mențiunea că celelalte date sunt arătate în încheiere.

b) considerentele, în care se vor arăta obiectul cererii şi susținerile pe scurt ale părților, expunerea situației de fapt reținută de instanță pe baza probelor administrate, motivele de fapt şi de drept pe care se întemeiază soluția, arătându-se atât motivele pentru care s-au admis, cât şi cele pentru care s-au înlăturat cererile părților;

c) dispozitivul, în care se va arăta numele, prenumele, codul numeric personal şi domiciliul sau reşedința părților ori, după caz, denumirea, sediul, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar, soluția dată tuturor cererilor deduse judecății şi cuantumul cheltuielilor de judecată acordate.

(2) Dacă hotărârea s-a dat în folosul mai multor reclamanți sau împotriva mai multor pârâți, se va arăta ceea ce se cuvine fiecărui reclamant şi la ce este obligat fiecare pârât ori, când este cazul, dacă drepturile şi obligațiile părților sunt solidare sau indivizibile.

(3) În partea finală a dispozitivului se va arăta dacă hotărârea este executorie, este supusă unei căi de atac ori este definitivă, data pronunțării ei, mențiunea că s-a pronunțat în şedință publică sau într-o altă modalitate prevăzută de lege, precum şi semnăturile judecătorilor şi grefierului. Când hotărârea este supusă apelului sau recursului se va arăta şi instanța la care se depune cererea pentru exercitarea căii de atac.

Redactarea şi semnarea hotărârii

Art. 414. – (1) Hotărârea se redactează de judecătorul care a soluționat procesul. Când completul a fost compus din mai mulți judecători, preşedintele îl va putea desemna pe unul dintre aceştia să redacteze hotărârea.

(2) În cazul în care unul dintre judecători a rămas în minoritate la deliberare, el îşi va redacta opinia separată care va cuprinde expunerea considerentelor, soluția pe care a propus-o şi semnătura acestuia. De asemenea, judecătorul care este de acord cu soluția, dar pentru considerente diferite, va redacta separat opinia concurentă.

(3) Hotărârea va fi semnată de membrii completului de judecată şi de grefier.

(4) Dacă vreunul dintre judecători este împiedicat să semneze hotărârea, ea va fi semnată în locul său de preşedintele completului, iar dacă şi acesta ori judecătorul unic se află într-o astfel de situație, hotărârea se va semna de către preşedintele instanței. Când împiedicarea priveşte pe grefier, hotărârea se va semna de grefierul şef. În toate cazurile se face mențiune pe hotărâre despre cauza care a determinat împiedicarea.

(5) Hotărârea se va redacta şi semna în cel mult 30 de zile de la pronunțare. Opinia separată a judecătorului rămas în minoritate, precum şi, când este cazul, opinia concurentă se redactează şi se semnează în acelaşi termen.

(6) Hotărârea se va întocmi în două exemplare originale, din care unul se ataşează la dosarul cauzei, iar celălalt se va depune spre conservare la dosarul de hotărâri al instanței.

Comunicarea hotărârii

Art. 415. – (1) Hotărârea se va comunica din oficiu părților, în copie, chiar dacă este definitivă. Comunicarea se va face de îndată ce hotărârea a fost redactată şi semnată în condițiile legii.

(2) Hotărârile definitive prin care s-a dispus efectuarea unei înscrieri în cartea funciară sau, după caz, în alte registre publice, se vor comunica din oficiu şi instituției sau autorității care ține acele registre.

(3) Hotărârile definitive prin care s-a dispus anularea, în tot sau în parte, a unui act notarial, se comunică din oficiu notarului public instrumentator, direct ori prin intermediul Camerei Notarilor Publici în circumscripția căreia funcționează.

Adăugirile, schimbările sau corecturile

Art. 416. – Adăugirile, schimbările sau corecturile în cuprinsul hotărârii vor trebui semnate de judecători, sub sancțiunea neluării lor în seamă.

§2. Efectele hotărârii judecătoreşti

Dezînvestirea instanței

Art. 417. – După pronunțarea hotărârii instanța se dezînvesteşte şi niciun judecător nu poate reveni asupra părerii sale.

Autoritatea de lucru judecat

Art. 418. – (1) Hotărârea judecătorească ce soluționează, în tot sau în parte, fondul procesului sau statuează asupra unei excepții procesuale ori asupra oricărui alt incident are, de la pronunțare, autoritate de lucru judecat cu privire la chestiunea tranşată.

(2) Autoritatea de lucru judecat priveşte dispozitivul, precum şi considerentele pe care acesta se sprijină, inclusiv cele prin care s-a rezolvat o chestiune litigioasă.

(3) Hotărârea judecătorească prin care se ia o măsură provizorie nu are autoritate de lucru judecat asupra fondului.

(4) Când hotărârea este supusă apelului sau recursului, autoritatea de lucru judecat este provizorie.

(5) Hotărârea atacată cu contestația în anulare sau revizuire îşi păstrează autoritatea de lucru judecat până ce va fi înlocuită cu o altă hotărâre.

Efectele lucrului judecat

Art. 419. – (1) Nimeni nu poate fi chemat în judecată de două ori în aceeaşi calitate, în temeiul aceleiaşi cauze şi pentru acelaşi obiect.

(2) Oricare dintre părți poate opune lucrul anterior judecat într-un alt litigiu, dacă are legătură cu soluționarea acestuia din urmă.

Puterea executorie

Art. 420. – Hotărârea judecătorească are putere executorie, în condițiile prevăzute de lege.

Forța probantă

Art. 421. – Hotărârea are forța probantă a unui înscris autentic.

Obligativitatea şi opozabilitatea hotărârii

Art. 422. – (1) Hotărârea judecătorească este obligatorie şi produce efecte numai între părți şi succesorii acestora.

(2) Hotărârea este opozabilă oricărei terțe persoane atâta timp cât aceasta din urmă nu face, în condițiile legii, dovada contrară.

Secțiunea a 2-a
Hotărârile date în baza recunoaşterii pretenţiilor

Cazuri

Art. 423. – (1) Când pârâtul a recunoscut în tot sau în parte pretențiile reclamantului, instanța, la cererea acestuia din urmă, va da o hotărâre în măsura recunoaşterii.

(2) Dacă recunoaşterea este parțială, judecata va continua cu privire la pretențiile rămase nerecunoscute, instanța urmând a pronunța o nouă hotărâre asupra acestora.

Calea de atac

Art. 424. – (1) Hotărârea prevăzută la art. 423 poate fi atacată numai cu recurs, la instanța ierarhic superioară.

(2) Când recunoaşterea pretențiilor a fost făcută înaintea instanței de apel, hotărârea primei instanțe va fi anulată în măsura recunoaşterii, dispunându-se admiterea, în mod corespunzător, a cererii. Dispozițiile art. 423 alin. (2) rămân aplicabile.

Secțiunea a 3-a
Hotărârea prin care se încuviințează învoiala părților

Condițiile în care se poate lua act de tranzacție

Art. 425. – (1) Părțile se pot înfățişa oricând în cursul judecății, chiar fără să fi fost citate, pentru a cere să se dea o hotărâre care să consfințească tranzacția lor.

(2) Dacă părțile se înfățişează la ziua stabilită pentru judecată, cererea pentru darea hotărârii va putea fi primită chiar de un singur judecător.

(3) Dacă părțile se înfățişează într-o altă zi, instanța va da hotărârea în camera de consiliu.

Forma tranzacției

Art. 426. – Tranzacția va fi încheiată în formă scrisă şi va alcătui dispozitivul hotărârii.

Calea de atac

Art. 427. – Hotărârea care consfințeşte tranzacția intervenită între părți poate fi atacată, pentru motive procedurale, numai cu recurs la instanța ierarhic superioară.

Domeniu de aplicare

Art. 428. – Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător şi în cazul în care tranzacția părților este

urmarea procedurii de mediere.

Secțiunea a 4-a
Îndreptarea, lămurirea şi completarea hotărârii

Îndreptarea hotărârii

Art. 429. – (1) Erorile sau omisiunile cu privire la numele, calitatea şi susținerile părților sau cele de calcul, precum şi orice alte erori materiale cuprinse în hotărâri sau încheieri pot fi îndreptate din oficiu sau la cerere.

(2) Instanța se pronunță prin încheiere dată în camera de consiliu. Părțile vor fi citate numai dacă instanța socoteşte că este necesar ca ele să dea anumite lămuriri.

(3) În cazul hotărârilor, îndreptarea se va face în ambele exemplare ale hotărârii.

Lămurirea hotărârii şi înlăturarea dispozițiilor contradictorii

Art. 430. – (1) În cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea sau aplicarea dispozitivului hotărârii ori dacă acesta cuprinde dispoziții contradictorii, părțile pot cere instanței care a pronunțat hotărârea să lămurească dispozitivul sau să înlăture dispozițiile potrivnice.

(2) Instanța va rezolva cererea de urgență, prin încheiere dată în camera de consiliu, cu citarea părților.

(3) Încheierea se va ataşa la hotărâre, atât în dosarul cauzei, cât şi în dosarul de hotărâri al instanței.

Completarea hotărârii

Art. 431. – (1) Dacă prin hotărârea dată instanța a omis să se pronunțe asupra unui capăt de cerere principal sau accesoriu ori asupra unei cereri conexe sau incidentale, se poate cere completarea hotărârii în acelaşi termen în care se poate declara, după caz, apel sau recurs împotriva acelei hotărâri, iar în cazul hotărârilor date în fond după casarea cu reținere, în termen de 15 zile de la pronunțare.

(2) Cererea se soluționează de urgență, cu citarea părților, prin hotărâre separată. Prevederile art. 430 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dispozițiile prezentului articol se aplică şi în cazul când instanța a omis să se pronunțe asupra cererilor martorilor, experților, traducătorilor, interpreților sau apărătorilor, cu privire la drepturile lor.

Obligativitatea procedurii

Art. 432. – Îndreptarea, lămurirea, înlăturarea dispozițiilor contradictorii sau completarea hotărârii nu poate fi cerută pe

calea apelului sau recursului, ci numai în condițiile art. 429-431.

Căi de atac

Art. 433. – Încheierile pronunțate în temeiul art. 429 şi art. 430, precum şi hotărârea pronunțată potrivit art. 431, sunt supuse aceloraşi căi de atac ca şi hotărârile în legătură cu care s-a solicitat, după caz, îndreptarea, lămurirea sau înlăturarea dispozițiilor contradictorii ori completarea.

Suportarea cheltuielilor de judecata

Art. 434. – În cazul în care cererea de îndreptare, de lămurire sau de completare a hotărârii a fost admisă, cheltuielile făcute de parte în aceste cereri vor fi suportate de stat, din fondul constituit potrivit legii. Când cererea a fost respinsă, cheltuielile vor fi suportate de parte potrivit dreptului comun.

Secțiunea a 5-a
Executarea provizorie

Executarea provizorie de drept

Art. 435. – (1) Hotărârile primei instanțe sunt executorii de drept când au ca obiect:

1. stabilirea modului de exercitare a autorității părinteşti, stabilirea locuinței minorului, precum şi modul de exercitare a dreptului de a avea legături personale cu minorul;

2. plata salariilor sau a altor drepturi izvorâte din raporturile juridice de muncă, precum şi a sumelor cuvenite, potrivit legii, şomerilor;

3. despăgubiri pentru accidente de muncă;

4. rente ori sume datorate cu titlu de obligație de întreținere sau alocație pentru copii, precum şi pensii acordate în cadrul asigurărilor sociale;

5. despăgubiri în caz de moarte sau vătămare a integrității corporale ori sănătății, dacă despăgubirile s-au acordat sub formă de prestații băneşti periodice;

6. reparații grabnice;

7. punerea sau ridicarea sigiliului ori facerea inventarului;

8. cereri privitoare la posesie, numai în ce priveşte posesia;

9. hotărârile pronunțate în temeiul recunoaşterii de către pârât a pretențiilor reclamantului, pronunțate în condițiile art. 423;

10. în orice alte cazuri în care legea prevede că hotărârea este executorie.

(2) Executarea hotărârilor prevăzute la alin. (1) are caracter provizoriu.

Executarea provizorie judecătorească

Art. 436. – (1) Instanța poate încuviința executarea provizorie a hotărârilor privitoare la bunuri ori de câte ori va considera că măsura este necesară în raport cu temeinicia vădită a dreptului ori cu starea de insolvabilitate a debitorului, precum şi atunci când ar aprecia că neluarea de îndată a acestei măsuri este vădit prejudiciabilă pentru creditor. În aceste cazuri, instanța îl va putea obliga pe creditor la plata unei cauțiuni, în condițiile art. 694 alin. (2) şi (3).

(2) Executarea provizorie nu se poate încuviința:

1. în materie de strămutare de hotare, desființare de construcții, plantații sau a oricăror lucrări având o aşezare fixă;

2. când prin hotărâre se dispune intabularea unui drept sau radierea lui din cartea funciară.

(3) Cererea de executare provizorie se va putea face în scris, precum şi verbal în instanță până la închiderea dezbaterilor.

(4) Dacă cererea a fost respinsă de prima instanță, ea poate fi făcută din nou în apel.

Suspendarea executării provizorii

Art. 437. – (1) Suspendarea executării provizorii va putea fi solicitată fie prin cererea de apel, fie distinct în tot cursul judecății în apel.

(2) Cererea se va depune la prima instanță sau, după caz, la instanța de apel. În această din urmă situație, la cerere se va alătura o copie legalizată a dispozitivul hotărârii.

(3) Cererea de suspendare se va judeca de către instanța de apel. Dispozițiile art.694 alin. (6) sunt aplicabile.

(4) Suspendarea va putea fi încuviințată numai cu plata unei cauțiuni al cărei cuantum va fi stabilit de instanță în condițiile art. 694 alin. (2) şi (3).

(5) Până la soluționarea cererii de suspendare, aceasta va putea fi încuviințată provizoriu, prin ordonanță preşedințială, chiar înainte de sosirea dosarului, cu respectarea cerinței prevăzute la alin. (4).

Secțiunea a 6 - a
Cheltuielile de judecată

Cuantumul cheltuielilor de judecată

Art. 438. – (1) Cheltuielile de judecată constau în taxele judiciare de timbru şi timbrul judiciar, onorariile avocaților, ale experților şi ale specialiştilor numiți în condițiile art. 318 alin. (3), sumele cuvenite martorilor pentru deplasare şi pierderile cauzate de necesitatea prezenței la proces, cheltuielile de

transport şi, dacă este cazul, de cazare, precum şi orice alte cheltuieli necesare pentru buna desfăşurare a procesului.

(2) Instanța poate, chiar şi din oficiu, să reducă motivat, partea din cheltuielile de judecată reprezentând onorariul avocaților, atunci când acesta este vădit disproporționat în raport cu valoarea sau complexitatea cauzei ori cu activitatea desfăşurata de avocat, ținând seama şi de circumstanțele cauzei. Măsura luată de instanță nu va avea niciun efect asupra raporturilor dintre avocat şi clientul său.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător la plata experților judiciari şi a specialiştilor numiți în condițiile art. 318 alin. (3).

(4) Nu vor putea fi, însă, micşorate cheltuielile de judecată având ca obiect plata taxei judiciare de timbru şi a timbrului judiciar, precum şi plata sumelor cuvenite martorilor potrivit alin. (1).

Dovada cheltuielilor de judecată

Art. 439. - Partea care pretinde cheltuieli de judecată trebuie să facă, în condițiile legii, dovada existenței şi întinderii lor, cel mai târziu la data închiderii dezbaterilor asupra fondului cauzei.

Acordarea cheltuielilor de judecată

Art. 440. – (1) Partea care pierde procesul va fi obligată, la cererea părții care a câştigat, să îi plătească acesteia cheltuieli de judecată.

(2) Când cererea a fost admisă numai în parte, judecătorii vor stabili măsura în care fiecare dintre părți poate fi obligată la plata cheltuielilor de judecată. Dacă este cazul, judecătorii vor putea dispune compensarea cheltuielilor de judecată.

Exonerarea de plată a pârâtului

Art. 441. – Pârâtul care a recunoscut, la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, pretențiile reclamantului nu va putea fi obligat la plata cheltuielilor de judecată, cu excepția cazului în care, prealabil pornirii procesului, a fost pus în întârziere de către reclamant sau se afla de drept în întârziere.

Situația mai multor reclamanți sau pârâți

Art. 442. – Dacă în cauză sunt mai mulți reclamanți sau mai mulți pârâți, ei vor putea fi obligați să plătească cheltuielile de judecată în mod egal, proporțional sau solidar, potrivit cu poziția lor în proces sau cu natura raportului juridic existent între ei.

Titlul II
Căile de atac

Capitolul I
Dispoziții generale

Enumerare

Art. 443. – Calea ordinară de atac este apelul, iar căile extraordinare de atac sunt recursul, contestația în anulare şi revizuirea.

Legalitatea căii de atac

Art. 444. – (1) Hotărârea judecătorească este supusă numai căilor de atac prevăzute de lege, în condițiile şi termenele stabilite de aceasta, indiferent de mențiunile din dispozitivul ei.

(2) Mențiunea inexactă din cuprinsul hotărârii cu privire la calea de atac deschisă contra acesteia nu are niciun efect asupra dreptului de a exercita calea de atac prevăzută de lege.

(3) Dacă instanța respinge ca inadmisibilă calea de atac exercitată de partea interesată în considerarea dispozițiilor alin. (2), hotărârea pronunțată de instanța de control judiciar va fi comunicată, din oficiu, tuturor părților care au luat parte la judecata în care s-a pronunțat hotărârea atacată. De la data comunicării începe să curgă, dacă este cazul, termenul pentru exercitarea căii de atac prevăzute de lege.

Subiectele căilor de atac

Art. 445. – Căile de atac pot fi exercitate numai de părțile aflate în proces care justifică un interes, afară de cazul în care, potrivit legii, acest drept îl au şi alte organe sau persoane.

Ordinea exercitării căilor de atac

Art. 446. – (1) Căile extraordinare de atac nu pot fi exercitate, atâta timp cât este deschisă calea de atac a apelului.

(2) În cazul hotărârilor susceptibile de apel, dacă acesta nu a fost exercitat, recursul este inadmisibil. Cu toate acestea, o hotărâre susceptibilă de apel poate fi atacată, înăuntrul termenului de apel, direct cu recurs, la instanța care ar fi fost competentă să judece recursul împotriva hotărârii date în apel, dacă părțile consimt expres, prin înscris autentic sau prin declarație verbală, dată în fața instanței a cărei hotărâre se atacă şi consemnată într-un proces-verbal. În acest caz recursul poate fi exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea greşită a normelor de drept material.

(3) Căile extraordinare de atac pot fi exercitate şi concomitent, în condiţiile legii.

Unicitatea căii de atac

Art. 447. – (1) O cale de atac poate fi exercitată împotriva unei hotărâri numai o singură dată, daca legea prevede acelaşi termen de exercitare pentru toate motivele existente la data declarării acelei căi de atac.

(2) Dacă prin aceeaşi hotărâre au fost soluţionate şi cereri accesorii, hotărârea este supusă în întregul ei căii de atac prevăzute de lege pentru cererea principală.

(3) În cazul în care prin aceeaşi hotărâre au fost soluţionate mai multe cereri principale sau incidentale, dintre care unele sunt supuse apelului, iar altele recursului, hotărârea în întregul ei este supusă apelului. Hotărârea dată în apel este supusă recursului.

(4) Dacă hotărârea cu privire la o cerere principală sau incidentală nu este supusă nici apelului şi nici recursului, soluţia cu privire la celelalte cereri este supusă căilor de atac în condiţiile legii.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (2)-(4), termenul de apel sau, după caz, de recurs este cel de drept comun, chiar dacă prin legi speciale se prevede altfel.

Partea din hotărâre care poate fi atacată

Art. 448. – (1) Calea de atac se îndreaptă împotriva soluţiei cuprinse în dispozitivul hotărârii.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care calea de atac vizează numai considerentele hotărârii prin care s-au dat dezlegări unor probleme de drept ce nu au legătură cu judecata acelui proces sau care sunt greşite ori cuprind constatări de fapt ce prejudiciază partea, instanţa, admiţând calea de atac, va înlătura acele considerente şi le va înlocui cu propriile considerente, menţinând soluţia cuprinsă în dispozitivul hotărârii atacate.

Înţelegerea părţilor în căile de atac

Art. 449. – Părţile pot solicita instanţei legal învestite cu soluţionarea unei căi de atac să ia act de înţelegerea lor cu privire la soluţionarea litigiului. Dispoziţiile art. 425-428 se aplică în mod corespunzător.

Achiesarea la hotărâre

Art. 450. – (1) Achiesarea la hotărâre reprezintă renunţarea unei părţi la calea de atac pe care o putea folosi ori pe care a exercitat-o deja împotriva tuturor sau a anumitor soluţii din respectiva hotărâre.

(2) Achiesarea, atunci când este condiţionată, nu produce efecte decât dacă este acceptată expres de partea adversă.

(3) Dispozițiile art. 392 rămân aplicabile.

Felurile achiesării

Art. 451. – (1) Achiesarea poate fi expresă sau tacită, totală ori parțială.

(2) Achiesarea expresă se face de parte prin act autentic sau prin declarație verbală în fața instanței ori de mandatarul său în temeiul unei procuri speciale.

(3) Achiesarea tacită poate fi dedusă numai din acte sau fapte precise şi concordante care exprimă intenția certă a părții de a-şi da adeziunea la hotărâre.

(4) Achiesarea poate fi totală, dacă priveşte hotărârea în întregul ei sau, după caz, parțială, dacă priveşte numai o parte din hotărârea respectivă.

Măsurile de administrare judiciară

Art. 452. – Măsurile de administrare judiciară nu pot face obiectul niciunei căi de atac.

Capitolul II
Apelul

Apelul principal. Obiect

Art. 453. – (1) Hotărârile pronunțate în primă instanță pot fi atacate cu apel, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.

(2) Sunt supuse apelului şi hotărârile date în ultimă instanță dacă, potrivit legii, instanța nu putea să judece decât în primă instanță.

(3) Hotărârile date în ultimă instanță rămân neapelabile, chiar dacă în hotărâre s-a arătat că au fost pronunțate în primă instanță.

(4) Împotriva încheierilor premergătoare nu se poate face apel decât odată cu fondul, afară de cazul când legea dispune altfel.

Situații în care partea nu poate face apel principal

Art. 454. – (1) Partea care a renunțat expres la apel cu privire la o hotărâre nu mai are dreptul de a face apel principal.

(2) Partea care a executat parțial hotărârea de primă instanță, deşi aceasta nu era susceptibilă de executare provizorie, nu mai are dreptul de a face apel principal cu privire la dispozițiile executate.

Termenul de apel

Art. 455. – (1) Termenul de apel este de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Termenul de apel prevăzut la alin. (1) curge de la

comunicarea hotărârii, chiar atunci când aceasta a fost făcută odată cu încheierea de încuviințare a executării silite.

(3) Dacă o parte face apel înainte de comunicarea hotărârii, aceasta se socoteşte comunicată la data depunerii cererii de apel.

(4) Pentru procuror, termenul de apel curge de la pronunțarea hotărârii, în afară de cazurile în care procurorul a participat la judecarea cauzei, când termenul de apel curge de la comunicarea hotărârii.

(5) Termenul de apel suspendă executarea hotărârii de primă instanță, cu excepția cazurilor anume prevăzute de lege. În aceleaşi condiții, executarea se suspendă dacă apelul a fost exercitat în termen.

Întreruperea termenului de apel

Art. 456. – (1) Termenul de apel se întrerupe prin moartea părții care are interes să facă apel. În acest caz se face din nou o singură comunicare a hotărârii, la cel din urmă domiciliu al părții, pe numele moştenirii, fără să se arate numele şi calitatea fiecărui moştenitor.

(2) Termenul de apel va începe să curgă din nou de la data comunicării prevăzute la alin. (1). Pentru moştenitorii incapabili, cei cu capacitate restrânsă sau dispăruți ori în caz de moştenire vacantă, termenul va curge din ziua în care se va numi tutorele, curatorul sau administratorul provizoriu, după caz.

(3) Apelul nu constituie prin el însuşi un act de acceptare a moştenirii.

(4) Termenul de apel se întrerupe şi prin moartea mandatarului căruia i s-a făcut comunicarea. În acest caz se va face o nouă comunicare părții, la domiciliul ei, iar termenul de apel va începe să curgă din nou de la această dată.

Cererea de apel

Art. 457. - (1) Cererea de apel va cuprinde:

a) numele şi prenumele, codul numeric personal domiciliul sau reşedința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea şi sediul lor, precum şi, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar. Dacă apelantul locuieşte în străinătate, va arăta şi domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) indicarea hotărârii atacate;

c) motivele de fapt şi de drept pe care se întemeiază apelul;

d) probele invocate în susținerea apelului;

e) semnătura.

(2) La cererea de apel se va ataşa dovada achitării taxelor de timbru.

(3) Cerinţele de la alin. (1) lit. b) şi e), ca şi cele de la alin. (2), sunt prevăzute sub sancţiunea nulităţii, iar cele de la alin. (1) lit. c) şi d) sub sancţiunea decăderii. Lipsa semnăturii poate fi împlinită în condiţiile art. 185 alin. (2), iar lipsa dovezii achitării taxei de timbru poate fi complinită până la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată în apel.

(4) Când dovezile propuse sunt martori sau înscrisuri nearătate la prima instanţă, se vor aplica în mod corespunzător dispoziţiile art. 183 lit. e).

(5) În cazul în care termenul pentru exercitarea apelului curge de la un alt moment decât comunicarea hotărârii, motivarea apelului se va face într-un termen de aceeaşi durată, care curge, însă, de la data comunicării hotărârii.

Depunerea cererii de apel

Art. 458. – (1) Apelul şi, când este cazul, motivele de apel, se depun la instanţa a cărei hotărâre se atacă, sub sancţiunea nulităţii.

(2) Dispoziţiile art. 184 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) În cazul în care cererea de apel nu îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege, preşedintele instanţei care primeşte cererea de apel va stabili lipsurile şi îi va cere apelantului să completeze sau să modifice cererea de îndată, dacă este prezent şi este posibil, sau în scris, dacă apelul a fost trimis prin poştă, fax sau curier. Completarea sau modificarea cererii se va face înăuntrul termenului de apel. Dacă preşedintele apreciază că intervalul rămas până la expirarea termenului de apel nu este suficient, va acorda un termen scurt, de cel mult 5 zile de la expirarea termenului de apel în care să se depună completarea sau modificarea cererii.

(4) Dispoziţiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător şi în cazul în care motivele de apel se depun separat de cerere.

(5) După primirea cererii de apel, respectiv a motivelor de apel, preşedintele instanţei care a pronunţat hotărârea atacată va dispune comunicarea lor intimatului, împreună cu copiile certificate de pe înscrisurile alăturate şi care nu au fost înfăţişate la prima instanţă, punându-i-se în vedere obligaţia de a depune la dosar întâmpinare în termen de cel mult 15 zile de la data comunicării.

(6) Instanţa la care s-a depus întâmpinarea o comunică de îndată apelantului, punându-i-se în vedere obligaţia de a depune la dosar răspunsul la întâmpinare în termen de cel mult

10 zile de la data comunicării. Intimatul va lua cunoştinţă de răspunsul la întâmpinare din dosarul cauzei.

(7) Preşedintele, după împlinirea termenului de apel pentru toate părţile, precum şi a termenelor prevăzute la alin. (5) şi (6), va înainta instanţei de apel dosarul, împreună cu apelurile făcute, întâmpinarea, răspunsul la întâmpinare şi dovezile de comunicare a acestor acte, potrivit alin. (5) şi alin. (6).

(8) Dacă s-au formulat atât apel cât şi cereri potrivit art. 429-431, dosarul nu va fi trimis instanţei de apel decât după împlinirea termenului de apel privind hotărârile date asupra acestor din urmă cereri. Dispoziţiile alin. (5)-(7) se aplică în mod corespunzător.

Apelul incident

Art. 459. – (1) Intimatul este în drept, după împlinirea termenului de apel, să formuleze apel în scris, în cadrul procesului în care se judecă apelul făcut de partea potrivnică, printr-o cerere proprie care să tindă la schimbarea hotărârii primei instanţe.

(2) Dacă apelantul principal îşi retrage apelul sau dacă acesta este respins ca tardiv, ca inadmisibil ori pentru alte motive care nu implică cercetarea fondului, apelul incident prevăzut la alin. (1) rămâne fără efect.

Apelul provocat

Art. 460. – În caz de coparticipare procesuală, precum şi atunci când la prima instanţă au intervenit terţe persoane în proces, intimatul este în drept, după împlinirea termenului de apel, să declare în scris apel împotriva altui intimat sau a unei persoane care a figurat în primă instanţă şi care nu este parte în apelul principal, dacă acesta din urmă ar fi de natură să producă consecinţe asupra situaţiei sale juridice în proces. Dispoziţiile art. 459 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Depunerea apelului incident şi a celui provocat

Art. 461. – (1) Apelul incident şi apelul provocat se depun de către intimat odată cu întâmpinarea la apelul principal, fiind aplicabile prevederile art. 458 alin. (6).

(2) Apelul provocat se comunică şi intimatului din acest apel, prevăzut la art. 460, acesta fiind dator să depună întâmpinare în termenul prevăzut de art. 458 alin. (6), care se aplică în mod corespunzător. Cel care a exercitat apelul provocat va lua cunoştinţă de întâmpinare de la dosarul cauzei.

Pregătirea judecăţii apelului

Art. 462. – (1) Preşedintele instanţei de apel, îndată ce primeşte dosarul, va lua, prin rezoluţie, măsuri în vederea stabilirii aleatorii a completului şi a termenului de judecată, după

care se va face citarea părților.

(2) Primul termen de judecată va fi de cel mult 20 de zile de la data rezoluției. Dispozițiile art. 190 alin. (4)-(6) se aplică în mod corespunzător.

(3) Apelurile principale, incidente şi provocate făcute împotriva aceleiaşi hotărâri vor fi repartizate la acelaşi complet de judecată. Când apelurile au fost repartizate la complete deosebite, ultimul complet învestit va dispune pe cale administrativă trimiterea apelului la completul cel dintâi învestit.

Efectul devolutiv al apelului

Art. 463. – (1) Apelul exercitat în termen provoacă o nouă judecată asupra fondului, instanța de apel statuând atât în fapt, cât şi în drept.

(2) În cazul în care apelul nu se motivează ori motivarea apelului sau întâmpinarea nu cuprind motive, mijloace de apărare sau dovezi noi, instanța de apel se va pronunța, în fond, numai pe baza celor invocate la prima instanță.

(3) Prin apel este posibil să nu se solicite judecata în fond sau rejudecarea, ci anularea hotărârii de primă instanță şi respingerea ori anularea cererii de chemare în judecată ca urmare a invocării unei excepții sau trimiterea dosarului la instanța competenta.

Limitele efectului devolutiv determinate de ceea ce s-a apelat

Art. 464. – (1) Instanța de apel va proceda la rejudecarea fondului în limitele stabilite, expres sau implicit, de către apelant, precum şi cu privire la soluțiile care sunt dependente de partea din hotărâre care a fost atacată.

(2) Devoluțiunea va opera cu privire la întreaga cauză atunci când apelul nu este limitat la anumite soluții din dispozitiv, ori atunci când se tinde la anularea hotărârii sau dacă obiectul litigiului este indivizibil.

Limitele efectului devolutiv determinate de ceea ce s-a supus judecății la prima instanță

Art. 465. – (1) Prin apel nu se poate schimba cadrul procesual stabilit în fața primei instanțe.

(2) Părțile nu se vor putea folosi înaintea instanței de apel de alte motive, mijloace de apărare şi dovezi decât cele invocate la prima instanță sau arătate în motivarea apelului ori în întâmpinare. Instanța de apel poate încuviința şi administrarea probelor a căror necesitate rezultă din dezbateri.

(3) În apel nu se poate schimba calitatea părților, cauza sau obiectul cererii de chemare în judecată şi nici nu se pot formula pretenții noi.

(4) Părțile pot însă să expliciteze pretențiile care au fost cuprinse implicit în cererile sau apărările adresate primei

instanțe.

(5) Se vor putea cere, de asemenea, dobânzi, rate, venituri ajunse la termen şi orice alte despăgubiri ivite după darea hotărârii primei instanțe şi va putea fi invocată compensația legală.

Dispoziții speciale privind judecata

Art. 466. – (1) Instanța de apel va verifica, în limitele cererii de apel, stabilirea situației de fapt şi aplicarea legii de către prima instanță. Motivele de ordine publică pot fi invocate şi din oficiu.

(2) Instanța de apel va putea dispune refacerea sau completarea probelor administrate la prima instanță, în cazul în care consideră că sunt necesare pentru soluționarea cauzei, precum şi administrarea probelor noi propuse în condițiile art. 465 alin. (2).

Soluțiile pe care le pronunță instanța de apel

Art. 467. – (1) Instanța de apel poate păstra hotărârea atacată, situație în care, după caz, va respinge, va anula apelul ori va constata perimarea lui.

(2) În caz de admitere a apelului, instanța poate anula ori, după caz, schimba în tot sau în parte hotărârea apelată.

(3) În cazul în care se constată că, în mod greşit, prima instanță a soluționat procesul fără a intra în judecata fondului ori judecata s-a făcut în lipsa părții care nu a fost legal citată, instanța de apel va anula hotărârea atacată şi va judeca procesul, evocând fondul. Cu toate acestea, instanța de apel va anula hotărârea atacată şi va trimite cauza spre rejudecare primei instanțe sau altei instanțe egale în grad cu aceasta din aceeaşi circumscripție, în cazul în care părțile au solicitat în mod expres luarea acestei măsuri prin cererea de apel ori prin întâmpinare; trimiterea spre rejudecare poate fi dispusă o singură dată în cursul procesului. Dezlegarea dată problemelor de drept de către instanța de apel, ca şi necesitatea administrării unor probe sunt obligatorii pentru judecătorii fondului.

(4) Dacă prima instanță s-a declarat competentă, iar instanța de apel stabileşte că a fost necompetentă va anula hotărârea atacată şi va trimite cauza spre judecare instanței competente sau altui organ cu activitate jurisdicțională competent.

(5) În cazul în care instanța de apel constată că ea are competența să judece în primă instanță, va anula hotărârea atacată şi va judeca în fond, pronunțând o hotărâre susceptibilă, după caz, de apel sau recurs.

(6) Când se constată că există un alt motiv de nulitate

decât cel prevăzut la alin. (5), iar prima instanță a judecat în fond, instanța de apel anulând în tot sau în parte procedura urmată în fața primei instanțe şi hotărârea atacată, va reține procesul spre judecare, pronunțând o hotărâre susceptibilă de recurs, dacă este cazul.

Neînrăutățirea situației în propria cale de atac

Art. 468. – (1) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai rea decât aceea din hotărârea atacată, afară de cazul în care el consimte expres la aceasta sau dacă se invocă motive de ordine publică de drept material.

(2) Motivele de ordine publică de drept procesual nu pot atrage înrăutățirea situației părții în propria cale de atac, afară de cazurile în care legea prevede altfel.

Completare cu alte norme

Art. 469. – Dispozițiile de procedură privind judecata în primă instanță se aplică şi în instanța de apel, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în prezentul capitol.

Capitolul III
Căile extraordinare de atac

Secțiunea 1
Recursul

Obiectul şi scopul recursului. Instanța competentă

Art. 470. – (1) Hotărârile date în apel, cele date, potrivit legii, fără drept de apel, precum şi alte hotărâri în cazurile expres prevăzute de lege sunt supuse recursului.

(2) Nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute de art. 89 pct.1 lit. a)-k), art. 90 pct.1 lit. d) şi e), precum şi alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 500.000 lei inclusiv. De asemenea, nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului.

(3) Recursul urmăreşte să supună Înaltei Curți de Casație şi Justiție examinarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile.

(4) În cazurile anume prevăzute de lege, recursul se soluționează de către instanța ierarhic superioară celei care a pronunțat hotărârea atacată. Dispozițiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Suspendarea executării

Art. 471. – (1) Recursul suspendă de drept executarea hotărârii în cauzele privitoare la strămutarea de hotare, desființarea de construcții, plantații sau a oricăror lucrări având o așezare fixă, precum și în cazurile anume prevăzute de lege.

(2) La cererea recurentului formulată în condițiile art. 79 alin. (2) și (3), instanța sesizată cu judecarea recursului poate dispune, motivat, suspendarea hotărârii atacate cu recurs în alte cazuri decât cele la care se referă alin. (1). Cererea se depune direct la instanța de recurs, alăturându-se copie certificată de pe cererea de recurs și dovada depunerii cauțiunii prevăzute de art. 694. În cazul în care cererea se face înainte de ajungerea dosarului la instanța de recurs, se va alătura și o copie legalizată de pe dispozitivul hotărârii atacate cu recurs.

(3) Cererea se judecă în camera de consiliu, cu citarea părților prin agent procedural al instanței sau alt salariat al acesteia ori prin modalitățile prevăzute de art. 143 alin. (4) și alin. (5), după cum urmează:

1. de un complet anume constituit, format din 3 judecători, în condițiile legii, în cazul în care cererea s-a depus înainte de ajungerea dosarului la instanța de recurs;

2. de completul de filtru, după ce acesta a fost desemnat, în cazurile prevăzute de art. 480;

3. de completul care judecă recursul pe fond, în cazul în care s-a fixat termen în ședință publică.

(4) Termenul de judecată, pentru care se face citarea, se stabilește astfel încât să nu treacă mai mult de 10 zile de la primirea cererii de suspendare.

(5) Completul se pronunță, în cel mult 24 de ore de la judecată, printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs în mod separat, în termen de 5 zile de la pronunțare. În termenul de recurs, se va face și motivarea acestuia.

(6) Recursul se judecă de un alt complet al instanței de recurs, stabilit aleatoriu, în cel mult 10 zile de la înregistrarea cererii de recurs, fără a se parcurge procedura filtrului prevăzută de art. 480. Pronunțarea se face în termenul stabilit la alin. (5).

(7) La judecata cererii de suspendare și, eventual, a recursului părțile trebuie reprezentate de avocat sau, când este cazul, de consilier juridic.

(8) Pentru motive temeinice, instanța de recurs poate reveni asupra suspendării acordate, dispozițiile alin. (3)-(7) aplicându-se în mod corespunzător.

Termenul de recurs

Art. 472. – (1) Termenul de recurs este de 30 zile de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel. Dispozițiile

art. 455 alin. (2)-(4), precum şi cele ale art. 456 se aplică în mod corespunzător.

(2) Dacă intimatul nu a invocat prin întâmpinare sau din dosar nu reiese că recursul a fost depus peste termen, el se va socoti în termen.

Cererea de recurs

Art. 473. – (1) Cererea de recurs va cuprinde următoarele menţiuni:

a) numele şi prenumele, domiciliul sau reşedinţa părţii în favoarea căreia se exercită recursul, numele, prenumele şi domiciliul profesional al avocatului care formulează cererea, ori, pentru persoanele juridice, denumirea şi sediul lor, precum şi numele şi prenumele consilierului juridic care întocmeşte cererea. Prezentele dispoziţii se aplică şi în cazul în care recurentul locuieşte în străinătate;

b) numele şi prenumele, domiciliul sau reşedinţa, ori după caz, denumirea şi sediul intimatului;

c) indicarea hotărârii care se atacă;

d) motivele de nelegalitate pe care se întemeiază recursul şi dezvoltarea lor sau, după caz, menţiunea că motivele vor fi depuse printr-un memoriu separat;

e) semnătura părţii sau a mandatarului părţii în cazul prevăzut de art. 12 alin. (2), a avocatului sau, după caz, a consilierului juridic.

(2) La cererea de recurs se va ataşa dovada achitării taxei de timbru, conform legii, precum şi împuternicirea avocaţială sau, după caz, delegaţia consilierului juridic.

(3) Menţiunile prevăzute la alin. (1) lit. a) şi lit. c)-e), ca şi cerinţele de la alin. (2) sunt prevăzute sub sancţiunea nulităţii.

Motivarea recursului

Art. 474. – (1) Recursul se va motiva prin însăşi cererea de recurs, afară de cazurile prevăzute de art. 457 alin. (5), aplicabile şi în recurs.

(2) În cazurile în care Ministerul Public a participat în proces, se va depune o copie de pe motivele de casare pentru procuror.

Motivele de casare

Art. 475. – (1) Casarea unor hotărâri se poate cere, numai pentru următoarele motive de nelegalitate:

1. când judecata s-a făcut de un judecător ori asistent judiciar incompatibil ori de un număr mai mic de judecători sau de asistenţi judiciari decât cel prevăzut de lege sau atunci când grefierul a lipsit ori procurorul nu a participat la judecată, deşi legea prevedea obligativitatea concluziilor sale;

2. când judecătorul stabilit aleatoriu pentru soluționarea cauzei a fost schimbat, cu încălcarea normelor aplicabile, pe parcursul judecății ori dacă hotărârea a fost pronunțată de alt judecător decât cel care a luat parte la dezbaterea pe fond a procesului;

3. când hotărârea a fost dată cu încălcarea competenței de ordine publică a altei instanțe;

4. când instanța a depăşit atribuțiile puterii judecătoreşti;

5. când, prin hotărârea dată, instanța a încălcat regulile de procedură a căror nerespectare atrage sancțiunea nulității;

6. când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se sprijină sau când cuprinde motive contradictorii ori numai motive străine de natura pricinii;

7. când s–a încălcat autoritatea de lucru judecat;

8. când hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greşită a normelor de drept material.

(2) Motivele prevăzute la alin. (1) nu pot fi primite decât dacă ele nu au putut fi invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori, deşi au fost invocate în termen, au fost respinse sau instanța a omis să se pronunțe asupra lor.

Sancțiunea nemotivării recursului

Art. 476. – (1) Recursul este nul dacă nu a fost motivat în termenul legal, cu excepția cazului prevăzut în alin. (3).

(2) Aceeaşi sancțiune intervine în cazul în care motivele invocate nu se încadrează în motivele de casare prevăzute de art. 475.

(3) Dacă legea nu dispune altfel, motivele de casare care sunt de ordine publică pot fi ridicate din oficiu de către instanță, chiar după împlinirea termenului de motivare a recursului, fie în procedura de filtrare, fie în şedință publică.

Depunerea recursului

Art. 477. – (1) Recursul şi, dacă este cazul, motivele de casare se depun la instanța a cărei hotărâre se atacă, sub sancțiunea nulității, în condițiile prevăzute de art. 79 alin. (3) şi art. 80.

(2) Dispozițiile art. 458 se aplică în mod corespunzător. Termenul prevăzut de art. 458 alin. (5) se dublează în cazul recursului. Întâmpinarea trebuie redactată şi semnată de avocatul sau consilierul juridic al intimatului, iar răspunsul la întâmpinare de avocatul sau consilierul juridic al recurentului. Prin aceste acte de procedură se va menționa dacă recurentul, respectiv intimatul este de acord ca recursul, atunci când este admisibil în principiu, să fie soluționat de către completul de filtru prevăzut de art. 480.

Recursul incident şi recursul provocat

Art. 478. – (1) Recursul incident şi recursul provocat se pot exercita, în cazurile prevăzute de art. 459-460, care se aplică în mod corespunzător. Dispoziţiile art. 475 rămân aplicabile.

(2) Prevederile art. 461 se aplică în mod corespunzător.

Probe noi în recurs

Art. 479. – (1) În instanţa de recurs nu se pot produce noi probe, cu excepţia înscrisurilor noi, care pot fi depuse, sub sancţiunea decăderii, odată cu cererea de recurs, respectiv odată cu întâmpinarea.

(2) În cazul în care recursul urmează să fie soluţionat în şedinţă publică, pot fi depuse şi alte înscrisuri noi până la primul termen de judecată.

Procedura de filtrare a recursurilor

Art. 480. – (1) Când recursul este de competenţa Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, preşedintele instanţei sau preşedintele de secţie, primind dosarul de la instanţa a cărei hotărâre se atacă, va lua, prin rezoluţie, măsuri în vederea stabilirii aleatorii a unui complet format din 3 judecători, care va decide asupra admisibilităţii în principiu a recursului. Dispoziţiile art. 462 alin. (3) sunt aplicabile.

(2) Pe baza recursului, întâmpinării, a răspunsului la întâmpinare şi a înscrisurilor noi, preşedintele completului va întocmi un raport asupra admisibilităţii în principiu a recursului sau va desemna un alt membru al completului ori magistratul-asistent în acest scop. Raportul trebuie întocmit în cel mult 30 de zile de la repartizarea dosarului. Raportorul nu devine incompatibil.

(3) Raportul va verifica dacă recursul îndeplineşte cerinţele de formă prevăzute sub sancţiunea nulităţii, dacă motivele invocate se încadrează în cele prevăzute de art. 475, dacă există motive de ordine publică ce pot fi invocate în condiţiile art. 476 alin. (3) ori dacă este vădit nefondat. De asemenea, va arăta, dacă este cazul, jurisprudenţa Curţii Constituţionale, a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, a Curţii Europene a Drepturilor Omului şi a instanţelor comunitare, precum şi poziţia doctrinei în problemele de drept vizând dezlegarea dată prin hotărârea atacată.

(4) După analiza raportului în completul de filtru, acesta se comunică de îndată părţilor care pot formula în scris un punct de vedere asupra soluţiei preconizate în termen de 10 zile de la comunicare. În lipsa dovezii de comunicare a raportului completul nu va putea trece la examinarea recursului potrivit alin. (5) şi (6).

(5) În cazul în care completul este în unanimitate de

acord că recursul nu îndeplineşte cerinţele de formă, că motivele de casare invocate şi dezvoltarea lor nu se încadrează în cele prevăzute de art. 475 sau că recursul este vădit nefondat, anulează sau, după caz, respinge recursul printr-o decizie motivată, pronunţată, fără citarea părţilor, care nu este supusă niciunei căi de atac. Decizia se comunică părţilor.

(6) Dacă raportul apreciază că recursul este admisibil şi toţi membrii sunt de acord, iar problema de drept care se pune în recurs nu este controversată sau face obiectul unei jurisprudenţe constante a Înaltei Curţi de Casare şi Justiţie, completul se poate pronunţa asupra fondului recursului, fără citarea părţilor, printr-o decizie definitivă, care se comunică părţilor. În soluţionarea recursului instanţa va ţine seama de punctele de vedere ale părţilor formulate potrivit alin. (4).

(7) În cazul în care recursul nu poate fi soluţionat potrivit alin. (5) sau alin. (6), completul va pronunţa, fără citarea părţilor, o încheiere de admitere în principiu a recursului şi va trimite dosarul pentru stabilirea aleatorie a altui complet şi a termenului de judecată pe fond a recursului, cu citarea părţilor. Dacă acest din urmă complet, în unanimitate, va aprecia că în mod greşit recursul a fost declarat admisibil în principiu, va fi sesizat Completul de 9 judecători, care, cu citarea părţilor, va decide printr-o hotărâre definitivă.

(8) Prin excepţie de la alin. (7), dacă părţile au cerut în mod expres judecarea în fond a recursului de către completul de filtru, acesta se va pronunţa în fond fără citarea părţilor, printr-o decizie definitivă, afară de cazul în care apreciază că este necesară ascultarea părţilor, când va dispune citarea lor.

Reguli privind judecata

Art. 481. – Dispoziţiile de procedură privind judecata în primă instanţă şi în apel se aplică şi în instanţa de recurs, în măsura în care nu sunt potrivnice celor cuprinse în prezenta secţiune.

Ordinea cuvântului în şedinţă

Art. 482. - (1) Preşedintele va da mai întâi cuvântul recurentului, iar apoi intimatului.

(2) Procurorul vorbeşte cel din urmă, afară de cazul când este recurent. Dacă procurorul a pornit acţiunea civilă în care s-a pronunţat hotărârea atacată cu recurs, procurorului i se va da cuvântul după recurent.

Soluţiile pe care le poate pronunţa

Art. 483. – (1) În cazul în care recursul a fost declarat admisibil în principiu, instanţa, verificând toate motivele invocate şi judecând recursul, îl poate admite, îl poate respinge

instanța de recurs

sau anula ori poate constata perimarea lui.

(2) În caz de admitere a recursului, hotărârea atacată poate fi casată, în tot sau în parte.

(3) Înalta Curte de Casație și Justiție, în caz de casare, trimite cauza spre o nouă judecată instanței care a pronunțat hotărârea casată ori, atunci când este cazul, primei instanțe, a cărei hotărâre este, de asemenea, casată. Atunci când interesele bunei administrări a justiției o cer, cauza va putea fi trimisă oricărei alte instanțe de același grad, cu excepția cazului casării pentru lipsă de competență, când cauza va fi trimisă instanței competente sau altui organ cu activitate jurisdicțională competent potrivit legii. În cazul în care casarea s-a făcut pentru că instanța a depășit atribuțiile puterii judecătorești sau când s-a încălcat autoritatea de lucru judecat, cererea se respinge ca inadmisibilă.

(4) Înalta Curte de Casație și Justiție hotărăște asupra fondului pricinii în toate cazurile în care casează hotărârea atacată numai în scopul aplicării corecte a legii la împrejurări de fapt ce au fost deplin stabilite.

(5) În cazul în care competența de soluționare a recursului aparține tribunalului sau curții de apel și s-a casat hotărârea atacată, rejudecarea procesului în fond se va face de către instanța de recurs, fie la termenul la care a avut loc admiterea recursului, situație în care se pronunță o singură decizie, fie la un alt termen stabilit în acest scop.

(6) Cu toate acestea, instanțele prevăzute la alin. (5) vor casa și ele cu trimitere în cazul în care instanța a cărei hotărâre este atacată cu recurs a soluționat procesul fără a intra în judecata fondului sau judecata s-a făcut în lipsa părții care a fost nelegal citată atât la administrarea probelor, cât și la dezbaterea fondului. În vederea rejudecării, cauza se trimite la instanța care a pronunțat hotărârea casată ori la altă instanță de același grad cu aceasta, din aceeași circumscripție. Dispozițiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător în caz de necompetență, de depășire a atribuțiilor puterii judecătorești și de încălcare a autorității de lucru judecat.

(7) În cazul rejudecării după casare, cu reținere sau cu trimitere, sunt admisibile orice probe prevăzute de lege.

Motivarea hotărârii

Art. 484. – Prin derogare de la prevederile art. 413 alin. (1) lit. b), hotărârea instanței de recurs va cuprinde în considerente numai motivele de casare invocate și analiza acestora, arătându-se de ce s-au admis ori, după caz, s-au respins. În cazul în care recursul se respinge fără a fi cercetat în fond ori

se anulează sau se constată perimarea lui hotărârea de recurs va cuprinde numai motivarea soluției fără a se evoca şi analiza motivelor de casare.

Efectele casării

Art. 485. – (1) Hotărârea casată nu are nicio putere.

(2) Actele de executare sau de asigurare făcute în puterea unei asemenea hotărâri sunt desființate de drept, dacă instanța de recurs nu dispune altfel. Instanța va constata aceasta, din oficiu, prin dispozitivul hotărârii de casare.

Judecata în fond după casare

Art. 486. – (1) În caz de casare, hotărârile instanței de recurs asupra problemelor de drept dezlegate sunt obligatorii pentru judecătorii fondului.

(2) Când hotărârea a fost casată pentru nerespectarea formelor procedurale, judecata va reîncepe de la actul anulat.

(3) După casare, instanța de fond va judeca din nou, în limitele casării şi ținând seama de toate motivele invocate înaintea instanței a cărei hotărâre a fost casată.

Neînrăutățirea situației în propria cale de atac

Art. 487. – La judecarea recursului, precum şi la rejudecarea procesului după casarea hotărârii de către instanța de recurs, dispozițiile art. 468 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Secțiunea a 2-a
Contestația în anulare

Obiectul şi motivele contestației în anulare

Art. 488. – (1) Hotărârile definitive pot fi atacate cu contestație în anulare atunci când contestatorul nu a fost legal citat şi nici nu a fost prezent la termenul când a avut loc judecata.

(2) Hotărârile instanțelor de recurs mai pot fi atacate cu contestație în anulare atunci când:

1. hotărârea dată în recurs a fost pronunțată de o instanță necompetentă absolut sau cu încălcarea normelor referitoare la alcătuirea instanței şi, deşi se invocase excepția corespunzătoare, instanța de recurs a respins-o ori a omis să se pronunțe asupra ei;

2. dezlegarea dată recursului este rezultatul unei erori materiale;

3. instanța de recurs, respingând recursul sau admițându-l în parte, a omis să cerceteze vreunul din motivele de casare invocate de recurent în termen;

4. instanța de recurs nu s-a pronunțat asupra unuia dintre recursurile declarate în cauză.

(3) Dispozițiile alin. (2) pct. 1, 2 şi 4 se aplică în mod corespunzător hotărârilor instanțelor de apel care, potrivit legii, nu pot fi atacate cu recurs.

Condiții de admisibilitate

Art. 489. – (1) Contestația în anulare este inadmisibilă dacă motivul prevăzut la art. 488 alin. (1) putea fi invocat pe calea apelului sau a recursului.

(2) Cu toate acestea, contestația poate fi primită în cazul în care motivul a fost invocat prin cererea de recurs dar instanța l-a respins pentru că avea nevoie de verificări de fapt incompatibile cu recursul sau dacă recursul, fără vina părții, a fost respins fără a fi cercetat in fond.

(3) O hotărâre împotriva căreia s-a exercitat contestația în anulare nu mai poate fi atacată de aceeaşi parte cu o nouă contestație în anulare, chiar dacă se invocă alte motive.

Instanța competentă

Art. 490. – (1) Contestația se introduce la instanța a cărei hotărâre se atacă.

(2) În cazul în care se invocă motive care atrag competențe diferite, nu operează prorogarea competenței.

Termenul de exercitare

Art. 491. – (1) Contestația poate fi introdusă în termen de 15 zile de la data când contestatorul a luat cunoştință de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la data când hotărârea a rămas definitivă.

(2) Contestația se motivează în termenul de 15 zile prevăzut la alin. (1), sub sancțiunea nulității acesteia.

Suspendarea executării

Art. 492. – Instanța poate suspenda executarea hotărârii a cărei anulare se cere, sub condiția dării unei cauțiuni. Dispozițiile art. 471 se aplică în mod corespunzător.

Procedura de judecată

Art. 493. – (1) Contestația în anulare se soluționează de urgență şi cu precădere, potrivit dispozițiilor procedurale aplicabile judecății finalizate cu hotărârea atacată.

(2) Întâmpinarea este obligatorie şi se depune la dosar cu cel puțin 5 zile înaintea primului termen de judecată. Contestatorul va lua cunoştință de conținutul acesteia de la dosarul cauzei.

(3) Dacă motivul de contestație este întemeiat, instanța va pronunța o singură hotărâre prin care va anula hotărârea atacată şi va soluționa cauza. Dacă soluționarea cauzei la acelaşi termen nu este posibilă, instanța va pronunța o hotărâre de anulare a hotărârii atacate şi va fixa termen în vederea soluționării cauzei

printr-o nouă hotărâre. În acest ultim caz, hotărârea de anulare nu poate fi atacată separat.

(4) Hotărârea dată în contestație în anulare este supusă aceloraşi căi de atac ca şi hotărârea atacată.

Secțiunea a 3-a
Revizuirea

Obiectul şi motivele revizuirii

Art. 494. – (1) Revizuirea unei hotărâri pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul poate fi cerută dacă:

1. s-a pronunțat asupra unor lucruri care nu s-au cerut sau nu s-a pronunțat asupra unui lucru cerut, ori s-a dat mai mult decât s-a cerut;

2. obiectul pricinii nu se află în ființă;

3. un judecător, martor sau expert, care a luat parte la judecată, a fost condamnat definitiv pentru o infracțiune privitoare la pricină sau dacă hotărârea s-a dat în temeiul unui înscris declarat fals în cursul sau în urma judecății, când aceste împrejurări au influențat soluția pronunțată în cauză. În cazul în care constatarea infracțiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală, instanța de revizuire se va pronunța mai întâi, pe cale incidentală, asupra existenței sau inexistenței infracțiunii invocate. În acest ultim caz, la judecarea cererii va fi citat şi cel învinuit de săvârşirea infracțiunii;

4. un judecător a fost sancționat disciplinar definitiv pentru exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență, dacă aceste împrejurări au influențat soluția pronunțată în cauză;

5. după darea hotărârii, s-au descoperit înscrisuri doveditoare, reținute de partea potrivnică sau care nu au putut fi înfățişate dintr-o împrejurare mai presus de voința părților;

6. s-a casat, s-a anulat ori s-a schimbat hotărârea unei instanțe pe care s-a întemeiat hotărârea a cărei revizuire se cere;

7. statul ori alte persoane juridice de drept public, minorii şi cei puşi sub interdicție judecătorească ori cei puşi sub curatelă nu au fost apărați deloc sau au fost apărați cu viclenie de cei însărcinați să îi apere;

8. există hotărâri definitive potrivnice, date de instanțe de acelaşi grad sau de grade deosebite, în una şi aceeaşi pricină, între aceleaşi persoane, având aceeaşi calitate;

9. partea a fost împiedicată să se înfățişeze la judecată şi să înştiințeze instanța despre aceasta, dintr-o împrejurare mai presus de voința sa.

10. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale datorată unei hotărâri judecătoreşti, iar consecințele grave ale acestei încălcări continuă să se producă;

11. după ce hotărârea a devenit definitivă, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra excepției invocate în acea cauză, declarând neconstituțională prevederea care a făcut obiectul acelei excepții.

(2) Pentru motivele de revizuire prevăzute la alin. (1) pct. 3, dar numai în ipoteza judecătorului, pct. 4, pct. 7-10 sunt supuse revizuirii şi hotărârile care nu evocă fondul.

Instanța competentă

Art. 495. – (1) Cererea de revizuire se îndreaptă la instanța care a pronunțat hotărârea a cărei revizuire se cere.

(2) În cazul dispozițiilor art. 494 pct. 8, cererea de revizuire se va îndrepta la instanța mai mare în grad față de instanța care a dat prima hotărâre. Dacă una dintre instanțele de recurs la care se referă aceste dispoziții este Înalta Curte de Casație şi Justiție, cererea de revizuire se va judeca de această instanță.

(3) În cazul în care se invocă motive care atrag competențe diferite, nu va opera prorogarea competenței.

Termenul de exercitare

Art. 496. – (1) Termenul de revizuire este de o lună şi se va socoti:

1. în cazurile prevăzute de art. 494 pct. 1, de la comunicarea hotărârii, iar, în cazurile în care, potrivit legii, hotărârea nu se comunică, de la pronunțare;

2. în cazul prevăzut de art. 494 pct. 2, de la cel din urmă act de executare;

3. în cazurile prevăzute de art. 494 pct. 3, din ziua în care partea a luat cunoştință de hotărârea instanței penale de condamnare a judecătorului, martorului sau expertului ori de hotărârea care a declarat fals înscrisul, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii penale. În lipsa unei astfel de hotărâri, termenul curge de la data când partea a luat cunoştință de împrejurările pentru care constatarea infracțiunii nu se mai poate face printr-o hotărâre penală, dar nu mai târziu de trei ani de la data producerii acestora;

4. în cazul prevăzut de art. 494 pct. 4, din ziua în care partea a luat cunoştință de hotărârea prin care a fost sancționat disciplinar definitiv judecătorul, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii de sancționare disciplinară ;

5. în cazul prevăzut la art. 494 pct. 5, din ziua în care s-au

descoperit înscrisurile ce se invocă;

6. în cazul prevăzut de art. 494 pct. 6, din ziua în care partea a luat cunoştinţă de casarea, anularea sau schimbarea hotărârii pe care s-a întemeiat hotărârea a cărei revizuire se cere, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii de casare, anulare sau schimbare;

7. în cazurile prevăzute de art. 494 pct. 7, din ziua în care statul ori altă persoană de drept public a luat cunoştinţă de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a acesteia; în cazul minorilor, persoanelor puse sub interdicţie judecătorească sau sub curatelă termenul de revizuire este de 6 luni de la data la care cel interesat a luat cunoştinţă de hotărâre, dar nu mai târziu de un an de la dobândirea capacităţii depline de exerciţiu sau, după caz, de la înlocuirea tutorelui persoanei pusă sub interdicţie, de la încetarea curatelei ori înlocuirea curatorului;

8. în cazul prevăzut de art. 494 pct. 8, de la data rămânerii definitive a ultimei hotărâri.

(2) În cazul prevăzut de art. 494 pct. 9, termenul de revizuire este de 15 zile şi se socoteşte de la încetarea împiedicării.

(3) Pentru motivele prevăzute de art. 494 pct. 10 şi 11, termenul este de 3 luni de la data publicării hotărârii Curţii Europene a Drepturilor Omului, respectiv a deciziei Curţii Constituţionale în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Revizuirea se motivează prin însăşi cererea de declarare a căii de atac sau înăuntrul termenului de exercitare a acesteia, sub sancţiunea nulităţii.

(5) Daca prin aceeaşi cerere se invocă motive diferite de revizuire, prevederile alin. (3) se aplică în mod corespunzător pentru fiecare motiv în parte.

Suspendarea executării

Art. 497. – Instanţa poate suspenda executarea hotărârii a cărei revizuire se cere, sub condiţia dării unei cauţiuni. Dispoziţiile art. 471 se aplică în mod corespunzător.

Procedura de judecată

Art. 498. – (1) Cererea de revizuire se soluţionează potrivit dispoziţiilor procedurale aplicabile judecăţii finalizate cu hotărârea atacată.

(2) Întâmpinarea este obligatorie şi se depune la dosar cu cel puţin 5 zile înaintea primului termen de judecată. Revizuentul va lua cunoştinţă de conţinutul întâmpinării de la dosarul cauzei.

(3) Dezbaterile sunt limitate la admisibilitatea revizuirii şi la faptele pe care se întemeiază.

(4) Dacă instanța încuviințează cererea de revizuire, ea va schimba, în tot sau în parte, hotărârea atacată, iar în cazul hotărârilor definitive potrivnice, ea va anula cea din urmă hotărâre. Se va face arătare de hotărârea dată în revizuire, în josul originalului hotărârii revizuite.

(5) Hotărârea dată asupra revizuirii este supusă căilor de atac prevăzute de lege pentru hotărârea revizuită.

(6) Dacă revizuirea s-a cerut pentru hotărâri potrivnice calea de atac este recursul. În cazul în care revizuirea a fost soluționată de una dintre secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție recursul este de competența Completului de 9 judecători.

TITLUL III
Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare

Capitolul I
Recursul în interesul legii

Calitate procesuală

Art. 499. – Pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra chestiunilor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

Condiții de admisibilitate

Art. 500. – Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii.

Judecarea recursului în interesul legii

Art. 501. – (1) Recursul în interesul legii se judecă de Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(2) La primirea cererii, președintele instanței va desemna trei judecători, specializați în materia supusă dezbaterii, pentru a întocmi un raport asupra recursului în interesul legii.

(3) În vederea întocmirii raportului, președintele instanței va solicita unor specialiști recunoscuți opinia scrisă asupra chestiunilor de drept soluționate diferit.

(4) Raportul va cuprinde soluțiile diferite date problemei

de drept şi argumentele pe care se fundamentează, jurisprudența relevantă a Curții Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului sau a Curții de Justiție a Comunităților Europene, dacă este cazul, doctrina în materie, precum şi opinia specialiştilor consultați. Totodată, judecătorii raportori vor întocmi şi vor motiva proiectul soluției ce se propune a fi dată recursului în interesul legii.

(5) Şedința Secțiilor Unite ale Înaltei Curți de Casație şi Justiție se convoacă de preşedintele instanței, cu cel puțin 20 de zile înainte de desfăşurarea acesteia. Odată cu convocarea, fiecare judecător va primi o copie a raportului şi a soluției propuse.

(6) La şedință participă toți judecătorii în funcție ai instanței, cu excepția celor care din motive obiective nu pot participa. Şedința nu poate avea loc dacă nu sunt prezenți cel puțin 2/3 din numărul judecătorilor în funcție.

(7) Recursul în interesul legii se susține în fața Secțiilor Unite ale Înaltei Curți de Casație şi Justiție, după caz, de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție sau de procurorul desemnat de acesta, de judecătorul desemnat de colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație şi Justiție, respectiv al curții de apel ori de Avocatul Poporului sau un reprezentant al acestuia.

(8) Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanței, iar soluția se adoptă cu jumătate plus unu din numărul judecătorilor prezenți. Nu se admit abțineri de la vot.

Conținutul hotărârii şi efectele ei

Art. 502. – (1) Asupra cererii, Secțiile Unite se pronunță prin decizie.

(2) Decizia se pronunță numai în interesul legii şi nu are efecte asupra hotărârilor judecătoreşti examinate şi nici cu privire la situația părților din acele procese.

(3) Decizia se motivează în termen de cel mult 30 de zile de la pronunțare şi se publică în cel mult 15 zile de la motivare în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Capitolul II
Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept

Obiectul sesizării

Art. 503. – Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, învestit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o problemă de drept de care depinde soluționarea cauzei respective nu a fost dezlegată unitar în practica instanțelor, va putea solicita secției corespunzătoare a Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu problemei de drept cu care a fost sesizată.

Procedura de judecată

Art. 504. – (1) Sesizarea secției corespunzătoare a Înaltei Curți de Casație și Justiție se face, din oficiu sau la cererea părților, după dezbateri contradictorii și dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 503, prin încheiere, care nu este supusă niciunei căi de atac.

(2) Prin aceeași încheiere, cauza va fi suspendată până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea problemei de drept.

(3) La primirea sesizării, președintele secției va desemna un judecător, pentru a întocmi un raport asupra problemei de drept supuse judecății. Dispozițiile art. 501 alin. (3)-(6) se aplică în mod corespunzător.

(4) Raportul va fi comunicat părților, care, în termen de cel mult 15 zile de la comunicare, pot depune, în scris, prin avocat sau, după caz, prin consilier juridic, punctele lor de vedere privind problema de drept supusă judecății.

(5) În cazul în care problema de drept privește activitatea mai multor secții ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele secției care a fost învestită o va transmite președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție și președinților secțiilor interesate în soluționarea problemei de drept, în vederea sesizării acestora și a soluționării problemei de drept, în ședință comună, cu respectarea dispozițiilor alin. (3).

(6) Ședința comună a secțiilor este convocată de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și va fi prezidată de președintele secției inițial investite.

(7) Sesizarea se judecă fără citarea părților în cel mult trei luni de la data învestirii secției, iar soluția se adoptă cu jumătate plus unu din numărul judecătorilor prezenți. Nu se admit abțineri de la vot.

(8) Procedura prevăzută în prezentul capitol este scutită de taxă judiciară de timbru și timbru judiciar.

Conținutul și efectele hotărârii

Art. 505. – (1) Asupra sesizării, secția sau, după caz, secțiile se pronunță prin decizie, numai cu privire la problema de drept supusă dezlegării.

(2) Dispozițiile art. 502 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dezlegarea dată problemelor de drept este obligatorie pentru instanțe, inclusiv în cauza în legătură cu care s-a ridicat problema de drept, de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Titlul IV
Contestația privind tergiversarea procesului

Subiectele contestației și motivele ei

Art. 506. – (1) Oricare dintre părți, precum și procurorul care participă la judecată, pot face contestație prin care, invocând încălcarea dreptului la soluționarea procesului într-un termen optim și previzibil, să solicite luarea măsurilor legale pentru ca această situație să fie înlăturată.

(2) Contestația arătată la alin. (1) se poate face în următoarele cazuri:

1. când legea stabileşte un termen de finalizare a unei proceduri, de pronunțare ori de motivare a unei hotărâri, însă acest termen s-a împlinit fără rezultat;

2. când instanța a stabilit un termen în care un participant la proces trebuia să îndeplinească un act de procedură, iar acest termen s-a împlinit, însă instanța nu a luat, față de cel care nu și-a îndeplinit obligația, măsurile prevăzute de lege;

3. când o persoană ori o autoritate care nu are calitatea de parte a fost obligată să comunice instanței, într-un anumit termen, un înscris sau date ori alte informații rezultate din evidențele ei și care erau necesare soluționării procesului, iar acest termen s-a împlinit, însă instanța nu a luat față de cel care nu și-a îndeplinit obligația, măsurile prevăzute de lege;

4. când instanța și-a nesocotit obligația de a soluționa cauza

într-un termen optim şi previzibil prin neluarea măsurilor stabilite de lege sau prin neîndeplinirea din oficiu, atunci când legea o impune, a unui act de procedură necesar soluționării cauzei, deşi timpul scurs de la ultimul său act de procedură ar fi fost suficient pentru luarea măsurii sau îndeplinirea actului.

Retragerea contestației

Art. 507. – Contestația poate fi retrasă oricând până la soluționarea ei. Odată retrasă, contestația nu poate fi reiterată.

Forma contestației. Procedura înaintea instanței care judecă procesul

Art. 508. – (1) Contestația se formulează în scris şi se depune la instanța învestită cu soluționarea procesului în legătură cu care se invocă tergiversarea judecății. Contestația se poate face şi verbal în şedință, caz în care va fi consemnată, împreună cu motivele arătate de parte, în încheierea de şedință.

(2) Contestația nu suspendă soluționarea cauzei.

(3) Contestația se soluționează de către completul învestit cu judecarea cauzei de îndată sau în termen de cel mult 5 zile, fără citarea părților.

(4) Când apreciază contestația ca fiind întemeiată, completul de judecată pronunță o încheiere nesupusă niciunei căi de atac, prin care ia de îndată măsurile necesare înlăturării situației care a provocat tergiversarea judecății. În acest caz, contestatorului îi va fi comunicată, pentru informare, o copie a încheierii.

(5) Când apreciază contestația ca neîntemeiată, completul de judecată o va respinge prin încheiere. Împotriva acestei încheieri contestatorul poate face plângere în termen de 3 zile de la comunicare. Plângerea se depune la instanța care a pronunțat încheierea, care o va înainta de îndată, pentru soluționare, instanței ierarhic superioare. Când procesul se judecă la Înalta Curte de Casație şi Justiție, plângerea se soluționează de un alt complet al aceleiaşi secții.

Procedura de soluționare a plângerii

Art. 509. – (1) Instanța va soluționa plângerea în termen de 10 zile de la primirea dosarului, în complet format din 3 judecători. Judecata se face fără citarea părților, printr-o hotărâre care nu este supusă niciunei căi de atac, ce trebuie motivată în termen de 5 zile de la pronunțare.

(2) Dacă instanța găseşte plângerea întemeiată, va dispune ca instanța care judecă procesul să îndeplinească actul de procedură sau să ia masurile legale necesare, arătând care sunt acestea şi stabilind, când este cazul, un termen pentru îndeplinirea lor.

(3) În toate cazurile, instanța care soluționează plângerea

nu va putea da îndrumări şi nici nu va putea oferi dezlegări asupra unor probleme de fapt sau de drept care să anticipeze modul de soluționare a pricinii ori care să aducă atingere libertății judecătorului cauzei de a hotărî, conform legii, cu privire la soluția ce trebuie dată procesului.

Sancționarea contestatorului de rea-credință

Art. 510. – (1) Atunci când contestația sau plângerea a fost făcută cu rea-credință, autorul lor poate fi obligat la plata unei amenzi judiciare de la 500 la 2.000 lei, precum şi, la cererea părții interesate, la plata de despăgubiri pentru repararea prejudiciului cauzat prin introducerea contestației sau plângerii.

(2) Reaua-credință rezultă din caracterul vădit nefondat al contestației ori al plângerii, precum şi din orice alte împrejurări care îndreptățesc constatarea că exercitarea acesteia s-a făcut în alt scop decât acela pentru care legea o recunoaşte.

Cartea a III - a
Procedura necontencioasă

Titlul I
Dispoziții generale

Domeniul de aplicare

Art. 511. – Cererile pentru soluționarea cărora este nevoie de intervenția instanței, fără însă a se urmări stabilirea unui drept potrivnic față de o altă persoană, precum sunt cele privitoare la darea autorizațiilor judecătoreşti sau la luarea unor măsuri legale de supraveghere, ocrotire ori asigurare, sunt supuse dispozițiilor prezentei cărți.

Competență

Art. 512. – (1) Cererile necontencioase care sunt în legătură cu o cauză în curs de soluționare sau soluționată deja de o instanță ori care au ca obiect eliberarea unor înscrisuri, titluri sau valori aflate în depozitul unei instanțe, se vor îndrepta la acea instanță.

(2) În celelalte cazuri, competența instanței şi soluționarea incidentelor privind competența sunt supuse regulilor prevăzute pentru cererile contencioase.

Verificarea competenței

Art. 513. – (1) Instanța îşi verifică din oficiu competența, chiar dacă este de ordine privată, putând cere părții lămuririle necesare.

(2) Dacă instanța se declară necompetentă va trimite dosarul instanței competente.

Cuprinsul cererii

Art. 514. – (1) Cererea va cuprinde numele şi domiciliul sau, după caz, denumirea şi sediul celui care o face şi, după împrejurări, ale persoanelor pe care acesta cere să fie chemate înaintea instanței, obiectul, motivarea acesteia şi semnătura.

(2) Ea va fi însoțită de înscrisurile pe care se sprijină.

Caracterul contencios

Art. 515. – Dacă cererea, prin însuşi cuprinsul ei sau prin obiecțiile ridicate de persoanele citate sau care intervin, prezintă caracter contencios, instanța o va respinge.

Procedura

Art. 516. – (1) Cererea se judecă în camera de consiliu, cu

citarea petentului şi a persoanelor arătate în cerere, dacă legea o impune. În caz contrar, judecata se face cu sau fără citare, la aprecierea instanței.

(2) Instanța poate dispune, chiar din oficiu, orice măsuri utile cauzei. Ea are dreptul să asculte orice persoană care poate aduce lămuriri în cauză, precum şi pe acelea ale căror interese ar putea fi afectate de hotărâre.

Soluționarea cererii

Art. 517. – Instanța se pronunță prin încheiere, în raport cu toate împrejurările de fapt şi de drept ale cauzei, chiar dacă nu au fost invocate în cerere sau pe parcursul procedurii.

Calea de atac

Art. 518. – (1) Încheierea prin care se încuviințează cererea este executorie.

(2) Încheierea prevăzută la alin. (1) este supusă numai apelului, cu excepția celei pronunțate de un complet al Înaltei Curți de Casație şi Justiție care este definitivă.

(3) Termenul de apel va curge de la pronunțare, pentru cei care au fost prezenți la ultima şedință de judecată, şi de la comunicare, pentru cei care au lipsit.

(4) Apelul poate fi făcut de orice persoană interesată, chiar dacă nu a fost citată la soluționarea cererii, termenul de apel curgând de la data la care a luat cunoştință de încheiere, dar nu mai târziu de un an de la data pronunțării.

(5) Apelul se judecă în camera de consiliu.

Efectele hotărârii

Art. 519. – Încheierile pronunțate în procedura necontencioasă nu au autoritatea lucrului judecat.

Reguli aplicabile

Art. 520. – (1) Dispozițiile art. 511-519 referitoare la procedura necontencioasă se completează cu dispozițiile de procedură contencioasă, în măsura în care acestea din urmă sunt compatibile cu natura necontencioasă a cererii.

(2) Materiile necontencioase cu privire la care legea prevede o procedură specială rămân supuse acelor dispoziții, care se vor completa cu cele ale prezentei cărți.

Măsuri luate de preşedintele instanței

Art. 521. – (1) Procedura necontencioasă se aplică şi în cazurile în care legea dă în competența preşedintelui instanței luarea unor măsuri cu caracter necontencios.

(2) În aceste cazuri, preşedintele trebuie să pronunțe încheierea în termen de cel mult 5 zile de la primirea cererii.

(3) Apelul împotriva încheierii date de preşedintele judecătoriei se judecă de tribunal, iar apelul împotriva încheierii

date de preşedintele tribunalului sau curţii de apel se judecă de un complet al instanţei respective.

(4) Încheierile date de preşedinţii secţiilor Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie sunt definitive.

Titlul II
Dispoziţii speciale

Eliberarea de copii de pe hotărâri şi de pe alte înscrisuri

Art. 522. – (1) La cerere, grefa instanţei va elibera copii de pe încheierea de şedinţă, de pe hotărâre sau dispozitiv sau de pe celelalte înscrisuri aflate la dosar.

(2) Copiile de pe încheierile de şedinţă, de pe hotărâre sau de pe dispozitiv se vor putea elibera numai după ce acestea au fost semnate de toţi judecătorii, sub sancţiunea aplicabilă grefierilor pentru infracţiunea de fals.

(3) În cazul în care dezbaterile nu s-au desfăşurat în şedinţa publică, alte persoane decât părţile nu pot dobândi copii de pe încheieri, expertize, înscrisuri sau declaraţii de martori decât cu încuviinţarea preşedintelui. Dispoziţiile art. 521 alin. (2)-(4) se aplică în mod corespunzător.

Încheieri pentru eliberarea unor bunuri

Art. 523. – (1) Cererea de eliberare privind sumele de bani sau alte valori ori titluri, consemnate, precum şi orice alte bunuri, păstrate la instanţă sau aflate în custodia altuia, după caz, în legătură cu un proces, se introduce, de persoana îndreptăţită, la instanţa care a dispus acea măsură.

(2) Cererea se va soluţiona prin încheiere executorie, dată în camera de consiliu. Părţile vor fi citate dacă instanţa consideră necesar.

(3) În încheierea de eliberare se va arăta deţinătorul obligat la eliberarea bunurilor, precum şi persoana îndreptăţită să le primească.

(4) Încheierea prevăzută la alin. (3) este supusă aceloraşi căi de atac ca şi hotărârea pe baza căreia s-a cerut eliberarea bunului.

Cartea a IV - a
Despre arbitraj

Titlul I
Dispoziții generale

Obiectul arbitrajului

Art. 524. – (1) Persoanele care au capacitatea deplină de exercițiu pot conveni să soluționeze pe calea arbitrajului litigiile dintre ele, în afară de acelea care privesc starea civilă şi capacitatea persoanelor, relațiile de familie, precum şi drepturile asupra cărora părțile nu pot să dispună.

(2) Statul şi autoritățile publice au facultatea de a încheia convenții arbitrale numai dacă sunt autorizate prin lege sau prin convenții internaționale la care România este parte.

(3) Persoanele juridice de drept public care au în obiectul lor şi activități comerciale au facultatea de a încheia convenții arbitrale, în afară de cazul în care legea ori actul lor de înființare sau de organizare prevede altfel.

Tribunalul arbitral

Art. 525. – Arbitrajul poate fi încredințat, prin convenția arbitrală, uneia sau mai multor persoane, învestite de părți sau în conformitate cu acea convenție să judece litigiul şi să pronunțe o hotărâre definitivă şi obligatorie pentru ele. Arbitrul unic sau, după caz, arbitrii învestiți constituie, în sensul dispozițiilor prezentei cărți, tribunalul arbitral.

Organizarea arbitrajului de către părți

Art. 526. – (1) Arbitrajul se organizează şi se desfăşoară potrivit convenției arbitrale, încheiată conform dispozițiilor Titlului II din prezenta carte.

(2) Sub rezerva respectării ordinii publice şi a bunelor moravuri, precum şi a dispozițiilor imperative ale legii, părțile pot stabili prin convenția arbitrală sau prin act scris încheiat ulterior, cel mai târziu odată cu constituirea tribunalului arbitral, fie direct, fie prin referire la o anumită reglementare având ca obiect arbitrajul, normele privind constituirea tribunalului arbitral, numirea, revocarea şi înlocuirea arbitrilor, termenul şi locul arbitrajului, normele de procedură pe care tribunalul arbitral trebuie să le urmeze în judecarea litigiului, inclusiv procedura unei eventuale concilieri prealabile, repartizarea între

părți a cheltuielilor arbitrale şi, în general, orice alte norme privind buna desfăşurare a arbitrajului.

(3) În lipsa regulilor prevăzute la alin. (2), tribunalul arbitral va putea stabili procedura de urmat aşa cum va socoti mai potrivit.

(4) Dacă nici tribunalul arbitral nu a stabilit aceste norme, se vor aplica dispozițiile ce urmează.

Organizarea arbitrajului de un terț

Art. 527. – Părțile pot conveni ca arbitrajul să fie organizat de o instituție permanentă de arbitraj, potrivit Titlului VII din prezenta carte, sau de o altă entitate ori de o persoană fizică. În aceste cazuri, soluționarea litigiului este încredințată unor arbitri, numiți ori acceptați de părți potrivit convenției arbitrale sau regulilor instituției permanente de arbitraj.

Reprezentarea părților

Art. 528. – (1) În litigiile arbitrale, părțile pot formula cereri şi îşi pot exercita drepturile procesuale personal sau prin reprezentant. Aceştia pot fi asistați de alți specialişti.

(2) În procedura arbitrală, împuternicirea dată avocaților, potrivit legii, valorează alegerea domiciliului sau, după caz, a sediului procesual la avocat, dacă în cuprinsul acesteia nu se prevede altfel, şi cuprinde dreptul avocatului de a exercita opțiunile cu privire la caducitatea arbitrajului potrivit art. 550, precum şi de a solicita ori de a accepta prelungirea termenului arbitrajului, prevăzut în art. 549.

(3) Dispozițiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător şi în cazul reprezentării părții prin consilier juridic.

Intervenția instanței

Art. 529. – (1) Pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi în organizarea şi desfăşurarea arbitrajului, precum şi pentru îndeplinirea altor atribuții ce revin instanței judecătoreşti în arbitraj, partea interesată poate sesiza tribunalul în circumscripția căruia are loc arbitrajul. Tribunalul va soluționa cauza în completul prevăzut de lege pentru judecata în primă instanță.

(2) Instanța va soluționa aceste cereri de urgență şi cu precădere, cu procedura ordonanței preşedințiale, hotărârea nefiind supusă niciunei căi de atac.

Titlul II
Convenția arbitrală

Forma scrisă

Art. 530. – Convenția arbitrală se încheie, în scris, sub sancțiunea nulității. Condiția formei scrise se consideră îndeplinită atunci când recurgerea la arbitraj a fost convenită prin schimb de corespondență, indiferent de forma acesteia, sau schimb de acte procedurale ori când existența ei a fost pretinsă în scris de una dintre părți şi nu a fost contestată de cealaltă.

Felurile convenției arbitrale

Art. 531. – (1) Convenția arbitrală se poate încheia fie sub forma unei clauze compromisorii, înscrisă în contractul principal ori stabilită într-o convenție separată, la care contractul principal face trimitere, fie sub forma compromisului.

(2) Existența convenției arbitrale se prezumă dacă reclamantul formulează o cerere de arbitrare, iar pârâtul nu ridică, la primul termen la care a fost legal citat, obiecțiuni cu privire la aceasta.

Clauza compromisorie

Art. 532. – (1) Prin clauza compromisorie părțile convin ca litigiile ce se vor naşte din contractul în care este stipulată sau în legătură cu acesta să fie soluționate pe calea arbitrajului, arătându-se, sub sancțiunea nulității, numele arbitrilor sau modalitatea de numire a lor. În cazul arbitrajului instituționalizat este suficientă referirea la regulile de procedură ale instituției care organizează arbitrajul.

(2) Validitatea clauzei compromisorii este independentă de valabilitatea contractului în care a fost înscrisă.

(3) În caz de îndoială, clauza compromisorie se interpretează în sensul că se aplică tuturor neînțelegerilor care derivă din contractul sau din raportul juridic la care ea se referă.

Compromisul

Art. 533. – (1) Prin compromis părțile convin ca un litigiu intervenit între ele să fie soluționat pe calea arbitrajului, arătându-se, sub sancțiunea nulității, obiectul litigiului şi numele arbitrilor sau modalitatea de numire a lor.

(2) Compromisul se poate încheia chiar dacă litigiul ivit între părți este deja pe rolul unei alte instanțe.

Eficacitatea convenției

Art. 534. – Încheierea procedurii arbitrale fără pronunțarea unei hotărâri asupra fondului cauzei nu aduce atingere eficacității

arbitrale

convenției arbitrale; o nouă procedură arbitrală poate fi declanşată pe baza aceleiaşi convenții, pentru obținerea unei hotărâri arbitrale care să soluționeze raporturile dintre părți.

Excluderea competenței instanței

Art. 535. – Încheierea convenției arbitrale exclude, pentru litigiul care face obiectul ei, competența instanțelor judecătoreşti.

Verificarea competenței instanței

Art. 536. – (1) Instanța judecătorească, sesizată cu o cauză cu privire la care s-a încheiat o convenție arbitrală, îşi va verifica propria competența şi se va declara necompetentă numai dacă părțile sau una dintre ele solicită aceasta, invocând convenția arbitrală.

(2) Instanța va reține spre soluționare procesul dacă:

a) pârâtul şi-a formulat apărările în fond, fără nicio rezervă întemeiată pe convenția arbitrală;

b) convenția arbitrală este lovită de nulitate ori este inoperantă;

c) tribunalul arbitral nu poate fi constituit din cauze vădit imputabile pârâtului în arbitraj.

(3) Conflictul de competență între tribunalul arbitral şi o instanță judecătorească este soluționat de instanța judecătorească ierarhic superioară celei aflate în conflict.

Titlul III
Tribunalul arbitral

Arbitrii

Art. 537. – Poate fi arbitru orice persoană fizică dacă are capacitate deplină de exercițiu.

Numărul arbitrilor

Art. 538. – (1) Părțile stabilesc dacă litigiul se judecă de un arbitru unic sau de mai mulți arbitri, care trebuie să fie întotdeauna în număr impar.

(2) Dacă părțile nu au stabilit numărul arbitrilor, litigiul se judecă de trei arbitri, câte unul numit de fiecare dintre părți, iar al treilea - supraarbitrul - desemnat de cei doi arbitri.

(3) Dacă există mai mulți reclamanți sau mai mulți pârâți, părțile care au interese comune vor numi un singur arbitru.

Nulitate

Art. 539. – Este nulă clauza din convenția arbitrală care prevede dreptul uneia dintre părți de a numi arbitru în locul celeilalte părți sau de a avea mai mulți arbitri decât cealaltă parte.

Numirea arbitrilor

Art. 540. – (1) Arbitrii sunt numiți, revocați sau înlocuiți conform convenției arbitrale.

(2) Când arbitrul unic sau, după caz, arbitrii nu au fost numiți prin convenția arbitrală şi nici nu s-a prevăzut modalitatea de numire, partea care vrea să recurgă la arbitraj invită cealaltă parte, în scris, să procedeze la numirea lor potrivit art. 538 alin. (2) şi (3).

(3) În comunicare se arată numele, domiciliul şi, pe cât posibil, datele personale şi profesionale ale arbitrului unic propus sau ale arbitrului desemnat de partea care vrea să recurgă la arbitraj, precum şi enunțarea succintă a pretențiilor şi a temeiului lor.

(4) Partea căreia i s-a făcut comunicarea trebuie să transmită, la rândul său, în termen de 10 zile de la primirea acesteia, răspunsul la propunerea de numire a arbitrului unic, sau, după caz, numele, domiciliul şi, pe cât posibil, datele personale şi profesionale ale arbitrului desemnat de ea.

(5) Când propun arbitrii, fie prin convenția arbitrală, fie în condițiile alin. (2)-(4), părțile vor propune şi câte un supleant, pentru cazul în care arbitrul principal ar fi sau ar ajunge în situația să nu îşi poată îndeplini însărcinarea.

Acceptarea sarcinii de arbitru

Art. 541. – Acceptarea însărcinării de arbitru trebuie să fie făcută în scris şi va fi comunicată părților, în termen de 5 zile de la data primirii propunerii de numire, prin poştă, telefax, poştă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului şi confirmarea primirii acestuia.

Numirea supraarbitrului

Art. 542. – Cei doi arbitri vor proceda la numirea supraarbitrului şi a unui supleant al acestuia, în termen de 10 zile de la ultima acceptare. Supraarbitrul se va conforma prevederilor art. 541.

Numirea arbitrilor de către instanță

Art. 543. – (1) În caz de neînțelegere între părți cu privire la numirea arbitrului unic sau dacă o parte nu numeşte arbitrul ori dacă cei doi arbitri nu cad de acord asupra persoanei supraarbitrului, partea care vrea să recurgă la arbitraj poate cere tribunalului prevăzut de art. 529 alin. (1) să procedeze la numirea arbitrului ori, după caz, a supraarbitrului.

(2) Tribunalul se pronunță în termen de 10 zile de la sesizare, cu citarea părților, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac.

Incompatibili -

Art. 544. – (1) În afară de cazurile de incompatibilitate

tatea arbitrilor

prevăzute pentru judecători, arbitrul poate fi recuzat şi pentru următoarele motive, care pun la îndoială independenţa şi imparţialitatea sa:

a) neîndeplinirea condiţiilor de calificare sau a altor condiţii privitoare la arbitri, prevăzute în convenţia arbitrală;

b) când o persoană juridică al cărei asociat este sau în ale cărei organe de conducere se află arbitrul are un interes în cauză;

c) dacă arbitrul are legături profesionale sau comerciale cu una dintre părţi, cu o societate controlată de una dintre părţi sau aflată sub un control comun cu aceasta;

d) dacă arbitrul a prestat consultanţă uneia dintre părţi, a asistat sau a reprezentat una dintre părţi ori a depus mărturie într-una din fazele precedente ale litigiului.

(2) O parte nu poate recuza arbitrul numit de ea decât pentru cauze survenite sau de care a luat cunoştinţă după numire.

(3) Persoana care ştie că în privinţa sa există o cauză de recuzare este obligată să înştiinţeze părţile şi pe ceilalţi arbitri mai înainte de a fi acceptat însărcinarea de arbitru, iar dacă asemenea cauze survin după acceptare, de îndată ce le-a cunoscut.

(4) Această persoană nu poate participa la judecarea litigiului decât dacă părţile, înştiinţate potrivit alin. (3), comunică în scris că înţeleg să nu ceară recuzarea. Chiar în acest caz, ea are dreptul să se abţină de la judecarea litigiului, fără ca abţinerea să însemne recunoaşterea cauzei de recuzare.

(5) Abţinerea produce efecte pe data formulării ei, fără nici o altă formalitate.

Cererea de recuzare

Art. 545. – (1) Recuzarea trebuie să fie cerută, sub sancţiunea decăderii, în termen de 10 zile de la data când partea a luat cunoştinţă de numirea arbitrului sau, după caz, de la survenirea cauzei de recuzare.

(2) Cererea de recuzare se soluţionează de tribunalul prevăzut de art. 529 alin. (1) prin încheiere, pronunţată cu citarea părţilor şi a arbitrului recuzat, în termen de 10 zile de la sesizare. Încheierea nu este supusă niciunei căi de atac.

(3) Dispoziţiile prezentului cod privind recuzarea judecătorilor se aplică în mod corespunzător.

Înlocuirea arbitrilor

Art. 546. – În caz de recuzare, revocare, abţinere, renunţare, deces, precum şi în orice alt caz în care arbitrul este împiedicat să-şi îndeplinească sarcina şi dacă supleantul, la rândul său, este împiedicat să-şi exercite însărcinarea, se va proceda la înlocuirea arbitrului potrivit dispoziţiilor stabilite

pentru numirea lui.

Răspunderea arbitrilor

Art. 547. – Arbitrii răspund, în condițiile legii, pentru prejudiciul cauzat, dacă:

a) după acceptare, renunță în mod nejustificat la însărcinarea lor;

b) fără motiv justificat, nu participă la judecarea litigiului ori nu pronunță hotărârea în termenul stabilit de convenția arbitrală sau de lege;

c) nu respectă caracterul confidențial al arbitrajului, publicând sau divulgând date de care iau cunoştință în calitate de arbitri, fără a avea autorizarea părților;

d) încalcă cu rea-credință sau gravă neglijență alte îndatoriri ce le revin.

Constituirea tribunalului arbitral

Art. 548. – (1) Tribunalul arbitral se consideră constituit la data acceptării însărcinării de arbitru unic sau, după caz, a ultimei acceptări a însărcinării de arbitru ori de supraarbitru.

(2) Data acceptării este cea a expedierii comunicării prevăzute de art. 541.

Termenul arbitrajului

Art. 549. – (1) Dacă părțile nu au prevăzut altfel, tribunalul arbitral trebuie să pronunțe hotărârea în termen de cel mult şase luni de la data constituirii sale, sub sancțiunea caducității arbitrajului.

(2) Termenul se suspendă pe timpul judecării unei cereri de recuzare sau a oricărei alte cereri incidente adresate tribunalului prevăzut la art. 529.

(3) În cadrul termenului prevăzut la alin. (1), părțile pot consimți în scris la prelungirea termenului arbitrajului.

(4) Tribunalul arbitral poate dispune, pentru motive temeinice, prelungirea termenului, o singură dată, cu cel mult trei luni.

(5) Termenul se prelungeşte de drept cu trei luni în cazul decesului uneia dintre părți.

Caducitatea arbitrajului

Art. 550. – (1) La primul termen de judecată la care au fost legal citate, părțile sunt obligate să declare în scris, sub sancțiunea decăderii, dacă înțeleg să invoce caducitatea arbitrajului.

(2) Când cel puțin una dintre părți a formulat declarația prevăzută în alin. (1), tribunalul arbitral, la expirarea termenului prevăzut de art. 549, va pronunța o hotărâre prin care va constata că arbitrajul a devenit caduc, cu excepția situației în care părțile

declară în mod expres că renunță la caducitate, caz în care va continua judecata.

(3) Probele administrate în cadrul procedurii devenite caducă vor putea fi utilizate, dacă este cazul, într-un nou arbitraj, în măsura în care se socoteşte că nu este necesară refacerea lor.

Locul arbitrajului

Art. 551. – Părțile stabilesc locul arbitrajului. În lipsa unei asemenea prevederi, locul arbitrajului se stabileşte de tribunalul arbitral.

Limba arbitrajului

Art. 552. – (1) Dezbaterea litigiului în fața tribunalului arbitral se face în limba stabilită prin convenția arbitrală sau, dacă nu s-a prevăzut nimic în această privință ori nu a intervenit o înțelegere ulterioară, în limba contractului din care s-a născut litigiul ori într-o limbă de circulație internațională stabilită de tribunalul arbitral.

(2) Dacă o parte nu cunoaşte limba în care se desfăşoară dezbaterea, la cererea şi pe cheltuiala ei tribunalul arbitral îi asigură serviciile unui traducător.

(3) Părțile pot să participe la dezbateri cu traducătorul lor.

Titlul IV
Procedura arbitrală

Capitolul I
Sesizarea tribunalului arbitral

Cererea de arbitrare

Art. 553. – (1) Tribunalul arbitral este sesizat de reclamant printr-o cerere scrisă, care va cuprinde:

a) numele şi prenumele, domiciliul sau reşedința părților ori, pentru persoanele juridice, denumirea şi sediul lor.

De asemenea, cererea va cuprinde şi codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar ale reclamantului, precum şi ale pârâtului, dacă sunt cunoscute de reclamant.

Dacă reclamantul locuieşte în străinătate, va arăta şi domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) numele şi calitatea celui care reprezintă partea în litigiu,

când este cazul anexându-se dovada calității;

c) menționarea convenției arbitrale, anexându-se copie de pe contractul în care este inserată, iar dacă a fost consemnată într-un înscris separat ori s-a încheiat un compromis, copie de pe acestea;

d) obiectul şi valoarea cererii, precum şi calculul prin care s-a ajuns la determinarea acestei valori;

e) motivele de fapt şi de drept, precum şi probele pe care se întemeiază cererea;

f) numele şi domiciliul membrilor tribunalului arbitral;

g) semnătura părții.

(2) Cererea se poate face printr-un proces-verbal încheiat în fața tribunalului arbitral şi semnat de părți sau numai de reclamant, precum şi de arbitri.

Comunicarea cererii arbitrale

Art. 554. – Reclamantul va comunica pârâtului, precum şi fiecărui arbitru, copie de pe cererea de arbitrare şi de pe înscrisurile anexate.

Întâmpinarea

Art. 555. – (1) În termen de 30 de zile de la primirea copiei de pe cererea de arbitrare, pârâtul va face întâmpinare cuprinzând excepțiile privind cererea reclamantului, răspunsul în fapt şi în drept la această cerere, probele propuse în apărare, precum şi, în mod corespunzător, celelalte mențiuni prevăzute în art. 553 pentru cererea de arbitrare.

(2) Excepțiile şi alte mijloace de apărare, care nu au fost arătate prin întâmpinare, trebuie invocate, sub sancțiunea decăderii, cel mai târziu la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată.

(3) Dacă prin nedepunerea întâmpinării litigiul se amână, pârâtul va putea fi obligat la plata cheltuielilor de arbitrare cauzate prin amânare.

(4) Dispozițiile art. 554 se aplică în mod corespunzător.

Cererea reconvențională

Art. 556. – (1) Dacă pârâtul are pretenții împotriva reclamantului, derivând din acelaşi raport juridic, el poate face cerere reconvențională.

(2) Cererea reconvențională va fi introdusă în cadrul termenului pentru depunerea întâmpinării sau cel mai târziu până la primul termen de judecată la care pârâtul a fost legal citat şi trebuie să îndeplinească aceleaşi condiții ca şi cererea principală.

Capitolul II
Judecata

Dispoziții generale

Art. 557. – (1) Judecata arbitrală se desfăşoară potrivit regulilor procedurale stabilite de art. 558.

(2) Cu toate acestea, principiile fundamentale ale procesului civil prevăzute de art. 4 alin. (1) teza a II-a, art. 7-9, art. 11-15, art. 18-20, art. 21 alin. (1), (2), (4), (5) şi (6) şi art. 22 sunt aplicabile în mod corespunzător şi în procedura arbitrală.

Reguli de procedură aplicabile

Art. 558. - (1) Părțile pot stabili, în convenția arbitrală, regulile de procedură aplicabile arbitrajului sau îi pot împuternici pe arbitri să stabilească aceste reguli. Aceste reguli se completează, dacă este cazul, cu prevederile prezentei cărți.

(2) Când părțile recurg la arbitrajul instituționalizat, se aplică dispozițiile art. 598 alin. (3).

(3) În toate celelalte cazuri, procedura arbitrală este cea stabilită de prezenta carte.

Comunicarea actelor de procedură

Art. 559. – (1) Comunicarea între părți sau către părți a înscrisurilor litigiului, a citațiilor, hotărârilor arbitrale şi încheierilor de şedință se face prin scrisoare recomandată cu conținut declarat şi confirmare de primire. Înştiințarea părților cu privire la alte măsuri luate de tribunalul arbitral poate fi făcută şi prin telefax, poştă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului şi confirmarea primirii acestuia.

(2) Înscrisurile pot fi înmânate şi personal părții, sub semnătură.

(3) Dovezile de comunicare se depun la dosar.

Verificarea dosarului

Art. 560. – (1) Îndată după expirarea termenului pentru depunerea întâmpinării, tribunalul arbitral verifică stadiul pregătirii litigiului pentru dezbatere şi, dacă va socoti necesar, va dispune măsurile corespunzătoare pentru completarea dosarului.

(2) După această verificare şi, dacă este cazul, după completarea dosarului, tribunalul arbitral fixează termen de dezbatere a litigiului şi dispune citarea părților.

Verificarea competenței

Art. 561. – (1) La primul termen de judecată cu procedura legal îndeplinită, tribunalul arbitral îşi verifică propria sa competență de a soluționa litigiul.

(2) Dacă tribunalul arbitral hotărăşte că este competent, consemnează acest lucru într-o încheiere care se poate desfiinţa numai prin acţiunea în anulare introdusă împotriva hotărârii arbitrale, conform art. 589.

(3) Dacă tribunalul arbitral hotărăşte că nu este competent să soluţioneze litigiul cu care a fost sesizat, îşi declină competenţa printr-o hotărâre, împotriva căreia nu se poate formula acţiunea în anulare, prevăzută de art. 589.

Termenul de citare

Art. 562. – Între data primirii citaţiei şi termenul de dezbatere trebuie să existe un interval de timp de cel puţin 15 zile.

Participarea terţilor

Art. 563. – (1) Terţii pot participa la procedura arbitrală în condiţiile art. 58-74, dar numai cu acordul lor şi al tuturor părţilor. Cu toate acestea, intervenţia accesorie este admisibilă şi fără îndeplinirea acestei condiţii.

(2) Dispoziţiile art. 562 rămân aplicabile.

Absenţa unei părţi

Art. 564. – Neprezentarea părţii legal citate nu împiedică dezbaterea litigiului, afară numai dacă partea lipsă nu va cere, cel mai târziu până în preziua dezbaterii, amânarea cauzei pentru motive temeinice, încunoştinţând în acelaşi termen şi cealaltă parte, precum şi arbitrii.

Solicitarea judecării în lipsă

Art. 565. – Oricare dintre părţi poate cere în scris ca soluţionarea litigiului să se facă în lipsa sa, pe baza probelor aflate la dosar. Dispoziţiile art. 562 rămân aplicabile.

Absenţa ambelor părţi

Art. 566. – (1) Dacă ambele părţi, deşi legal citate, nu se prezintă la termen, tribunalul arbitral va soluţiona litigiul, în afară de cazul în care s-a cerut amânarea pentru motive temeinice.

(2) Cu toate acestea, tribunalul arbitral poate să amâne judecarea litigiului, citând părţile, dacă apreciază că prezenţa lor la dezbatere este necesară.

Măsuri asigurătorii

Art. 567. – (1) Înaintea sau în cursul arbitrajului oricare dintre părţi poate cere tribunalului prevăzut de art. 529 să încuviinţeze măsuri asigurătorii şi măsuri provizorii cu privire la obiectul litigiului sau să constate anumite împrejurări de fapt.

(2) La această cerere se vor anexa, în copie, cererea de arbitrare sau, în lipsă, dovada comunicării prevăzute de art. 540 alin. (2) şi (3), precum şi convenţia arbitrală.

(3) Încuviințarea acestor măsuri va fi adusă la cunoştința tribunalului arbitral de către partea care le-a cerut.

(4) În cursul arbitrajului, măsurile asigurătorii şi măsurile provizorii, ca şi constatarea anumitor împrejurări de fapt, pot fi încuviințate şi de tribunalul arbitral. În caz de împotrivire, executarea acestor măsuri se dispune de către instanța judecătorească, potrivit prevederilor alin. (1).

Sarcina probei

Art. 568. – (1) Fiecare dintre părți are sarcina să dovedească faptele pe care îşi întemeiază în litigiu pretenția sau apărarea.

(2) În vederea soluționării litigiului, tribunalul arbitral poate cere părților explicații scrise cu privire la obiectul cererii şi faptele litigiului şi poate dispune administrarea oricăror probe prevăzute de lege.

Propunerea probelor

Art. 569. – Probele care nu au fost cerute prin cererea de arbitrare sau întâmpinare nu vor mai putea fi invocate în cursul arbitrajului, afară de cazurile prevăzute la art. 243 alin. (2).

Administrarea probelor

Art. 570. – (1) Administrarea probelor se efectuează în şedința tribunalului arbitral. Acesta poate dispune ca administrarea probelor să fie efectuată în fața supraarbitrului sau, cu acordul părților, în fața unui arbitru din compunerea tribunalului arbitral.

(2) Dacă una dintre părți deține un mijloc de probă, tribunalul arbitral poate ordona înfățişarea lui.

Audierea martorilor şi a experților

Art. 571. – (1) Martorii şi experții sunt audiați fără prestare de jurământ.

(2) Audierea martorilor şi a experților poate fi făcută, la cererea sau cu consimțământul acestora, şi la locuința sau la locul unde îşi desfăşoară activitatea. De asemenea, tribunalul arbitral poate să le ceară să răspundă în scris întrebărilor puse, acordând un termen în acest scop.

(3) Tribunalul arbitral nu poate să recurgă la mijloace de constrângere şi nici să aplice sancțiuni martorilor sau experților. Pentru luarea acestor măsuri părțile se pot adresa tribunalului prevăzut de art. 529.

Informații deținute de autoritățile publice

Art. 572. – (1) Tribunalul arbitral poate solicita informații scrise autorităților publice, în legătură cu actele şi acțiunile acestora, care sunt necesare pentru soluționarea cauzei.

(2) Dacă autoritatea publică refuză transmiterea

informațiilor, deşi nu sunt îndeplinite condițiile art. 286 alin. (2), părțile sau arbitrii pot sesiza tribunalul prevăzut la art. 529, care va lua măsurile prevăzute de art. 286 alin. (1).

Aprecierea probelor

Art. 573. – Aprecierea probelor se face de către arbitri potrivit intimei lor convingeri.

Cereri şi excepții

Art. 574. – (1) Orice excepție privind existența şi validitatea convenției arbitrale, constituirea tribunalului arbitral, limitele însărcinării arbitrilor şi desfăşurarea procedurii până la primul termen de judecată la care partea a fost legal citată, trebuie ridicată, sub sancțiunea decăderii, cel mai târziu la acest termen, dacă nu s-a stabilit un termen mai scurt.

(2) Orice cereri şi orice înscrisuri vor fi depuse cel mai târziu până la primul termen de judecată la care părțile au fost legal citate. Dispozițiile art. 569 rămân aplicabile.

(3) Neregularitatea actelor de procedură se acoperă dacă nu a fost invocată de cel interesat la termenul la care s-a produs ori, dacă a lipsit la acel termen, la primul termen de judecată la care a fost prezent ori legal citat după producerea neregularității şi înainte de se pune concluzii în fond.

Încheierea de şedință

Art. 575. – (1) Dezbaterile arbitrale vor fi consemnate în încheierea de şedință.

(2) Orice dispoziție a tribunalului arbitral va fi consemnată în încheiere şi va fi motivată.

(3) Încheierea de şedință va cuprinde, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 584 alin. (1) lit. a) şi b), şi următoarele mențiuni:

a) o scurtă descriere a desfăşurării şedinței;

b) cererile şi susținerile părților;

c) motivele pe care se sprijină măsurile dispuse;

d) dispozitivul;

e) semnăturile arbitrilor, cu observarea prevederilor art. 583 alin.(3).

(4) Dispozițiile art. 584 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(5) Părțile au dreptul să ia cunoştință de conținutul încheierilor şi de actele dosarului. La cererea părților sau din oficiu tribunalul arbitral poate îndrepta sau completa încheierea de şedință, printr-o altă încheiere. Părților li se comunică, la cerere, copie de pe încheierea de şedință.

Capitolul III
Cheltuielile arbitrale

Cheltuielile arbitrale

Art. 576. – (1) Cheltuielile pentru organizarea şi desfăşurarea arbitrajului, precum şi onorariile arbitrilor, cheltuielile de administrare a probelor, cheltuielile de deplasare a părților, arbitrilor, experților, martorilor, se suportă potrivit înțelegerii dintre părți.

(2) În lipsa unei asemenea înțelegeri, cheltuielile arbitrale se suportă de partea care a pierdut litigiul, integral dacă cererea de arbitrare este admisă în totalitate sau proporțional cu ceea ce s-a acordat, dacă cererea este admisă în parte.

Onorariul arbitrilor

Art. 577. – (1) Tribunalul arbitral poate evalua, în mod provizoriu, cuantumul onorariilor arbitrilor şi poate obliga părțile să consemneze, potrivit dispozițiilor sale, suma respectivă prin contribuție egală.

(2) Părțile pot fi obligate solidar la plată.

(3) Dacă pârâtul nu-şi îndeplineşte obligația care îi revine potrivit alin. (1), în termenul stabilit de tribunalul arbitral, reclamantul va consemna întreaga sumă, urmând ca prin hotărârea arbitrală să se stabilească cuantumul final al onorariilor cuvenite arbitrilor, precum şi modul de suportare de către părți.

Plata anticipată a cheltuielilor

Art. 578. – (1) Tribunalul arbitral poate obliga părțile sau pe fiecare dintre ele la avansarea oricăror cheltuieli necesare pentru organizarea şi desfăşurarea arbitrajului.

(2) Tribunalul arbitral poate să nu dea curs arbitrajului până la consemnarea, avansarea sau plata sumelor prevăzute în prezentul capitol.

Verificarea cheltuielilor

Art. 579. – La cererea oricăreia dintre părți, tribunalul prevăzut de art. 529 va examina temeinicia măsurilor dispuse de tribunalul arbitral şi va stabili, prin încheiere executorie şi care nu este supusă nici unei căi de atac, cuantumul onorariilor arbitrilor şi al celorlalte cheltuieli arbitrale, precum şi modalitățile de consemnare, avansare sau de plată.

Plata onorariilor

Art. 580. – (1) Plata onorariilor arbitrilor se va face după comunicarea către părți a hotărârii arbitrale.

(2) Dacă arbitrajul se întrerupe, fără a se pronunța o

hotărâre, onorariile arbitrilor pentru activitatea depusă se reduc în mod corespunzător.

Regularizarea cheltuielilor

Art. 581. – Orice diferență în plus sau în minus de cheltuieli arbitrale se regularizează cel mai târziu prin hotărârea arbitrală şi se plăteşte până la comunicarea hotărârii către părți. Hotărârea nu se va comunica, dacă este cazul, până la plata diferenței.

Capitolul IV
Hotărârea arbitrală

Soluționarea litigiului

Art. 582. – (1) Tribunalul arbitral soluționează litigiul în temeiul contractului principal şi al normelor de drept aplicabile, ținând seama, când este cazul, şi de uzanțe sau reguli profesionale.

(2) Pe baza acordului expres al părților, tribunalul arbitral poate soluționa litigiul în echitate.

Deliberarea şi pronunțarea

Art. 583. – (1) În toate cazurile, pronunțarea trebuie să fie precedată de deliberarea în secret a arbitrilor, în modalitatea stabilită de convenția arbitrală sau, în lipsă, de tribunalul arbitral.

(2) Pronunțarea poate fi amânată cu cel mult 21 de zile, sub condiția încadrării în termenul arbitrajului, stabilit potrivit art. 549.

(3) Hotărârea se ia cu majoritatea de voturi.

(4) După deliberare, se va întocmi o minută care va cuprinde pe scurt conținutul dispozitivului hotărârii şi în care se va arăta, când este cazul, opinia minoritară.

Hotărârea arbitrală

Art. 584. – (1) Hotărârea arbitrală se redactează în scris şi trebuie să cuprindă:

a) componența nominală a tribunalului arbitral, locul şi data pronunțării hotărârii;

b) numele părților, domiciliul sau reşedința lor sau, după caz, denumirea şi sediul, numele reprezentanților părților, precum şi al celorlalte persoane care au participat la dezbaterea litigiului;

c) menționarea convenției arbitrale în temeiul căreia s-a procedat la arbitraj;

d) obiectul litigiului şi susținerile pe scurt ale părților;

e) motivele de fapt şi de drept ale hotărârii, iar în cazul arbitrajului în echitate, motivele care, sub acest aspect,

întemeiază soluția;

f) dispozitivul;

g) semnăturile tuturor arbitrilor, sub rezerva art. 583 alin. (3) şi, dacă este cazul, semnătura asistentului arbitral.

(2) Arbitrul care a avut o altă părere va redacta şi va semna opinia separată, cu arătarea considerentelor pe care aceasta se sprijină. Această regulă se aplică în mod corespunzător şi în cazul în care există opinie concurentă.

Lămurirea, completarea şi îndreptarea hotărârii

Art. 585. – (1) În cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea sau aplicarea dispozitivului hotărârii ori acesta cuprinde dispoziții potrivnice, oricare dintre părți poate cere tribunalului arbitral să lămurească dispozitivul sau să înlăture dispozițiile potrivnice.

(2) Dacă prin hotărârea pronunțată tribunalul arbitral a omis să se pronunțe asupra unui capăt de cerere, asupra unei cereri conexe sau incidentale, oricare dintre părți poate solicita completarea ei.

(3) Cererea de lămurire sau de completare se formulează, potrivit alin. (1) şi (2), în termen de 10 zile de la data primirii hotărârii, şi se soluționează de tribunalul arbitral, prin hotărâre separată, cu citarea părților.

(4) Greşelile materiale din textul hotărârii arbitrale sau alte greşeli evidente care nu schimbă fondul soluției, precum şi greşelile de calcul, pot fi îndreptate, prin încheiere, la cererea oricăreia dintre părți, formulată în termenul prevăzut de alin. (3), sau din oficiu. Părțile vor fi citate dacă tribunalul arbitral apreciază că este necesar.

(5) Hotărârea de lămurire sau de completare ori încheierea de îndreptare se pronunță de îndată şi face parte integrantă din hotărârea arbitrală.

(6) Părțile nu pot fi obligate la plata cheltuielilor legate de lămurirea, completarea sau îndreptarea hotărârii.

Comunicarea hotărârii

Art. 586. – (1) Hotărârea arbitrală va fi comunicată părților în termen de cel mult o lună de la data pronunțării ei.

(2) La cererea oricăreia dintre părți, tribunalul arbitral îi va elibera o dovadă privind comunicarea hotărârii, în condițiile alin. (1).

Efectele hotărârii arbitrale

Art. 587. – Hotărârea arbitrală comunicată părților este definitivă şi obligatorie.

Păstrarea dosarului

Art. 588. – În termen de 30 de zile de la data comunicării hotărârii sau de la data lămuririi, completării sau îndreptării ei, potrivit art. 585, tribunalul arbitral va depune dosarul litigiului la tribunalul prevăzut de art. 529, ataşând şi dovezile de comunicare a hotărârii arbitrale.

Titlul V
Desființarea hotărârii arbitrale

Acțiunea în anulare

Art. 589. – (1) Hotărârea arbitrală poate fi desființată numai prin acțiune în anulare pentru unul din următoarele motive:

a) litigiul nu era susceptibil de soluționare pe calea arbitrajului;

b) tribunalul arbitral a soluționat litigiul fără să existe o convenție arbitrală sau în temeiul unei convenții nule sau inoperante;

c) tribunalul arbitral nu a fost constituit în conformitate cu convenția arbitrală;

d) partea a lipsit la termenul la care au avut loc dezbaterile şi procedura de citare nu a fost legal îndeplinită;

e) hotărârea a fost pronunțată după expirarea termenului arbitrajului prevăzut de art. 549, deşi cel puțin una dintre părți a declarat că înțelege să invoce caducitatea, iar părțile nu au fost de acord cu continuarea judecății, potrivit art. 550 alin. (1) şi (2);

f) tribunalul arbitral s-a pronunțat asupra unor lucruri care nu s-au cerut ori a dat mai mult decât s-a cerut;

g) hotărârea arbitrală nu cuprinde dispozitivul şi motivele, nu arată data şi locul pronunțării ori nu este semnată de arbitri;

h) hotărârea arbitrală încalcă ordinea publică, bunele moravuri ori dispoziții imperative ale legii.

(2) Nu mai pot fi invocate ca motive pentru anularea hotărârii arbitrale neregularitățile care nu au fost ridicate potrivit art. 574 alin. (1) şi alin. (3) sau care pot fi remediate pe calea prevăzută de art. 585.

(3) Pentru dovedirea motivelor de anulare nu pot fi aduse ca probe noi decât înscrisuri.

Renunțarea la acțiunea în anulare

Art. 590. – (1) Părțile nu pot renunța prin convenția arbitrală la dreptul de a introduce acțiunea în anulare împotriva hotărârii arbitrale.

(2) Renunțarea la acest drept se poate face numai după

pronunțarea hotărârii arbitrale.

Instanța competentă

Art. 591. – Competența de a judeca acțiunea în anulare revine curții de apel în circumscripția căreia a avut loc arbitrajul.

Termen de exercitare

Art. 592. - Acțiunea în anulare va fi depusă la curtea de apel în termen de o lună de la data comunicării hotărârii arbitrale. Dacă s-a formulat o cerere potrivit art. 585 termenul curge de la data comunicării hotărârii sau, după caz, a încheierii prin care a fost soluționată cererea.

Suspendarea executării

Art. 593. – Curtea de apel va putea suspenda executarea hotărârii arbitrale împotriva căreia a fost introdusă acțiunea în anulare. Dispozițiile art. 471 alin. (2)-(6) şi (8) se aplică în mod corespunzător.

Judecarea acțiunii în anulare

Art. 594. – (1) Curtea de apel va judeca acțiunea în anulare în completul prevăzut de lege pentru judecarea recursului.

(2) Întâmpinarea este obligatorie. Dispozițiile art. 194-197 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Admițând acțiunea, curtea de apel va anula hotărârea arbitrală şi:

a) în cazurile prevăzute de art. 589 alin. (1) lit. a), b) şi e) va trimite cauza spre judecată instanței competente să o soluționeze, potrivit legii;

b) în celelalte cazuri, dacă litigiul este în stare de judecată, se va pronunța în fond, în limitele convenției arbitrale. Dacă, însă, pentru a hotărî în fond, este nevoie de noi probe, curtea se va pronunța în fond după administrarea lor. În acest din urmă caz, curtea va pronunța mai întâi hotărârea de anulare şi, după administrarea probelor, hotărârea asupra fondului.

(4) Hotărârile curții de apel, pronunțate potrivit alin. (3), sunt definitive.

Titlul VI
Executarea hotărârii arbitrale

Executarea de bunăvoie

Art. 595. – Hotărârea arbitrală se aduce la îndeplinire de bunăvoie de către partea împotriva căreia s-a pronunțat, de îndată sau în termenul arătat în cuprinsul acesteia.

Executarea silită

Art. 596. – (1) Pentru a fi executată silit, hotărârea arbitrală se învesteşte cu formulă executorie.

(2) Cererea de învestire se va soluţiona de tribunalul prevăzut de art. 529, potrivit legii. Dacă există îndoieli cu privire la regularitatea hotărârii arbitrale, părţile vor fi citate.

(3) Hotărârea arbitrală învestită cu formulă executorie constituie titlu executoriu şi se execută silit întocmai ca şi o hotărâre judecătorească.

Titlul VII
Arbitrajul instituţionalizat

Noţiune

Art. 597. – Arbitrajul instituţionalizat este acela care funcţionează în mod permanent pe lângă o organizaţie sau instituţie naţională ori internaţională, pe baza unui regulament propriu aplicabil tuturor litigiilor supuse acestuia spre soluţionare în baza unei convenţii arbitrale.

Reguli aplicabile

Art. 598. – (1) Părţile, prin convenţia arbitrală, pot supune soluţionarea litigiilor dintre ele unui arbitraj care funcţionează în mod permanent pe lângă o organizaţie sau instituţie naţională ori internaţională.

(2) În caz de contrarietate între convenţia arbitrală şi regulamentul arbitrajului instituţionalizat la care aceasta trimite, va prevala convenţia arbitrală.

(3) Dacă părţile nu au convenit altfel, se vor aplica regulile de procedură ale arbitrajului instituţionalizat în vigoare la momentul sesizării acestuia.

(4) Organizaţiile cu caracter asociativ sau cele constituite pentru apărarea intereselor unei categorii profesionale nu pot să numească arbitri în cazurile în care membrii lor sunt în litigiu cu terţii.

(5) În cazul arbitrajului organizat de o instituţie permanentă, toate atribuţiile ce revin instanţei judecătoreşti în temeiul dispoziţiilor prezentului titlu se exercită de acea instituţie, conform regulamentului său, afară numai dacă acel regulament prevede altfel.

(6) În cazul arbitrajului organizat de o instituţie permanentă, dosarul se păstrează la acea instituţie.

Cheltuielile arbitrale

Art. 599. – În cazul arbitrajului organizat de o instituţie permanentă, taxele pentru organizarea arbitrajului, onorariile

arbitrilor, precum şi celelalte cheltuieli arbitrale se stabilesc şi se plătesc conform regulamentului acelei instituții.

Refuzul soluționării litigiului

Art. 600. – Dacă organizația sau instituția prevăzută la art. 597 refuză să organizeze arbitrajul, convenția arbitrală rămâne valabilă, iar litigiul dintre părți va fi soluționat potrivit prevederilor prezentei cărți.

Cartea a V - a
Despre executarea silită

Titlul I
Dispoziții generale

Capitolul I
Scopul şi obiectul executării silite

Îndeplinirea obligațiilor prevăzute în titlul executoriu

Art. 601. – (1) Obligația stabilită prin hotărârea unei instanțe sau printr-un alt titlu executoriu se aduce la îndeplinire de bunăvoie.

(2) În cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa, aceasta se aduce la îndeplinire prin executare silită, care începe odată cu sesizarea organului de executare, potrivit dispozițiilor prezentei cărți, dacă legea nu prevede altfel.

(3) Executarea silită are loc în oricare dintre formele prevăzute de lege, simultan sau succesiv, până la realizarea dreptului recunoscut prin titlul executoriu, achitarea dobânzilor, penalităților sau a altor sume, acordate potrivit legii prin titlu, precum şi a cheltuielilor de executare.

Organul de executare

Art. 602. - Executarea silită a oricărui titlu executoriu, cu excepția celor care au ca obiect venituri datorate bugetului general consolidat sau bugetului general al Comunităților Europene, se realizează numai de către executorul judecătoresc, chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel.

Modalități de executare

Art. 603. – (1) Executarea silită se efectuează prin:

1. urmărirea bunurilor mobile şi imobile ale debitorului sau aparținând terților ținuți să răspundă, în condițiile legii, pentru obligațiile debitorului, în scopul îndestulării creditorilor;

2. predarea către creditor a bunurilor, prevăzute în titlul executoriu, ce sunt deținute fără drept de debitor;

3. alte măsuri prevăzute de lege.

(2) Executarea unor obligații de a face, precum înscrierea sau radierea unui drept, act sau fapt dintr-un registru public, emiterea unei autorizații, eliberarea unui certificat sau predarea unui înscris şi altele asemenea se obțin la simpla cerere a

persoanei îndreptățite, făcută în temeiul unui titlu executoriu, fără a fi necesară intervenția executorului judecătoresc, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Legalitatea executării silite

Art. 604. – (1) Executarea silită se face cu respectarea dispozițiilor legii, a drepturilor părților şi ale altor persoane interesate.

(2) Este interzisă efectuarea de acte de executare de către alte persoane sau organe decât cele prevăzute la art. 602.

Rolul statului în executarea silită

Art. 605. – Statul este obligat să asigure, prin agenții săi, executarea în mod prompt si efectiv a hotărârilor judecătoreşti şi a altor titluri executorii, iar, în caz de refuz, cei vătămați au dreptul la repararea integrală a prejudiciului suferit.

Rolul activ al executorului judecătoresc

Art. 606. – (1) În tot cursul executării, executorul judecătoresc este obligat să aibă rol activ, stăruind, prin toate mijloacele admise de lege, pentru realizarea integrală şi cu celeritate a obligației prevăzute în titlul executoriu, cu respectarea dispozițiilor legii, a drepturilor părților şi ale altor persoane interesate.

(2) Dacă socoteşte că este în interesul executării, executorul judecătoresc va putea invita pe debitor pentru a-i cere, în scris, în condițiile legii, lămuriri în legătură cu veniturile şi bunurile sale asupra cărora se poate efectua executarea, cu arătarea locului unde se află acestea, precum şi pentru a-l determina să execute de bunăvoie obligația sa, arătându-i consecințele la care s-ar expune în cazul executării silite.

(3) Refuzul nejustificat al debitorului de a se prezenta ori de a da lămuririle necesare, precum şi darea de informații incomplete ori eronate atrage răspunderea acestuia pentru toate prejudiciile cauzate, precum şi aplicarea sancțiunii prevăzute de art. 177 alin. (2), dacă fapta nu întruneşte elementele constitutive ale unei fapte prevăzute de legea penală.

Obligațiile susceptibile de executare silită

Art. 607. – (1) Pot fi executate silit obligațiile al căror obiect constă în plata unei sume de bani, predarea unui bun ori a folosinței acestuia, desființarea unei construcții, plantații ori altei lucrări, încredințarea minorului, stabilirea locuinței şi vizitarea acestuia sau în luarea unei alte măsuri stabilite prin titlul executoriu.

(2) În cazul în care prin titlul executoriu au fost acordate dobânzi, penalități sau alte sume, fără să fi fost stabilit cuantumul acestora, ele vor fi calculate de executorul judecătoresc, potrivit

legii.

(3) Dacă prin titlul executoriu nu au fost acordate dobânzi, penalități sau alte asemenea sume care să poată fi stabilite potrivit alin. (2), însă acesta conține suficiente criterii în funcție de care executorul judecătoresc poate actualiza valoarea obligației principale stabilite în bani, indiferent de izvorul ei, se va proceda, la cererea creditorului, la actualizarea acestei sume. În cazul în care titlul executoriu nu conține nici un asemenea criteriu, executorul va proceda la actualizare în funcție de rata inflației, calculată de la data când hotărârea judecătorească a devenit executorie sau, în cazul celorlalte titluri executorii, de la data când creanța a devenit exigibilă şi până la data plății efective a obligației cuprinse în oricare dintre aceste titluri.

(4) Pentru sumele stabilite potrivit prezentului articol, încheierea executorului judecătoresc constituie titlu executoriu.

Veniturile şi bunurile supuse executării

Art. 608. – (1) Veniturile şi bunurile debitorului pot fi supuse executării silite dacă, potrivit legii, sunt urmăribile şi numai în măsura necesară pentru realizarea drepturilor creditorilor.

(2) Bunurile supuse unui regim special de circulație pot fi urmărite numai cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

Înțelegeri privind efectuarea executării

Art. 609. – În tot cursul executării silite, sub supravegherea executorului judecătoresc, creditorul şi debitorul pot conveni ca aceasta să se efectueze, în total sau în parte, numai asupra veniturilor băneşti sau altor bunuri ale debitorului, ca vânzarea bunurilor supuse urmăririi să se facă prin bună învoială sau ca plata obligației să se facă în alt mod admis de lege.

Angajamentul de plată al debitorului

Art. 610. – (1) Debitorul încadrat în muncă poate, printr-un angajament scris acceptat de creditor, să consimtă ca, pentru realizarea sumei datorate acestuia, să i se rețină o parte din veniturile obținute din muncă. Angajatorul va reține şi va plăti sumele convenite numai dacă prin aceasta nu se aduc prejudicii altor creditori care urmăresc aceleaşi venituri.

(2) Angajamentul semnat de debitor şi acceptat de creditor constituie titlu executoriu. Dispozițiile art. 758 se aplică în mod corespunzător.

(3) Dispozițiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător şi debitorilor care sunt remunerați în baza altor raporturi juridice decât cele de muncă.

Domeniu de aplicare

Art. 611. – (1) Executarea silită poate fi pornită împotriva oricărei persoane fizice sau persoane juridice, de drept public sau de drept privat, cu excepția acelora care beneficiază, în condițiile legii, de imunitate de executare.

(2) Dispozițiile prezentei cărți constituie dreptul comun în materie de executare silită, indiferent de izvorul sau natura obligațiilor cuprinse în titlul executoriu ori de calitatea juridică a părților.

Capitolul II
Titlul executoriu

Temeiul executării silite

Art. 612. – (1) Executarea silită se poate efectua numai în temeiul unei hotărâri judecătoreşti ori al unui alt înscris care, potrivit legii, constituie titlu executoriu.

(2) Pentru a constitui titluri executorii, hotărârile judecătoreşti şi alte înscrisuri cărora legea le recunoaşte putere executorie trebuie învestite cu formulă executorie, în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Hotărâri executorii

Art. 613. – Sunt hotărâri executorii:

1. hotărârile definitive;

2. hotărârile date în apel, dacă prin lege nu se prevede altfel;

3. hotărârile date în primă instanță fără drept de apel ori cele în legătură cu care părțile au convenit să exercite direct recursul, potrivit art. 446 alin. (2);

4. orice alte hotărâri cu privire la care legea prevede că sunt executorii.

Hotărârile definitive

Art. 614. – (1) Sunt hotărâri definitive:

1. hotărârile care nu sunt supuse apelului şi nici recursului;

2. hotărârile date în primă instanță, fără drept de apel, neatacate cu recurs;

3. hotărârile date în primă instanță, care nu au fost atacate cu apel;

4. hotărârile date în apel, fără drept de recurs, precum şi cele neatacate cu recurs;

5. hotărârile date în recurs, chiar dacă prin acestea s-a soluționat fondul pricinii;

6. orice alte hotărâri care, potrivit legii, nu mai pot fi atacate cu recurs.

(2) Hotărârile arătate la alin. (1) devin definitive la data expirării termenului de exercitare a apelului ori recursului sau, după caz, la data pronunțării.

Titlurile care se învestesc cu formulă executorie

Art. 615. – Sunt supuse învestirii cu formulă executorie:

1. hotărârile executorii ale instanțelor judecătorești, în afara celor arătate la art. 616 pct. 1 și 2;
2. hotărârile arbitrale;
3. înscrisurile autentice;
4. titlurile de credit sau alte înscrisuri cărora legea le recunoaște putere executorie.

Titlurile care nu se supun învestirii cu formulă executorie

Art. 616. – Nu se învestesc cu formulă executorie:

1. hotărârile judecătorești date în primă instanță cu executare provizorie;
2. ordonanțele și încheierile pronunțate de instanță și declarate de lege executorii;
3. titlurile executorii europene pentru creanțe necontestate;
4. încheierile și procesele-verbale întocmite de executorii judecătorești care, potrivit legii, constituie titluri executorii.

Executarea hotărârilor supuse controlului judiciar

Art. 617. – Punerea în executare a unei hotărâri judecătorești executorii care poate fi însă atacată cu apel sau recurs se face numai pe riscul creditorului care, dacă titlul este ulterior modificat sau desființat, va fi ținut, în condițiile legii, să repună pe debitor în drepturile sale, în tot sau în parte, după caz.

Instanța competentă pentru învestire

Art. 618. – (1) Sunt competente a învesti cu formulă executorie:

1. pentru hotărârile judecătorești executorii, prima instanță;
2. pentru hotărârile arbitrale, tribunalul în circumscripția căruia a avut loc arbitrajul;
3. pentru înscrisurile autentificate de un notar public, precum și pentru actele autentice întocmite de un avocat, judecătoria din circumscripția în care funcționează notarul public sau în care își are sediul profesional avocatul;
4. pentru înscrisurile autentificate de autoritățile diplomatice sau consulare române în străinătate, tribunalul locului unde urmează a se face executarea;
5. pentru titlurile de credit sau alte înscrisuri cărora legea le recunoaște putere executorie, judecătoria de la locul plății.

(2) Dacă se refuză emiterea titlului executoriu de către alte organe competente potrivit legii și dacă legea specială nu prevede altfel, creditorul poate face contestație la executare la

judecătoria în circumscripția căreia se află organul care trebuia să emită titlul executoriu în termen de 15 zile de la data când a luat cunoştință de refuz.

Învestirea cu formula executorie

Art. 619. – (1) Cererea creditorului de învestire cu formulă executorie se va soluționa de către instanța competentă, în camera de consiliu, printr-o încheiere dată fără citarea părților. Instanța va verifica numai dacă titlul este susceptibil de învestire, potrivit art. 615.

(2) Încheierea prin care instanța admite cererea de învestire cu formulă executorie nu este supusă niciunei căi de atac, cu excepția contestației la executare.

(3) Dacă instanța respinge cererea de învestire, încheierea poate fi atacată cu recurs numai de către creditor, la instanța ierarhic superioară, în termen de 5 zile de la comunicare.

Formula executorie

Art. 620. – (1) Formula executorie se aplică pe originalul titlului, când acesta se află în posesia părții, iar în celelalte cazuri, pe o copie legalizată, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Ea are următorul cuprins:

«Noi, Preşedintele României»

(Aici urmează cuprinsul hotărârii).

«Dăm împuternicire şi ordonăm executorilor judecătoreşti să pună în executare prezentul titlu. Ordonăm agenților forței publice să acorde concursul la executarea acestui titlu, iar procurorilor să stăruie pentru ducerea ei la îndeplinire, în condițiile legii. Spre credință, prezentul titlu s-a semnat de ... (Urmează semnătura preşedintelui instanței şi a grefierului)».

Eliberarea titlului executoriu

Art. 621. – (1) În vederea executării silite, titlul se învesteşte o singură dată cu formulă executorie.

(2) Titlul se eliberează părții care a cerut învestirea sau reprezentantului său arătat în cererea de învestire.

(3) Nu se vor elibera aceloraşi părți mai multe exemplare de titluri învestite cu formulă executorie, decât cu încuviințarea instanței judecătoreşti şi numai dacă acestea justifică un interes legitim, respectiv dacă executarea trebuie să se efectueze în diferite locuri sau hotărârea s-a dat în folosul mai multor creditori şi altele asemenea.

(4) Grefierul va menționa numele persoanei căreia i s-a eliberat exemplarul învestit cu formula executorie, atât pe exemplarul predat, cât şi pe originalul hotărârii, iar în cazul altor titluri, pe copia titlului rămasă la dosar.

Desființarea titlului executoriu

Art. 622. – Dacă s-a desființat titlul executoriu, toate actele de executare, efectuate în baza acestuia, sunt desființate de drept, dacă prin lege nu se prevede altfel. În acest caz, sunt aplicabile dispozițiile privitoare la întoarcerea executării.

Capitolul III
Participanții la executarea silită

Enumerare

Art. 623. – (1) Participanții la executarea silită sunt următoarele persoane sau organe:

1. părțile;
2. terții garanți;
3. creditorii intervenienți;
4. instanța de executare;
5. executorul judecătoresc;
6. Ministerul Public;
7. agenții forței publice;
8. martorii asistenți, experții, interpreții şi alți participanți, în condițiile anume prevăzute de lege.

(2) Dispozițiile art. 39 şi următoarele se aplică, în mod corespunzător, şi participanților la procedura de executare silită.

Părțile

Art. 624. – (1) Părți în procedura de executare sunt creditorul şi debitorul.

(2) Calitatea de creditor sau debitor se poate transmite oricând în cursul executării silite, potrivit dreptului comun. În acest caz, actele de executare efectuate până la data transmiterii calității procesuale sunt opozabile, în condițiile legii, succesorilor în drepturi ai creditorului sau debitorului, după caz.

Drepturile părților

Art. 625. – (1) Creditorul şi debitorul au dreptul să asiste, personal sau prin reprezentanții lor, la efectuarea tuturor actelor de executare, să ia cunoştință de actele dosarului de executare şi să obțină adeverințe şi copii de pe aceste acte, certificate de executorul judecătoresc, iar atunci când se consideră vătămați în drepturile ori interesele lor legitime pot contesta actele de executare sau executarea silită însăşi, în termenele şi condițiile prevăzute de lege. Acest drept îl au şi alte persoane care justifică un interes ocrotit de lege.

(2) La cererea debitorului, executorul judecătoresc va aplica, în condițiile legii, compensația legală între creanța prevăzută în titlul a cărui executare s-a cerut împotriva sa şi

creanța pe care el o opune pe baza unui alt titlu executoriu.

Obligațiile părților

Art. 626. – (1) Creditorul este obligat să acorde executorului judecătoresc, la cererea acestuia, sprijin efectiv pentru aducerea la îndeplinire, în bune condiții, a executării silite, punându-i la dispoziție şi mijloacele necesare în acest scop. El este obligat să avanseze cheltuielile necesare îndeplinirii actelor de executare, potrivit dispozițiilor luate de executor.

(2) Debitorul este obligat, sub sancțiunile prevăzute de art. 606 alin. (3), să declare, la cererea executorului, toate bunurile sale, mobile şi imobile, inclusiv cele aflate în proprietate comună pe cote-părți sau în devălmăşie, cu arătarea locului în care acestea se află, precum şi toate veniturile sale, curente sau periodice.

(3) Debitorul ale cărui bunuri au fost deja sechestrate este ținut să aducă la cunoştința executorului care sechestrează aceleaşi bunuri, existența sechestrului anterior şi identitatea organului de executare care l-a aplicat, predând executorului o copie a procesului-verbal de sechestru.

Terții garanți

Art. 627. – Creditorul, în condițiile legii, poate urmări, concomitent sau, după caz, separat, şi bunurile terților care au garantat plata datoriilor debitorului. În acest caz, dispozițiile privitoare la drepturile şi obligațiile debitorului se aplică în mod corespunzător şi terților garanți, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(2) Când se urmăreşte numai terțul fidejusor ori garant ipotecar, toate actele de executare vor fi comunicate în acelaşi timp şi debitorului principal, care va fi introdus din oficiu în procedura de urmărire silită.

Creditorii intervenienți

Art. 628. – Orice creditor al debitorului poate, în condițiile art. 667 şi următoarele, să intervină în procedura de executare silită aflată în curs până la data fixării de către executor a termenului pentru valorificarea bunurilor urmăribile, iar după depunerea sau consemnarea sumelor realizate din urmărire poate să participe la distribuirea acestor sume, potrivit dispozițiilor art. 834 şi următoarele.

Terții

Art. 629. – Orice terță persoană, vătămată printr-un act de executare silită, poate solicita desființarea acestuia sau, după caz, încetarea executării silite înseşi, numai pe calea contestației la executare, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Instanța de executare

Art. 630. – (1) Instanța de executare este judecătoria în circumscripția căreia se află biroul executorului judecătoresc care face executarea, în afara cazurilor în care legea dispune altfel.

(2) Instanța de executare judecă contestațiile la executare, precum şi orice alte incidente apărute în cursul executării silite, cu excepția celor date de lege în competența altor instanțe sau organe.

(3) Hotărârile pronunțate de instanța de executare sunt executorii şi pot fi atacate numai cu apel, în termen de 10 zile de la comunicare, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Executorul judecătoresc

Art. 631. – Dacă prin lege nu se dispune altfel, hotărârile judecătoreşti şi celelalte titluri executorii se execută de către executorul judecătoresc din circumscripția tribunalului în care urmează să se efectueze executarea ori, în cazul urmăririi bunurilor, de către executorul judecătoresc din circumscripția tribunalului în care se află acestea. Dacă bunurile urmăribile, mobile sau imobile, se află în circumscripțiile mai multor tribunale, este competent oricare dintre executorii judecătoreşti care funcționează pe lângă acestea.

Recuzarea executorilor judecătoreşti

Art. 632. – Executorii judecătoreşti pot fi recuzați numai în cazurile şi condițiile prevăzute de legea executorilor judecătoreşti. Cererea de recuzare nu suspendă de drept executarea. Cu toate acestea, instanța de executare poate dispune, motivat, suspendarea executării până la soluționarea cererii de recuzare, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac.

Competență. Conexarea executărilor

Art. 633. – (1) Când, privitor la aceleaşi bunuri, se efectuează mai multe executări silite, de către executori judecătoreşti diferiți, instanța de executare în circumscripția căreia a început prima executare, la cererea persoanei interesate sau a oricăruia dintre executori, le va conexa, dispunând să se facă o singură executare de către executorul judecătoresc care a îndeplinit actul de executare cel mai înaintat, iar dacă executările sunt în acelaşi stadiu, de către executorul judecătoresc care a început cel dintâi executarea.

(2) Dacă au fost pornite executări silite de către un executor judecătoresc şi un executor fiscal asupra aceloraşi bunuri ale debitorului, instanța, ținând seama de circumstanțele cauzei, va dispune conexarea fie în favoarea executorului judecătoresc, fie în favoarea executorului fiscal, dispozițiile alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător.

(3) În cazul în care dispune conexarea executărilor, instanța, prin încheiere, se va pronunța şi asupra cheltuielilor de executare efectuate până în momentul conexării. Totodată, va dispune trimiterea dosarelor conexate la executorul desemnat potrivit alin. (1).

(4) După conexare, procedura de executare va continua de la actul de urmărire cel mai înaintat.

(5) Desistarea, după conexare, a oricăruia dintre creditorii urmăritori, nu va putea să împiedice continuarea executării de la actul de executare cel mai înaintat.

(6) În cazul executărilor silite aflate pe rolul aceluiaşi executor, conexarea se va dispune de executor, prin încheiere, dată cu citarea părților, dispozițiile alin. (3) aplicându-se în mod corespunzător.

Concursul între executarea silită şi executarea pornită de un creditor

Art. 634. – Dispozițiile art. 633 rămân aplicabile şi atunci când privitor la aceleaşi bunuri se efectuează mai multe executări, unele pornite de executorul judecătoresc, la cererea unui creditor iar altele direct de către alți creditori în cazurile anume prevăzute de lege. În astfel de cazuri, toate actele de executare vor fi efectuate de către executorul judecătoresc competent în favoarea căruia s-a dispus conexarea, potrivit regulilor prevăzute de prezentul cod, dacă prin lege specială nu se prevede altfel.

Actele executorului judecătoresc

Art. 635. – (1) În îndeplinirea atribuțiilor şi îndatoririlor sale legate de punerea în executare a titlurilor executorii, executorul judecătoresc va întocmi încheieri, procese-verbale şi alte acte de procedură cu formele şi în termenele prevăzute de lege.

(2) Erorile materiale săvârşite cu prilejul întocmirii actelor arătate la alin. (1) se pot îndrepta, din oficiu, sau la cerere, cu respectarea dispozițiilor legale prevăzute pentru întocmirea lor.

Încheierile executorului judecătoresc

Art. 636. – (1) Începerea, amânarea, suspendarea şi încetarea executării silite, eliberarea sau distribuirea sumelor obținute din executare, precum şi alte măsuri anume prevăzute de lege se dispun de executor prin încheiere, care trebuie să cuprindă:

a) denumirea şi sediul organului de executare;

b) data şi locul întocmirii încheierii şi numărul dosarului de executare;

c) titlul executoriu în temeiul căruia se efectuează procedura de executare;

d) numele şi domiciliul ori, după caz, denumirea şi sediul creditorului şi al debitorului;

e) procedura de executare care face obiectul încheierii;

f) chestiunea asupra căreia se adoptă încheierea;

g) motivele în fapt şi în drept care au determinat darea încheierii;

h) dispoziţia luată de executor;

i) calea şi termenul de atac al încheierii;

j) semnătura şi ştampila executorului judecătoresc.

(2) Menţiunile de la alin. (1) lit. a)-h) şi j) sunt prevăzute sub sancţiunea nulităţii.

(3) Dacă prin lege nu se dispune altfel, încheierile se dau fără citarea părţilor, sunt executorii de drept şi pot fi atacate numai cu contestaţie la executare.

Ministerul Public

Art. 637. – Ministerul Public sprijină, în condiţiile legii, executarea hotărârilor judecătoreşti şi a altor titluri executorii. În cazurile anume prevăzute de lege, Ministerul Public este obligat să ceară punerea în executare a hotărârilor judecătoreşti.

Agenţii forţei publice

Art. 638. – (1) În cazurile prevăzute de lege, precum si când executorul judecătoresc consideră necesar, organele de politie, jandarmerie sau alţi agenţi ai forţei publice, după caz, sunt obligaţi să sprijine îndeplinirea promptă si efectivă a tuturor actelor de executare silită.

(2) În acest scop, executorul se va adresa autorităţii competente pentru a asigura concursul forţei publice, care va trebui să ia măsuri de urgenţă pentru a se evita tergiversarea sau împiedicarea executării.

Îndatorirea terţilor de a da informaţii

Art. 639. – (1) La cererea executorului judecătoresc, cei care datorează sume de bani debitorului urmărit ori deţin bunuri ale acestuia, supuse urmăririi potrivit legii, au datoria să dea toate informaţiile necesare pentru efectuarea executării. Ei sunt ţinuţi să declare întinderea obligaţiilor lor faţă de debitorul urmărit, eventualele modalităţi care le-ar putea afecta, precum şi cesiunile de creanţă, delegaţiile sau sechestrele anterioare, dacă e cazul.

(2) De asemenea, la cererea executorului judecătoresc, organele fiscale, instituţiile, băncile şi orice alte persoane sunt obligate să-i comunice, de îndată, în scris, datele şi informaţiile necesare realizării executării silite, chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel. La cererea executorului sau a părţii interesate, instanţa de executare poate lua măsurile prevăzute de art. 176

alin. (1) pct. 2 lit. f) şi de art. 178.

(3) Dacă cei sesizaţi nu dispun de informaţiile solicitate sau, după caz, refuză să le dea, Ministerul Public va întreprinde, la cererea executorului judecătoresc, diligenţele necesare pentru aflarea informaţiilor cerute, în special pentru identificarea entităţilor publice sau private la care debitorul are deschise conturi sau depozite bancare, plasamente de valori mobiliare, este acţionar ori asociat sau, după caz, deţine titluri de stat, bonuri de tezaur şi alte titluri de valoare susceptibile de urmărire silită.

(4) Ministerul Public şi executorul judecătoresc sunt obligaţi să asigure secretul informaţiilor primite, dacă legea nu prevede altfel. Aceste informaţii nu pot fi utilizate decât în scopul pentru care au fost cerute, fiind interzisă cu desăvârşire, sub sancţiunile prevăzute de lege, divulgarea lor către terţe persoane sau utilizarea lor pentru crearea unei baze de date personale.

(5) În vederea obţinerii informaţiilor necesare executării, executorul judecătoresc are acces liber şi gratuit la cartea funciară, la registrul comerţului şi la alte registre publice care conţin date despre bunurile debitorului susceptibile de urmărire silită, dacă se face dovada începerii executării silite.

(6) Pentru informaţiile deţinute şi acordate de terţi, în condiţiile prezentului articol, aceştia nu pot percepe şi nici condiţiona transmiterea acestora de plata vreunei sume sau a unei alte prestaţii echivalente.

Martorii asistenţi

Art. 640. – (1) În cazurile anume prevăzute de lege, prezenţa martorilor asistenţi este obligatorie la pătrunderea într-o locuinţă, în localuri, depozite sau alte încăperi, la cercetarea acestora, precum şi la sechestrarea şi ridicarea bunurilor debitorului.

(2) La aprecierea executorului sau la cererea părţilor, martorii asistenţi pot fi invitaţi şi în alte cazuri.

(3) Pot fi martori asistenţi persoanele cu capacitate de exerciţiu deplină, care nu sunt interesate de săvârşirea actelor de executare şi care nu se află cu participanţii la procedura de executare în legătură de rudenie sau afinitate ori de subordonare.

(4) Dacă prin lege nu se dispune altfel, numărul martorilor asistenţi trebuie să fie de cel puţin doi.

Drepturile şi îndatoririle martorilor

Art. 641. – (1) Martorul asistent, prin semnarea procesului-verbal, atestă faptele la care a asistat.

(2) El este îndreptăţit să ceară informaţii despre actele de

asistenți

executare la care este invitat şi să facă observații în legătură cu îndeplinirea lor. Observațiile martorului asistent, când este cazul, vor fi consemnate de către executorul judecătoresc în proces-verbal.

(3) Înainte de a începe efectuarea actelor de executare la care urmează să participe, executorul judecătoresc le va explica drepturile şi îndatoririle lor.

(4) Pentru serviciul prestat martorul asistent are dreptul la sumele prevăzute de art. 314, care se aplică în mod corespunzător.

Capitolul IV
Efectuarea executării silite

Secțiunea 1
Sesizarea organului de executare

Creanța certă, lichidă şi exigibilă

Art. 642. – (1) Executarea silită nu se poate face decât dacă creanța este certă, lichidă şi exigibilă.

(2) Creanța este certă când existența ei neîndoielnică rezultă din însuşi titlul executoriu.

(3) Creanța este lichidă atunci când obiectul ei este determinat sau când titlul executoriu conține toate elementele care permit stabilirea lui.

(4) Creanța este exigibilă, dacă obligația debitorului este ajunsă la scadență sau acesta este decăzut din beneficiul termenului de plată.

(5) Creanțele cu termen şi cele condiționale nu pot fi puse în executare, însă ele pot participa, în condițiile legii, la distribuirea sumelor rezultate din urmărirea silită a bunurilor aparținând debitorului.

Cererea de executare silită

Art. 643. (1) Executarea silită poate porni numi la cererea creditorului, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Cererea de executare silită se depune personal ori se transmite prin poştă, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau prin curier, după caz, la executorul judecătoresc competent să efectueze executarea.

(3) Cererea de executare silită, în afara mențiunilor prevăzute la art. 137, va cuprinde:

a) numele, prenumele şi domiciliul sau, după caz, denumirea şi sediul creditorului şi debitorului;

b) bunul sau prestația datorată;

c) forma executării solicitate.

(4) La cerere se va ataşa titlul executoriu în original şi dovada achitării taxelor de timbru, inclusiv timbrul judiciar, precum şi, dacă este cazul, înscrisurile anume prevăzute de lege.

Soluționarea cererii de executare

Art. 644. – (1) De îndată ce primeşte cererea de executare, executorul judecătoresc va dispune înregistrarea acesteia şi deschiderea dosarului de executare.

(2) În termen de maximum 3 zile de la înregistrarea cererii, executorul se pronunță asupra încuviințării ei printr-o încheiere, dată fără citarea părților, care se va comunica debitorului şi creditorului.

(3) Încheierea va cuprinde, în afara mențiunilor arătate la art. 636 alin. (1), suma, cu toate accesoriile pentru care s-a încuviințat urmărirea, când s-a încuviințat urmărirea silită a bunurilor debitorului, onorariul care se cuvine executorului şi modalitatea de plată a acestuia, precum şi alte cheltuieli de executare care trebuie avansate de creditor, cu mențiunea că suma datorată de debitor cu titlu de cheltuieli de executare se va determina ulterior, în condițiile art. 648.

(4) Încheierea prin care se încuviințează cererea de executare silită este supusă numai contestației la executare.

(5) Executorul poate respinge, prin încheiere motivată, cererea de executare silită numai dacă:

1. cererea de executare silită este de competența altui organ de executare;

2. titlul nu a fost învestit cu formula executorie, dacă, potrivit legii, această cerință este necesară pentru pornirea executării silite;

3. creanța nu este certă, lichidă şi exigibilă;

4. debitorul se bucură de imunitate de executare;

5. titlul executoriu cuprinde dispoziții potrivnice care nu se pot aduce la îndeplinire prin executare silită;

6. există alte impedimente prevăzute de lege.

(6) Încheierea de respingere a cererii de executare poate fi contestată numai de către creditor.

Înştiințarea debitorului

Art. 645. – (1) Dacă cererea de executare a fost încuviințată, executorul va comunica debitorului încheierea, dată în condițiile art. 644 alin. (2), împreună cu o copie certificată, pentru conformitate cu originalul, a titlului executoriu şi, daca legea nu prevede altfel, o somație.

(2) Comunicarea titlului executoriu şi a somației este

prevăzută sub sancțiunea nulității executării.

Somația

Art. 646. – Debitorul va fi somat să-şi îndeplinească obligația, de îndată sau în termenul acordat de lege, cu arătarea că, în caz contrar, se va proceda la executarea silită.

Excepții de la comunicare

Art. 647. – Nu este necesară comunicarea titlului executoriu şi a somației:

1. în cazurile prevăzute de art. 653;

2. în cazul în care executarea se face în temeiul titlurilor executorii prevăzute la art. 616 pct. 2.

Cheltuieli de executare

Art. 648. – (1) Partea care solicită îndeplinirea unui act sau a altei activități care interesează executarea silită este obligată să avanseze cheltuielile necesare în acest scop. Pentru actele sau activitățile dispuse din oficiu, cheltuielile se avansează de către creditor.

(2) Cheltuielile ocazionate de efectuarea executării silite sunt în sarcina debitorului urmărit, afară de cazul când creditorul a renunțat la executare, situație în care vor fi suportate de acesta, sau dacă prin lege se prevede altfel. De asemenea, debitorul va fi ținut să suporte cheltuielile de executare făcute după înregistrarea cererii de executare şi până la data realizării obligației stabilite în titlul executoriu, chiar dacă el a executat-o de bunăvoie. Cu toate acestea, în cazul în care debitorul, somat potrivit art. 646, a executat obligația de îndată sau în termenul acordat de lege , el nu va fi ținut să suporte decât cheltuielile pentru actele de executare efectiv îndeplinite, precum şi onorariul executorului judecătoresc şi, dacă este cazul, al avocatului creditorului, proporțional cu activitatea depusă de aceştia.

(3) Sunt cheltuieli de executare:

1. taxele de timbru necesare declanşării executării silite;

2. onorariul executorului judecătoresc, stabilit potrivit art. 644 alin. (3);

3. onorariul avocatului în faza de executare silită;

4. onorariul expertului şi al interpretului;

5. cheltuielile efectuate cu ocazia publicității procedurii de executare silită şi efectuarea altor acte de executare silită;

6. cheltuielile de transport;

7. alte cheltuieli prevăzute de lege ori necesare desfăşurării executării silite.

(4) Sumele datorate ce urmează să fie plătite se stabilesc de către executorul judecătoresc, prin încheiere, dată fără citarea părților, pe baza dovezilor prezentate de partea interesată, în

condițiile legii. Aceste sume pot fi cenzurate de instanța de executare, pe calea contestației la executare formulată de partea interesată şi ținând seama de probele administrate de aceasta. Dispozițiile art. 438 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(5) În cazul în care sumele stabilite potrivit alin. (4) nu pot fi recuperate de la debitor, din lipsa bunurilor urmăribile sau din alte cauze, ele vor fi plătite de creditor, care le va putea recupera de la debitor când starea patrimonială a acestuia o va permite.

(6) Pentru sumele stabilite potrivit prezentului articol, încheierea constituie titlu executoriu, atât pentru creditor, cât şi pentru executorul judecătoresc.

Depunerea şi consemnarea de cauțiuni sau alte sume

Art. 649. – (1) Depunerea sau consemnarea oricărei sume în scopul participării la desfăşurarea, potrivit legii, a executării silite ori a obținerii suspendării executării silite, depunerea sumelor cu afectațiune specială, precum şi depunerea sau consemnarea sumelor reprezentând veniturile bunurilor urmărite ori prețul rezultat din vânzarea acestor bunuri, se face la CEC Bank – S.A., Trezoreria Statului sau orice altă instituție bancară care are în obiectul de activitate operațiuni de consemnare, la dispoziția instanței de executare sau a executorului judecătoresc.

(2) Dovada depunerii sau consemnării acestor sume se poate face cu recipisa de consemnare sau cu orice alt înscris admis de lege.

(3) Eliberarea acestor sume se face persoanelor îndreptățite sau reprezentanților acestora numai pe baza dispoziției instanței de executare ori a executorului judecătoresc, după caz.

(4) Dispozițiile art. 1001 şi următoarele privitoare la cauțiunea judiciară se aplică în mod corespunzător.

Comunicarea actelor de procedură

Art. 650. – Dacă prin lege nu se prevede altfel, comunicarea actelor de procedură făcute în cursul executării silite se face potrivit dispozițiilor privitoare la comunicarea şi înmânarea citațiilor, care se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 2-a
Efectuarea actelor de executare silită

Trecerea la executarea silită

Art. 651. – În afară de cazul în care legea prevede altfel, executarea silită efectivă nu poate avea loc decât după expirarea termenului arătat în somație sau, în lipsa acesteia, în cel prevăzut în încheierea prin care s-a încuviințat executarea.

Existența unui termen de plată

Art. 652. – Când prin titlul executoriu s-a stabilit un termen de plată, executarea nu se poate face mai înainte de împlinirea acelui termen.

Decăderea debitorului din beneficiul termenului de plată

Art. 653. – (1) Debitorul care beneficiază de un termen de plată va fi decăzut, la cererea creditorului, din beneficiul acestui termen dacă:

1. debitorul a fugit;

2. debitorul risipeşte averea sa;

3. debitorul este în stare de insolvabilitate îndeobşte cunoscută sau, dacă prin fapta sa, săvârşită cu intenție sau dintr-o culpă gravă, a micşorat garanțiile date creditorului său ori n-a dat pe cele promise sau, după caz, încuviințate.

4. alți creditori fac executări asupra averii lui;

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), instanța de executare va hotărî de urgență, în camera de consiliu, cu citarea părților în termen scurt. În cazul când debitorul a fugit, va fi citat la ultimul său domiciliu.

(3) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică când debitor este statul, o unitate administrativ - teritorială sau o altă persoană juridică de drept public.

Cazul obligațiilor alternative

Art. 654. – (1) Când titlul executoriu cuprinde o obligație alternativă, fără să se arate termenul de alegere, executorul judecătoresc va notifica debitorul să îşi exercite acest drept în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării, sub sancțiunea decăderii.

(2) Alegerea prestației va fi făcută prin act scris care va fi notificat executorului judecătoresc, iar acesta va înştiința de îndată pe creditor despre alegerea făcută.

(3) După expirarea termenului, dreptul de alegere trece asupra creditorului. În acest caz, executorul judecătoresc îl va soma pe debitor, punându-i in vedere să execute prestația aleasă

de creditor.

Executarea prestațiilor reciproce

Art. 655. – Când executarea depinde de o contraprestație, ce rezultă din același titlu executoriu și urmează să fie făcută de creditor în același timp cu prestația debitorului, executarea va putea fi făcută numai după ce creditorul a oferit debitorului propria prestație sau după ce a făcut dovada cu înscris că debitorul a primit-o ori este în întârziere cu primirea ei.

Existența unei cauțiuni

Art. 656. – Hotărârile ce se execută provizoriu cu dare de cauțiune nu se vor executa mai înainte de a se depune cauțiunea.

Constatarea actelor de executare

Art. 657. – (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, pentru toate actele și operațiunile efectuate în cursul executării, executorul judecătoresc este obligat să încheie procese-verbale care vor cuprinde următoarele:

a) denumirea și sediul organului de executare;

b) numele și calitatea celui care încheie procesul-verbal;

c) data întocmirii procesului-verbal și numărul dosarului de executare;

d) titlul executoriu în temeiul căruia se efectuează actul de executare;

e) numele și domiciliul ori, după caz, denumirea și sediul debitorului și creditorului;

f) locul, data și ora efectuării actului de executare;

g) măsurile luate de executor sau constatările acestuia;

h) consemnarea explicațiilor, opozițiilor și obiecțiunilor participanților la executare;

i) alte mențiuni cerute de lege sau considerate de executor ca fiind necesare;

j) menționarea, când este cazul, a lipsei creditorului sau debitorului ori a refuzului sau a împiedicării de a semna procesul-verbal;

k) menționarea numărului de exemplare în care s-a întocmit procesul-verbal, precum și a persoanelor cărora li s-a înmânat acesta;

l) semnătura executorului, precum și, când este cazul, a altor persoane interesate în executare sau care asistă la efectuarea actului de executare;

m) ștampila executorului judecătoresc.

(2) Mențiunile de la alin. (1) lit. b)-g), l) și m) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

Accesul la

Art. 658. – (1) În vederea executării unei hotărâri

bunurile debitorului

judecătoreşti, executorul judecătoresc poate intra în încăperile ce reprezintă domiciliul, reşedinţa sau sediul unei persoane, precum şi în orice alte locuri, cu consimţământul acesteia, iar în caz de refuz, cu concursul forţei publice.

(2) În cazul altor titluri executorii decât hotărârile judecătoreşti, la cererea creditorului sau a executorului judecătoresc, depusă odată cu cererea de învestire cu formulă executorie ori separat când învestirea cu formulă executorie nu este necesară, instanţa competentă va autoriza intrarea în locurile menţionate la alin. (1). Instanţa se pronunţă, de urgenţă, în camera de consiliu, fără citarea părţilor, prin încheiere executorie care nu este supusă niciunei căi de atac.

Identificarea bunurilor urmăribile

Art. 659. – (1) Executorul judecătoresc are dreptul să identifice bunurile urmăribile ale debitorului şi, la locul unde ele se găsesc, să îndeplinească asupra lor acte de executare, în prezenţa debitorului sau a unuia dintre membrii majori ai familiei sale ori a unei alte persoane majore care se află în acel loc, iar în lipsa acestora, în prezenţa unui agent al forţei publice sau, după caz, a doi martori asistenţi, în cazurile şi condiţiile prevăzute de lege.

(2) Identificarea bunurilor urmăribile şi efectuarea actelor de executare la domiciliul sau sediul altei persoane decât cel al debitorului se poate face, în lipsa acordului persoanei respective, numai cu autorizarea prealabilă a instanţei de executare, dată potrivit art. 658 alin. (2).

Măsuri în cazul opunerii la executare

Art. 660. – (1) În cazul în care executorul judecătoresc întâmpină opunere la efectuarea unui act de executare, la cererea acestuia, făcută în condiţiile art. 638 alin. (2), organele de poliţie, jandarmerie şi alţi agenţi ai forţei publice sunt obligaţi să-i dea concursul.

(2) Dacă opunerea la executare întruneşte elementele constitutive ale unei fapte prevăzute de legea penală, executorul judecătoresc încheie un proces-verbal pe care îl va trimite de îndată parchetului de pe lângă instanţa de executare. Sesizarea parchetului nu împiedică continuarea executării silite.

Locul executării

Art. 661. – Executarea silită se efectuează, după caz, la locul unde debitorul realizează venituri din muncă sau la locul unde se găsesc alte venituri ori bunuri ale sale supuse urmăririi, dacă legea nu dispune altfel.

Timpul în care

Art. 662. – (1) Nicio executare nu se va putea face înainte

se efectuează executarea

de ora 6.00 şi după ora 20.00.

(2) Executarea silită nu se va putea face la alte ore decât cele menţionate şi nici în zilele nelucrătoare, stabilite potrivit legii, afară de cazul în care se dispune altfel prin chiar hotărârea judecătorească pusă în executare sau de cazurile urgente în care executarea poate fi încuviinţată de instanţa de executare, prin încheiere dată în condiţiile art. 658 alin. (2).

(3) Executarea începută va putea continua în aceeaşi zi, chiar şi după ora 20.00, sau în zilele următoare.

Executarea în lipsa părţilor

Art. 663. – Actele de executare îndeplinite în lipsa părţilor, când prezenţa lor nu este expres cerută de lege, sunt valabile, dacă sunt făcute cu respectarea dispoziţiilor legale.

Sancţiune

Art. 664. – Încălcarea dispoziţiilor art. 652, art. 656 şi art. 662 atrage anularea executării.

Secţiunea a 3-a
Executarea împotriva moştenitorilor

Începerea executării contra moştenitorilor

Art. 665. – (1) Dacă debitorul moare înainte de începerea executării silite, lăsând numai moştenitori majori, nicio executare silită nu va putea fi pornită împotriva lor, sub sancţiunea nulităţii, decât după 10 zile de la data când au fost somaţi asupra începerii executării silite, printr-o înştiinţare colectivă, făcută la locul deschiderii moştenirii, pe numele acesteia.

(2) Dacă între moştenitori sunt şi minori sau persoane puse sub interdicţie judecătorească, executarea nu va putea fi pornită decât după numirea reprezentanţilor sau ocrotitorilor legali. Dacă însă după o lună de la moartea debitorului sau de la punerea sub interdicţie judecătorească, nu a fost numit reprezentantul sau ocrotitorul legal, creditorul va putea cere instanţei competente, potrivit legii, numirea unui curator special pentru executare, până la numirea lor.

Continuarea executării contra moştenitorilor

Art. 666. – În cazul în care, la moartea debitorului, executarea era începută, ea va putea continua împotriva moştenitorilor, sub sancţiunea nulităţii, numai după 10 zile de la data când aceştia, prin înştiinţare colectivă, au fost încunoştinţaţi despre continuarea executării silite, dispoziţiile art. 665 aplicându-se în mod corespunzător.

Secțiunea a 4-a
Intervenția altor creditori

Dreptul de intervenție

Art. 667. – (1) Orice creditor poate interveni în cursul executării silite pornite de un alt creditor, chiar dacă nu are un titlu executoriu contra debitorului urmărit, însă numai în condițiile şi limitele prevăzute de lege.

(2) Pot interveni în executarea silită:

1. creditorii care au deja un titlu executoriu contra debitorului;

2. creditorii care au luat măsuri asigurătorii asupra bunurilor acestuia;

3. creditorii care au un drept real de garanție sau, după caz, un drept de preferință asupra bunului urmărit, conservat în condițiile prevăzute de lege;

4. creditorii chirografari titulari ai unor creanțe băneşti rezultate din înscrisuri cu dată certă ori din registre ținute cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

Termenul de intervenție

Art. 668. – (1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, intervenția poate fi făcută, sub sancțiunea prevăzută de art. 672, până la termenul stabilit de către executor pentru valorificarea, în oricare din modalitățile prevăzute de lege ori convenite de părți, a bunurilor mobile sau imobile urmărite.

(2) Cu toate acestea, creditorii care au un drept real de garanție asupra bunurilor urmărite şi care este conservat în condițiile prevăzute de lege, creditorii care au creanțe având ca obiect venituri datorate bugetului general consolidat sau bugetului Comunităților Europene, precum şi alți creditori privilegiați care intervin în cursul urmăririi silite au dreptul să participe la distribuire după rangul conferit de dreptul lor de preferință, chiar dacă cererea de intervenție a fost făcută după expirarea termenului stabilit potrivit alin. (1), dacă şi-au depus titlurile de creanță în termenul prevăzut de art. 839 alin. (2) în vederea întocmirii proiectului de distribuire a sumei rezultate din urmărire. Dispozițiile art. 836 rămân aplicabile.

Procedura

Art. 669. – (1) Cererea de intervenție trebuie să fie făcută cu respectarea cerințelor prevăzute de art. 643, indicându-se în mod expres dacă creanța este certă, lichidă şi exigibilă, precum şi dacă este garantată sau negarantată, în tot sau în parte,

privilegiată sau chirografară, după caz. În cazul în care creditorul a cerut sau obținut luarea unor măsuri asigurătorii asupra bunurilor debitorului se va face mențiune şi despre acest lucru, indicându-se bunurile pentru care s-a cerut luarea acestor măsuri.

(2) Cererea se depune la executorul judecătoresc, împreună cu copii certificate de pe documentele justificative, precum şi de pe procesul-verbal de constatare a aplicării măsurii asigurătorii, dacă este cazul.

(3) Executorul va comunica o copie de pe cererea de intervenție şi de pe documentele justificative creditorului urmăritor în termen de 3 zile de la înregistrarea cererii de intervenție şi va convoca, de urgență şi în termen scurt, prin încheiere dată fără citarea părților, creditorul urmăritor, debitorul şi toți creditorii intervenienți, pentru recunoaşterea de către debitor a creanțelor în cazul în care aceştia nu au un titlu executoriu. Între data pronunțării încheierii şi data fixată pentru înfățişare nu poate să treacă mai mult de 30 de zile.

(4) La termenul fixat, debitorul trebuie să declare dacă înțelege să recunoască, în tot sau în parte, creanțele pentru care a avut loc intervenția. Dacă debitorul nu se înfățişează, se consideră că recunoaşte toate creanțele reclamate prin cererile de intervenție.

(5) Creditorii intervenienți ale căror creanțe au fost contestate, în tot sau în parte, de către debitor, au dreptul să solicite executorului ca sumele reclamate să fie puse deoparte, dacă, în termen de 15 de zile de la data când a avut loc convocarea arătată la alin. (3), introduc acțiune în justiție în scopul obținerii titlului executoriu. Până la expirarea acestui termen, eliberarea sau distribuirea acestor sume, dacă este cazul, se suspendă de drept. În cazul în care a fost introdusă acțiunea în justiție, aceste sume vor fi consemnate până la soluționarea litigiului printr-o hotărâre definitivă, cu excepția cazului în care ar fi pretinse de alți creditori în rang util.

Drepturile creditorului urmăritor

Art. 670. – (1) În cazul creditorilor chirografari, care au intervenit în cursul urmăririi silite, creditorul urmăritor are dreptul de a indica acestora, printr-o notificare, făcută la termenul fixat de executor pentru recunoaşterea de către debitor a creanțelor reclamate sau cel mai târziu în cinci zile de la această dată, existența şi a altor bunuri ale debitorului, care pot fi urmărite în mod util, invitându-i să ceară extinderea urmăririi şi asupra acestor bunuri, dacă au titlu executoriu, şi să avanseze, în toate cazurile, cheltuielile necesare pentru extindere.

(2) Dacă însă creditorii intervenienți nu solicită extinderea

urmăririi şi la bunurile indicate de creditorul urmăritor sau, după caz, nu avansează cheltuielile necesare extinderii, în termen de 10 zile de la data convocării arătate la art. 669 alin. (3) ori, după caz, de la data notificării arătate la alin. (1), creditorul urmăritor are dreptul de a fi preferat acestora la distribuirea sumei rezultate din urmărire.

(3) Creditorii urmăritori nu se pot opune cererilor de intervenţie făcute de alţi creditori, afara de cazul în care ei fac dovada că aceştia au acţionat în frauda drepturilor lor. Ei pot însă contesta, în termenul prevăzut de lege, repartizarea creanţelor potrivit proiectului de distribuire a sumelor rezultate din urmărire întocmit de către executor.

Efectele intervenţiei

Art. 671. – (1) Creditorii intervenienţi şi cei ale căror creanţe au fost recunoscute de către debitor pot să participe la distribuirea sumei rezultate din urmărire în limita sumelor reclamate sau, după caz, recunoscute şi, dacă au titluri executorii, să participe, în condiţiile legii, la urmărirea bunurilor debitorului şi să solicite efectuarea unor acte de executare silită, dacă este cazul.

(2) Creditorii intervenienţi ale căror creanţe au fost contestate, în tot sau în parte, de către debitor şi care au cerut executorului ca sumele reclamate să fie puse deoparte, pot participa numai la distribuirea sumelor consemnate în condiţiile prevăzute de art. 669 alin. (5), afară de cazul în care ar fi pretinse de alţi creditori în rang util.

Intervenţia tardivă

Art. 672. – Creditorii chirografari care au intervenit după expirarea termenului stabilit potrivit art. 668 alin. (1), dar înainte de expirarea termenului pentru depunerea titlurilor de creanţă, în vederea întocmirii proiectului de distribuire a sumei rezultate din urmărire, au dreptul să participe la distribuirea părţii din suma rămasă după îndestularea drepturilor creditorilor urmăritori, a creditorilor garantaţi sau privilegiaţi şi a celor care au intervenit în timp util. Dispoziţiile art. 669 alin. (4) şi (5) rămân aplicabile.

Secţiunea a 5-a
Perimarea executării silite

Termenul de perimare

Art. 673. – (1) În cazul în care creditorul, din culpa sa, a lăsat să treacă 6 luni fără să îndeplinească un act necesar executării silite, cerut de executorul judecătoresc, orice executare

se perimă de drept, indiferent de obiectul ei.

(2) În caz de suspendare a executării, termenul de perimare curge de la încetarea suspendării. Termenul de perimare nu se suspendă pe timpul cât executarea silită este suspendată la cererea creditorului.

Constatarea perimării. Efecte

Art. 674. – (1) Perimarea se constată de către executorul judecătoresc, din oficiu sau la cererea părții interesate, prin încheiere dată cu citarea în termen scurt a părților.

(2) Perimarea executării atrage desființarea tuturor actelor de executare, cu excepția celor care au dus la realizarea, în parte, a creanței cuprinse în titlul executoriu.

Reînnoirea cererii de executare

Art. 675. – Dacă se face o nouă cerere de executare, se va face mai întâi o nouă somație, la care nu se va mai alătura titlul ce se execută.

Secțiunea a 6-a
Amânarea, suspendarea şi restrângerea executării

Amânarea executării

Art. 676. – (1) În afara altor cazuri prevăzute de lege, executorul nu poate amâna executarea decât dacă procedura de citare sau de întocmire a anunțurilor şi publicațiilor de vânzare nu a fost îndeplinită sau dacă, la termenul stabilit, executarea nu poate fi efectuată datorită neîndeplinirii de către creditor a obligațiilor prevăzute de art. 626 alin. (1).

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), amânarea se dispune de executorul judecătoresc prin încheiere.

Suspendarea executării

Art. 677. – (1) Executarea silită se suspendă în cazurile în care aceasta este prevăzută de lege ori a fost dispusă de instanță.

(2) La cererea creditorului urmăritor, executarea va fi suspendată de către executor.

(3) Pe perioada suspendării executării, actele de executare efectuate anterior, măsurile de executare dispuse de instanța de executare sau de executor, inclusiv cele de indisponibilizare a bunurilor, veniturilor şi conturilor bancare rămân în ființă, afară de cazul în care prin lege sau prin hotărâre judecătorească se dispune altfel.

(4) După încetarea suspendării, executorul, din oficiu sau la cererea părții interesate, va dispune continuarea executării, în măsura în care actele de executare sau executarea silită însăşi nu

au fost desființate de instanța de judecată ori acestea nu au încetat prin efectul legii.

Restrângerea executării

Art. 678. – (1) Când creditorul urmăreşte în acelaşi timp mai multe bunuri mobile sau imobile a căror valoare este vădit excesivă în raport cu creanța ce urmează a fi satisfăcută, instanța de executare, la cererea debitorului şi după citarea creditorului, poate să restrângă executarea la anumite bunuri.

(2) În acest caz, instanța competentă să soluționeze o astfel de cerere este aceea la care a început executarea acelui bun al debitorului, care apare ca îndestulător pentru acoperirea creanțelor tuturor creditorilor urmăritori.

(3) Dacă cererea este admisă, instanța va suspenda executarea celorlalte bunuri, iar în caz de executări pornite în circumscripțiile mai multor instanțe de executare, debitorul, pe baza simplei înfățişări a încheierii prin care s-a încuviințat restrângerea, poate cere acestor din urmă instanțe suspendarea acelor executări. Până la soluționarea acestor cereri, executarea este suspendată de drept.

(4) Executările suspendate nu vor putea fi reluate decât după rămânerea definitivă a proiectului de distribuire a sumelor rezultate din executarea efectuată.

Secțiunea a 7-a
Încetarea şi reluarea executării

Cazuri

Art. 679. – Executarea silită încetează dacă:

1. s-a realizat integral obligația prevăzută în titlul executoriu, s-au achitat cheltuielile de executare, precum şi alte sume datorate potrivit legii; în acest caz, executorul va preda creditorului titlul executoriu, menționând pe acesta stingerea totală a obligației şi va remite debitorului un certificat constatator al îndeplinirii integrale a obligațiilor mai sus menționate;

2. nu mai poate fi efectuată ori continuată din cauza lipsei de bunuri urmăribile ori a imposibilității de valorificare a unor astfel de bunuri; în aceste cazuri, executorul va remite personal creditorului sau reprezentantului său titlul executoriu, menționând pe acesta cauza restituirii şi partea de obligație ce a fost executată, precum şi, când este cazul, va remite debitorului un certificat constatator al părții din obligație ce a fost executată;

3. creditorul a renunțat la executare;

4. a fost desființat titlul executoriu;

5. a fost anulată executarea.

Nulitatea executării silite

Art. 680. – Nerespectarea dispozițiilor privitoare la executarea silită însăşi sau la efectuarea oricărui act de executare atrage nulitatea actului nelegal, precum şi a actelor de executare subsecvente, dispozițiile art. 163 şi următoarele fiind aplicabile în mod corespunzător.

Reluarea executării

Art. 681. – (1) În cazurile prevăzute de art. 679 pct. 2 se poate cere reluarea executării silite, înăuntrul termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită.

(2) Reluarea executării silite poate fi cerută şi asupra aceluiaşi bun, dacă acesta este un imobil. În acest caz, atât timp cât, potrivit legii, poate avea loc reluarea executării silite, nu se va putea solicita de către executorul judecătoresc radierea urmăririi înscrise potrivit dispozițiilor art. 793.

Capitolul V
Prescripția dreptului de a obține executarea silită

Termenul de prescripție şi efectele acesteia

Art. 682. – (1) Dreptul de a obține executarea silită se prescrie în termen de 3 ani, dacă legea nu prevede altfel. În cazul titlurilor emise în materia drepturilor reale, termenul de prescripție este de 5 ani.

(2) Termenul de prescripție începe să curgă de la data când se naşte dreptul de a obține executarea silită. În cazul hotărârilor judecătoreşti şi arbitrale, termenul de prescripție începe să curgă de la data rămânerii lor definitive.

(3) Prin împlinirea termenului de prescripție se stinge dreptul de a obține executarea silită şi orice titlu executoriu îşi pierde puterea executorie. În cazul hotărârilor judecătoreşti şi arbitrale, dacă dreptul material la acțiune este imprescriptibil sau, după caz, nu s-a prescris, creditorul poate obține un nou titlu executoriu, pe calea unui nou proces, fără a i se putea opune excepția autorității de lucru judecat.

Suspendarea prescripției

Art. 683. – (1) Cursul prescripției se suspendă:

1. în cazurile stabilite de lege pentru suspendarea termenului de prescripție a dreptului material la acțiune;

2. pe timpul cât suspendarea executării silite este prevăzută de lege ori a fost stabilită de instanță sau de alt organ jurisdicțional competent;

3. cât timp debitorul nu are bunuri urmăribile sau care nu au putut fi valorificate ori îşi sustrage veniturile şi bunurile de la urmărire;

4. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) După încetarea suspendării, prescripţia îşi reia cursul, socotindu-se şi timpul scurs înainte de suspendare.

(3) Prescripţia nu se suspendă pe timpul cât executarea silită este suspendată la cererea creditorului urmăritor.

Întreruperea prescripţiei

Art. 684. – (1) Cursul prescripţiei se întrerupe:

1. pe data îndeplinirii de către debitor, înainte de începerea executării silite sau în cursul acesteia, a unui act voluntar de executare a obligaţiei prevăzute în titlul executoriu ori a recunoaşterii, în orice alt mod, a datoriei;

2. pe data depunerii cererii de executare, însoţită de titlul executoriu, chiar dacă a fost adresată unui organ de executare necompetent;

3. pe data depunerii cererii de intervenţie în cadrul urmăririi silite pornite de alţi creditori;

4. pe data îndeplinirii în cursul executării silite a unui act de executare;

5. pe data depunerii cererii de reluare a executării, însă numai dacă se găsesc bunuri urmăribile şi executarea este efectuată asupra lor;

6. în alte cazuri prevăzute de lege.

(2) După întrerupere, începe să curgă un nou termen de prescripţie.

(3) Prescripţia nu este întreruptă dacă cererea de executare a fost respinsă, anulată sau dacă s-a perimat ori dacă cel care a făcut-o a renunţat la ea.

Repunerea în termenul de prescripţie

Art. 685. – (1) După împlinirea termenului de prescripţie, creditorul poate cere repunerea în acest termen, numai dacă a fost împiedicat să ceară executarea datorită unor motive temeinice.

(2) Cererea de repunere în termen se introduce la instanţa de executare competentă, în termen de 15 zile de la încetarea împiedicării. Judecata cererii se face cu citarea părţilor, prin hotărâre supusă numai apelului, potrivit dreptului comun.

(3) Dacă cererea de repunere în termen a fost admisă, creditorul poate formula cerere de executare silită în termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive a hotărârii.

Alte dispoziţii

Art. 686. – Dispoziţiile care reglementează prescripţia

aplicabile

dreptului material la acțiune se aplică şi prescripției dreptului de a obține executarea silită, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel ori acestea sunt incompatibile cu dispozițiile cuprinse în prezentul capitol.

Capitolul VI
Contestația la executare

Obiectul contestației

Art. 687. – (1) Împotriva executării silite, a încheierilor date de executorul judecătoresc, precum şi împotriva oricărui act de executare se poate face contestație de către cei interesați sau vătămați prin executare. De asemenea, se poate face contestație la executare şi în cazul în care executorul judecătoresc refuză sa înceapă executarea silită ori să îndeplinească un act de executare silită în condițiile legii.

(2) Dacă nu s-a utilizat procedura prevăzută de art. 430, se poate face contestație şi în cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea sau aplicarea titlului executoriu.

(3) De asemenea, se poate face contestație împotriva greşitei învestiri cu formulă executorie a hotărârii sau a unui alt înscris, după caz.

(4) Împărțirea bunurilor proprietate comună pe cote-părți sau în devălmăşie poate fi hotărâtă, la cererea părții interesate, şi în cadrul judecării contestației la executare.

Condiții de admisibilitate

Art. 688. – (1) Dacă executarea silită se face în temeiul unei hotărâri judecătoreşti, debitorul nu va putea invoca pe cale de contestație motive de fapt sau de drept pe care le-ar fi putut opune în cursul judecății în primă instanță sau într-o cale de atac ce i-a fost deschisă.

(2) În cazul în care executarea silită se face în temeiul unui titlu executoriu care nu este emis de o instanță judecătorească, se pot invoca în contestația la executare şi motive de fapt sau de drept privitoare la fondul dreptului cuprins în titlul executoriu, numai dacă legea nu prevede în acest scop o altă cale de atac.

(3) Nu se poate face o nouă contestație de către aceeaşi parte pentru motive care au existat la data primei contestații.

(4) Creditorii neurmăritori nu se vor putea opune la executare; ei au însă dreptul de a interveni în executarea efectuată de alți creditori, pentru a lua parte la executare sau la distribuirea sumelor obținute din urmărirea silită a bunurilor debitorului.

(5) În cazul procedurii urmăririi silite mobiliare sau imobiliare ori a predării silite a bunului imobil sau mobil, contestația la executare poate fi introdusă şi de o terță persoană, însă numai dacă aceasta pretinde un drept de proprietate ori un al drept real cu privire la bunul respectiv.

Instanța competentă

Art. 689. – (1) Contestația se introduce la instanța de executare.

(2) Contestația privind lămurirea înțelesului, întinderii sau aplicării titlului executoriu ori privind greşita învestire cu formulă executorie a unui înscris se introduce la instanța care a pronunțat hotărârea ce se execută sau, după caz, la instanța care a învestit cu formulă executorie înscrisul ce se execută. Dacă o asemenea contestație vizează un titlu executoriu ce nu emană de la un organ de jurisdicție, competența de soluționare aparține instanței de executare.

Termene

Art. 690. – (1) Contestația privitoare la executarea silită propriu-zisă se poate face în termen de 15 zile de la data când:

1. contestatorul a luat cunoştință de actul de executare pe care-l contestă;

2. cel interesat a primit, după caz, comunicarea ori înştiințarea privind înființarea popririi. Dacă poprirea este înființată asupra unor venituri periodice, termenul de contestație pentru debitor începe cel mai târziu la data efectuării primei rețineri din aceste venituri de către terțul poprit;

3. debitorul care contestă executarea însăşi a primit încheierea de încuviințare a executării sau somația, ori de la data când a luat cunoştință de primul act de executare, în cazurile în care nu a primit încheierea de încuviințare a executării şi nici somația, sau executarea se face fără somație.

(2) Contestația împotriva încheierilor executorului judecătoresc, în cazurile în care acestea nu sunt, potrivit legii, definitive, se poate face în termen de 5 zile de la comunicare.

(3) Contestația privind lămurirea înțelesului, întinderii sau aplicării titlului executoriu ori cea care se referă la greşita învestire cu formulă executorie a unei hotărâri sau a unui alt înscris se poate face oricând înăuntrul termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită.

(4) Contestația prin care o terță persoană pretinde că are un drept de proprietate sau un alt drept real asupra bunului urmărit, poate fi introdusă în tot cursul executării silite, dar nu mai târziu de 15 zile de la efectuarea vânzării ori de la data predării silite a bunului.

(5) Neintroducerea contestației în termenul prevăzut de alin. (4) nu-l împiedică pe cel de-al treilea să-şi realizeze dreptul pe calea unei cereri separate, în condițiile legii, sub rezerva drepturilor definitiv dobândite de către terții adjudecatari în cadrul vânzării silite a bunurilor urmărite.

Condiții de formă

Art. 691. – (1) Contestațiile se fac în condițiile de formă prevăzute pentru cererile de chemare în judecată.

(2) Contestatorul care nu locuieşte sau nu are sediul în localitatea de reşedință a instanței, poate, prin chiar cererea sa, să-şi aleagă domiciliul sau sediul procesual în această localitate, arătând persoana căreia urmează să i se facă comunicările.

(3) Întâmpinarea este obligatorie.

Procedura de judecată

Art. 692. – (1) Contestația la executare se judecă cu procedura prevăzută pentru judecata în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Instanța sesizată va solicita de îndată executorului judecătoresc să-i transmită, în termenul fixat, copii certificate de acesta de pe actele dosarului de executare, dispozițiile art. 274 fiind aplicabile în mod corespunzător.

(3) Părțile vor fi citate în termen scurt, iar judecarea contestației se face de urgență şi cu precădere.

(4) La cererea părților sau atunci când apreciază că este necesar, instanța va putea asculta şi pe executor.

Căi de atac

Art. 693. – (1) Hotărârea pronunțată cu privire la contestație poate fi atacată numai cu apel, cu excepția hotărârilor pronunțate în temeiul art. 687 alin. (4) şi art. 690 alin. (4) care pot fi atacate în condițiile dreptului comun.

(2) Hotărârea prin care s-a soluționat contestația privind înțelesul, întinderea sau aplicarea titlului executoriu este supusă aceloraşi căi de atac ca şi hotărârea ce se execută.

Suspendarea executării

Art. 694. – (1) Până la soluționarea contestației la executare sau a altei cereri privind executarea silită, la solicitarea părții interesate şi numai pentru motive temeinice, instanța competentă poate suspenda executarea. Suspendarea se poate solicita odată cu contestația la executare sau prin cerere separată.

(2) Pentru a se dispune suspendarea, cel care o solicită trebuie să dea în prealabil o cauțiune, calculată la valoarea obiectului contestației, după cum urmează:

a) de 10%, dacă această valoare este de până la 10.000 lei;

b) 1.000 de lei plus 5% pentru ceea ce depăşeşte 10.000

lei;

c) 5.500 de lei plus 1% pentru ceea ce depăşeşte 100.000 lei;

d) 14.500 de lei plus 0,1% pentru ceea ce depăşeşte 1.000.000 lei.

(3) Dacă obiectul contestaţiei nu este evaluabil în bani, cauţiunea va fi de 1.000 lei, în afară de cazul în care legea dispune altfel.

(4) Suspendarea executării este obligatorie şi cauţiunea nu este necesară dacă:

1. hotărârea sau înscrisul ce se execută nu este, potrivit legii, executoriu;

2. înscrisul ce se execută a fost declarat fals printr-o hotărâre judecătorească, dată în prima instanţă;

3. debitorul face dovada cu înscris autentic că a obţinut de la creditor o amânare ori, după caz, beneficiază de un termen de plată.

(5) Dacă bunurile urmărite sunt supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierii, se va suspenda numai distribuirea preţului.

(6) Asupra cererii de suspendare, instanţa, în toate cazurile, se pronunţă prin încheiere, chiar şi înaintea termenului fixat pentru judecarea contestaţiei. Părţile vor fi întotdeauna citate, iar încheierea poate fi atacată numai cu apel, în mod separat, în termen de 5 zile de la pronunţare pentru partea prezentă, respectiv de la comunicare pentru cel lipsă.

(7) În cazuri urgente şi dacă s-a plătit cauţiunea prevăzută la alin. (2), instanţa poate dispune, prin încheiere şi fără citarea părţilor, suspendarea provizorie a executării până la soluţionarea cererii de suspendare. Încheierea nu este supusă niciunei căi de atac. Cauţiunea depusă potrivit prezentului alineat este deductibilă din cauţiunea finală stabilită de instanţă, dacă este cazul.

(8) Încheierea prin care s-a dispus suspendarea executării silite se comunică din oficiu şi de îndată executorului judecătoresc.

Efectele soluţionării contestaţiei

Art. 695. – (1) Dacă admite contestaţia la executare, instanţa, ţinând seama de obiectul acesteia, după caz, va îndrepta ori anula actul de executare contestat, va dispune anularea ori încetarea executării înseşi, anularea ori lămurirea titlului executoriu sau, când acesta a fost greşit învestit, anularea încheierii de învestire cu formula executorie.

(2) De asemenea, dacă prin contestaţia la executare s-a

cerut de către partea interesată împărțirea bunurilor proprietate comună, instanța va hotărî și asupra împărțelii acestora, potrivit legii.

(3) În cazul respingerii contestației, contestatorul poate fi obligat, la cerere, la despăgubiri pentru pagubele cauzate prin întârzierea executării, iar când contestația a fost exercitată cu rea-credință, el va fi obligat și la plata unei amenzi judiciare de la 1.000 la 7.000 lei.

(4) Hotărârea de admitere sau respingere a contestației, rămasă definitivă, va fi comunicată, din oficiu și de îndată, și executorului judecătoresc.

(5) Dacă contestația este admisă, executorul judecătoresc este obligat să se conformeze măsurilor luate sau dispuse de instanță.

(6) Atunci când contestația a fost respinsă, suma reprezentând cauțiunea depusă rămâne indisponibilizată, urmând a servi la acoperirea creanțelor arătate la alin. (3) sau a celor stabilite prin titlul executoriu, după caz, situație în care se va comunica executorului și recipisa de consemnare a acestei sume.

(7) În cazul în care constată refuzul nejustificat al executorului de a începe executarea silită sau de a îndeplini un act de executare silită ori de a lua orice altă măsură prevăzută de lege, instanța de executare va putea obliga executorul, prin aceeași hotărâre, la plata unei amenzi judiciare de la 1000 lei la 7000 lei, precum și, la cererea părții interesate, la plata de despăgubiri pentru paguba astfel cauzată.

Capitolul VII
Depunerea cu afectațiune specială

Condiții

Art. 696. – (1) Până la rămânerea definitivă a adjudecării bunurilor scoase la vânzare silită, debitorul sau terțul garant poate obține desființarea măsurilor asigurătorii ori de executare, consemnând la unitatea prevăzută de lege, pe seama creditorului urmăritor, întreaga valoare a creanței cu toate accesoriile și cheltuielile de executare și depunând recipisa de consemnare la executorul judecătoresc.

(2) Asupra cererii debitorului, executorul judecătoresc se va pronunța de urgență, prin încheiere, dată cu citarea părților.

(3) Dacă cererea este admisă și debitorul nu se opune, executorul judecătoresc, odată cu desființarea măsurilor, va dispune și eliberarea sumei în mâinile creditorului.

(4) Dacă însă debitorul va dovedi că a făcut contestație în termen şi se va opune la eliberare, executorul judecătoresc se va pronunța asupra eliberării sumei numai după ce s-a dat o hotărâre definitivă asupra contestației respective.

Efecte

Art. 697. – Suma consemnată de debitor sau de terțul garant, potrivit art. 696, va servi exclusiv la plata creditorului, pe seama căruia s-a făcut consemnarea, precum şi la acoperirea cheltuielilor de executare, cu excepția cazului în care sunt mai mulți creditori urmăritori sau intervenienți, când se va proceda la distribuire, potrivit dispozițiilor art. 834 şi următoarele.

Capitolul VIII
Întoarcerea executării

Dreptul la întoarcerea executării

Art. 698. – (1) În toate cazurile în care se desființează titlul executoriu sau însăşi executarea silită, cel interesat are dreptul la întoarcerea executării, prin restabilirea situației anterioare acesteia. Cheltuielile de executare pentru actele efectuate rămân în sarcina creditorului.

(2) Bunurile asupra cărora s-a făcut executarea se vor restitui celui îndreptățit, fără însă a se aduce atingere drepturilor definitiv dobândite de terții de bună – credință.

(3) În cazul în care executarea silită s-a făcut prin vânzarea unor bunuri mobile, întoarcerea executării se va face prin restituirea de către creditor a sumei rezultate din vânzare, actualizată în funcție de rata inflației, cu excepția situației când îşi găseşte aplicare art. 751.

Modalitatea de restabilire

Art. 699. – (1) În cazul în care instanța judecătorească a desființat titlul executoriu sau însăşi executarea silită, la cererea celui interesat, va dispune, prin aceeaşi hotărâre, şi asupra restabilirii situației anterioare executării.

(2) Dacă instanța care a desființat hotărârea executată a dispus rejudecarea în fond a procesului şi nu a luat măsura restabilirii situației anterioare executării, această măsură se va putea dispune de instanța care rejudecă fondul.

(3) Dacă nu s-a dispus restabilirea situației anterioare executării în condițiile alin. (1) şi alin. (2), cel îndreptățit o va putea cere, pe cale separată, instanței de executare. Judecata se va face de urgență şi cu precădere, hotărârea fiind supusă numai apelului.

Cazuri speciale

Art. 700. – Dacă titlul executoriu emis de un alt organ decât o instanță judecătorească a fost desființat de acel organ sau de un alt organ din afara sistemului instanțelor judecătoreşti, iar modalitatea restabilirii situației anterioare executării nu este prevăzută de lege ori, deşi este prevăzută, nu s-a luat această măsură, ea se va putea obține pe calea unei cereri introduse la instanța prevăzută de art. 699 alin. (3).

Executarea provizorie

Art. 701. – Hotărârea de primă instanță prin care s-a dispus restabilirea situației anterioare executării poate fi dată cu executarea provizorie, dispozițiile art. 436 aplicându-se în mod corespunzător.

Titlul II
Urmărirea silită asupra bunurilor debitorului
Capitolul I
Urmărirea mobiliară

Secțiunea 1
Bunurile mobile care nu se pot urmări

Bunurile neurmăribile

Art. 702. – Nu sunt supuse urmăririi silite:

a) bunurile de uz personal sau casnic indispensabile traiului debitorului şi familiei sale şi obiectele de cult religios, dacă nu sunt mai multe de acelaşi fel;

b) obiectele indispensabile persoanelor cu handicap şi cele destinate îngrijirii bolnavilor;

c) alimentele necesare debitorului şi familiei sale pe timp de două luni iar, dacă debitorul se ocupă exclusiv cu agricultura, alimentele necesare până la noua recoltă, animalele destinate obținerii mijloacelor de existență şi furajele necesare pentru aceste animale până la noua recoltă;

d) combustibilul necesar debitorului şi familiei sale socotit pentru 3 luni de iarnă;

e) scrisorile, fotografiile şi tablourile personale sau de familie;

f) bunurile declarate neurmăribile în cazurile şi condițiile prevăzute de lege.

Bunurile destinate exercitării

Art. 703. – (1) Bunurile care servesc la exercitarea ocupației sau profesiei debitorului nu pot fi supuse urmăririi silite, decât în lipsă de alte bunuri urmăribile şi numai pentru

ocupației sau profesiei debitorului

obligații de întreținere, chirii, arenzi sau alte creanțe privilegiate asupra mobilelor.

(2) Dacă debitorul se ocupă cu agricultura nu vor fi urmărite, în măsura necesară continuării lucrărilor în agricultură, inventarul agricol, inclusiv animalele de muncă, furajele pentru aceste animale şi semințele pentru cultura pământului, în afară de cazul în care asupra acestor bunuri există un drept real de garanție sau un privilegiu pentru garantarea creanței.

Limitele urmăririi veniturilor băneşti

Art. 704. – (1) Salariile şi alte venituri periodice realizate din muncă, pensiile acordate în cadrul asigurărilor sociale, precum şi alte sume ce se plătesc periodic debitorului şi sunt destinate asigurării mijloacelor de existență ale acestuia pot fi urmărite:

a) până la 1/2 din venitul lunar net, pentru sumele datorate cu titlul de obligație de întreținere sau alocație pentru copii;

b) până la 1/3 din venitul lunar net, pentru orice alte datorii.

(2) Dacă sunt mai multe urmăriri asupra aceleiaşi sume, urmărirea nu poate depăşi 1/2 din venitul lunar net al debitorului, indiferent de natura creanțelor, în afară de cazul în care legea prevede altfel.

(3) Veniturile din muncă sau orice alte sume ce se plătesc periodic debitorului şi sunt destinate asigurării mijloacelor de existență a acestuia, în cazul în care sunt mai mici decât cuantumul salariului minim net pe economie, pot fi urmărite numai asupra părții ce depăşeşte jumătate din acest cuantum.

(4) Ajutoarele pentru incapacitate temporară de muncă, compensația acordată salariaților în caz de desfacere a contractului individual de muncă pe baza oricăror dispoziții legale, precum şi sumele cuvenite şomerilor, potrivit legii, nu pot fi urmărite decât pentru sume datorate cu titlu de obligație de întreținere şi despăgubiri pentru repararea daunelor cauzate prin moarte sau prin vătămări corporale, dacă legea nu dispune altfel.

(5) Urmărirea drepturilor menționate la alin. (4) se va putea face în limita a 1/2 din cuantumul acestora.

(6) Sumele reținute potrivit alin. (1)-(4) se eliberează sau se distribuie potrivit art. 834 şi următoarele.

(7) Alocațiile de stat şi indemnizațiile pentru copii, ajutoarele pentru îngrijirea copilului bolnav, ajutoarele de maternitate, cele acordate în caz de deces, bursele de studii acordate de stat, diurnele, precum şi orice alte asemenea indemnizații cu destinație specială, stabilite potrivit legii, nu pot fi urmărite pentru nici un fel de datorii.

Sancțiune

Art. 705. – Renunțarea la beneficiul dispozițiilor prevăzute în articolele din prezenta secțiune, precum şi urmărirea ori cesiunea, făcută cu încălcarea acestor dispoziții, sunt nule de drept.

Secțiunea a 2-a
Procedura urmăririi mobiliare

§ 1. Sechestrarea bunurilor mobile

Indicarea bunurilor asupra cărora să se facă executarea

Art. 706. – Pentru realizarea creanțelor sale, creditorul va putea urmări bunurile mobile ale debitorului, aflate la acesta sau la alte persoane. Debitorul poate indica bunurile mobile asupra cărora ar voi să se facă executarea. Dacă executorul apreciază că prin valorificarea acestor bunuri nu se asigură realizarea drepturilor creditorului, el va urmări şi alte bunuri.

Aplicarea sechestrului asupra bunurilor debitorului

Art. 707. – (1) Dacă în termen de o zi de la primirea încheierii de încuviințare a executării debitorul nu plăteşte suma datorată, executorul judecătoresc va proceda la sechestrarea bunurilor mobile urmăribile ale debitorului, chiar dacă acestea sunt deținute de un terț, în vederea valorificării lor.

(2) În cazul în care există pericol evident de sustragere a bunurilor de la urmărire, la cererea creditorului, prin încheierea de încuviințare a executării se va putea dispune sechestrarea bunurilor urmăribile. În acest caz, se va face mențiunea corespunzătoare în chiar încheierea de încuviințare a executării.

(3) Pentru bunurile sechestrate asigurător nu este necesară o nouă sechestrare, executorul judecătoresc fiind însă obligat să verifice dacă bunurile respective se găsesc la locul aplicării sechestrului şi dacă nu au fost substituite sau degradate, precum şi să sechestreze alte bunuri ale debitorului, în cazul în care cele găsite la verificare nu sunt suficiente pentru realizarea creanței.

(4) În cazul în care se afirmă că unele bunuri aparțin altei persoane, dar drepturile acesteia nu sunt evidente, executorul va sechestra bunurile, însă va face mențiune în procesul-verbal de sechestru despre drepturile pretinse.

Sechestrarea bunurilor aflate în mâinile terților

Art. 708. – (1) Sechestrul nu se va putea aplica asupra bunurilor aparținând debitorului, dar deținute de un terț, afară numai dacă acesta din urmă recunoaşte că bunurile aparțin debitorului urmărit şi nu invocă un drept de retenție asupra lor. În

caz contrar, executorul judecătoresc va suspenda aplicarea sechestrului şi va aduce acest lucru la cunoştinţa creditorului, care va avea însă dreptul să solicite să se facă poprirea.

(2) Cu toate acestea, dacă creditorul pretinde şi este demn de crezut că bunurile respective sunt ale debitorului şi că terţul deţinător nu are drept să le reţină, instanţa de executare va putea, prin încheiere definitivă, dată cu citarea părţilor, să autorizeze pe executor să continue aplicarea sechestrului.

Concursul forţei publice

Art. 709. – (1) Prezenţa unui agent de poliţie, jandarm sau a altor agenţi ai forţei publice va fi necesară, sub sancţiunea nulităţii:

1. dacă uşile imobilului debitorului sau ale terţului deţinător sunt încuiate şi aceştia refuză să le deschidă;

2. dacă ei refuză să deschidă camerele sau mobilele;

3. dacă debitorul sau terţul deţinător lipseşte şi nu se găseşte nici o persoană care locuieşte cu el.

(2) După deschiderea uşilor sau mobilelor, prezenţa celor menţionaţi la alin. (1) va putea fi suplinită prin doi martori asistenţi.

(3) În afara situaţiilor prevăzute la alin. (1), executorul va putea de asemenea cere concursul forţei publice, fie pentru a înlătura opoziţiile la sechestru, fie pentru păstrarea ordinii în timpul sechestrării.

Deschiderea încăperilor şi mobilelor

Art. 710. – În toate cazurile, încăperile şi mobilele se vor deschide treptat, pe măsură ce bunurile sechestrate se vor trece în procesul-verbal de sechestru.

Participarea specialiştilor

Art. 711. – Executorul judecătoresc va putea recurge, dacă este cazul, şi la serviciile unor specialişti, pentru deschiderea localului, încăperilor, caselor de fier şi a oricăror alte mobile în care se află bunurile ce urmează a fi sechestrate, pentru identificarea acestora ori pentru a asigura transportul lor, după caz.

Sechestrul asupra bunurilor aflate în casete închiriate

Art. 712. – Dispoziţiile art. 709-711 sunt aplicabile, în mod corespunzător, şi în cazul când sechestrul se înfiinţează asupra conţinutului casetelor închiriate de debitor la bănci sau la alte unităţi specializate.

Identificarea bunurilor

Art. 713. – (1) Executorul este obligat să identifice bunurile sechestrate printr-un semn distinctiv, putând şi

sechestrate

fotografia sau filma bunurile sechestrate.

(2) Dacă debitorul cere ca bunurile să fie aşezate într-o încăpere cu intrări sigilate, acest semn nu se va aplica.

Sechestrul asupra bunurilor deja identificate

Art. 714. – (1) Dacă animalele sau obiectele sechestrate sunt identificate, potrivit unor dispoziţii legale, prin înscrisuri eliberate ori certificate de o autoritate sau instituţie publică, se va face menţiune despre efectuarea sechestrului pe aceste înscrisuri.

(2) În cazul în care debitorul nu are sau refuză să înfăţişeze înscrisurile respective, executorul va proceda la aplicarea unui semn distinctiv asupra acestor bunuri, daca acest lucru este posibil, sau, la cererea creditorului, la ridicarea şi încredinţarea lor unui custode desemnat de creditor, pe răspunderea şi cheltuiala acestuia din urmă.

Sechestrarea autovehiculelor

Art. 715. – (1) Executorul poate sechestra un autovehicul al debitorului imobilizându-l, în orice loc s-ar afla acesta, prin orice mijloace care nu atrag deteriorarea autovehiculului. Debitorul poate să ceară instanţei de executare, pentru motive temeinic justificate, încuviinţarea folosirii bunului aflat sub sechestru, dacă pentru acesta există o asigurare facultativă contra daunelor.

(2) O copie de pe procesul-verbal de sechestru va fi trimis şi organului de poliţie la care autovehiculul este înmatriculat, care va proceda potrivit legii.

Sechestrul bunurilor afectate unor garanţii reale

Art. 716. – Dacă asupra bunului ce se sechestrează există un drept real de garanţie constituit în favoarea unei terţe persoane, executorul judecătoresc, luând cunoştinţă despre acest drept, va înştiinţa acea persoană despre aplicarea sechestrului şi o va cita la toate termenele fixate pentru vânzarea bunului respectiv.

(2) Despre aplicarea sechestrului se va face menţiune în Arhiva Electronică de Garanţii Reale Mobiliare sau în alte registre de publicitate, după caz.

Sechestrul asupra bunurilor anterior sechestrate

Art. 717. – (1) Executorul care, prezentându-se la domiciliul ori sediul debitorului, terţului deţinător sau custodelui, va găsi înfiinţată o altă urmărire, după ce va lua o copie de pe procesul-verbal respectiv, aflat în mâna debitorului, terţului deţinător sau custodelui, ori la domiciliul sau sediul acestora, va încheia un proces-verbal în care va arăta numele şi calitatea celui care a făcut urmărirea anterioară, şi va declara aceleaşi bunuri sechestrate şi de el.

(2) Executorul va putea, în acelaşi timp, să sechestreze şi alte bunuri care nu au fost urmărite anterior.

(3) O copie a procesului-verbal de sechestru va fi comunicată organului de executare care a început mai întâi urmărirea.

(4) În acest caz, urmăririle se socotesc conexate, fiind aplicabile dispoziţiile art. 633, iar creditorul pentru care s-a înfiinţat sechestrul va putea continua urmărirea, chiar dacă primul creditor urmăritor s-a desistat de la urmărire.

Procesul-verbal de sechestru

Art. 718. – (1) Efectuarea sechestrului se va constata de îndată printr-un proces-verbal, care va cuprinde, în afara datelor şi menţiunilor prevăzute la art. 657 alin. (1):

a) somaţia de plată făcută verbal debitorului şi răspunsul lui, dacă a fost faţă;

b) enumerarea, descrierea şi evaluarea, după aprecierea executorului, dacă aceasta e cu putinţă, a fiecărui bun mobil sechestrat;

c) indicarea bunurilor care, fiind exceptate de la urmărire, nu au fost sechestrate, în cazul în care bunurile sechestrate nu acoperă creanţa;

d) menţionarea drepturilor pretinse de alte persoane asupra bunurilor sechestrate;

e) arătarea bunurilor sechestrate asupra cărora există un drept real de garanţie constituit în favoarea unei terţe persoane;

f) arătarea bunurilor sechestrate care au fost sigilate sau ridicate;

g) arătarea persoanei căreia i se lasă în custodie bunurile sechestrate.

(2) Procesul-verbal se va semna de executor şi de persoanele care, potrivit legii, au asistat la aplicarea sechestrului. Dacă ele nu pot ori refuză să semneze, executorul judecătoresc va menţiona această împrejurare în procesul-verbal.

(3) Câte un exemplar al procesului-verbal de sechestru se va preda debitorului sau, după caz, terţului deţinător şi custodelui, acesta din urmă semnând cu menţiunea de primire a bunurilor în păstrare. Dacă aceste persoane nu sunt de faţă ori refuză să primească un exemplar al procesului-verbal se va proceda potrivit dispoziţiilor privitoare la comunicarea şi înmânarea citaţiilor.

Indisponibilizarea bunurilor

Art. 719. – (1) Din momentul sechestrării bunurilor, debitorul nu mai poate dispune de ele pe timpul cât durează executarea, sub sancţiunea unei amenzi judiciare de la 2.000 lei

sechestrate

la 10.000 lei, dacă fapta nu constituie infracțiune. Dispozițiile art. 178-180 sunt aplicabile.

(2) În cazul valorilor mobiliare nicio operațiune de înstrăinare sau constituire de garanții reale nu va putea fi încheiată decât cu autorizarea instanței de executare.

Păstrarea bunurilor sechestrate

Art. 720. – (1) Bunurile sechestrate se lasă, cu acordul creditorului, în custodia debitorului sau terțului deținător; în acest caz, debitorul sau terțul poate folosi bunurile sechestrate, dacă, potrivit naturii lor, ele nu își pierd din valoare prin întrebuințare.

(2) Dacă există pericolul ca debitorul sau terțul deținător să înstrăineze, să substituie ori să deterioreze bunurile sechestrate, executorul judecătoresc va proceda la sigilarea sau la ridicarea lor.

(3) Dacă debitorul sau terțul deținător refuză să primească în custodie bunurile sau nu este prezent la aplicarea sechestrului, precum și în cazul ridicării bunurilor, executorul judecătoresc dă în păstrare bunurile sechestrate unui custode, numit cu precădere dintre persoanele desemnate de creditor. Custodele trebuie să fie major și îndeobște cunoscut ca fiind solvabil. El poate fi obligat și la darea unei cauțiuni. Soțul, rudele sau afinii debitorului, până la al patrulea grad inclusiv, ori persoanele aflate în serviciul lui nu vor putea fi desemnați custozi decât cu acordul creditorului.

(4) Sumele în lei sau în valută, titlurile de valoare, obiectele din metale prețioase și pietrele prețioase se ridică și se predau de executor, pe bază de proces-verbal, în custodia unităților bancare competente.

(5) Obiectele de artă, colecțiile de valoare, obiectele de muzeu și altele asemenea se ridică și se predau de executor, pe bază de proces-verbal, în custodia muzeelor.

(6) În toate cazurile, executorul judecătoresc păstrează dovada depunerii valorilor respective, iar în cazul titlurilor de valoare, cum sunt acțiunile sau obligațiunile nominative ori la purtător, va sesiza de îndată instanța de executare pentru a lua măsurile necesare pentru conservarea și administrarea titlurilor și numirea, dacă e cazul, a unui curator special, care să exercite drepturile aferente acestora.

(7) În cazul titlurilor de credit transmisibile prin gir, executorul va face mențiune pe titluri despre aplicarea sechestrului. După facerea mențiunii, titlurile sechestrate nu vor mai putea fi girate, iar debitorul menționat în titlul de credit nu se va mai putea libera valabil decât consemnând suma la unitatea prevăzută de lege și depunând recipisa la executor.

(8) Sechestrarea titlurilor nominative se va notifica societății sau instituției emitente, precum şi societății ori altei persoane căreia i-au fost date în păstrare sau administrare, spre a se face mențiune despre sechestru în registrul respectiv.

Strămutarea bunurilor sechestrate

Art. 721. – Nici custodele, nici debitorul sau terțul deținător nu vor putea transporta bunurile sechestrate din locul unde au fost autorizați să le păstreze, decât cu încuviințarea executorului judecătoresc. În acest din urmă caz, cheltuielile de transport vor fi avansate de partea interesată.

Remunerația custodelui

Art. 722. – (1) În cazul în care custode este o altă persoană decât debitorul sau terțul deținător, acesta va avea dreptul la o remunerație ce se va fixa de executor, prin încheiere, ținând seama de activitatea depusă, iar în cazul unităților specializate, de tarifele sau prețurile practicate de acestea pentru servicii similare. Remunerația şi cheltuielile custodelui vor putea fi plătite cu anticipație de către creditorul urmăritor care le va prelua cu precădere din prețul bunurilor urmărite.

(2) Încheierea prin care este fixată remunerația custodelui se dă cu citarea părților.

Răspunderea custodelui

Art. 723. – Custodele, precum şi orice alte persoane însărcinate cu paza bunurilor sechestrate, vor răspunde pentru orice pagubă adusă creditorului sau debitorului din cauza neglijenței lor şi vor fi înlocuiți, potrivit dispozițiilor referitoare la numirea custozilor, putând fi supuşi, dacă e cazul, şi pedepselor prevăzute de legea penală.

Liberarea terțului deținător

Art. 724. – (1) Terțul deținător se va putea libera, în cursul sechestrului, de bunurile debitorului urmărit, dacă obligația lui de restituire este ajunsă la scadență.

(2) În acest scop, el va putea cere executorului judecătoresc încuviințarea de a depune bunurile sechestrate la el, în mâinile unei alte persoane. Executorul se va pronunța de urgență, prin încheiere, dată cu citarea terțului deținător, a debitorului şi a creditorului urmăritor, asupra persoanei căreia bunurile urmează să fie încredințate. Creditorul urmăritor şi debitorul vor putea conveni ca ele să fie încredințate chiar debitorului.

(3) Dacă creditorul urmăritor şi debitorul nu vor cădea de acord, executorul va încredința bunurile sechestrate unei persoane desemnate de creditor.

(4) Încredințarea bunurilor în mâinile persoanei acceptate

sau desemnate, potrivit alin. (2) şi alin. (3), va fi constatată printr-un proces-verbal semnat de executor şi custode.

Oprirea urmăririi

Art. 725. – (1) Debitorul va putea împiedica aplicarea sechestrului sau, după caz, va putea obţine ridicarea lui, numai dacă:

1. plăteşte creanţa, inclusiv accesoriile şi cheltuielile de executare, în mâinile creditorului sau reprezentantului său având procură specială. În acest caz, executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal constatând achitarea integrală a datoriei şi va remite debitorului o copie a acestuia, împreună cu titlul de creanţă;

2. face depunerea cu afectaţiune specială prevăzută de art. 696 alin. (1) şi predă executorului recipisa de consemnare. În acest caz, executorul judecătoresc va elibera debitorului o dovadă de primire a recipisei, va încheia un proces-verbal în care va face această constatare şi, dacă debitorul nu a făcut şi contestaţie în condiţiile alin. (2), va opri urmărirea sau, după caz, va dispune ridicarea sechestrului. În caz contrar, dacă debitorul a făcut contestaţie, executorul va depune de îndată procesul-verbal amintit odată cu recipisa, la instanţa de executare, care se va pronunţa de urgenţă, potrivit dispoziţiilor art. 692. Până la soluţionarea contestaţiei, urmărirea este suspendată de drept.

(2) În cazul arătat la alin. (1) pct. 2, dacă debitorul face contestaţie şi se opune la eliberarea sumei consemnate, el o va putea depune chiar în mâna executorului, odată cu recipisa de consemnare a sumei, sub luare de dovadă, sau o va putea introduce direct la instanţa competentă, în termen de 5 zile de la data procesului-verbal întocmit de executor, caz în care o copie de pe contestaţie va fi înmânată şi executorului.

(3) Contestaţia se va face cu respectarea condiţiilor de formă prevăzute de art. 691.

(4) Dacă termenul arătat la alin. (2) a expirat, fără ca debitorul să fi depus ori introdus contestaţie, depunerea cu afectaţiune specială se va socoti drept plată făcută creditorului, iar acesta va putea să ridice suma consemnată, în temeiul unei încheieri a executorului judecătoresc date de urgenţă, cu citarea părţilor.

Continuarea urmăririi

Art. 726. – (1) În orice alte cazuri, decât cele prevăzute la art. 725, debitorul sau o altă persoană interesată nu pot opri vânzarea bunurilor sechestrate, dar pot contesta executarea, potrivit dispoziţiilor art. 687 şi următoarele.

(2) Terţul care contestă executarea nu va putea dovedi cu

martori dreptul său de proprietate asupra bunurilor mobile sechestrate în locuința sau întreprinderea debitorului urmărit, afară de cazul când, față de profesia sau comerțul contestatorului ori debitorului, o asemenea dovadă devine admisibilă.

(3) Soțul contestator, care locuieşte cu soțul debitor şi care nu exercită o profesie sau un comerț, nu va putea dovedi dreptul său de proprietate asupra bunurilor mobile sechestrate decât cu convenția matrimonială sau cu alte înscrisuri cu dată certă, din care să rezulte că acestea i-au aparținut şi înainte de căsătorie, ori că le-a dobândit ulterior prin donație sau moştenire sau chiar prin cumpărare, dacă la data dobândirii avea bunuri proprii. Această dispoziție nu se aplică însă în privința bunurilor care, în mod vădit sau prin destinația lor, aparțin soțului debitorului urmărit.

§ 2. Valorificarea bunurilor sechestrate

Modalități de valorificare

Art. 727. – (1) Dacă în termen de 15 zile de la aplicarea sechestrului nu s-au plătit suma datorată, toate accesoriile şi cheltuielile de executare, executorul judecătoresc va proceda la valorificarea bunurilor sechestrate prin vânzare la licitație publică, vânzare directă sau prin alte modalități admise de lege.

(2) Cu toate acestea, vânzarea se va putea face de îndată ce bunurile au fost sechestrate, dacă acestea sunt supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierii, ori dacă păstrarea lor ar prilejui cheltuieli disproporționat de mari în raport cu valoarea lor.

Vânzarea amiabilă

Art. 728. – Executorul judecătoresc, cu acordul creditorului, poate să-i încuviințeze debitorului să procedeze el însuşi la valorificarea bunurilor sechestrate. În acest caz, debitorul este obligat să-l informeze în scris pe executor despre ofertele primite, indicând, după caz, numele sau denumirea şi adresa potențialului cumpărător, precum şi termenul în care acesta din urmă se angajează să consemneze prețul propus.

Vânzarea directă

Art. 729. – (1) Executorul poate, de asemenea, proceda, cu acordul ambelor părți, la valorificarea bunurilor urmărite prin vânzare directă cumpărătorului care oferă cel puțin prețul stabilit potrivit art. 732.

(2) Termenul pentru vânzarea directă va fi stabilit potrivit art. 733. Debitorul şi creditorul vor fi înştiințați despre ziua, ora şi locul vânzării, precum şi despre oferta de preț depusă de

potențialul cumpărător.

(3) La data vânzării, executorul va întocmi procesul-verbal prevăzut de art. 747, dispozițiile acestui articol fiind aplicabile în mod corespunzător. Dacă vreuna dintre părți lipsește la efectuarea vânzării, executorul îi va comunica o copie de pe procesul-verbal privind vânzarea.

Vânzarea silită

Art. 730. – În lipsa acordului părților, sau dacă vânzarea directă nu se realizează, executorul va proceda la vânzarea prin licitație publică a bunurilor sechestrate.

Vânzarea titlurilor de valoare și a unor bunuri cu regim de circulație special

Art. 731. – (1) Titlurile de credit și orice alte valori sau mărfuri negociabile la bursele de valori, bursele de mărfuri sau pe alte piețe, se vor putea vinde prin intermediul bursei celei mai apropiate, respectiv prin sistemul alternativ de tranzacționare cu formele și condițiile prevăzute de legea specială.

(2) Obiectele din metale prețioase și pietrele prețioase, mijloacele de plată străine și alte titluri de valoare decât cele arătate la alin. (1) vor fi valorificate, în condițiile legii, prin unitățile bancare competente sau unități specializate, după caz, iar obiectele de artă, colecțiile de valoare și obiectele de muzeu, prin organele și în condițiile prevăzute de lege. Sumele obținute din vânzare se vor consemna la unitatea indicată de executor.

(3) Vânzarea acțiunilor la societățile închise și a părților sociale se face pe cale amiabilă, potrivit art. 728, iar în lipsă, de către executor, prin licitație publică, dacă legea nu prevede un sistem special privind circulația acestora.

(4) Dacă vânzarea bunurilor prevăzute la alin. (3) se face de către executor sau de un agent specializat, acesta va întocmi un caiet de sarcini care, în afara altor mențiuni prevăzute de lege, va cuprinde, sub sancțiunea nulității vânzării, statutul societății, numărul și felul acțiunilor sau părților sociale supuse vânzării, garanțiile constituite asupra lor, clauzele speciale privind vânzarea sau cesiunea acestora și drepturile de preferință acordate asociaților, situația financiară anuală pe ultimele două exerciții financiare, precum și orice documente necesare pentru aprecierea consistenței și valorii drepturilor sociale aferente acțiunilor sau părților sociale scoase la vânzare.

(5) Caietul de sarcini va fi comunicat debitorului, creditorului, societății emitente și celorlalți asociați, pentru a formula eventuale obiecțiuni, în termen de 5 zile de la comunicare, sub sancțiunea decăderii. Executorul judecătoresc va soluționa obiecțiunile, prin încheiere executorie, dată cu citarea părților. Dacă nu se formulează obiecțiuni, sau acestea

sunt respinse, iar încheierea nu este atacată de către cei interesați, urmărirea va continua, potrivit legii.

(6) Dispozițiile legale speciale privind vânzarea titlurilor de valoare prevăzute în acest articol rămân neatinse.

§ 3. Vânzarea la licitație publică

Evaluarea bunurilor sechestrate

Art. 732. – (1) Cu ocazia aplicării sechestrului, executorul judecătoresc este obligat să identifice şi să evalueze bunurile sechestrate, afară de cazurile în care aceasta nu este cu putință. Bunurile vor fi evaluate la valoarea lor de circulație, raportată la prețurile medii de piață din localitatea respectivă.

(2) La cererea părților interesate sau atunci când apreciază că este necesar, executorul judecătoresc va numi un expert care să fixeze prețul, pentru vânzarea bunurilor sechestrate.

(3) Executorul va dispune ca expertul să fixeze prețul, printr-un raport scris, care va fi predat cu cel puțin 5 zile înainte de ziua fixată pentru vânzare.

(4) Cererea de expertiză va fi făcută de părți, în mod verbal, la data sechestrării bunurilor, fiind consemnată în procesul-verbal de sechestru, sau în scris, în termen de 5 zile de la data comunicării procesului-verbal de sechestru, sub sancțiunea decăderii.

(5) Asupra cererii de expertiză executorul se va pronunța de urgență, fără citarea părților, prin încheiere executorie care va cuprinde şi stabilirea onorariului provizoriu care se cuvine expertului.

(6) Onorariul provizoriu va fi depus de partea interesată, sub sancțiunea decăderii, în ziua următoare comunicării admiterii cererii de expertiză.

(7) Expertul va cita părțile. Acestea pot desemna experți consilieri, dispozițiile art. 318 aplicându-se în mod corespunzător.

(8) Dacă expertul nu va depune raportul în termenul fixat, ori dacă din cauza nerespectării termenului, a cauzat amânarea vânzării, la cererea părții interesate, instanța de executare poate lua împotriva acestuia măsurile prevăzute la art. 176 alin. (1) pct. 2 lit. d) şi de art. 178.

Fixarea termenului de licitație

Art. 733. – (1) Dacă valorificarea bunurilor urmează să se facă prin vânzare la licitație publică, executorul judecătoresc, în termen de cel mult o zi de la expirarea termenelor prevăzute de

art. 727 alin. (1) sau art. 728, va fixa, prin încheiere definitivă, dată cu citarea în termen scurt a părților, ziua, ora și locul licitației.

(2) Vânzarea nu se va putea face în mai puțin de două săptămâni, nici în mai mult de patru săptămâni de la data stabilirii prețului sau de la expirarea termenului prevăzut la art. 728.

(3) Termenul se va putea scurta sau prelungi, dacă atât creditorul cât și debitorul o vor cere.

Locul licitației

Art. 734. – (1) Vânzarea la licitație se va face la locul unde se află bunurile sechestrate sau, dacă există motive temeinice, în alt loc.

(2) În cazul când în localitate există târguri oficiale recunoscute și ținute în mod obișnuit cel puțin o dată pe săptămână, vânzarea vitelor se va face obligatoriu în acele târguri, în zilele și orele de târg, chiar dacă târgurile ar cădea în zilele nelucrătoare sau de sărbătoare legală, fără a fi necesară încuviințarea instanței de executare.

(3) De asemenea, dacă în localitate există burse de mărfuri sau cereale, toate mărfurile sau cerealele, care sunt cotate la aceste burse, se vor vinde, la cererea creditorului sau a debitorului, prin intermediul lor.

Înștiințarea părților și a terțului deținător

Art. 735. – (1) Executorul judecătoresc îl va înștiința pe creditor, debitor și terțul deținător al bunurilor sechestrate despre ziua, ora și locul vânzării la licitație, după dispozițiile privitoare la comunicarea și înmânarea citațiilor, cu cel puțin 48 de ore înainte de termenul fixat pentru vânzare.

(2) Dacă se vând titluri de valoare care nu sunt negociate la bursa de valori sau într-un sistem alternativ de tranzacționare, în condițiile art. 731 alin. (3), vor fi înștiințați societatea emitentă a titlului sau terțul căruia acestea au fost încredințate spre păstrare ori administrare, precum și ceilalți asociați ori moștenitorii acestora, dacă au drepturi de preferință la vânzare.

Publicitatea vânzării

Art. 736. – (1) Cu cel puțin 5 zile înainte de ținerea licitației, executorul judecătoresc va întocmi anunțurile de vânzare, pe care le va afișa la locul licitației, la sediul executorului judecătoresc, al primăriei de la locul vânzării bunurilor și al instanței de executare, precum și în alte locuri publice. De asemenea, executorul va întocmi și publicații de vânzare pe care le va aduce la cunoștința publicului printr-unul din ziarele locale sau, în lipsă, din cele de circulație națională,

prin ziare, reviste sau alte publicații existente ce sunt destinate comercializării unor bunuri de natura celor scoase la vânzare, precum şi pe pagini de internet deschise în acelaşi scop.

(2) Publicațiile şi anunțurile de vânzare vor cuprinde:

a) denumirea şi sediul organului de executare;

b) numărul dosarului de executare;

c) numele executorului judecătoresc;

d) numele, prenumele şi domiciliul sau, după caz, denumirea şi sediul debitorului şi creditorului;

e) ziua, ora şi locul licitației;

f) indicarea şi descrierea sumară a bunurilor ce vor fi vândute la licitație publică, cu arătarea pentru fiecare a prețului de începere a licitației, care este prețul prevăzut în procesul-verbal de sechestru sau, după caz, cel stabilit prin expertiză; în cazul titlurilor de valoare nenegociabile, se va indica şi locul de la care poate fi procurat, pe cheltuiala solicitantului, caietul de sarcini, prevăzut de art. 731 alin. (4);

g) locul şi data afişării, în cazul anunțurilor de vânzare;

h) semnătura şi ştampila executorului judecătoresc, în cazul anunțurilor de vânzare.

(3) Îndeplinirea acestor formalități se va constata prin procese-verbale încheiate de executorul judecătoresc.

(4) Cheltuielile de afişare şi publicare vor fi avansate de către creditorul urmăritor, care le va prelua din prețul bunurilor urmărite.

(5) În cazul nerespectării dispozițiilor prezentului articol, la cererea părții interesate, instanța de executare poate lua împotriva executorului judecătoresc măsurile prevăzute la art. 176 alin. (1), pct. 2 lit. h) şi de art. 178.

(6) Mențiunile de la alin. (2) lit. a) şi c)- h) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

Restrângerea formalităților de publicitate

Art. 737. – (1) Prin derogare de la dispozițiile art. 736, în cazul în care executarea se face în temeiul unui titlu executoriu privitor la o creanță a cărei valoare nu depăşeşte 5.000 lei, sau atunci când bunurile sunt supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierii oricare ar fi valoarea titlului executoriu, executorul va putea restrânge formalitățile de publicitate numai la afişare şi să scurteze atât termenul de înştiințare a debitorului, cât şi termenul de afişare, în măsura în care aceasta ar fi suficientă pentru înştiințarea celor interesați.

(2) Creditorul, debitorul şi terțul deținător vor putea fi încunoştințați prin telegramă, telefax sau prin alte mijloace care asigură transmiterea textului actului şi confirmarea primirii lui.

Refacerea formalităților de publicitate

Art. 738. – (1) Dacă din orice cauză vânzarea se amână, încunoştinţarea celor interesaţi şi formalităţile de publicitate se vor îndeplini şi pentru noul termen, care nu va putea fi mai scurt de o săptămână nici mai lung de două săptămâni.

(2) Dacă vânzarea nu se poate termina în aceeaşi zi, ea va continua în ziua următoare, iar executorul judecătoresc va aduce aceasta verbal la cunoştinţa celor de faţă, afară de cazul în care ambele părţi sunt de acord cu amânarea licitaţiei. În acest din urmă caz, costul formalităţilor de publicitate va fi suportat în mod egal de ambele părţi, dispoziţiile art. 736 alin. (4) fiind aplicabile în mod corespunzător.

Pregătirea licitației

Art. 739. – (1) În ziua fixată pentru vânzare, executorul judecătoresc se va duce la locul unde se află bunurile sechestrate, va ridica sigiliile sau va primi bunurile de la persoana căreia i-au fost încredinţate, eliberându-i chitanţă de primire.

(2) Executorul va verifica, după procesul-verbal de sechestru, numărul şi starea bunurilor şi va constata toate acestea, precum şi lipsurile găsite, în procesul-verbal de licitaţie.

(3) Dacă vânzarea se va face în alt loc decât acela unde se găsesc bunurile ce urmează să fie vândute, ele vor fi duse în acel loc, pe cheltuiala creditorului, în condiţiile art. 736 alin. (4).

Amânarea licitației

Art. 740. – (1) La cererea părţii interesate, făcută, sub sancţiunea decăderii, înainte de începerea licitaţiei, executorul va amâna vânzarea în cazul nerespectării termenelor de înştiinţare a creditorului, debitorului sau terţului deţinător ori, după caz, a termenelor de afişare sau publicare a vânzării. La acest termen, care nu poate fi mai lung de 20 de zile de la data fixată pentru prima vânzare, se vor reface formalităţile de publicitate încălcate, cu respectarea dispoziţiilor art. 736.

(2) Dispoziţiile alin. (1) nu sunt aplicabile la vânzarea bunurilor supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierii, caz în care partea interesată va putea solicita numai luarea măsurilor prevăzute de art. 737.

Participanții la licitație

Art. 741. – (1) Poate participa la licitaţie orice persoană care este îndeobşte cunoscută ca fiind solvabilă, are capacitate deplină de exerciţiu, precum şi capacitatea de a dobândi bunurile scoase la licitaţie.

(2) Debitorul urmărit nu va putea fi adjudecatar, nici personal, nici prin persoană interpusă.

(3) Creditorii urmăritori sau intervenienţi nu pot, nici personal, nici prin persoane interpuse, să adjudece bunurile

oferite spre vânzare la un preț mai mic de 75% din prețul stabilit potrivit art. 732 alin. (1) sau alin. (2).

Garanția de participare

Art. 742. – (1) Participanții la licitație trebuie să consemneze, cel mai târziu până la începerea licitației, la dispoziția executorului judecătoresc, cel puțin 10% din prețul de începere a licitației pentru bunurile pe care intenționează să le cumpere.

(2) Creditorii urmăritori sau intervenienți nu au obligația de a depune garanția prevăzută la alin. (1).

(3) Dacă în localitatea unde are loc licitația nu funcționează nici o unitate din cele prevăzute de lege pentru a face astfel de operațiuni sau dacă licitația se desfăşoară în locuri izolate, garanția poate fi depusă şi la executorul judecătoresc, pe bază de chitanță de primire, făcându-se mențiune despre aceasta în procesul-verbal de licitație.

Efectuarea licitației

Art. 743. – (1) Vânzarea la licitație se va face în mod public de către executorul judecătoresc, care va oferi bunurile spre vânzare prin trei strigări succesive.

(2) Prețul de la care începe licitația este cel prevăzut în publicații sau anunțuri, potrivit art. 736 alin. (2).

(3) În raport cu natura sau cu destinația lor, bunurile se vor vinde, fiecare în parte sau mai multe împreună, ținându-se seama în toate cazurile ca prin modul de vânzare acestea să nu se deprecieze.

(4) În cazul când de la debitor s-au ridicat şi sume de bani, vânzarea celorlalte bunuri nu se va putea face, decât în măsura în care acele sume nu acoperă creanța creditorului urmăritor şi accesoriile acesteia, împreună cu cheltuielile de executare.

(5) Bunul se adjudecă celui care, după trei strigări succesive, făcute la intervale de timp care să permită opțiuni şi supralicitări, oferă prețul cel mai mare, iar atunci când există un singur concurent a oferit prețul de începere a licitației.

(6) Dacă nu se obține prețul de începere a licitației, la acelaşi termen, bunul va fi din nou scos la vânzare, caz în care licitația va începe de la prețul de 75% din cel prevăzut în publicații sau anunțuri, iar bunul va fi vândut celui care va oferi prețul cel mai mare.

(7) Dacă nu se oferă nici prețul minim prevăzut la alin. (6), licitația se va amâna la un alt termen pentru care se vor îndeplini din nou formalitățile de publicitate prevăzute de art. 736. La acest termen, care nu poate fi mai lung de 20 de zile de la data primei licitații, licitația va începe de la 50% din prețul inițial

prevăzut în publicații sau anunțuri. Dacă nu se va obține nici acest preț, bunurile vor fi vândute, la același termen, la cel mai mare preț oferit, chiar și atunci când la licitație s-a prezentat un singur ofertant.

(8) În toate cazurile, la preț egal, va fi preferat cel care are un drept de preempțiune asupra bunului urmărit.

(9) Dispozițiile alin. (6) și alin. (7) nu sunt aplicabile la vânzarea bunurilor supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierii. În aceste cazuri, vânzarea se va face la orice preț și oricare ar fi numărul concurenților, chiar la primul termen.

(10) Executorul va ține o listă cu bunurile vândute și prețul cu care s-au vândut.

Exercitarea dreptului de preempțiune

Art. 744. – Dacă nu a participat la licitație, în termen de 5 zile de la adjudecarea bunului, cel care este titularul unui drept de preempțiune va putea să-și exercite dreptul, printr-o declarație scrisă adresată executorului judecătoresc, și să consemneze prețul la care acesta a fost adjudecat, sub sancțiunea decăderii. În acest din urmă caz, titularul dreptului de preempțiune va fi socotit adjudecatar și va fi ținut de plata prețului în condițiile art. 745.

Depunerea și consemnarea prețului

Art. 745. – (1) După adjudecarea bunului, adjudecatarul este obligat să depună de îndată întregul preț, în numerar ori cu ordin de plată sau orice alt instrument legal de plată; la cererea sa, acceptată de creditor sau de reprezentantul său, prețul se va putea depune și ulterior, în cel mult 5 zile de la data licitației.

(2) În cazul în care adjudecatar este însuși creditorul urmăritor și nu participă alți creditori la urmărire sau, deși participă, aceștia se află într-un rang de preferință inferior creditorului adjudecatar, el va putea depune în contul prețului creanța sa, în tot sau în parte. Dacă prețul bunului este mai mare decât valoarea creanței, creditorul va putea depune în contul prețului creanța sa numai dacă depune, de îndată sau în cel mult 5 zile de la data licitației, diferența dintre prețul de adjudecare și valoarea creanței.

(3) Dacă prețul sau, după caz, diferența de preț nu se va depune potrivit alin. (1) sau (2), se va relua licitația sau, după caz, o altă modalitate de valorificare a bunului, la același termen sau la un alt termen, pentru care se vor împlini formalitățile de publicitate prevăzute de art. 736, iar primul adjudecatar va fi răspunzător atât de scăderea prețului obținut la a doua vânzare, cât și de cheltuielile făcute pentru aceasta; aceste sume se vor stabili de către executorul judecătoresc prin proces-verbal care

constituie titlu executoriu şi se vor reţine cu precădere din suma depusă conform art. 742.

(4) Executorul judecătoresc va consemna de îndată sumele de bani încasate, păstrând dovada consemnării. Despre aceasta el va face menţiune şi în procesul-verbal de licitaţie.

Închiderea licitaţiei

Art. 746. – (1) Licitaţia se va închide de îndată ce din sumele obţinute se pot acoperi toate creanţele ce se urmăresc, precum şi toate cheltuielile de executare.

(2) Executorul judecătoresc va declara închisă licitaţia şi în cazul în care, în timpul acesteia, survine vreuna din situaţiile prevăzute de art. 679 sau, după caz, de art. 725.

Procesul - verbal de licitaţie

Art. 747. – (1) După închiderea licitaţiei, executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal despre desfăşurarea şi rezultatul acesteia. Acest proces-verbal va cuprinde, în afara datelor şi menţiunilor prevăzute la art. 657, sub sancţiunea nulităţii:

a) arătarea locului, datei şi orei când licitaţia a început şi s-a terminat;

b) indicarea procesului-verbal de sechestru şi constatările prevăzute în art. 739 alin. (2);

c) arătarea bunurilor vândute, preţul rezultat din vânzarea lor, precum şi numele sau denumirea fiecărui adjudecatar.

(2) Procesul-verbal va fi semnat de executor, de debitorul şi creditorul urmăritor, dacă au fost de faţă, precum şi de adjudecatar. Dacă vreuna din aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se va face menţiune despre aceasta în procesul-verbal.

(3) Lista prevăzută la art. 743 alin. (10) şi raportul de expertiză, dacă va fi cazul, se anexează la procesul-verbal şi se păstrează împreună cu procesul-verbal de licitaţie la dosarul de executare.

Eliberarea titlului de proprietate

Art. 748. – (1) Executorul judecătoresc va elibera, sub semnătura sa, fiecărui adjudecatar în parte, un certificat de adjudecare, care va cuprinde data şi locul licitaţiei, numele adjudecatarului, indicarea bunului adjudecat şi, după caz, a preţului plătit sau care urmează să fie plătit.

(2) Certificatul eliberat fiecărui adjudecatar constituie dovada titlului de proprietate asupra bunurilor vândute; în cazul titlurilor de valoare nominative, adjudecatarul va putea obţine transferul acestora pe numele său, în temeiul certificatului de adjudecare.

(3) În toate cazurile, predarea bunului se va face după achitarea integrală a prețului; până la predare, debitorul suportă riscul pieirii bunului adjudecat.

(4) După predare, executorul va dispune, din oficiu, dacă este cazul, radierea din registrele de publicitate a drepturilor şi sarcinilor stinse prin adjudecare care grevau anterior bunul adjudecat.

Efectele adjudecării

Art. 749. – Prin adjudecare cumpărătorul devine, de la data predării, proprietarul bunului adjudecat liber de orice sarcini, care se strămută de drept asupra prețului plătit.

§ 4. Dispoziții speciale

Preluarea bunului în contul creanței

Art. 750. – (1) În cazul în care bunul sechestrat nu s-a putut vinde în condițiile prezentei secțiuni, orice creditor care, potrivit legii, putea cere executarea silită asupra bunurilor mobile ale debitorului, îl poate prelua în contul creanței sale la prețul stabilit în publicațiile sau anunțurile de vânzare pentru ultimul termen de licitație. Dacă acest preț este mai mare decât valoarea creanței, creditorul poate prelua bunul numai dacă depune, în condițiile art. 745 alin. (1), suma de bani ce reprezintă diferența dintre preț şi valoarea creanței.

(2) Dacă mai mulți creditori vor să preia bunul în condițiile alin. (1), acesta va fi atribuit potrivit ordinii de preferință stabilite de art. 835 şi art. 837. În cazul creditorilor de rang egal, aceştia vor prelua bunul în coproprietate proporțional cu valoarea creanței fiecăruia.

Inadmisibilitatea desființării vânzării. Excepții

Art. 751. – (1) În cazul vânzărilor la licitație publică făcute în condițiile prezentei secțiuni nu este admisibilă nici o cerere de desființare a vânzării împotriva terțului adjudecatar care a plătit prețul, în afară de cazul în care a existat fraudă din partea acestuia. Asemenea cerere nu poate fi făcută decât pe cale de acțiune principală.

(2) Când adjudecatar a fost creditorul, vânzarea va putea fi desființată, dacă există temei de nulitate, potrivit dreptului comun.

Restituirea sau predarea unor bunuri

Art. 752. – (1) Bunurile sechestrate, care nu au putut fi valorificate în condițiile prezentei secțiuni, rămân indisponibilizate cel mult 1 an de la data aplicării sechestrului. În

cursul acestui termen, executorul poate proceda din nou la valorificarea acestor bunuri. Dacă nici după expirarea acestui termen bunurile nu pot fi valorificate, ele se restituie din oficiu debitorului sau unui reprezentant al său.

(2) În cazul în care debitorul căruia ar urma să i se restituie bunurile potrivit alin. (1) nu se mai află la domiciliul cunoscut şi nici nu ar putea fi identificat în alt loc iar bunurile respective ar urma să treacă, potrivit legii, în proprietatea privată a statului, executorul judecătoresc le va preda organului competent.

(3) Despre predarea bunurilor prevăzute la alin. (2) executorul judecătoresc va încheia un proces-verbal, ce va fi semnat de el şi de organul căruia i s-a făcut predarea.

Secţiunea a 3-a
Poprirea

Obiectul popririi

Art. 753. – (1) Sunt supuse urmăririi silite prin poprire sumele de bani, titlurile de valoare sau alte bunuri mobile incorporale urmăribile datorate debitorului ori deţinute în numele său de o a treia persoană, sau pe care aceasta din urmă i le va datora în viitor, în temeiul unor raporturi juridice existente. De asemenea, în condiţiile art. 708 alin. (1), pot fi poprite şi bunurile mobile corporale ale debitorului deţinute de un terţ în numele său.

(2) În cazul popririi sumelor de bani din conturile bancare, pot face obiectul urmăririi silite prin poprire atât soldul creditor al acestor conturi, cât şi încasările viitoare, cu respectarea limitelor prevăzute de art. 704, dacă este cazul.

(3) Poprirea se poate înfiinţa şi asupra sumelor sau bunurilor pe care creditorul le datorează debitorului, dacă ambele creanţe sunt certe şi lichide.

(4) Se va putea popri şi creanţa cu termen ori sub condiţie. În acest caz, poprirea nu va putea fi executată decât după ajungerea la termen ori de la data îndeplinirii condiţiei.

(5) Nu sunt supuse executării silite prin poprire:

a) sumele care sunt destinate unei afectaţiuni speciale prevăzute de lege şi asupra cărora debitorul este lipsit de dreptul de dispoziţie;

b) sumele reprezentând credite nerambursabile sau finanţări primite de la instituţii sau organizaţii internaţionale pentru derularea unor programe ori proiecte;

c) sumele aferente plăţii drepturilor salariale viitoare, pe o

perioadă de 3 luni de la data înființării popririi. Atunci când asupra aceluiași cont sunt înființate mai multe popriri, termenul de 3 luni în care se pot efectua plăți aferente drepturilor salariale viitoare se calculează o singură dată de la momentul înființării primei popriri.

Cererea de poprire. Competența

Art. 754. – (1) Poprirea se înființează la cererea creditorului, de executorul judecătoresc de la domiciliul sau sediul debitorului ori de la domiciliul sau sediul terțului poprit.

(2) În cazul popririi pe conturile unei persoane fizice sau juridice, competența aparține executorului judecătoresc de la domiciliul sau sediul debitorului, ori, după caz, de la sediul principal sau, după caz, de la sediile secundare ale băncii unde debitorul şi-a deschis contul. Dacă debitorul are mai multe conturi deschise, competența aparține executorului judecătoresc de la oricare din locurile unde acestea au fost deschise.

Înființarea popririi

Art. 755. – (1) Poprirea se înființează fără somație, în baza încheierii de încuviințare a executării, prin adresă însoțită de o copie certificată de pe titlul executoriu, comunicată celei de-a treia persoane arătate la art. 753 alin. (1), înştiințându-se şi debitorul despre măsura luată.

(2) În adresa de înființare a popririi se va pune în vedere celei de-a treia persoane, care devine, potrivit alin. (1), terț poprit, interdicția de a plăti debitorului sumele de bani sau bunurile mobile ce i le datorează ori pe care i le va datora, declarându-le poprite în măsura necesară pentru realizarea obligației ce se execută silit.

(3) Adresa de înființare a popririi va cuprinde numele şi domiciliul debitorului persoană fizică ori, pentru persoanele juridice, denumirea şi sediul lor, precum şi codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, dacă sunt cunoscute.

(4) În cazul în care se solicită înființarea popririi pentru toate conturile unei persoane fizice sau juridice, inclusiv pentru conturile subunităților fără personalitate juridică ale acesteia din urmă, se vor indica, dacă sunt cunoscute, elementele de identificare pentru fiecare cont în parte, respectiv pentru fiecare subunitate fără personalitate juridică a debitorului persoană juridică.

(5) În cazul în care adresa de înființare a popririi se transmite unei unități operaționale a unei bănci, poprirea va fi înființată numai asupra conturilor pe care debitorul urmărit le are deschise la acea unitate. Dacă debitorul nu are cont deschis la

unitatea bancară sesizată, aceasta va informa executorul cu privire la conturile deschise de debitor la alte unități operaționale.

(6) Dispozițiile alin. (2) sunt aplicabile şi în cazurile în care poprirea se înființează asupra titlurilor de valoare sau a altor bunuri mobile incorporale urmăribile ce se află în păstrare la unități specializate.

(7) În cazul în care poprirea a fost înființată ca măsură de asigurare şi nu a fost desființată până la obținerea titlului executoriu, se va comunica terțului poprit copie certificată de pe titlul executoriu în vederea îndeplinirii obligațiilor prevăzute de art. 759. Titlul executoriu va fi însoțit de o adresă care va cuprinde numele şi domiciliul debitorului persoană fizică ori, pentru persoanele juridice, denumirea şi sediul, precum şi codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, dacă sunt cunoscute, numărul şi data adresei în baza căreia s-a înființat poprirea asiguratorie, numărul dosarului de executare şi datele de identificare a contului în care a fost consemnată suma poprită asigurătoriu.

(8) După înființarea popririi, orice alt creditor al debitorului poprit va putea să poprească aceeaşi creanță până la eliberarea sau distribuirea sumelor rezultate din poprire, cu respectarea dispozițiilor art. 759.

Efectul înființării popririi

Art. 756. – (1) La data comunicării adresei de înființare a popririi către terțul poprit sunt indisponibilizate toate sumele şi bunurile poprite. Din momentul indisponibilizării şi până la achitarea integrală a obligațiilor prevăzute în titlul executoriu, inclusiv pe perioada suspendării urmăririi silite prin poprire, terțul poprit nu va face nici o altă plată sau altă operațiune care ar putea diminua bunurile indisponibilizate, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Când se popresc sume cu scadențe succesive, indisponibilizarea se întinde nu numai asupra sumelor ajunse la scadență, ci şi asupra celor exigibile în viitor.

(3) Indisponibilizarea se întinde şi asupra fructelor civile ale creanței poprite, precum şi asupra oricăror alte accesorii născute chiar după înființarea popririi.

(4) Prin efectul indisponibilității, plata sau cesiunea creanței poprite nu va fi opozabilă creditorului popritor. De asemenea, nu pot fi opuse creditorului popritor actele de dispoziție de orice fel făcute ulterior înființării popririi de debitorul poprit asupra bunurilor poprite.

(5) Poprirea întrerupe prescripția nu numai cu privire la

creanța poprită, dar şi în ce priveşte creanța pentru acoperirea căreia ea a fost înființată.

(6) Indisponibilizarea sumelor de bani sau a bunurilor mobile poprite nu va înceta decât dacă debitorul consemnează, cu afectațiune specială, toate sumele pentru acoperirea cărora a fost înființată poprirea, la dispoziția creditorului urmăritor, în condițiile prevăzute de art. 696. Debitorul va înmâna recipisa de consemnare executorului judecătoresc, care va înştiința de îndată pe terțul poprit.

(7) În cazul sumelor urmăribile reprezentând venituri şi disponibilități în valută, băncile sunt autorizate să efectueze convertirea în lei a sumelor în valută, fără consimțământul titularului de cont, la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a României pentru ziua respectivă, în vederea consemnării acestora potrivit dispozițiilor art. 759.

Publicitatea popririi

Art. 757. – (1) În cazul când creanța poprită este garantată cu ipotecă sau cu altă garanție reală, creditorul popritor va fi în drept să ceară, pe baza unei copii legalizate de pe adresa de înființare a popririi, ca poprirea să fie înscrisă în cartea funciară sau în alte registre de publicitate, după caz.

(2) Dacă garanția ipotecară este arătată în cererea de poprire, executorul judecătoresc va solicita din oficiu înscrierea în cartea funciară sau în alte registre de publicitate, după caz.

(3) Radierea acestei înscrieri nu se va putea dispune decât cu citarea creditorului la cererea căruia ea a fost făcută.

Continuarea popririi

Art. 758. – (1) Poprirea rămâne în ființă şi atunci când debitorul îşi schimbă locul de muncă sau este pensionat. În aceste cazuri, terțul poprit va trimite actele prin care s-a înființat poprirea unității la care se află noul loc de muncă al debitorului sau organului de asigurări sociale competent care, de la data primirii acestor acte, devine terț poprit.

(2) Dacă debitorul părăseşte unitatea fără ca aceasta să cunoască noul loc de muncă, ea îl va încunoştința pe creditor despre această împrejurare. După aflarea noului loc de muncă al debitorului, creditorul îl va aduce la cunoştința unității de la care debitorul a plecat, pentru a se proceda potrivit alin. (1).

Obligațiile terțului poprit

Art. 759. – (1) În termen de 5 zile de la comunicarea popririi, iar în cazul sumelor de bani datorate în viitor, de la scadența acestora, terțul poprit este obligat:

1. să consemneze suma de bani, dacă creanța poprită este exigibilă, sau, după caz, să indisponibilizeze bunurile mobile

poprite şi să trimită dovada executorului judecătoresc, în cazul popririi înfiinţate pentru realizarea altor creanţe decât cele arătate la pct. 2;

2. să plătească direct creditorului suma reţinută şi cuvenită acestuia, în cazul sumelor datorate cu titlu de obligaţie de întreţinere sau de alocaţie pentru copii, precum şi în cazul sumelor datorate cu titlu de despăgubiri pentru repararea pagubelor cauzate prin moarte, vătămarea integrităţii corporale sau a sănătăţii. La cererea creditorului, suma îi va fi trimisă la domiciliul indicat sau, dacă este cazul, la reşedinţa indicată, cheltuielile de trimitere fiind în sarcina debitorului.

(2) Dacă sunt înfiinţate mai multe popriri, terţul poprit va proceda potrivit alin. (1), comunicând, după caz, executorului ori creditorilor arătaţi la pct. 1 şi 2 din acelaşi alineat, numele şi adresa celorlalţi creditori, precum şi sumele poprite de fiecare în parte.

(3) Terţul în mâinile căruia se află bunurile mobile poprite este supus tuturor îndatoririlor şi sancţiunilor prevăzute de lege pentru custozii de bunuri sechestrate.

(4) În cazul când poprirea s-a făcut asupra unor bunuri mobile şi termenul de restituire este scadent, terţul poate cere executorului să le încredinţeze unui custode.

(5) Dacă bunurile sunt supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierii, ori când păstrarea lor reclamă cheltuieli disproporţionate în raport cu valoarea lor şi nici unul dintre creditorii popritori nu se oferă să suporte aceste cheltuieli, executorul judecătoresc poate dispune vânzarea lor imediată şi consemnarea sumei astfel obţinute.

(6) Terţul poprit nu va putea face contestaţie împotriva popririi. El îşi va formula apărările în instanţa de validare.

Eliberarea şi distribuirea sumei consemnate

Art. 760. – (1) Executorul judecătoresc va proceda la eliberarea sau distribuirea sumei de bani consemnate, în condiţiile dispoziţiilor art. 759 alin. (1) pct. 1 şi ale art. 834 şi următoarele.

(2) În cazul creditorilor care nu locuiesc sau nu-şi au sediul în localitatea unde funcţionează executorul, sumele consemnate de terţul poprit vor fi trimise acestora la adresa indicată în cererea de înfiinţare a popririi ori vor fi virate în contul indicat de aceştia, pe cheltuiala debitorului.

Cazul popririlor ce depăşesc

Art. 761. – (1) În cazul în care sunt înfiinţate mai multe popriri şi sumele pentru care s-a dispus înfiinţarea popririi depăşesc suma urmăribilă din veniturile debitorului, terţul poprit,

cuantumul sumei urmăribile

în termenul prevăzut de art. 759 alin. (1), va reține şi consemna suma urmăribilă, înştiințându-i pe executorii judecătoreşti care au înființat popririle, dispozițiile art. 633 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Distribuirea se va face de către executorul judecătoresc competent, potrivit dispozițiilor art. 834 şi următoarele.

Validarea popririi

Art. 762. – (1) Dacă terțul poprit nu-şi îndeplineşte obligațiile ce-i revin pentru efectuarea popririi, inclusiv în cazul în care, în loc să consemneze suma urmăribilă a liberat-o debitorului poprit, creditorul urmăritor, debitorul sau executorul judecătoresc, în termen de cel mult o lună de la data când terțul poprit trebuia să consemneze sau să plătească suma urmăribilă, poate sesiza instanța de executare, în vederea validării popririi.

(2) Instanța va cita creditorul urmăritor şi pe cei intervenienți, dacă este cazul, precum şi pe debitorul şi terțul poprit şi, la termenul fixat pentru judecarea cererii de validare, va putea dispune administrarea oricărei probe necesare soluționării acesteia, care este admisibilă potrivit normelor de drept comun. În instanța de validare, terțul poprit poate opune creditorului urmăritor toate excepțiile şi mijloacele de apărare pe care le-ar putea opune debitorului în măsura în care ele se întemeiază pe o cauză anterioară popririi.

(3) Dacă din probele administrate rezultă că terțul poprit datorează sume de bani debitorului, instanța va da o hotărâre de validare a popririi, prin care va obliga terțul poprit să plătească creditorului, în limita creanței, suma datorată debitorului, iar, în caz contrar, va hotărî desființarea popririi.

(4) Poprirea înființată asupra unei creanțe cu termen sau sub condiție va putea fi validată, dar hotărârea nu va putea fi executată decât după ajungerea creanței la termen sau, după caz, la data îndeplinirii condiției.

(5) Dacă sumele sunt datorate periodic, poprirea se validează atât pentru sumele ajunse la scadență, cât şi pentru cele care vor fi scadente în viitor, în acest ultim caz validarea producându-şi efectele numai la data când sumele devin scadente. În cazul popririi sumelor de bani din conturile bancare, pentru sumele viitoare, instanța va dispune menținerea popririi, până la realizarea integrală a creanței.

(6) Dacă poprirea a fost înființată asupra unor bunuri mobile care se aflau, la data înființării ei, în mâinile terțului poprit, instanța va hotărî vânzarea lor.

(7) Dacă poprirea a fost înființată asupra unor bunuri mobile datorate debitorului, dar care, la data validării, nu se mai

aflau în posesia terțului, acesta va fi obligat, prin hotărârea de validare, la contravaloarea acestor bunuri, caz în care va fi urmărit direct de către executorul judecătoresc.

(8) Terțul poprit care, cu rea-credință, a refuzat să-și îndeplinească obligațiile privind efectuarea popririi, va putea fi amendat, prin aceeași hotărâre de validare, cu o sumă cuprinsă între 2.000 și 10.000 lei.

Căi de atac

Art. 763. – Hotărârea dată cu privire la validarea popririi este supusă numai apelului, în termen de 5 zile de la comunicare.

Efectele validării popririi

Art. 764. – (1) Hotărârea de validare rămasă definitivă constituie titlu executoriu împotriva terțului poprit, până la concurența sumelor pentru care s-a făcut validarea.

(2) După validarea popririi, terțul poprit va proceda, după caz, la consemnarea sau plata prevăzută la art. 759, în limita sumei determinate expres în hotărârea de validare. În caz de nerespectare a acestor obligații, executarea silită se va face împotriva terțului poprit, pe baza hotărârii de validare, în limita sumei ce trebuia consemnată sau plătită.

(3) Creditorul popritor, în măsura în care creanța sa nu va putea fi acoperită prin executarea hotărârii de validare, se va putea întoarce cu alte urmăriri silite împotriva debitorului poprit.

(4) În cazul în care creanța debitorului poprit este garantată cu ipotecă, după ce hotărârea de validare a devenit definitivă, se va intabula în cartea funciară strămutarea dreptului de ipotecă, în favoarea tuturor creditorilor care au obținut validarea.

Vânzarea bunurilor poprite

Art. 765. – Dacă poprirea a fost înființată asupra unor titluri de valoare sau asupra altor bunuri mobile, corporale sau incorporale, executorul va proceda la valorificarea lor potrivit dispozițiilor prevăzute pentru urmărirea mobiliară propriu-zisă, ținând seama și de reglementările speciale referitoare la aceste bunuri, precum și la eliberarea sau distribuirea sumelor obținute potrivit dispozițiilor art. 834 și următoarele.

Desființarea popririi

Art. 766. – (1) Dacă după înființarea popririi, cauza în temeiul căreia s-a înființat aceasta a încetat să mai existe, executorul judecătoresc, din oficiu sau la cererea debitorului poprit, va desființa poprirea printr-o adresă către terțul poprit. Atunci când poprirea a fost validată, desființarea acesteia se va face de instanța de executare prin încheiere executorie, dată cu citarea părților.

(2) Când creanța debitorului poprit este garantată cu ipotecă, acesta va putea cere, în temeiul acestei adrese sau, după caz, a încheierii rămase definitive, radierea notării popririi sau a intabulării strămutării dreptului de ipotecă în cartea funciară.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător în cazul radierii popririi asupra unor creanțe sau altor bunuri mobile, corporale sau incorporale, înscrise în alte registre de publicitate decât cartea funciară.

Secțiunea a 4-a
Urmărirea fructelor şi a veniturilor imobilelor

§ 1. Urmărirea silită a fructelor neculese şi a recoltelor prinse de rădăcini

Obiectul urmăririi

Art. 767. – Fructele neculese şi recoltele prinse de rădăcini aparținând debitorului, nu se pot urmări decât pe bază de titluri executorii; ele se pot însă sechestra, potrivit dispozițiilor art. 918 şi următoarele.

Începerea şi efectuarea urmăririi

Art. 768. – Urmărirea fructelor neculese şi a recoltelor prinse de rădăcini nu se va putea face decât în cele 6 săptămâni dinaintea coacerii lor şi va fi precedată de o somație cu două zile înaintea urmăririi. Sechestrarea însă se va putea face în orice timp.

Înființarea sechestrului

Art. 769. – (1) Urmărirea acestor fructe se va face prin mijlocirea unui executor judecătoresc, care va proceda la sechestrarea acestora şi la numirea unui custode, ales potrivit regulilor aplicabile urmăririi mobiliare propriu-zise.

(2) Cu acest prilej, executorul va încheia un proces-verbal semnat de acesta şi de persoanele care, potrivit legii au asistat la aplicarea sechestrului. Câte un exemplar al procesului-verbal se va preda creditorului, debitorului şi custodelui, iar unul se va lăsa la primăria în raza căreia se află bunurile sechestrate.

(3) De asemenea, executorul va trimite de îndată, din oficiu, un exemplar al procesul-verbal de sechestru, pentru a fi notată urmărirea în cartea funciară. Prin efectul acestei notări, urmărirea va fi opozabilă tuturor celor care dobândesc vreun drept asupra imobilului ori asupra fructelor sau recoltelor sechestrate.

(4) Dispozițiile art. 718-720 se aplică în mod

corespunzător.

Obligațiile custodelui

Art. 770. – (1) Custodele va avea îndatorirea de a păstra, culege şi depozita fructele sau recoltele, cheltuielile necesare fiind avansate de creditorul urmăritor, potrivit art. 736 alin. (4).

(2) Se vor aplica, prin asemănare, acestui custode dispozițiile art. 722 şi art. 723.

Vânzarea fructelor şi recoltelor

Art. 771. – (1) Executorul judecătoresc va hotărî, după caz, vânzarea fructelor sau a recoltelor aşa cum sunt prinse de rădăcini sau după ce vor fi culese.

(2) Vânzarea va fi anunțată, cu cel puțin 5 zile înainte de termen, la primăria comunei respective, la domiciliul debitorului şi locul unde se face vânzarea, precum şi în alte locuri publice.

(3) Ea se va face în zilele, la orele şi în locul hotărâte de executor, cu preferință în zilele nelucrătoare şi în zilele de târg sau bâlci, fie la fața locului, fie în târg sau bâlci.

(4) Vânzarea se va face prin licitație publică şi, de preferință, pe bani gata, în prezența unui agent al poliției sau a unui reprezentant al jandarmeriei, ori, în lipsă, a primarului sau a unui delegat al primăriei, şi a debitorului sau chiar în lipsa acestuia, dacă a fost legal citat. În cazul fructelor sau recoltelor prinse de rădăcini, prețul se va putea depune, cu acordul creditorului sau al reprezentantului său, şi ulterior, în cel mult 5 zile de la data licitației. În toate cazurile, intrarea în posesia bunurilor adjudecate se va face numai după plata integrală a prețului.

(5) Executorul judecătoresc va putea încuviința ca vânzarea să se facă de către custode, chiar prin bună învoială, pe prețul curent, fără ca acesta să mai fie ținut de depozitare, în cazurile când:

1. fructele sau recolta sunt supuse pieirii, degradării, alterării sau deprecierii şi vânzarea trebuie făcută de urgență;

2. depozitarea nu este cu putință sau dă loc la cheltuieli disproporționate în raport cu valoarea fructelor sau recoltelor.

(6) În cazurile arătate la alin. (5), vânzarea se va face cu încunoştințarea creditorului şi a debitorului.

(7) Sumele rezultate din vânzarea făcută de custode vor fi consemnate de acesta la unitatea prevăzută de lege, în 24 de ore de la încasare, iar recipisa de consemnare va fi depusă de îndată la executor, împreună cu o listă care va fi semnată de custode şi de cumpărători şi în care se vor arăta fructele sau recolta vândută şi prețul de vânzare.

(8) Dispozițiile art. 727-752, precum şi cele ale art. 834-

857 se aplică în mod corespunzător.

§2. Urmărirea veniturilor generale ale imobilelor

Obiectul urmăririi

Art. 772. – (1) Se pot urmări toate veniturile prezente şi viitoare ale imobilelor ce sunt proprietatea debitorului sau asupra cărora el are un drept de uzufruct.

(2) De asemenea, se pot urmări şi veniturile debitorului arendaş sau chiriaş provenite din exploatarea imobilelor arendate sau închiriate.

(3) Urmărirea veniturilor unui imobil nu va putea fi încuviinţată dacă există o urmărire imobiliară asupra aceluiaşi imobil.

Încuviinţarea urmăririi

Art. 773. – (1) Cererea de urmărire este de competenţa executorului judecătoresc în raza căruia se află imobilul ale cărui venituri se urmăresc şi va cuprinde, în afară de menţiunile arătate în art. 643, arătarea imobilului ale cărui venituri se urmăresc.

(2) Prin încheierea de încuviinţare a urmăririi, executorul va numi şi un administrator-sechestru, pentru administrarea veniturilor imobilului.

Administratorul-sechestru

Art. 774. – (1) Poate fi numit administrator-sechestru creditorul, debitorul sau o altă persoană fizică ori persoană juridică.

(2) Când administrator-sechestru este numită o altă persoană decât debitorul, executorul îi va fixa drept remuneraţie o sumă, ţinând seama de activitatea depusă, stabilind, totodată, şi modalitatea de plată.

(3) În cazul neîndeplinirii obligaţiilor stabilite în sarcina sa, administratorul-sechestru, la cererea oricărei persoane interesate, poate fi revocat de către executorul judecătoresc şi înlocuit cu altă persoană.

(4) De asemenea, la cerere, administratorul-sechestru poate fi obligat la despăgubiri de către instanţa de executare.

Drepturile şi obligaţiile administratorului-sechestru

Art. 775. – (1) Administratorul-sechestru este îndatorat să ia măsuri de conservare şi de întreţinere în bună stare a imobilului, să facă însămânţări sau plantaţii pomicole ori viticole şi să încaseze chiriile şi arenzile sau alte venituri ale imobilului, să plătească impozitele şi taxele locale, dobânzile creanţelor ipotecare, primele de asigurare şi, în general, orice alte prestaţii

cu scadențe succesive în legătură cu acel imobil.

(2) El este autorizat să rețină, pentru cheltuielile de administrare, cel mult 10% din sumele încasate, fiind obligat să consemneze restul, în 24 de ore de la încasare, la unitatea prevăzută de lege şi să remită recipisele de îndată executorului judecătoresc.

(3) Administratorul-sechestru este în drept să denunțe contractele de locațiune existente, potrivit clauzelor contractuale, să ceară evacuarea locatarilor, cu încuviințarea instanței de executare, şi să exercite în numele proprietarului dreptul de retenție.

(4) În caz de pericol în întârziere, el va putea lua măsuri de conservare sau de asigurare pe care le reclamă o bună administrare.

(5) Administratorul-sechestru nu va putea însă încheia contracte de închiriere sau de arendare decât pe termen de cel mult 2 ani şi numai cu încuviințarea instanței de executare, prin încheiere definitivă, dată în camera de consiliu, cu citarea părților.

(6) În afară de cazul de evacuare prevăzut la alin. (3), încuviințarea instanței de executare este necesară şi pentru intentarea acțiunilor.

Concursul de urmăriri

Art. 776. – În cazul când asupra aceluiaşi imobil s-au încuviințat urmăriri generale de venituri la cererea mai multor creditori, ele vor fi conexate, potrivit dispozițiilor art. 633, desemnându-se totodată un singur administrator-sechestru în persoana celui dintâi numit sau a aceluia care ar prezenta mai multe garanții.

Publicitatea urmăririi

Art. 777. – (1) Executorul judecătoresc va afişa de îndată încheierea de încuviințare a urmăririi la sediul organului de executare, la instanța de executare şi la sediul primăriei în raza căreia se află imobilul. De asemenea, încheierea va fi publicată şi într-un ziar local, dacă există.

(2) Un exemplar al încheierii se va trimite din oficiu, pentru a se face notarea urmăririi în cartea funciară.

Predarea imobilului

Art. 778. – (1) După încuviințarea urmăririi, executorul se va deplasa la fața locului, însoțit de administratorul-sechestru, căruia îi va preda, pe bază de inventar, bunurile ale căror venituri sunt urmărite.

(2) Totodată, executorul va notifica, printr-o înştiințare scrisă, pe chiriaşi, pe arendaşi sau pe cei care au alte contracte de

exploatare a imobilului, că toate veniturile acestuia sunt sechestrate şi că sunt îndatoraţi ca în viitor să plătească chiriile, arenzile sau alte venituri rezultate din contractele de exploatare a imobilului, direct administratorului-sechestru ori să le consemneze la unitatea prevăzută de lege, depunând recipisele la administratorul-sechestru.

(3) Executorul va încheia un proces-verbal prin care va constata aducerea la îndeplinire a celor de mai sus şi care va fi semnat de el şi de administratorul-sechestru.

(4) Procesul-verbal va fi încheiat în 3 exemplare din care unul va fi predat administratorului-sechestru, altul va fi comunicat debitorului, împreună cu încheierea de încuviinţare a urmăririi, în condiţiile art. 645 şi următoarele, iar al treilea va fi ataşat la dosarul de executare, împreună cu dovezile de comunicare a înştiinţărilor făcute chiriaşilor şi arendaşilor.

(5) Executorul va putea sechestra veniturile, în condiţiile alin. (1)-(4), chiar în lipsa administratorului-sechestru, urmând ca acestuia să i se predea bunurile ulterior.

(6) Administratorul-sechestru, care nu a cerut predarea bunurilor în termen de 10 zile de la comunicarea numirii, va fi socotit că nu acceptă această însărcinare. Acesta şi cel care refuză în mod expres însărcinarea vor fi înlocuiţi de îndată cu altă persoană prin încheiere dată de executor fără citarea părţilor.

Efectele urmăririi

Art. 779. – (1) De la data notării în cartea funciară, urmărirea va fi opozabilă tuturor dobânditorilor de drepturi asupra imobilului.

(2) De la aceeaşi dată, cesiunile de venituri, contractele de închiriere, de arendare sau de exploatare a imobilului, inclusiv cesiunile de drepturi rezultând din aceste contracte, nu vor fi opozabile creditorului urmăritor.

(3) De la data notificării sechestrului persoanelor arătate la art. 778 alin. (2), plata chiriilor, arenzilor sau altor venituri ale imobilului făcută debitorului va fi, de asemenea, inopozabilă creditorului urmăritor.

(4) Plata sumelor arătate la alin. (3), făcută debitorului, înainte de data notificării şi de termenul fixat în contractul respectiv, va fi opozabilă creditorului urmăritor numai dacă este constatată printr-un înscris cu dată certă.

Evacuarea debitorului

Art. 780. – În cazul în care debitorul ocupă el însuşi imobilul ale cărui venituri sunt urmărite, la cererea creditorului, instanţa de executare va putea, după împrejurări, să ordone evacuarea, în tot sau în parte, a imobilului fie de îndată, fie într-

un anumit termen, în scopul asigurării unei mai bune exploatări a acestuia.

Sumele necesare întreținerii debitorului

Art. 781. – Dacă debitorul nu are alte mijloace de subzistență, la cererea sa, executorul judecătoresc va putea dispune ca o parte din venituri să servească pentru întreținerea lui şi a familiei sale, pe toată durata urmăririi, dispozițiile art. 804 aplicându-se în mod corespunzător.

Descărcarea administratorului-sechestru

Art. 782. – (1) La sfârşitul fiecărui semestru, socotit de la data predării imobilului, sau de la data fixată de executor, precum şi la sfârşitul gestiunii, administratorul-sechestru este dator să prezinte o dare de seamă, în fața executorului şi a părților interesate, cu privire la veniturile încasate şi cheltuielile efectuate, pe bază de documente justificative.

(2) Executorul va verifica socotelile şi, dacă acestea sunt regulat întocmite şi corespund realității, va da descărcare administratorului-sechestru, prin încheiere, dată fără citarea părților. În caz contrar, la cererea părții interesate sau din oficiu, executorul va dispune, prin încheiere, revocarea din funcție a administratorului-sechestru şi numirea altei persoane.

(3) Remunerația administratorului-sechestru va fi plătită numai dacă socotelile au fost date şi aprobate, primind descărcare de la executor.

Eliberarea şi distribuirea veniturilor

Art. 783. – (1) După fiecare depunere de socoteli, sumele rezultate din urmărire vor fi eliberate sau, după caz, distribuite între creditori, potrivit dispozițiilor art. 834 şi următoarele.

(2) În caz de concurs între urmărirea generală de venituri şi o urmărire imobiliară, înființată ulterior de un creditor ipotecar în rang prioritar, acesta din urmă va avea drept de preferință asupra veniturilor nedistribuite.

Încetarea urmăririi

Art. 784. – Urmărirea de venituri încetează:

1. prin renunțare la urmărire, făcută de toți creditorii urmăritori şi intervenienți;

2. prin plata creanțelor acestora, inclusiv dobânzile şi cheltuielile de judecată şi de executare;

3. prin depunerea, cu afectațiune specială, a sumelor pentru care s-a făcut urmărirea, în condițiile art. 696;

4. prin adjudecarea silită a imobilului;

5. prin trecerea unui termen de 5 ani de la înființarea ei, chiar dacă creditorul urmăritor nu a fost îndestulat. Se exceptează cazul când se urmăresc veniturile unui uzufruct.

Capitolul II
Urmărirea imobiliară

Secțiunea I
Bunurile imobile care pot fi urmărite

Obiectul urmăririi

Art. 785. – (1) Sunt supuse urmăririi silite imobiliare bunurile imobile.

(2) Pot forma obiectul urmăririi silite imobiliare şi dreptul de uzufruct asupra unui imobil, precum şi dreptul de superficie.

(3) Dreptul de servitute poate fi urmărit silit numai odată cu fondul dominant căruia îi profită.

(4) Nu sunt supuse urmăririi silite imobilele declarate neurmăribile în cazurile şi în condițiile prevăzute de lege.

(5) În cazul titlurilor executorii privitoare la creanțe a căror valoare nu depăşeşte 5.000 lei inclusiv, urmărirea bunurilor imobile ale debitorului poate fi făcută numai dacă acesta nu are alte bunuri urmăribile.

Urmărirea corpurilor de carte funciară

Art. 786. – (1) Urmărirea imobilelor înscrise în cartea funciară se face pe corpuri de carte funciară în întregimea lor.

(2) Se pot urmări în mod separat construcțiile ce formează o proprietate distinctă de sol, drepturile privitoare la proprietatea pe tronsoane, etaje sau pe apartamente, precum şi orice alte drepturi privitoare la bunuri pe care legea le declară imobile.

Întinderea urmăririi

Art. 787. – (1) Urmărirea silită imobiliară se întinde de plin drept şi asupra bunurilor accesorii imobilului, prevăzute de Codul civil.

(2) Bunurile accesorii nu pot fi urmărite decât odată cu imobilul.

Imobilele minorilor şi interzişilor

Art. 788. – (1) Imobilul unui minor sau al unei persoane puse sub interdicție judecătorească nu poate fi urmărit silit înaintea urmăririi mobilelor sale.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu împiedică urmărirea silită asupra unui imobil aflat în proprietatea comună a minorului sau a persoanei puse sub interdicție judecătorească şi a unei persoane cu capacitate deplină de exercițiu, dacă obligația prevăzută în titlul executoriu este comună.

Urmărirea imobilelor ipotecate

Art. 789. – (1) Creditorii, care au ipotecă înscrisă asupra unui imobil, îl pot urmări în orice mâini ar trece şi pot cere vânzarea lui pentru a se îndestula din preţul rezultat.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care se urmăreşte un imobil ipotecat care a fost ulterior înstrăinat, dobânditorul, care nu este personal obligat pentru creanţa ipotecară, poate să se opună la vânzarea imobilului ipotecat, dacă au rămas alte imobile ipotecate în posesia debitorului principal şi să ceară instanţei de executare urmărirea prealabilă a acestora din urmă, după regulile prevăzute de Codul civil în materie de fidejusiune. Pe durata urmăririi acestor bunuri, urmărirea imobilului aparţinând terţului dobânditor este suspendată.

(3) Contestaţia prin care terţul dobânditor se opune la scoaterea la vânzare se va putea face, sub sancţiunea decăderii, în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii prin care s-a dispus notarea în cartea funciară a începerii urmăririi silite.

(4) Creditorii ipotecari nu pot urmări în acelaşi timp şi bunurile neipotecate ale debitorului lor decât în cazul în care bunurile ipotecate nu sunt suficiente pentru plata creanţelor.

Urmărirea imobilelor proprietate comună

Art. 790. – (1) Creditorii personali ai unui debitor coproprietar sau codevălmaş nu vor putea să urmărească partea acestuia din imobilele aflate în proprietate comună, ci vor trebui să ceară mai întâi împărţeala acestora. La cererea creditorului, acţiunea în împărţeală poate fi notată în cartea funciară.

(2) Creditorii personali pot urmări însă cota-parte determinată a debitorului lor din dreptul de proprietate asupra imobilului, fără a mai fi necesar să ceară împărţeala, dacă ea este neîndoielnic stabilită şi lămurită şi este înscrisă, prin arătarea unei fracţiuni, în cartea funciară. În acest caz, coproprietarii vor putea cere punerea în vânzare a întregului imobil aflat în coproprietate.

Secţiunea a 2-a
Pornirea, încuviinţarea, publicitatea şi suspendarea urmăririi imobiliare

Cererea de urmărire

Art. 791. – (1) Cererea de urmărire, însoţită de titlul executoriu şi dovada achitării taxelor de timbru, se va îndrepta la executorul judecătoresc în a cărui rază teritorială se află imobilul aparţinând debitorului urmărit sau unei alte persoane, dacă se urmăreşte un imobil ipotecat.

(2) Când se urmăresc mai multe imobile, care alcătuiesc un singur corp funciar, dar sunt situate în diferite circumscripții, cererea se va putea face la oricare din executorii judecătoreşti competenți, după alegerea creditorului.

(3) Când se urmăresc mai multe imobile, care alcătuiesc corpuri funciare distincte, înscrise la acelaşi birou sau la birouri de cadastru şi publicitate imobiliară diferite, pentru o creanță garantată cu ipotecă colectivă, cererea se va îndrepta la executorul judecătoresc în a cărui rază teritorială este înscrisă ipoteca principală.

(4) Cererea de urmărire, în afară de mențiunile arătate la art. 643, va mai trebui să cuprindă:

a) numele, prenumele şi domiciliul sau, după caz, denumirea şi sediul terțului dobânditor, dacă se urmăreşte un imobil ipotecat care a fost înstrăinat acestuia, ori pe cele ale coproprietarilor, dacă se urmăreşte o parte indiviză;

b) bunurile ce se urmăresc şi datele necesare identificării lor, precum județul, oraşul sau comuna, strada, numărul, vecinătățile, suprafața, felul culturii sau construcțiile. Imobilele înscrise în cartea funciară se vor identifica prin arătarea oraşului sau comunei, a numărului cărții funciare, a corpului funciar şi al numerelor cadastrale sau, după caz, topografice;

c) valoarea fiecărui imobil, raportată la prețurile medii de piață din localitatea respectivă, afară de cazul când prețuirea nu este cu putință, fiind necesară părerea unui expert.

Încuviințarea urmăririi

Art. 792. – (1) Executorul va încuviința cererea de urmărire imobiliară, prin încheiere, care va cuprinde, în afara mențiunilor prevăzute de art. 644 alin. (3):

a) numele, prenumele şi domiciliul sau, după caz, denumirea şi sediul terțului dobânditor, dacă este cazul;

b) descrierea imobilului, aşa cum este individualizat în cerere;

c) arătarea valorii de circulație a imobilului indicată de creditor.

(2) Încheierea de încuviințare a executării se va comunica, din oficiu, debitorului şi terțului dobânditor, dacă este cazul, însoțită de titlul executoriu şi de somație, punându-i-se în vedere ca în termen de 15 zile de la primirea acesteia să plătească întreaga datorie, inclusiv dobânzile şi cheltuielile de executare.

(3) Dacă s-a încuviințat urmărirea numai pentru partea indiviză aparținând debitorului în imobilul aflat în coproprietate, încheierea de încuviințare a executării va fi comunicată şi coproprietarilor, cu invitația de a-şi exercita dreptul ce le este

recunoscut prin art. 794.

Publicitatea urmăririi

Art. 793. – (1) Odată cu această comunicare, executorul va solicita biroului teritorial de cadastru şi publicitate imobiliară să dispună, în baza încheierii prevăzute la art. 792, notarea urmăririi imobilului în cartea funciară, cu arătarea creditorului urmăritor şi a sumei pentru care se face urmărirea.

(2) Când se urmăresc mai multe imobile, înscrise la acelaşi birou sau la birouri teritoriale de cadastru şi publicitate imobiliară diferite, pentru o creanţă garantată cu ipotecă colectivă, cererea de notare a urmăririi se va înainta biroului teritorial la care este înscrisă ipoteca principală, care, după ce va săvârşi notările prevăzute de lege, va trimite din oficiu o copie de pe încheierile sale biroului de cadastru şi publicitate imobiliară unde este înscrisă ipoteca secundară.

(3) Când dreptul de proprietate este înscris numai provizoriu în favoarea debitorului, notarea se va face sub condiţia justificării înscrierii provizorii. În acest caz, creditorul urmăritor va fi în drept să exercite, în numele debitorului, acţiunea pentru justificarea dreptului de proprietate.

(4) Când cererea de notare nu poate fi admisă din cauza unui impediment de carte funciară, se va nota respingerea acesteia.

(5) Încheierea de admitere sau respingere a notării pronunţate de registratorul de carte funciară se va comunica, în afara creditorului urmăritor, executorului judecătoresc, precum şi persoanelor care, potrivit menţiunilor din cartea funciară, sunt interesate.

Vânzarea în întregime a imobilului aflat în coproprietate

Art. 794. – (1) Coproprietarii imobilului urmărit pentru o parte indiviză vor putea exercita dreptul de a cere scoaterea la vânzare a întregului imobil aflat în indiviziune, în termen de 5 zile de la primirea încheierii de începere a urmăririi ori, în lipsă, de la data comunicării încheierii de notare a acesteia în cartea funciară.

(2) Cererea nu va fi admisă decât dacă va fi semnată de toţi coproprietarii şi dacă va fi depusă personal ori, în lipsă, prin mandatar având procură specială. Dacă cererea acestora a fost legalizată de notarul public sau certificată de avocat, ea va putea fi depusă de oricare din coproprietari, personal sau prin reprezentant, ori va putea fi de asemenea transmisă prin poştă, după caz.

(3) Executorul, primind cererea, va dispune scoaterea în vânzare a întregului imobil, prin încheiere, dată fără citarea

părților, care se va comunica creditorului urmăritor.

Suspendarea urmăririi la cererea debitorului

Art. 795. – (1) După primirea încheierii de începere a urmăririi, debitorul poate cere instanței de executare în termen de 10 zile de la comunicare, să-i încuviințeze ca plata integrală a datoriei, inclusiv dobânzile şi cheltuielile de executare, să se facă din veniturile nete ale imobilelor sale, chiar neurmărite, sau din alte venituri ale sale, pe timp de 6 luni.

(2) Instanța sesizată potrivit alin. (1) va cita părțile în camera de consiliu şi se va pronunța de îndată prin încheiere definitivă. În caz de admitere a cererii debitorului, instanța va dispune suspendarea urmăririi silite imobiliare, încheierea fiind comunicată şi executorului.

(3) Suspendarea urmăririi se va comunica, prin grija executorului, chiriaşilor şi arendaşilor sau altor debitori care, de la data comunicării, vor consemna toate sumele scadente în viitor la unitatea prevăzută de lege şi vor depune recipisa de consemnare la executorul judecătoresc.

(4) Venitul afectat va servi în mod exclusiv pentru acoperirea creanței creditorului urmăritor.

(5) Pentru motive temeinice, creditorul poate solicita instanței reluarea urmăririi înainte de expirarea termenului de 6 luni, dispozițiile alin. (2) fiind aplicabile în mod corespunzător.

Concursul mai multor urmăriri imobiliare

Art. 796. – În cazul când mai mulți creditori au început urmăriri asupra aceluiaşi imobil, ele se vor conexa la cererea oricăruia dintre ei sau din oficiu, în condițiile prevăzute de art. 633.

Modalități de valorificare

Art. 797. – Imobilele urmărite silit se valorifică prin modalitățile de vânzare prevăzute de art. 728-730, care se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 3-a
Efectele urmăririi

Inopozabilitatea unor drepturi reale

Art. 798. – Drepturile reale înscrise după notarea urmăririi imobilului în cartea funciară nu vor putea fi opuse creditorului urmăritor şi adjudecatarului, în afară de cazurile expres prevăzute de lege sau de cazul în care creditorul sau adjudecatarul s-a declarat de acord cu acel drept ori debitorul sau terțul dobânditor a consemnat sumele necesare acoperirii

creanțelor ce se urmăresc, inclusiv dobânzile şi cheltuielile de executare.

Locațiunea şi cesiunea de venituri

Art. 799. – (1) Închirierile sau arendările, precum şi cesiunile de venituri făcute de debitor sau terțul dobânditor după data notării urmăririi, nu vor fi opozabile creditorului urmăritor şi adjudecatarului.

(2) Închirierile sau arendările anterioare notării sunt opozabile, în condițiile legii, atât creditorilor urmăritori, cât şi adjudecatarului.

(3) Chiriile sau arenzile plătite debitorului urmărit înainte de scadență nu pot fi însă opuse creditorilor urmăritori şi adjudecatarului, decât dacă sunt constatate prin înscrisuri cu dată certă.

Secțiunea a 4-a
Vânzarea la licitație publică

§1. Formalitățile premergătoare vânzării

Procesul-verbal de situație

Art. 800. – După comunicarea încheierii de încuviințare a executării, în vederea identificării imobilului urmărit şi a prețuirii lui, executorul judecătoresc se va deplasa de îndată la locul unde este situat acesta şi va încheia un proces-verbal de situație. Procesul-verbal va cuprinde, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 810 alin. (1) lit. a)-c), e) şi m), şi descrierea imobilului urmărit.

(2) Când se urmăreşte un imobil care nu este înscris în cartea funciară, executorul va face şi o schiță de plan.

Evacuarea debitorului

Art. 801. – În cazul în care debitorul sau terțul dobânditor ocupă el însuşi imobilul urmărit, la cererea creditorului sau a executorului, instanța de executare va putea, după împrejurări, să ordone evacuarea sa din imobil, în tot sau în parte, fie de îndată, fie într-un anumit termen.

Administrarea imobilului urmărit

Art. 802. – (1) Pe data comunicării încheierii de încuviințare a executării, debitorul sau, după caz, terțul dobânditor este decăzut din dreptul de a efectua acte de administrare asupra imobilului urmărit.

(2) Executorul judecătoresc va numi un administrator-sechestru care să asigure administrarea imobilului, încasarea

veniturilor, efectuarea cheltuielilor necesare şi apărarea în litigiile privitoare la acest bun.

(3) Când debitorul însuşi sau terţul dobânditor este administratorul imobilului urmărit, executorul judecătoresc îi va preda imobilul cu acest titlu.

Drepturile şi obligaţiile administratorului-sechestru

Art. 803. – (1) Administratorul-sechestru este obligat:

a) să păstreze şi să întreţină imobilul urmărit, cu toate accesoriile lui;

b) să încaseze chiriile, arenzile şi alte venituri;

c) să plătească primele de asigurare, impozitele şi taxele locale;

d) să denunţe contractele de locaţiune existente, potrivit clauzelor contractuale, şi să ceară evacuarea locatarilor;

e) să încheie, cu încuviinţarea instanţei de executare, dată prin încheiere, cu citarea părţilor, contracte de locaţiune, pe termen de cel mult 2 ani;

f) să culeagă fructele şi recoltele şi să le vândă, în condiţiile prevăzute de art. 771.

(2) Dispoziţiile art. 774 şi următoarele se aplică în mod corespunzător şi administratorului-sechestru numit în cadrul acestei proceduri.

Sumele necesare întreţinerii debitorului

Art. 804. – (1) Dacă debitorul sau terţul dobânditor nu are alt mijloc de subzistenţă decât veniturile imobilului urmărit, la cererea acestuia, executorul judecătoresc, prin proces-verbal, poate să-i fixeze o cotă de cel mult 20% din aceste venituri pentru întreţinerea lui şi a familiei sale, pe toată durata urmăririi.

(2) Împotriva măsurii luate de către executorul judecătoresc, cei interesaţi se pot adresa instanţei de executare. Instanţa va cita părţile în termen scurt, în camera de consiliu, şi va hotărî prin încheiere definitivă.

Distribuirea veniturilor imobilului

Art. 805. – Sumele încasate de administratorul-sechestru se vor distribui creditorilor, odată cu preţul rezultat din vânzarea imobilului urmărit.

§2. Scoaterea în vânzare a imobilului

Declanşarea procedurii de vânzare

Art. 806. – (1) Dacă în termen de 15 zile de la primirea încheierii de încuviinţare a executării debitorul nu plăteşte datoria, executorul judecătoresc va începe procedura de vânzare.

(2) În cazul în care obiectul executării silite îl formează mai multe bunuri imobile distincte ale debitorului, procedura de vânzare prin licitație publică se va îndeplini pentru fiecare bun în parte.

Evaluarea imobilului urmărit

Art. 807. – (1) Executorul va stabili de îndată valoarea de circulație a imobilului, luând în considerare valoarea arătată de creditor în cererea de urmărire, iar dacă debitorul este nemulțumit de această valoare sau evaluarea de către creditor nu a fost cu putință, cea stabilită de către expert, în condițiile prezentului articol.

(2) Totodată, executorul va cere biroului de cadastru şi publicitate imobiliară să-i comunice drepturile reale şi alte sarcini care grevează imobilul urmărit, precum şi eventualele drepturi de preferință înscrise în folosul altor persoane. Titularii acestor drepturi vor fi înştiințați despre executare şi vor fi citați la termenele fixate pentru vânzarea imobilului.

(3) Debitorul nemulțumit de evaluarea imobilului, arătată în cererea de executare, poate solicita efectuarea unei expertize, în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii prin care s-a încuviințat executarea, sub sancțiunea decăderii.

(4) Expertiza poate fi cerută şi de terțul dobânditor, de coproprietari, în cazul prevăzut de art. 794, precum şi de creditorii intervenienți, în termenul arătat la alin. (2).

(5) La cerere se vor alătura toate înscrisurile ce pot servi pentru prețuirea imobilului.

(6) Expertul va fi numit, de către executor, prin încheiere executorie, care va arăta şi termenul de depunere a raportului de expertiză, dispozițiile art. 732 alin. (5)-(8) aplicându-se în mod corespunzător. Încheierea se comunică părților şi expertului. Creditorul poate depune la dosar înscrisuri în vederea prețuirii imobilului, dacă este cazul.

(7) O altă expertiză nu este admisibilă, dar părțile pot conveni o altă valoare.

Stabilirea prețului imobilului şi a valorii altor drepturi

Art. 808. – (1) Executorul va fixa prețul imobilului, care va fi prețul de pornire a licitației, la valoarea stabilită conform art. 807, prin încheiere definitivă, dată fără citarea părților.

(2) Separat de prețul imobilului se va determina şi valoarea drepturilor de uzufruct, uz, abitație sau servitute, dacă aceste drepturi au fost intabulate ulterior înscrierii vreunei ipoteci; în cazul imobilelor înscrise în cartea funciară se va avea în vedere valoarea acestor drepturi menționată în cartea funciară, iar dacă nu este înscrisă, ea se va stabili, când este cazul, prin

expertiză, în condițiile arătate la art. 807.

Punerea în vânzare

Art. 809. – (1) În termen de 5 zile de la stabilirea prețului imobilului, executorul va fixa, prin încheiere definitivă, dată cu citarea în termen scurt a părților, termenul pentru vânzarea imobilului şi va dispune ca ea să fie adusă la cunoştința publică prin publicații de vânzare.

(2) Termenul stabilit pentru vânzare nu va fi mai scurt de 20 de zile şi nici mai lung de 40 de zile de la afişarea publicației de vânzare la locul unde va avea loc licitația.

(3) Când se urmăreşte un imobil înscris în cartea funciară, asupra căruia există o înscriere provizorie cu privire la dreptul de proprietate, în favoarea unui terț, termenul de vânzare nu se va putea fixa decât după radierea înscrierii provizorii.

Publicitatea vânzării

Art. 810. – (1) Publicațiile de vânzare vor cuprinde următoarele mențiuni:

a) denumirea şi sediul organului de executare;

b) numărul dosarului de executare;

c) numele executorului judecătoresc;

d) numele şi domiciliul ori, după caz, denumirea şi sediul debitorului, al terțului dobânditor, dacă va fi cazul, şi al creditorului;

e) titlul executoriu în temeiul căruia se face urmărirea imobiliară;

f) identificarea imobilului cu arătarea numărului cadastral sau topografic şi a numărului de carte funciară, precum şi descrierea lui sumară;

g) prețul la care a fost evaluat imobilul;

h) mențiunea, dacă va fi cazul, că imobilul se vinde grevat de drepturile de uzufruct, uz, abitație sau servitute, intabulate ulterior înscrierii vreunei ipoteci şi că, în cazul în care creanțele creditorilor urmăritori nu ar fi acoperite la prima licitație, se va proceda, în aceeaşi zi, la o nouă licitație pentru vânzarea imobilului liber de acele drepturi. Prețul de la care vor începe aceste licitații va fi cel prevăzut de art. 817 alin. (6) şi (7);

i) ziua, ora şi locul vânzării la licitație;

j) somația pentru toți cei care pretind vreun drept asupra imobilului să-l anunțe executorului înainte de data stabilită pentru vânzare, în termenele şi sub sancțiunile prevăzute de lege;

k) somația către toți cei care vor să cumpere imobilul să se prezinte la termenul de vânzare, la locul fixat în acest scop şi, până la acel termen, să prezinte oferte de cumpărare;

l) mențiunea că ofertanții sunt obligați să depună, până la

termenul de vânzare, o garanție reprezentând 10% din prețul de pornire a licitației;

m) semnătura şi ştampila executorului judecătoresc.

(2) Mențiunile arătate la alin. (1) lit. a) şi c)-m) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

(3) Publicația de vânzare se va afişa la sediul organului de executare şi al instanței de executare, la locul unde se află imobilul urmărit, la sediul primăriei în a cărei rază teritorială este situat imobilul, precum şi la locul unde se desfăşoară licitația, dacă acesta este altul decât locul unde este situat imobilul.

(4) Publicații în extras, cuprinzând mențiunile arătate la alin. (1) lit. a) şi c)-m), se vor face, sub sancțiunea nulității, într-un ziar de circulație națională, dacă valoarea imobilului depăşeşte suma de 250.000 lei, sau într-un ziar local, dacă nu trece peste această sumă, precum şi în ziare, reviste şi alte publicații existente care sunt destinate vânzării unor imobile de natura celui scos la licitație, inclusiv pe pagini de internet deschise în acelaşi scop.

(5) Cheltuielile de afişare şi publicare vor fi avansate de către creditorul urmăritor şi vor fi preluate din prețul bunurilor urmărite.

(6) Îndeplinirea acestor formalități se va constata prin procese-verbale încheiate de executorul judecătoresc.

Comunicarea publicațiilor de vânzare

Art. 811. – (1) Câte un exemplar din publicația de vânzare se va comunica, potrivit dispozițiilor pentru comunicarea şi înmânarea citaților:

a) creditorului urmăritor, debitorului sau terțului dobânditor, precum şi coproprietarilor, dacă va fi cazul;

b) creditorilor ipotecari înscrişi în cartea funciară, precum şi celor care au înscrieri provizorii sau notări în legătură cu vreun drept real, dacă înscrierile sau notările sunt anterioare notării urmăririi. Comunicarea se va face, pentru creditorii ipotecari, la domiciliul ales în actul prin care s-a constituit dreptul de ipotecă, iar în lipsă, la domiciliul sau sediul real;

c) organelor fiscale locale.

(2) În cazul în care se urmăreşte imobilul unui minor sau al unei persoane puse sub interdicție judecătorească, o copie de pe publicația de vânzare a imobilului se comunică şi la parchetul de pe lângă instanța de executare.

Situația vânzătorului imobilului

Art. 812. – (1) Vânzătorul imobilului urmărit, care are, în condițiile legii, ipotecă legală, precum şi dreptul de a cere sau de a declara rezoluțiunea pentru neplata prețului, va fi somat prin

urmărit

publicație să opteze, în scris, în termen de 5 zile de la comunicarea publicației, pentru valorificarea unuia din aceste drepturi.

(2) Dacă nu a optat în termenul prevăzut la alin. (1) pentru dreptul de a obține rezoluțiunea, vânzătorul se consideră decăzut din acest drept şi nu mai poate reclama decât creanța garantată cu ipotecă.

(3) În cazul când a optat pentru rezoluțiune, acțiunea în rezoluțiune a vânzării se face în cadrul contestației la executare, în termen de 15 zile de la expedierea opțiunii către executorul judecătoresc. În acelaşi termen trebuie făcută şi declarația unilaterală de rezoluțiune a vânzării.

(4) Acțiunea în rezoluțiune pentru neplata prețului, introdusă potrivit alin. (3) sau, după caz, declarația unilaterală de rezoluțiune suspendă urmărirea silită a imobilului.

(5) De asemenea, împiedică urmărirea silită a imobilului şi acțiunea în rezoluțiune pentru neplata prețului introdusă anterior începerii urmăririi silite cu condiția ca aceasta să fi fost notată în cartea funciară. Dacă acțiunea în rezoluțiune a fost introdusă anterior începerii urmăririi silite, dar nu a fost notată în cartea funciară vânzătorul poate, în termenul prevăzut la alin. (1), să-şi exprime în scris opțiunea de a continua ori nu judecata şi să noteze acțiunea în cartea funciară, dacă este cazul. Dispozițiile prezentului alineat se aplică, în mod corespunzător, şi declarației unilaterale de rezoluțiune a vânzării făcută înainte de începerea urmăririi silite.

(6) Dispozițiile prezentului articol se aplică şi coschimbaşului, precum şi oricărui alt înstrăinător care este titularul unei ipoteci legale asupra imobilului care face obiectul urmăririi silite.

§3. Licitația şi adjudecarea imobilului

Locul licitației

Art. 813. – Vânzarea se face la sediul organului de executare sau al instanței de executare ori la locul unde este situat imobilul sau în orice alt loc, dacă se consideră că este mai potrivit pentru buna valorificare a acestuia. Vânzarea se poate efectua şi la sediul primăriei în raza căreia este situat imobilul.

Participanții la licitație

Art. 814. – (1) Poate participa la licitație orice persoană care este îndeobşte cunoscută ca fiind solvabilă, are capacitate deplină de exercițiu, precum şi capacitatea să dobândească bunul

ce se vinde.

(2) Debitorul nu poate licita nici personal, nici prin persoane interpuse.

(3) Solvabilitatea, capacitatea şi interpunerea sunt lăsate la aprecierea sumară şi imediată a executorului judecătoresc, care poate refuza făcând mențiune despre aceasta în procesul-verbal de licitație.

(4) Mandatarul va trebui să prezinte o procură specială autentică, care se va păstra la dosarul executării.

(5) Creditorii urmăritori sau intervenienți nu pot să adjudece bunurile oferite spre vânzare la o valoare mai mică de 75% din prețul de pornire a primei licitații.

Garanția de participare

Art. 815. – (1) Persoanele care vor să cumpere imobilul la licitație sunt obligate să depună la unitatea prevăzută de lege, la dispoziția executorului judecătoresc, până la termenul stabilit pentru vânzare, o garanție reprezentând 10% din prețul de începere a licitației pentru termenul respectiv. Dovada consemnării va fi ataşată ofertei de cumpărare.

(2) Creditorii urmăritori sau intervenienți nu au obligația de a depune garanția prevăzută la alin. (1).

(3) De asemenea, sunt dispensate de garanția prevăzută la alin. (1) persoanele care, împreună cu debitorul, au asupra imobilul urmărit un drept de proprietate comună pe cote-părți sau sunt titularii unui drept de preempțiune, după caz.

(4) În cazurile prevăzute la alin. (2) şi (3), dacă însă valoarea creanței ipotecare sau valoarea cotei-părți a proprietarului nu acoperă cuantumul garanției prevăzute în alin. (1), se va completa diferența.

Amânarea licitației

Art. 816. – (1) Executorul judecătoresc va amâna vânzarea, din oficiu sau la cererea părții interesate, dacă se constată că nu au fost respectate termenele de înştiințare a debitorului sau a terțului dobânditor ori, după caz, cele de efectuare a publicității vânzării. Pentru noul termen, care nu poate fi mai lung de 20 de zile de la dată fixată pentru prima vânzare, se vor reface formalitățile de publicitate încălcate, potrivit art. 810.

(2) În toate cazurile, partea interesată, dacă a fost prezentă, poate solicita amânarea vânzării prin cerere scrisă făcută înainte de începerea licitației, sub sancțiunea decăderii.

Efectuarea licitației

Art. 817. – (1) Vânzarea la licitație se face în mod public. Ea începe prin citirea de către executor a publicației de vânzare

şi a ofertelor primite până la acea dată.

(2) Licitația se va ține separat pentru fiecare corp funciar sau, după caz, pentru fiecare imobil, dacă acesta nu este înscris în cartea funciară.

(3) Dacă mai multe corpuri funciare sunt grevate cu aceeaşi ipotecă sau corpul funciar este compus din mai multe parcele, executorul judecătoresc va putea dispune, la cererea debitorului sau a creditorului urmăritor, ca vânzarea să se facă în acelaşi timp pentru mai multe corpuri funciare sau separat pentru fiecare parcelă în parte.

(4) În cazul când corpurile funciare sau parcelele se vând separat, ordinea vânzării lor va fi arătată de debitor, iar în lipsa unei asemenea mențiuni, va fi stabilită de executor.

(5) Executorul va oferi apoi spre vânzare imobilul, prin trei strigări succesive, la intervale de timp care să permită opțiuni şi supralicitări, pornind de la prețul oferit care este mai mare decât cel la care s-a făcut evaluarea, potrivit art. 807 alin. (1) sau, în lipsa unei asemenea oferte, chiar de la acest preț.

(6) Dacă imobilul este grevat de vreun drept de uzufruct, uz, abitație sau servitute intabulate ulterior înscrierii vreunei ipoteci, la primul termen de vânzare strigările vor începe de la prețul cel mai mare oferit sau, în lipsă, de la cel fixat în publicație, scăzut cu valoarea acestor drepturi socotită potrivit art. 808 alin. (2).

(7) Dacă din cauza existenței drepturilor arătate la alin. (6), nu s-a putut obține un preț suficient pentru acoperirea creanțelor ipotecare înscrise anterior, socotite după datele din cartea funciară, executorul judecătoresc va relua în aceeaşi zi licitația pentru vânzarea imobilului liber de acele drepturi; în acest caz, strigările vor începe de la prețul menționat în publicația de vânzare, fără scăderea arătată în alin. (6).

(8) În cazul în care nu este oferit nici prețul la care imobilul a fost evaluat, vânzarea se va amâna la un alt termen, de cel mult 30 de zile, pentru care se va face o nouă publicație în condițiile art. 810. La acest termen, licitația va începe de la prețul de 75% din prețul de pornire a primei licitații. Dacă nu se obține prețul de începere a licitației, la acelaşi termen bunul va fi vândut la cel mai mare preț oferit, dar nu mai puțin de 30% din prețul de pornire a primei licitații. Vânzarea se va putea face chiar dacă se prezintă o singură persoană care oferă prețul de la care începe licitația.

(9) Dacă nici la a doua licitație imobilul nu a fost adjudecat, la cererea creditorului, executorul judecătoresc va putea stabili o nouă licitație în condițiile prevăzute de alin. (8).

(10) Executorul va ține o listă în care va trece numele persoanelor care au luat parte la licitație și sumele pe care le-au oferit.

(11) Executorul va declara adjudecatar persoana care, la termenul de licitație, a oferit prețul de vânzare cel mai mare ori, după caz, cel arătat în alin. (6)-(8).

(12) În toate cazurile, la preț egal, va fi preferat cel care are un drept de preempțiune asupra bunului urmărit.

Procesul-verbal de licitație

Art. 818. – (1) Executorul va întocmi un proces-verbal despre desfășurarea și rezultatul fiecărei licitații, care va cuprinde:

a) locul, data și ora când s-a ținut licitație;

b) numele executorului judecătoresc;

c) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul creditorului, debitorului, terțului dobânditor, dacă e cazul, și al reprezentanților lor;

d) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul participanților, cu arătarea sumelor oferite de fiecare;

e) mențiunea că ofertanții au depus garanție și că aceea a adjudecatarului s-a reținut, iar celorlalți le-a fost restituită;

f) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul adjudecatarului imobilului, dacă este cazul.

(2) Lista prevăzută la art. 817 alin. (10), ofertele de cumpărare și raportul de expertiză, dacă va fi cazul, se vor anexa la procesul-verbal.

(3) Procesul-verbal va fi semnat de executor, de creditor, debitor și terțul dobânditor, dacă sunt prezenți, precum și de adjudecatar și de alți participanți la licitație, dacă este cazul.

Exercitarea dreptului de preempțiune

Art. 819. – Dacă nu a participat la licitație, în termen de 8 zile de la adjudecarea imobilului, cel care este titularul unui drept de preempțiune va putea să-și exercite dreptul, printr-o declarație scrisă adresată executorului judecătoresc, sub sancțiunea decăderii.

Depunerea prețului

Art. 820. – (1) Adjudecatarul imobilului va depune prețul la dispoziția executorului judecătoresc, în termen de cel mult 30 de zile de la data vânzării, ținându-se seama de garanția depusă în contul prețului.

(2) Cel care și-a exercitat în termen dreptul de preempțiune, este obligat să depună prețul în termen de 15 zile de la data adjudecării. Dacă însă titularul dreptului de

preempțiune nu depune prețul în acest termen, este decăzut din dreptul de preempțiune, iar vânzarea rămânând pe seama adjudecatarului, urmează ca prețul să fie depus de acesta în termenul prevăzut la alin. (1).

(3) Când adjudecatar este un creditor, el poate depune creanța sa în contul prețului, fiind obligat, dacă este cazul, să depună diferența de preț în termenul prevăzut la alin. (1). Dacă există alți creditori care au un drept de preferință în condițiile art. 835 şi art. 837, el va depune până la concurența prețului de adjudecare şi suma necesară pentru plata creanțelor lor, în măsura în care acestea nu sunt acoperite prin diferența de preț.

Nedepunerea prețului. Reluarea licitației

Art. 821. – (1) Dacă adjudecatarul nu depune prețul în termenul prevăzut de art. 820 alin. (1), imobilul se va scoate din nou în vânzare în contul acestuia, la prețul de începere a licitației la care bunul a fost adjudecat, el fiind obligat să plătească cheltuielile prilejuite de noua licitație şi eventuala diferență de preț. Adjudecatarul va putea să achite la termenul de licitație prețul oferit inițial, caz în care va fi obligat numai la plata cheltuielilor cauzate de noua licitație.

(2) Dacă la noul termen de licitație imobilul nu a fost vândut, fostul adjudecatar este obligat să plătească toate cheltuielile prilejuite de urmărirea imobilului.

(3) Suma datorată potrivit alin. (1) şi alin. (2) de fostul adjudecatar se stabileşte de executor prin procesul-verbal de licitație, care constituie titlu executoriu. Această sumă se va reține cu precădere din garanția depusă.

Restituirea garanțiilor

Art. 822. – După adjudecarea imobilului către unul dintre participanții la licitație, potrivit art. 817, executorul, la cerere, va dispune restituirea garanțiilor depuse de ceilalți participanți, procedând, când este cazul, potrivit dispozițiilor art. 821 alin. (3).

Plata prețului în rate

Art. 823. – La cererea adjudecatarului, executorul judecătoresc, cu acordul creditorului, când acesta nu este adjudecatar, precum şi a debitorului pentru partea din preț care depăşeşte valoarea creanței, poate stabili plata prețului în rate, cu dobânda legală aferentă, numărul acestora, cuantumul şi data scadenței lor, precum şi suma care se plăteşte de îndată drept avans.

Actul de adjudecare

Art. 824. – După plata integrală a prețului sau a avansului prevăzut la art. 823, executorul, pe baza procesului-verbal de licitație, va întocmi actul de adjudecare, care va cuprinde

următoarele mențiuni:

a) denumirea și sediul organului de executare;

b) numele executorului judecătoresc;

c) numărul și data procesului-verbal de licitație;

d) numele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul debitorului, terțului dobânditor și al adjudecatarului;

e) prețul la care s-a vândut și modalitatea de achitare în cazul în care vânzarea s-a făcut cu plata în rate;

f) mențiunea, dacă este cazul, că imobilul s-a vândut grevat de drepturile de uzufruct, uz, abitație sau servitute, ori, după caz, liber de aceste drepturi, în condițiile prevăzute de art. 817 alin. (6) și (7);

g) datele de identificare a imobilului cu arătarea numărului cadastral sau topografic și a numărului de carte funciară, precum și datele de identificare ale fostului proprietar;

h) mențiunea că actul de adjudecare, învestit cu formulă executorie, este titlu de proprietate și că poate fi înscris în cartea funciară, precum și a faptului că, pentru adjudecatar, constituie titlu executoriu împotriva debitorului sau terțului dobânditor, dacă imobilul se află în posesia acestuia din urmă, sau împotriva oricărei persoane care posedă ori deține în fapt, fără nici un titlu, imobilul adjudecat;

i) mențiunea că, pentru creditor, actul de adjudecare, învestit cu formulă executorie, constituie titlu executoriu împotriva adjudecatarului care nu plătește diferența de preț, în cazul în care vânzarea s-a făcut cu plata prețului în rate;

j) data întocmirii, semnătura și ștampila executorului judecătoresc, precum și semnătura adjudecatarului.

Predarea și comunicarea actului de adjudecare

Art. 825. – (1) Un exemplar de pe actul de adjudecare se va preda adjudecatarului spre a-i servi ca titlu de proprietate provizoriu, iar altul va fi comunicat din oficiu biroului de cadastru și publicitate imobiliară pentru a fi înscris provizoriu în cartea funciară, pe cheltuiala adjudecatarului.

(2) Dacă adjudecatarul va cere să fie numit administrator-sechestru al imobilului adjudecat, executorul îl va numi și trimite în posesie în această calitate, prin încheiere, dată fără citarea părților, care nu este supusă niciunei căi de atac.

Contestarea actului de adjudecare

Art. 826. – (1) În termen de o lună de la data înscrierii provizorii în cartea funciară, debitorul sau terțul dobânditor, creditorii urmăritori și orice altă persoană interesată, după mențiunile cărților funciare, vor putea ataca actul de adjudecare, pe cale de contestație la executare. Contestația suspendă

eliberarea sau, după caz, distribuirea preţului.

(2) Dacă actul de adjudecare este anulat, executorul va continua urmărirea de la actul desfiinţat şi va solicita din oficiu ca înscrierea provizorie prevăzută la art. 825 alin. (1) să fie radiată.

(3) Sumele consemnate se vor restitui adjudecatarului, iar calitatea acestuia de administrator-sechestru al imobilului urmărit încetează.

Investirea cu formulă executorie a actului de adjudecare

Art. 827. – (1) Dacă nu s-a făcut contestaţie în termenul arătat la art. 826 alin. (1) sau dacă aceasta a fost respinsă prin hotărâre definitivă, la cererea adjudecatarului, actul de adjudecare se va învesti cu formulă executorie de către instanţa de executare şi acesta va fi pus în posesia imobilului adjudecat, de către executor, cu excepţia cazului în care a fost pus anterior în posesie, potrivit art. 825 alin. (2).

(2) Odată cu învestirea cu formulă executorie, instanţa de executare va dispune din oficiu, prin aceeaşi hotărâre, ca dreptul de proprietate al adjudecatarului să fie intabulat în cartea funciară, chiar în cazul în care adjudecatar este însuşi terţul dobânditor care avea deja dreptul înscris în cartea funciară.

(3) În cazul în care imobilul a fost vândut cu plata preţului în rate, instanţa de executare va dispune, prin aceeaşi încheiere, şi înscrierea în cartea funciară a interdicţiei de înstrăinare şi grevare a imobilului până la plata integrală a preţului şi a dobânzii corespunzătoare.

(4) Instanţa de executare va preda, totodată, creditorului urmăritor un exemplar al actului de adjudecare învestit cu formulă executorie, care îi va servi drept titlu executoriu împotriva cumpărătorului, dacă acesta nu plăteşte diferenţa de preţ.

Secţiunea a 5-a
Efectele adjudecării

Transmiterea proprietăţii imobilului

Art. 828. – (1) Prin adjudecarea imobilului adjudecatarul devine proprietar. De la această dată, adjudecatarul are dreptul la fructe şi venituri, datorează dobânzile până la plata integrală a preţului şi suportă toate sarcinile imobilului.

(2) Prin intabulare, adjudecatarul dobândeşte dreptul de a dispune de imobilul cumpărat, potrivit regulilor de carte funciară.

(3) De la data intabulării, imobilul rămâne liber de orice

ipoteci sau alte sarcini privind garantarea drepturilor de creanță, creditorii putându-şi realiza aceste drepturi numai din prețul obținut. Dacă prețul de adjudecare se plăteşte în rate, sarcinile se sting la plata ultimei rate.

(4) Ipotecile şi celelalte sarcini reale, precum şi drepturile reale intabulate după notarea urmăririi în cartea funciară se vor radia din oficiu, cu excepția celor pentru care adjudecatarul ar conveni să fie menținute; de asemenea, vor fi radiate din oficiu drepturile reale intabulate ulterior înscrierii vreunei ipoteci, dacă vânzarea s-a făcut în condițiile prevăzute de art. 817 alin. (7), toate notările făcute cu urmărirea silită, interdicția de înstrăinare sau de grevare, dacă există, cu excepția celei prevăzute la art. 827 alin. (3), precum şi promisiunea de a încheia un contract viitor, dacă până la data adjudecării beneficiarul promisiunii nu şi-a înscris în cartea funciară dreptul dobândit în temeiul contractului care a făcut obiectul acesteia.

(5) Dacă imobilul a fost adjudecat cu plata prețului în rate, adjudecatarul nu îl va putea înstrăina sau greva, fără încuviințarea creditorilor urmăritori, înainte de plata integrală a prețului.

Menținerea sau încetarea unor contracte

Art. 829. – (1) Locațiunea şi celelalte acte juridice privitoare la imobilul adjudecat rămân în ființă sau, după caz, încetează, potrivit legii.

(2) Plățile făcute înainte de scadență de către locatar sau alte persoane interesate sunt supuse dispozițiilor art. 799 alin. (3).

Secțiunea a 6-a
Dispoziții speciale

Stingerea acțiunilor contra adjudecata – rului

Art. 830. – (1) Orice cerere de evicțiune, totală sau parțială, privind imobilul adjudecat este definitiv stinsă.

(2) În cazul imobilelor înscrise pentru prima dată în cartea funciară, în temeiul actului de adjudecare, cererea de evicțiune se va prescrie în termen de 3 ani de la data înscrierii actului de adjudecare în cartea funciară. Această prescripție curge şi împotriva minorilor şi persoanelor puse sub interdicție judecătorească.

Suspendarea împărțelii

Art. 831. – (1) În cazul în care cererea de evicțiune prevăzută de art. 830 alin. (2) este introdusă înainte de împărțeala

prețului

prețului din adjudecare, instanța de executare, la solicitarea adjudecatarului, va putea să suspende împărțeala prețului, cu sau fără cauțiune, până la judecarea definitivă a cererii de evicțiune.

(2) Când cererea în evicțiune va fi făcută după împărțeala prețului adjudecării, se va urma procedura de drept comun.

Acțiunea în regres

Art. 832. – (1) Dacă a fost evins total sau parțial, adjudecatarul îl poate acționa pe debitorul urmărit pentru a fi despăgubit.

(2) În măsura în care nu se poate îndestula de la debitor, adjudecatarul îi poate acționa pe creditorii care au încasat prețul de adjudecare, în limita sumei încasate de aceştia.

Desființarea măsurilor asigurătorii sau de executare

Art. 833. – (1) În tot cursul urmăririi silite şi până la expirarea termenului prevăzut la art. 826 alin. (1), debitorul sau altă persoană interesată poate obține desființarea măsurilor asigurătorii sau de executare, consemnând la dispoziția creditorului urmăritor întreaga valoare a creanței, cu toate accesoriile şi cheltuielile de executare.

(2) Dispozițiile art. 725 şi art. 726 se aplică în mod corespunzător.

(3) În cazul în care cererea este admisă, instanța sau, după caz, executorul judecătoresc va dispune şi eliberarea sumei în mâinile creditorului.

Capitolul III
Eliberarea şi distribuirea sumelor realizate prin urmărirea silită

Secțiunea 1
Dispoziții generale

Eliberarea sumei

Art. 834. – Daca există un singur creditor urmăritor, după reținerea cheltuielilor de executare, când este cazul, suma de bani realizată prin urmărirea silită se eliberează acestuia până la acoperirea integrală a drepturilor sale, iar suma rămasă disponibilă se predă debitorului.

Rangul creanțelor cu preferință

Art. 835. – (1) În cazul în care urmărirea silită a fost pornită de mai mulți creditori sau când, până la eliberarea sau distribuirea sumei rezultate din executare, au depus şi alți

generală

creditori titlurile lor, executorul judecătoresc procedează la distribuirea sumei potrivit următoarei ordini de preferință, dacă legea nu prevede altfel:

a) creanțele reprezentând cheltuieli de judecată, pentru măsuri asigurătorii sau de executare silită, pentru conservarea bunurilor al căror preț se distribuie, precum şi orice alte cheltuieli făcute în interesul comun al creditorilor;

b) creanțele reprezentând salarii şi alte datorii asimilate acestora, pensiile, sumele cuvenite şomerilor, potrivit legii, ajutoarele pentru întreținerea şi îngrijirea copiilor, pentru maternitate, pentru incapacitate temporară de muncă, prevenirea îmbolnăvirilor, refacerea sau întărirea sănătății, ajutoarele de deces, acordate în cadrul asigurărilor sociale, precum şi creanțele reprezentând obligația de reparare a pagubelor cauzate prin moarte, vătămarea integrității corporale sau a sănătății;

c) creanțele rezultând din obligația legală de întreținere, alocații pentru copii sau obligația de plată a altor sume periodice destinate asigurării mijloacelor de existență;

d) creanțele bugetare provenite din impozite, taxe, contribuții şi din alte sume stabilite potrivit legii, datorate bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetelor locale şi bugetelor fondurilor speciale;

e) creanțele rezultând din împrumuturi acordate de stat;

f) creanțele reprezentând despăgubiri pentru repararea pagubelor pricinuite proprietății publice prin fapte ilicite;

g) creanțele rezultând din împrumuturi bancare, din livrări de produse, prestări de servicii sau executări de lucrări, precum şi din chirii sau arenzi;

h) creanțele reprezentând amenzi cuvenite bugetului de stat sau bugetelor locale;

i) alte creanțe.

(2) În cazul creanțelor care au aceeaşi ordine de preferință, dacă legea nu prevede altfel, suma realizată se repartizează între creditori proporțional cu creanța fiecăruia.

Declararea creanțelor statului

Art. 836. – (1) În termen de 15 zile de la începerea executării silite, potrivit legii, orice creditor poate cere statului sau unităților administrativ-teritoriale să declare creanțele lor privilegiate. Această cerere va fi înscrisă în registrele de publicitate numai dacă se depune dovada notificării făcute organelor fiscale teritoriale.

(2) În termen de 30 de zile de la notificare, statul sau unitatea administrativ-teritorială trebuie să declare şi să înscrie valoarea creanței sale.

(3) Nerespectarea obligației prevăzute la alin. (1) are ca efect pierderea preferinței în raport cu creditorii care au solicitat declarația.

Rangul creanțelor garantate

Art. 837. – Dacă există creditori care, asupra bunului vândut, au drepturi de gaj, ipotecă sau alte drepturi de preferință conservate, în condițiile prevăzute de lege, la distribuirea sumei rezultate din vânzarea bunului, creanțele lor vor fi plătite înaintea creanțelor prevăzute la art. 835 alin. (1) lit. b).

Rangul creanțelor accesorii

Art. 838. – Dobânzile şi penalitățile sau alte asemenea accesorii ale creanței principale vor urma ordinea de preferință a acestei creanțe.

Secțiunea a 2-a
Distribuirea sumei rezultate din vânzarea bunurilor urmărite

Termenul de depunere a titlurilor de creanță

Art. 839. – (1) Dacă există mai mulți creditori urmăritori sau intervenienți suma rezultată din vânzare se distribuie acestora potrivit ordinii de preferință prevăzută de art. 835-838.

(2) În acest scop, după depunerea sau consemnarea sumei rezultate din vânzare sau, după caz, de la data când adjudecarea imobilului urmărit a devenit definitivă, executorul va fixa de urgență un termen de 10 zile pentru depunerea titlurilor de creanță.

(3) Debitorul, creditorii urmăritori, organele fiscale locale, custozii, administratorul-sechestru, adjudecatarul şi titularii drepturilor şi sarcinilor stinse prin adjudecare, despre care executorul a luat cunoştință în condițiile art. 716 ori art. 807 alin. (2), vor fi înştiințați din oficiu despre fixarea acestui termen, potrivit dispozițiilor privitoare la comunicarea şi înmânarea citațiilor.

(4) Termenul se va afişa la sediul executorului judecătoresc şi la cel al instanței de executare cu cel puțin 5 zile înainte de termenul fixat pentru depunerea titlurilor de creanță. Afişarea va fi constatată printr-un proces-verbal care se va depune la dosar.

(5) După expirarea termenului arătat la alin. (4), niciun creditor nu va mai putea lua parte la distribuirea sumei obținute din urmărire.

Depunerea titlurilor de creanță

Art. 840. – (1) În vederea participării la distribuire, toți creditorii interesați vor trebui să depună, la sediul executorului judecătoresc, în termenul prevăzut la art. 839 alin. (4), titlurile de creanță în original, care nu au fost încă depuse, arătând în mod distinct capitalul, dobânzile şi cheltuielile ce le sunt datorate, precum şi, dacă va fi cazul, drepturile de preferință neînscrise în cartea funciară sau în alte registre publice.

(2) Reprezentantul fiscului va depune înscrisurile doveditoare ale creanțelor statului sau unităților administrativ-teritoriale la sediul executorului judecătoresc.

(3) Creditorii care au înființat măsuri asigurătorii asupra bunurilor urmărite, pentru a participa la distribuire, vor depune copii certificate de pe acțiune şi de pe actul constatator al înființării măsurii asigurătorii.

Creanțele periodice

Art. 841. – (1) În cazul în care unul dintre titlurile depuse de creditorii urmăritori conține obligația debitorului de a plăti o sumă de bani în mod periodic, iar bunurile rămase în patrimoniul debitorului după efectuarea executării sau veniturile sale nu asigură plata în viitor a ratelor datorate, suma alocată creditorului se va stabili prin acordul părților, care va prevedea şi modul de fructificare a acesteia, iar în lipsa unui acord, executorul va constata acest fapt printr-un proces-verbal semnat de el şi de toate părțile prezente. În acest din urmă caz, partea interesată va putea sesiza instanța de executare în circumscripția căreia se face executarea pentru a stabili suma alocată creditorului, în termen de 15 zile de la încheierea procesului-verbal, dacă a fost prezentă, sau de la comunicarea acestuia de către executor, dacă a lipsit.

(2) Dacă părțile nu se înțeleg, instanța de executare va stabili, prin încheiere, suma cu care creditorul va participa la distribuirea sumelor realizate prin urmărire, precum şi modul de fructificare a acesteia, astfel încât ratele datorate să fie plătite cu precădere din dobânzile încasate, iar dacă acestea sunt insuficiente, se vor imputa asupra capitalului. Încheierea se dă cu citarea în termen scurt a părților şi este supusă numai apelului.

(3) În cazul în care niciuna din părți nu sesizează instanța de executare în termenul arătat la alin. (1), executorul judecătoresc va solicita acesteia stabilirea sumei alocate creditorului, cu respectarea dispozițiilor alin. (2).

(4) Dacă debitorul a decedat şi se constată că, în raport cu numărul moştenitorilor, locul unde aceştia se găsesc, modul în care s-a făcut împărțeala moştenirii sau cu alte asemenea împrejurări, plata în rate a creanțelor este greu de realizat,

instanța poate, la cererea creditorului, să procedeze potrivit alin. (1), stabilind suma ce se cuvine creditorului, precum şi partea din aceasta pe care o va plăti fiecare moştenitor în parte.

Încetarea curgerii dobânzilor

Art. 842. – De la data fixată pentru depunerea titlurilor de creanță, dobânzile creanțelor creditorilor urmăritori, trecute în proiectul de distribuire, încetează de a mai fi în sarcina debitorului urmărit, chiar în caz de convenție contrară. Dacă unitățile bancare la care s-au depus ori consemnat aceste sume plătesc dobânzi, creditorii nu vor avea drept decât la dobânzile ce se plătesc de unitatea bancară la care s-au depus ori consemnat acele sume.

Interdicția popririi

Art. 843. – Sumele rezultate din valorificarea bunurilor urmărite şi cele consemnate la dispoziția executorului nu pot fi poprite de către creditorii debitorului sau ai adjudecatarului.

(2) Se va putea înființa poprire numai asupra sumelor atribuite creditorilor sau debitorului prin procesul-verbal de distribuire.

Întocmirea proiectului de distribuire

Art. 844. – (1) În termen de 5 zile de la expirarea termenului pentru depunerea titlurilor de creanță, executorul va întocmi proiectul de distribuire a sumelor, potrivit ordinii de preferință prevăzute de art. 835-838, iar dacă printre creditorii urmăritori şi intervenienți se află şi creditori care au intervenit tardiv, după expirarea termenului prevăzut de art. 668, creanțele acestora vor fi alocate asupra părții din suma rămasă după îndestularea drepturilor creditorilor urmăritori şi a celor care au intervenit în timp util.

(2) În cazul în care imobilele grevate de o ipotecă colectivă au fost vândute împreună, creanța garantată cu o astfel de ipotecă va fi repartizată, la cererea creditorilor cu rang posterior, asupra imobilelor adjudecate, proporțional cu prețul obținut pentru fiecare imobil în parte, iar dacă sunt creanțe ipotecare anterioare, proporțional cu restul de preț ce a rămas de la fiecare imobil, după ce s-au acoperit creanțele cu rang anterior ipotecii colective.

(3) Creanțele cu termen şi cele condiționale vor fi repartizate după rangul lor, ca şi cum ar fi pure şi simple, cu mențiunea că ele vor fi plătite numai potrivit regulilor prevăzute de art. 851 şi art. 852.

(4) Creanțele care nu pot fi valorificate decât după executarea bunurilor unui codebitor principal, vor fi trecute ca socotite sub condiție suspensivă.

(5) Titularii drepturilor de uzufruct, uz, abitație și servitute, stinse prin adjudecare, vor fi trecuți în ordinea înscrierii cu valoarea acestor drepturi înscrise în cartea funciară, iar dacă nu este înscrisă, cu valoarea determinată potrivit art. 808 alin. (2), care poate fi contestată în condițiile art. 845 alin. (2).

(6) Creditorul unei rente pe viață sau altei creanțe periodice va fi trecut în ordinea înscrierii în cartea funciară, cu o sumă ale cărei dobânzi anuale să fie suficiente pentru a asigura plata ratelor rentei.

Afișarea proiectului de distribuire

Art. 845. – (1) Proiectul de distribuire va fi comunicat debitorului și creditorilor care și-au depus titlurile de creanță, potrivit dispozițiilor privitoare la comunicarea și înmânarea citațiilor.

(2) Ei vor fi citați cu mențiunea expresă că, sub sancțiunea decăderii, în termen de 5 zile de la data comunicării, pot formula, în scris, obiecțiuni la proiectul de distribuire.

(3) În lipsa obiecțiunilor în termenul arătat la alin. (2), proiectul de distribuire devine definitiv.

(4) În caz de obiecțiune, executorul va convoca în scris debitorul și toți creditorii în vederea unei eventuale concilieri, care va avea loc la sediul executorului în termen de cel mult 15 zile de la data primirii ultimei contestații.

Încercarea de conciliere. Efecte

Art. 846. – (1) Dacă la termenul fixat în vederea concilierii, debitorul sau creditorii care au formulat obiecțiuni nu mai stăruie în menținerea lor sau se ajunge la un acord privind modul de distribuire, executorul va lua act de acordul realizat și va dispune repartizarea sumelor potrivit acestei înțelegeri, care va fi consemnată într-un proces-verbal, semnat de executor și toate persoanele prezente.

(2) Dacă nu se ajunge la un acord, iar cei care au formulat obiecțiuni stăruie în menținerea lor, executorul va încheia un proces-verbal în care va consemna obiecțiile celor prezenți, semnat de el și de cei prezenți.

(3) Cel nemulțumit de proiectul de distribuire poate introduce contestație în termen de 5 zile de la data întocmirii procesului-verbal arătat la alin. (2). Contestația suspendă de drept plata creanței sau a părții din creanța contestată. La primul termen la care părțile au fost legal citate, instanța este obligată să se pronunțe asupra menținerii sau, după caz, a înlăturării suspendării. Instanța se pronunță prin încheiere care poate fi atacată separat numai cu apel în termen de 5 zile de la pronunțare. Apelul suspendă executarea încheierii atacate.

(4) Debitorul sau creditorii care nu s-au prezentat la termenul arătat la alin. (1) sunt consideraţi că au renunţat la obiecţiunile formulate, fiind decăzuţi din dreptul de a face contestaţie la executare.

Soluţionarea contestaţiilor

Art. 847. – (1) Toate contestaţiile formulate împotriva proiectului de distribuire se judecă de instanţa de executare, printr-o singură hotărâre, de urgenţă şi cu precădere, cu citarea în termen scurt a părţilor. Hotărârea poate fi atacată numai cu apel în termen de 5 zile de la comunicare.

(2) Contestatorul a cărui cerere a fost respinsă va răspunde faţă de creditori pentru dobânzile ce trec peste acelea prevăzute de art. 842 şi pentru toate prejudiciile cauzate cu întârzierea de plată a sumelor cuvenite.

Îndreptarea erorilor de calcul şi a greşelilor materiale

Art. 848. – Erorile de calcul şi alte greşeli materiale se vor îndrepta de executor, din oficiu sau la cerere, făcându-se menţiune despre aceasta în încheierea prin care se dispune eliberarea sau, după caz, distribuirea sumei.

Secţiunea a 3-a
Plata sumei rezultate din urmărirea silită

Condiţii

Art. 849. – (1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, plata sumei rezultate din executare se poate dispune numai după expirarea termenului de depunere a titlurilor de creanţă ori, după caz, la data expirării termenului de formulare a obiecţiunilor împotriva proiectului de distribuire.

(2) Executorul se va pronunţa asupra plăţii sumei arătate la alin. (1) prin încheiere executorie, dată fără citarea părţilor.

(3) Suma rămasă se va elibera debitorului.

Efectuarea plăţilor

Art. 850. – (1) Plăţile vor fi efectuate de către unitatea la care au fost depuse sau consemnate sumele rezultate din urmărire, pe baza unei dispoziţii de plată trimise de executorul judecătoresc.

(2) Dovada efectuării plăţii va fi comunicată executorului, care o va păstra la dosarul executării.

Plata

Art. 851. – Dacă creanţa este afectată de un termen

creanțelor afectate de termen

suspensiv, aceasta se va plăti chiar dacă termenul nu s-a împlinit. Când o astfel de creanță este fără dobândă, plata înainte de termen nu se va face decât dacă se scade dobânda cuvenită până la împlinirea termenului. Dacă, însă, creditorul nu este de acord să se facă scăderea, partea sa se va consemna la unitatea prevăzută de lege, pentru a fi eliberată la împlinirea termenului.

Plata creanțelor condiționale

Art. 852. – (1) Atunci când condiția este rezolutorie, nu se va putea elibera creditorului suma cuvenită, decât dacă acesta va da o cauțiune sau va constitui o ipotecă în favoarea celor care ar trebui să se folosească de această sumă în cazul îndeplinirii condiției.

(2) Dacă însă condiția este suspensivă, suma cuvenită creditorului va fi distribuită creditorilor care vin după acesta, dacă aceştia vor da o cauțiune sau vor constitui o ipotecă pentru a garanta restituirea sumei primite în caz de îndeplinire a condiției.

(3) În cazul în care creditorii prevăzuți la alin. (1) şi (2) nu dau o cauțiune sau nu constituie o ipotecă, suma se va consemna la unitatea prevăzută de lege până la îndeplinirea condiției rezolutorii sau suspensive.

Plata creanțelor contestate

Art. 853. – (1) Sumele corespunzătoare creanțelor contestate sau acelora pentru care s-au înființat măsuri asigurătorii, precum şi cele reclamate în condițiile prevăzute de art. 669 alin. (5), dar nerecunoscute, în tot sau în parte, de debitor, vor fi consemnate spre a fi plătite ulterior.

(2) După rămânerea definitivă a hotărârii de soluționare a contestației sau a celei date asupra acțiunii pe baza căreia s-a înființat măsura asigurătorie, executorul, la cererea debitorului sau a creditorului interesat, va dispune, potrivit hotărârii respective, fie eliberarea sumelor corespunzătoare creanței contestate ori alocate pe bază de măsură asigurătorie, fie distribuirea lor, în condițiile legii, între creditorii rămaşi neîndestulați. Suma rămasă se va elibera debitorului.

(3) Dacă suma reclamată a fost păstrată pentru obținerea de către creditorii intervenienți a titlurilor executorii necesare, în condițiile prevăzute de art. 669 alin. (5), executorul, la cererea uneia din părți sau chiar din oficiu, va cita debitorul, creditorul urmăritor şi creditorii intervenienți, cu excepția celor îndestulați integral, şi, după ascultarea celor prezenți, va dispune eliberarea sumei reținute în contul creditorilor intervenienți care au obținut între timp un titlu executoriu. Înfățişarea părților interesate va putea fi dispusă, la cererea oricăruia dintre creditori, şi înainte de expirarea termenului legal pentru obținerea titlului executoriu,

afară de cazul în care mai există alți creditori care urmează să obțină titlul executoriu. Suma rămasă se va elibera debitorului.

Plata creanțelor periodice

Art. 854. – (1) Suma alocată creditorului unei creanțe periodice va fi întrebuințată în vederea fructificării ei, pentru asigurarea plății ratelor, în modul convenit de părțile interesate, iar în lipsa unui acord, în modul în care se va hotărî de instanța de executare, la sesizarea părții interesate sau, în lipsă, a executorului judecătoresc, în condițiile prevăzute de art. 841.

(2) Dacă dobânzile sumei alocate vor fi mai mici decât ratele datorate, diferența se va întregi prin preluare din capital.

(3) După stingerea, din orice motive, a obligației de plată, suma rămasă va fi distribuită creditorilor rămaşi neîndestulați sau eliberată debitorului.

Predarea titlurilor de creanță

Art. 855. – (1) Titlurile creanțelor plătite integral vor fi eliberate debitorului urmărit.

(2) Titlurile creanțelor plătite parțial, vor fi eliberate creditorilor cu mențiunea părții plătite.

Închiderea procedurii

Art. 856. – (1) După predarea titlurilor, executorul, prin încheiere, dată fără citarea părților, constată încetarea urmăririi silite şi dispune închiderea dosarului.

(2) Creditorii care nu au fost îndestulați pot cere însă reluarea urmăririi silite, în condițiile legii, sau efectuarea unei noi urmăriri asupra altor bunuri ale debitorului, dacă este cazul.

Sumele neridicate

Art. 857. – Sumele consemnate şi neridicate în termen de 5 ani de la data comunicării încheierii prin care s-a aprobat distribuirea acestora se fac venit la bugetul de stat, dispozițiile art. 752 aplicându-se în mod corespunzător.

Titlul III
Executarea silită directă

Capitolul I
Dispoziții generale

Modul de executare

Art. 858. – (1) În cazul în care obligația debitorului prevăzută în titlul executoriu constă în lăsarea posesiei unui bun, în predarea unui bun ori a folosinței acestuia sau în evacuarea sa,

în desființarea unei construcții, plantații sau a altei lucrări ori în îndeplinirea oricărei alte activități stabilite pentru realizarea drepturilor creditorului, iar debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa în termenul prevăzut în somație, executorul sau, după caz, creditorul, în raport cu împrejurările cauzei şi natura obligației ce se execută, va proceda fie la executarea silită, fie va sesiza instanța de executare în vederea aplicării unei amenzi judiciare.

(2) Atribuirea prin hotărâre judecătorească a unui imobil sau obligația de a-l preda, lăsa în posesie ori în folosință, după caz, cuprinde şi obligația de evacuare a imobilului, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.

Executarea fără somație

Art. 859. – La cererea creditorului, dacă se justifică o nevoie urgentă sau există pericol ca debitorul să se sustragă de la urmărire, să ascundă, să distrugă ori să deterioreze bunurile ce trebuie predate, executorul judecătoresc va putea să dispună prin încheierea de încuviințare a executării silite ca executarea silită sa se facă de îndată fără somație.

Procesul-verbal de îndeplinire a executării

Art. 860. – (1) Despre îndeplinirea executării obligațiilor prevăzute în prezentul capitol, executorul va încheia un proces-verbal în condițiile art. 657, stabilind totodată cheltuielile de executare pe care urmează să le plătească debitorul.

(2) Procesul-verbal va fi predat părților interesate, iar un exemplar va fi păstrat la dosarul executării.

(3) Procesul-verbal constituie titlu executoriu în privința cheltuielilor de executare, stabilite în sarcina debitorului.

Imposibilitatea predării silite a bunului

Art. 861. – În cazul în care predarea silită a unui bun a devenit imposibilă din cauza distrugerii, ascunderii sau deteriorării acestuia ori a altor asemenea împrejurări, executorul va consemna aceasta într-un proces-verbal, întocmit în condițiile art. 860, şi va dispune, prin încheiere, încetarea executării silite.

Obligarea debitorului la plata contravalorii bunului

Art. 862. – (1) Dacă în titlul executoriu nu s-a stabilit ce sumă urmează a fi plătită ca echivalent al valorii lucrului în cazul imposibilității predării acestuia, instanța de executare, la cererea creditorului, va stabili această sumă prin hotărâre dată cu citarea părților.

(2) Hotărârea este executorie şi este supusă numai apelului. Suspendarea executării acestei hotărâri nu se va putea obține decât cu consemnarea sumei stabilite. Dispozițiile art. 725 şi art. 726 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Pe baza cererii prevăzute la alin. (1), creditorul va putea înființa măsuri asigurătorii.

Capitolul II
Predarea silită a bunurilor mobile

Înștiințarea debitorului

Art. 863. – Dacă partea obligată să predea un bun mobil, determinat prin calitate şi cantitate, nu-şi îndeplineşte obligația în termen de 24 ore de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării, predarea lui se va face prin executare silită.

Efectuarea executării silite

Art. 864. – În vederea executării silite a obligației prevăzute la art. 863, executorul judecătoresc va ridica bunul urmărit de la debitor sau de la persoana la care se află, punându-l pe creditor în drepturile sale, stabilite prin titlul executoriu.

Procesul-verbal de constatare

Art. 865. – Executorul judecătoresc va încheia, în condițiile art. 860, un proces-verbal despre îndeplinirea executării, stabilind, totodată, cheltuielile de executare pe care urmează să le plătească debitorul.

Capitolul III
Predarea silită a bunurilor imobile

Termen de executare

Art. 866. – (1) Nici o evacuare din imobilele cu destinație de locuință nu poate fi făcută de la 1 decembrie şi până la 1 martie a anului următor, decât dacă creditorul face dovada că, în sensul dispozițiilor legislației locative, el şi familia sa nu au la dispoziție o locuință corespunzătoare ori că debitorul şi familia sa au o altă locuință corespunzătoare în care s-ar putea muta de îndată.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazul evacuării persoanelor care ocupă abuziv, pe căi de fapt, fără nici un titlu, o locuință, şi nici celor care au fost evacuați pentru că pun în pericol relațiile de convieţuire sau tulbură în mod grav liniştea publică.

Înștiințarea debitorului

Art. 867. – Dacă partea obligată să evacueze ori să predea un imobil nu-şi îndeplineşte această obligație în termen de 8 zile de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării, ea va fi

îndepărtată prin executare silită, iar imobilul va fi predat celui îndreptățit.

Efectuarea executării silite

Art. 868. – (1) În vederea executării silite a obligației prevăzute la art. 867, executorul judecătoresc se va deplasa la fața locului, va soma pe debitor să părăsească de îndată imobilul iar, în caz de împotrivire, îl va evacua din imobilul respectiv pe debitor împreună cu toate persoanele care ocupă imobilul în fapt ori fără nici un titlu opozabil creditorului, cu sau fără ajutorul forței publice, după caz, punând pe creditor în drepturile sale.

(2) Când debitorul lipseşte sau refuză să deschidă uşile, executorul va fi însoțit de un agent al poliției ori un reprezentant al jandarmeriei, după caz.

(3) După deschiderea uşilor sau mobilelor, prezența celor menționați la alin. (2) va putea fi suplinită de doi martori asistenți.

Custodia bunurilor mobile

Art. 869. – (1) Dacă executarea priveşte un imobil în care se găsesc bunuri mobile ce nu formează obiectul executării şi pe care debitorul nu le ridică singur, ori sunt sechestrate într-o altă urmărire, executorul va încredința aceste bunuri în păstrarea unui custode, care poate fi chiar creditorul, pe cheltuiala debitorului. Despre această măsură va fi înştiințat creditorul în folosul căruia bunurile au fost sechestrate.

(2) Dispozițiile referitoare la custozi în materie de urmărire mobiliară propriu-zisă sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Dacă bunurile lăsate în custodie nu sunt sechestrate în favoarea altei urmăriri, executorul va fixa, prin procesul-verbal arătat la art. 870, termenul în care debitorul trebuie să le ridice, care nu poate fi mai lung de o lună.

Procesul-verbal de constatare

Art. 870. – Despre îndeplinirea executării potrivit prevederilor prezentei secțiuni, executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal, dispozițiile art. 860 fiind aplicabile.

Vânzarea bunurilor lăsate în custodie

Art. 871. – (1) Dacă debitorul nu ridică bunurile în termenul arătat în procesul-verbal prevăzut la art. 870, şi acestea au valoare de piață, ele vor fi scoase în vânzare, inclusiv cele care sunt insesizabile prin natura lor, potrivit regulilor din materia vânzării bunurilor mobile urmăribile.

(2) Prețul bunurilor vândute, după deducerea cheltuielilor de vânzare, va fi consemnat pe numele debitorului, care va fi înştiințat despre aceasta potrivit dispozițiilor privitoare la

comunicarea şi înmânarea citaţiilor.

(3) Bunurile care nu au valoare de piaţă sunt declarate abandonate, cu excepţia hârtiilor şi documentelor de natură personală care sunt sigilate şi conservate de executor timp de 2 ani.

(4) Despre toate acestea, va fi înştiinţat şi debitorul potrivit dispoziţiilor prevăzute la alin. (2), precum şi organul financiar local pentru a prelua bunurile abandonate. Dispoziţiile art. 752 se aplică în mod corespunzător.

(5) La expirarea termenului arătat la alin. (3), executorul judecătoresc va distruge documentele conservate şi va încheia un proces-verbal în care va menţiona documentele oficiale şi instrumentele bancare care au fost distruse.

Reocuparea imobilului

Art. 872. – (1) Dacă debitorul se reinstalează sau ocupă în mod abuziv, fără nici un titlu, imobilul din care a fost evacuat sau obligat să-l lase creditorului, el va putea fi evacuat din nou, la cererea creditorului sau a altei persoane interesate.

(2) În acest caz, va putea fi făcută o nouă executare silită în baza aceluiaşi titlu executoriu, fără somaţie şi fără nici o altă formalitate prealabilă.

Capitolul IV
Executarea silită a altor obligaţii de a face sau a obligaţiilor de a nu face

Secţiunea 1
Dispoziţii comune

Executarea obligaţiei de a face

Art. 873. – Dacă debitorul refuză să îndeplinească o obligaţie de a face cuprinsă într-un titlu executoriu, în termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviinţare a executării, creditorul poate fi autorizat de instanţa de executare, prin încheiere executorie, dată cu citarea părţilor, să o îndeplinească el însuşi sau prin alte persoane, pe cheltuiala debitorului.

Executarea obligaţiei de a nu face

Art. 874. – (1) Dispoziţiile prevăzute în secţiunea de faţă sunt aplicabile în mod corespunzător şi în cazul când titlul executoriu cuprinde o obligaţie de a nu face.

(2) Creditorul va putea cere instanţei de executare să fie autorizat, prin încheiere executorie, dată cu citarea părţilor, să

desfiinţeze el însuşi sau prin alte persoane, pe cheltuiala debitorului, lucrările făcute de acesta împotriva obligaţiei de a nu face.

Aplicarea amenzii civile

Art. 875. – (1) Dacă in termen de 10 zile de la comunicarea încheierii de încuviinţare a executării debitorul nu executa obligaţia de a face sau de a nu face, care nu poate fi îndeplinită prin altă persoană, acesta poate fi constrâns la îndeplinirea ei, prin aplicarea unei amenzi judiciare, de către instanţa de executare.

(2) Când obligaţia nu este evaluabilă în bani, instanţa sesizată de creditor poate obliga pe debitor, prin încheiere definitivă, dată cu citarea părţilor, să plătească, în favoarea statului, o amendă judiciară de la 100 la 1.000 lei, stabilită pe zi de întârziere până la executarea obligaţiei prevăzute în titlul executoriu.

(3) Atunci când obligaţia are un obiect evaluabil în bani, amenda prevăzută la alin. (2) poate fi stabilită de instanţă între 0,1% şi 1 % pe zi de întârziere, procentaj calculat din valoarea obiectului obligaţiei.

(4) Dacă în termen de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a amenzii, debitorul nu execută obligaţia prevăzută în titlul executoriu, instanţa de executare, la cererea creditorului, va fixa suma definitivă datorată statului cu acest titlu, prin încheiere definitivă, dată cu citarea părţilor, iar pentru acoperirea prejudiciilor cauzate prin neîndeplinirea obligaţiei prevăzute de alin. (1), creditorul poate cere obligarea debitorului la daune-interese; în acest din urmă caz, dispoziţiile art. 862 sunt aplicabile în mod corespunzător, iar executarea silită va continua pentru realizarea daunelor-interese astfel stabilite.

(5) Amenda judiciară va putea fi înlăturată ori redusă, pe calea contestaţiei la executare, dacă debitorul execută obligaţia prevăzută în titlul executoriu şi dovedeşte existenţa unor motive temeinice care au justificat întârzierea executării.

(6) Încheierile date în condiţiile alin. (4) sunt executorii şi se comunică din oficiu, prin grija grefierului de şedinţă, organelor fiscale competente în vederea executării silite, potrivit Codului de procedură fiscală.

Interzicerea daunelor cominatorii

Art. 876. – Pentru neexecutarea obligaţiilor prevăzute în prezentul capitol nu se pot acorda daune cominatorii.

Concursul

Art. 877. – Dacă, în cazurile prevăzute de art. 873 şi art.

forței publice

874, debitorul se opune la executarea obligației de către creditor, executorul judecătoresc, la cererea creditorului, va obține, în condițiile legii, concursul organelor de poliție, jandarmerie sau al altor agenți ai forței publice, după caz.

Efectuarea înscrierilor în cartea funciară

Art. 878. – (1) Dacă printr-un titlu executoriu s-a dispus efectuarea unei înscrieri în cartea funciară împotriva celui înscris ca titular al dreptului, creditorul va putea solicita, direct sau prin intermediul executorului judecătoresc, biroului de cadastru şi publicitate imobiliară să dispună înscrierea, în baza acestui titlu.

(2) Dacă cel împotriva căruia s-a dispus efectuarea înscrierii a fost totodată obligat, prin acelaşi titlu executoriu sau prin altul, să evacueze ori, după caz, să predea imobilul în mâinile creditorului, se va proceda potrivit dispozițiilor art. 866 şi următoarele.

(3) Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile, în mod corespunzător, şi în cazurile în care obligația cuprinsă în titlul executoriu priveşte efectuarea înscrierilor în alte registre publice decât cartea funciară.

Secțiunea a 2-a
Executarea hotărârilor judecătoreşti referitoare la minori

Domeniu de aplicare

Art. 879. – (1) Dispozițiile prezentului capitol sunt aplicabile şi în cazul măsurilor privitoare la minori prevăzute într-un titlu executoriu, cum sunt stabilirea locuinței minorului, darea în plasament, înapoierea minorului de către persoana care îl ține fără drept, exercitarea dreptului de a avea legături personale cu minorul, precum şi alte măsuri prevăzute de lege.

(2) În aceste cazuri, executorul judecătoresc va trimite părintelui sau persoanei la care se află minorul, încheierea de încuviințare a executării împreună cu o somație în care îi va comunica acesteia data la care să se prezinte împreună cu minorul la sediul său ori în alt loc stabilit de executor, în vederea preluării acestuia de către creditor, sau, după caz, îi va pune în vedere să permită celuilalt părinte să îşi exercite dreptul de a avea legături personale cu minorul, potrivit programului stabilit în titlul executoriu.

(3) Dacă debitorul nu se va conforma somației executorului, acesta, la cererea creditorului, va sesiza instanța de executare pentru a face aplicația art. 875.

Reguli speciale de executare

Art. 880. – (1) Dacă în termen de o lună de la comunicarea încheierii prevăzute de art. 875 alin. (2), debitorul nu execută obligaţia sa, executorul judecătoresc va proceda la executarea silită.

(2) Executarea se va efectua în prezenţa unui reprezentant al direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţie a copilului şi, când acesta apreciază că este necesar, a unui psiholog desemnat de aceasta. Prezenţa psihologului nu este necesară dacă delegatul direcţiei are această calificare.

(3) La solicitarea executorului judecătoresc, agenţii forţei publice sunt obligaţi să-şi dea concursul la executare, în condiţiile legii.

(4) Nu este permis niciunei persoane să bruscheze minorul sau să exercite presiuni asupra lui pentru a se realiza executarea.

Opunerea la executare

Art. 881. – (1) Dacă debitorul nu îşi îndeplineşte obligaţia, amenda stabilită de instanţă potrivit art. 875 va curge până la momentul executării, dar nu mai mult de 3 luni de la comunicarea încheierii prevăzute de art. 875 alin. (2).

(2) În cazul în care debitorul nu îşi îndeplineşte obligaţia în termenul prevăzut la alin. (1), precum şi atunci când debitorul este de rea-credinţă şi ascunde minorul, executorul judecătoresc va consemna acest fapt şi va sesiza de îndată parchetul de pe lângă instanţa de executare în vederea începerii urmăririi penale, pentru săvârşirea infracţiunii de nerespectare a hotărârii judecătoreşti.

Refuzul minorului

Art. 882. – (1) Dacă executorul constată că însuşi minorul refuză în mod categoric să îl părăsească pe debitor sau manifestă aversiune faţă de creditor, va întocmi un proces-verbal în care va consemna constatările sale şi pe care îl va comunica părţilor şi reprezentantului direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţie a copilului.

(2) Reprezentantul direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţie a copilului va sesiza instanţa competentă de la locul unde se află minorul, pentru ca aceasta să dispună, în funcţie de vârsta copilului, un program de consiliere psihologică, pentru o perioadă ce nu poate depăşi trei luni. Cererea se soluţionează de urgenţă în camera de consiliu, prin încheiere nesupusă nici unei căi de atac, pronunţată cu citarea părinţilor şi, după caz, a persoanei la care se află copilul. Dispoziţiile legale privind ascultarea copilului rămân aplicabile.

(3) La finalizarea programului de consiliere, psihologul numit de instanţă va întocmi un raport pe care îl va comunica

instanței, executorului judecătoresc şi direcției generale de asistență socială şi protecție a copilului.

(4) După primirea raportului psihologului, executorul va relua procedura executării silite, potrivit art. 880.

(5) Dacă şi în cursul acestei proceduri, executarea nu va putea fi realizată din cauza refuzului minorului, reprezentantul direcției generale de asistență socială şi protecție a copilului va sesiza de îndată instanța competentă pentru a se pronunța asupra menținerii măsurilor privitoare la minor care n-au putut fi puse în executare.

Procesul-verbal de constatare

Art. 883. – Executorul judecătoresc va încheia un proces-verbal în care va constata modul de îndeplinire a obligațiilor prevăzute de art. 879 alin. (1), dispozițiile art. 860 fiind aplicabile în mod corespunzător.

Cartea a VI - a
Proceduri speciale

Titlul I
Procedura divorțului

Capitolul I
Dispoziții comune

Instanța competentă

Art. 884. – (1) Cererea de divorț este de competența judecătoriei în circumscripția căreia se află cea din urmă locuință comună a soților. Dacă soții nu au avut locuință comună sau dacă niciunul din soți nu mai locuieşte în circumscripția judecătoriei în care se află cea din urmă locuință comună, judecătoria competentă este aceea în circumscripția căreia îşi are locuința pârâtul, iar când pârâtul nu are locuința în țară, este competentă judecătoria în circumscripția căreia îşi are locuința reclamantul.

(2) Dacă nici reclamantul şi nici pârâtul nu au locuința în țară, părțile pot conveni să introducă cererea de divorț la orice judecătorie din România. În lipsa unui asemenea acord, cererea de divorț este de competența Judecătoriei Sectorului 5 al municipiului Bucureşti.

Cererea de divorț

Art. 885. – (1) Cererea de divorț va cuprinde, pe lângă cele prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecată, numele copiilor minori ai celor doi soți ori adoptați de aceştia.

(2) Dacă nu sunt copii minori, se va menționa în cerere această împrejurare.

(3) La cerere se vor alătura o copie de pe certificatul de căsătorie şi, după caz, câte o copie de pe certificatele de naştere ale copiilor minori.

(4) La cerere se poate alătura, după caz, înțelegerea soților rezultată din mediere cu privire la desfacerea căsătoriei şi, după caz, la rezolvarea aspectelor accesorii divorțului.

Cererea reconvențională

Art. 886. – (1) Soțul pârât poate să facă şi el cerere de divorț, cel mai târziu până la primul termen de judecată la care a fost citat în mod legal, pentru faptele petrecute înainte de această dată. Pentru faptele petrecute după această dată, pârâtul va putea

face cerere până la începerea dezbaterilor asupra fondului, în cererea reclamantului.

(2) Cererea pârâtului se va face la aceeaşi instanţă şi se va judeca împreună cu cererea reclamantului.

(3) În cazul în care motivele divorţului s-au ivit după începerea dezbaterilor asupra fondului la prima instanţă şi în timp ce judecata primei cereri se află în apel, cererea pârâtului va putea fi făcută direct la instanţa învestită cu judecarea apelului.

(4) Neintroducerea cererii în termenele arătate în alin. (1) şi alin. (3) atrage decăderea soţului pârât din dreptul de a cere divorţul pentru acele motive. Dacă cererea reclamantului a fost respinsă, soţul pârât poate cere divorţul pentru motive ivite ulterior.

Cererile accesorii şi incidentale

Art. 887.– (1) La cerere, instanţa de divorţ se pronunţă şi cu privire la:

a) exercitarea autorităţii părinteşti, contribuţia părinţilor la cheltuielile de creştere şi educare a copiilor, locuinţa copilului şi dreptul părintelui de a avea legături personale cu acesta;

b) numele soţilor după divorţ;

c) locuinţa familiei;

d) despăgubirea pretinsă pentru prejudiciile materiale sau morale suferite ca urmare a desfacerii căsătoriei;

e) obligaţia de întreţinere sau prestaţia compensatorie între foştii soţi;

f) încetarea regimului matrimonial şi, după caz, lichidarea comunităţii de bunuri şi partajul acestora.

(2) Când soţii au copii minori, născuţi înaintea sau în timpul căsătoriei ori adoptaţi, instanţa se va pronunţa asupra exercitării autorităţii părinteşti, precum şi asupra contribuţiei părinţilor la cheltuielile de creştere şi educare a copiilor, chiar dacă acest lucru nu a fost solicitat prin cererea de divorţ.

(3) De asemenea, instanţa se va pronunţa din oficiu şi asupra numelui pe care îl vor purta soţii după divorţ, potrivit prevederilor Codului civil.

Măsuri vremelnice

Art. 888. – Instanţa poate lua, pe tot timpul procesului, prin ordonanţă preşedinţială, măsuri provizorii cu privire la stabilirea locuinţei copiilor minori, la obligaţia de întreţinere, la încasarea alocaţiei de stat pentru copii şi la folosirea locuinţei familiei.

Prezenţa personală a

Art. 889. – (1) În faţa instanţelor de fond, părţile se vor înfăţişa în persoană, afară numai dacă unul dintre soţi execută o

părților

pedeapsă privativă de libertate, este împiedicat de o boală gravă, este pus sub interdicție judecătorească, are reședința în străinătate sau se află într-o altă asemenea situație, care îl împiedică să se prezinte personal; în astfel de cazuri, cel în cauză se va putea înfățișa prin avocat, mandatar sau, după caz, prin tutore ori curator.

(2) Instanța va încerca la fiecare înfățișare împăcarea soților.

(3) În toate cazurile, instanța este obligată să îl asculte pe copilul minor, potrivit prevederilor Codului civil.

Absența reclamantului

Art. 890. – Dacă la termenul de judecată, în primă instanță, reclamantul lipsește nejustificat și se înfățișează numai pârâtul, cererea va fi respinsă ca nesusținută.

Citarea pârâtului

Art. 891. – Dacă procedura de citare a soțului pârât a fost îndeplinită prin afișare, iar acesta nu s-a prezentat la primul termen de judecată, instanța va cere dovezi sau va dispune cercetări pentru a verifica dacă pârâtul își are locuința la locul indicat în cerere și, dacă va constata că nu locuiește acolo, va dispune citarea lui la locuința sa efectivă, precum și, dacă este cazul, la locul său de muncă.

Renunțarea la judecată

Art. 892. – Reclamantul poate renunța la judecată în tot cursul judecății, chiar dacă pârâtul se împotrivește. Renunțarea reclamantului nu are niciun efect asupra cererii de divorț făcute de pârât.

Împăcarea soților

Art. 893. – (1) Soții se pot împăca în tot cursul judecății, chiar dacă nu au fost plătite taxele de timbru. În acest caz, instanța va lua act de împăcare și va dispune, prin hotărâre definitivă, închiderea dosarului, precum și restituirea taxelor de timbru, dacă au fost achitate.

(2) Oricare dintre soți va putea formula o cerere nouă pentru fapte petrecute după împăcare și, în acest caz, se va putea folosi și de faptele vechi.

Decesul unuia dintre soți

Art. 894. – (1) Dacă în timpul procesului de divorț unul dintre soți decedează, instanța va lua act de încetarea căsătoriei și va dispune, prin hotărâre definitivă, închiderea dosarului.

(2) Cu toate acestea, când cererea de divorț se întemeiază pe culpa pârâtului și reclamantul decedează în cursul procesului, lăsând moștenitori, aceștia vor putea continua acțiunea, pe care instanța o va admite numai dacă va constata culpa exclusivă a

soțului pârât. În caz contrar, dispozițiile alin. (1) rămân aplicabile.

(3) Pentru introducerea în cauză a moștenitorilor soțului reclamant, instanța va face aplicarea art. 400 alin. (1) pct. 1.

Nemotivarea hotărârii

Art. 895. – Hotărârea prin care se pronunță divorțul nu se va motiva, dacă ambele părți solicită instanței aceasta.

Căi de atac. Publicitatea hotărârii

Art. 896. – (1) Apelul reclamantului împotriva hotărârii prin care s-a respins cererea va fi respins ca nesusținut, dacă la judecată se prezintă numai pârâtul.

(2) Apelul pârâtului va fi judecat chiar dacă se înfățișează numai reclamantul.

(3) Dacă unul dintre soți s-a recăsătorit, hotărârea definitivă prin care s-a desfăcut căsătoria nu este supusă contestației în anulare şi revizuirii în ce priveşte divorțul.

(4) Instanța la care hotărârea de divorț a rămas definitivă o va trimite, din oficiu, serviciului de stare civilă unde a fost încheiată căsătoria, Registrului național al regimurilor matrimoniale, prevăzut de Codul civil şi, dacă unul dintre soți a fost comerciant, Registrului comerțului.

Capitolul II
Divorțul remediu

Secțiunea I
Divorțul prin acordul soților

Depunerea cererii

Art. 897. – (1) În cazul în care cererea de divorț se întemeiază, în condițiile prevăzute de Codul civil, pe acordul părților, ea va fi semnată de ambii soți sau de către un mandatar comun, cu procură specială autentică. Dacă mandatarul este avocat, el va certifica semnătura soților, potrivit legii.

(2) Atunci când este cazul, în cererea de divorț, soții vor stabili şi modalitățile în care au convenit să fie soluționate cererile accesorii divorțului.

(3) Primind cererea formulată în condițiile alin. (1), instanța va verifica existența consimțământului soților, după care va fixa termen pentru soluționarea cererii în camera de consiliu.

Soluționarea cererii

Art. 898. – La termenul de judecată, instanța va verifica dacă soții stăruie în desfacerea căsătoriei pe baza acordului lor şi,

în caz afirmativ, va pronunța divorțul, fără a face mențiune despre culpa soților. Prin aceeaşi hotărâre, instanța va lua act de învoiala soților cu privire la cererile accesorii, în condițiile legii.

(2) Dacă soții nu se învoiesc asupra cererilor accesorii, instanța va administra probele prevăzute de lege pentru soluționarea acestora şi, la cererea părților, va pronunța o hotărâre cu privire la divorț, potrivit alin. (1), soluționând totodată şi cererile privind exercitarea autorității părinteşti, contribuția părinților la cheltuielile de creştere şi educare a copiilor şi numele soților după divorț.

(3) Dacă va fi cazul, cu privire la celelalte cereri accesorii instanța va continua judecata, pronunțând o hotărâre supusă căilor de atac prevăzute de lege.

(4) Hotărârea pronunțată în condițiile alin. (1) este definitivă, iar hotărârea pronunțată potrivit alin. (2) este definitivă numai în ceea ce priveşte divorțul.

Cererea acceptată de pârât

Art. 899. – (1) Când cererea de divorț este întemeiată pe culpa soțului pârât, iar acesta recunoaşte faptele care au dus la destrămarea vieții conjugale, instanța, dacă reclamantul este de acord, va pronunța divorțul fără a cerceta temeinicia motivelor de divorț şi fără a face mențiune despre culpa pentru desfacerea căsătoriei.

(2) Dispozițiile art. 898 alin. (2)-(4) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dacă reclamantul nu este de acord cu pronunțarea divorțului în condițiile alin. (1), cererea va fi soluționată potrivit art. 901.

Secțiunea 2
Divorțul din motive de sănătate

Condiții

Art. 900. – Când divorțul este cerut pentru că starea sănătății unuia dintre soți face imposibilă continuarea căsătoriei, instanța va administra probe privind existența bolii şi starea sănătății soțului bolnav şi va pronunța divorțul, potrivit Codului civil, fără a face mențiune despre culpa pentru desfacerea căsătoriei.

Capitolul III
Divorțul din culpa soților

Culpa în destrămarea căsătoriei

Art. 901. – (1) Instanța va pronunța divorțul din culpa soțului pârât atunci când, din cauza unor motive temeinice, imputabile acestuia, raporturile dintre soți sunt grav vătămate şi continuarea căsătoriei nu mai este posibilă.

(2) Instanța poate să pronunțe divorțul din culpa ambilor soți, chiar atunci când numai unul din ei a făcut cerere, dacă din dovezile administrate reiese că amândoi sunt vinovați de destrămarea căsătoriei.

(3) Dacă pârâtul nu a făcut cerere reconvențională, iar din dovezile administrate rezultă că numai reclamantul este culpabil de destrămarea căsătoriei, cererea acestuia va fi respinsă ca neîntemeiată.

Divorțul pentru separarea în fapt îndelungată

Art. 902. – (1) Când soții sunt separați în fapt de cel puțin cinci ani, oricare dintre ei va putea cere divorțul, asumându-şi responsabilitatea pentru eşecul căsătoriei. În acest caz, instanța va verifica existența şi durata despărțirii în fapt şi va pronunța divorțul din culpa exclusivă a reclamantului.

(2) Dacă soțul pârât se declară de acord cu divorțul, se vor aplica în mod corespunzător dispozițiile art. 898.

Titlul II
Procedura punerii sub interdicție judecătorească

Instanța competentă

Art. 903. – Cererea de punere sub interdicție judecătorească a unei persoane se soluționează de instanța competentă în a cărei circumscripție aceasta îşi are domiciliul.

Conținutul cererii

Art. 904. – Cererea de punere sub interdicție judecătorească a unei persoane va cuprinde, pe lângă elementele prevăzute la art. 183 faptele din care rezultă alienația mintală sau debilitatea mintală a acesteia, precum şi dovezile propuse.

Măsuri prealabile

Art. 905. – (1) După primirea cererii, președintele instanței va dispune să se comunice celui a cărui punere sub interdicție judecătorească a fost cerută, copii de pe cerere şi de pe

înscrisurile anexate. Aceeaşi comunicare se va face şi procurorului atunci când cererea nu a fost introdusă de acesta.

(2) Procurorul, direct sau prin organele poliţiei, va efectua cercetările necesare, va lua avizul unei comisii de medici specialişti, iar dacă cel a cărui punere sub interdicţie judecătorească este cerută se găseşte internat într-o unitate sanitară, va lua şi avizul acesteia.

(3) Preşedintele, dacă este cazul, sesizează instanţa tutelară în a cărei circumscripţie domiciliază cel a cărui punere sub interdicţie judecătorească este cerută, în vederea numirii unui curator în condiţiile prevăzute de Codul civil. Numirea curatorului este obligatorie în vederea reprezentării în instanţă a celui a cărui punere sub interdicţie judecătorească este cerută, în cazul în care starea sănătăţii lui împiedică prezentarea sa personală.

Internarea provizorie

Art. 906. - Dacă, potrivit avizului comisiei de medici specialişti şi, când este cazul, al unităţii sanitare prevăzute la art. 905 alin. (2), este necesară observarea mai îndelungată a stării mintale a celui a cărui punere sub interdicţie judecătorească este cerută şi observarea nu se poate face în alt mod, instanţa, luând şi concluziile procurorului, va putea dispune internarea provizorie, pe cel mult şase săptămâni, într-o unitate sanitară de specialitate.

Judecata

Art. 907. – (1) După primirea actelor prevăzute la art. 905, se va fixa termenul pentru judecarea cererii, dispunându-se citarea părţilor.

(2) La termenul de judecată, instanţa este obligată să asculte pe cel a cărui punere sub interdicţie judecătorească este cerută, punându-i şi întrebări pentru a constata starea sa mintală. Dacă cel a cărui punere sub interdicţie judecătorească este cerută nu este în stare să se înfăţişeze în instanţă, el va fi ascultat la locul unde se găseşte.

(3) Judecarea se va face cu participarea procurorului.

Comunicarea hotărârii

Art. 908. – (1) După ce hotărârea de punere sub interdicţie judecătorească a rămas definitivă, instanţa care a pronunţat-o va comunica, de îndată, dispozitivul acesteia în copie legalizată, după cum urmează:

a) serviciului de stare civilă la care naşterea celui pus sub interdicţie judecătorească este înregistrată, pentru a se face menţiune pe marginea actului de naştere;

b) instanţei tutelare în circumscripţia căreia domiciliază cel pus sub interdicţie judecătorească, în vederea numirii unui tutore;

c) serviciului sanitar competent, pentru ca acesta să instituie, asupra celui pus sub interdicție judecătorească, potrivit legii, o supraveghere permanentă;

d) biroului de cadastru şi publicitate imobiliară competent, pentru notarea în cartea funciară, când este cazul;

e) registrului comerțului, dacă persoana pusă sub interdicție judecătorească este întreprinzător.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile şi instanțelor învestite cu judecarea căilor de atac prevăzute de lege.

(3) În cazul în care cererea de punere sub interdicție judecătorească a fost respinsă, dacă pe timpul procesului s-a instituit curatela, aceasta încetează de drept.

Ridicarea interdicției

Art. 909. – (1) Ridicarea interdicției judecătoreşti se face cu procedura prevăzută în prezentul titlu, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Despre ridicarea interdicției judecătoreşti se face mențiune pe hotărârea prin care s-a pronunțat interdicția judecătorească.

TITLUL III
Procedura de declarare a morții

Instanța competentă

Art. 910. – Cererea de declarare a morții unei persoane se introduce la instanța competentă în a cărei circumscripție acea persoană a avut ultimul domiciliu cunoscut.

Măsuri prealabile

Art. 911. – (1) După sesizarea instanței, preşedintele va cere primăriei comunei, oraşului, municipiului sau sectorului municipiului Bucureşti, precum şi organelor poliției în a căror rază teritorială a avut ultimul domiciliu cunoscut cel dispărut, să culeagă informații cu privire la acesta.

(2) Totodată, preşedintele va dispune să se facă afişarea cererii la ultimul domiciliu cunoscut al celui dispărut, la sediul primăriei comunei, oraşului, municipiului sau sectorului municipiului Bucureşti şi la sediul instanței, precum şi publicarea într-un ziar de largă circulație, a unui anunț despre deschiderea procedurii declarării morții, cu invitația ca orice persoană să comunice datele pe care le cunoaşte în legătură cu cel dispărut.

(3) Preşedintele va sesiza instanța tutelară de la ultimul domiciliu cunoscut al celui a cărui moarte se cere a fi declarată, spre a numi, dacă este cazul, un curator, în condițiile prevăzute

de Codul civil.

(4) Dacă există avere imobiliară, preşedintele va cere, din oficiu, notarea cererii în cartea funciară, precum şi înregistrarea acesteia în registrul comerţului, dacă cel a cărui moarte se cere a fi declarată este întreprinzător.

Judecata

Art. 912. – (1) După trecerea a două luni de la efectuarea publicaţiilor şi după primirea rezultatelor cercetărilor, se va fixa termen de judecată.

(2) Persoana a cărei moarte se cere a fi declarată se citează la ultimul domiciliu cunoscut; citaţia se publică într-un ziar de largă circulaţie. Dacă a avut un mandatar, va fi citat şi acesta, pentru a da lămuriri instanţei.

(3) De asemenea, va fi citat şi curatorul, dacă a fost numit.

(4) Judecarea se va face cu participarea procurorului.

Comunicarea hotărârii

Art. 913. – (1) Prin grija instanţei care a judecat cererea, dispozitivul hotărârii de declarare a morţii rămasă definitivă se va afişa timp de două luni la sediul acelei instanţe şi al primăriei comunei, oraşului, municipiului sau sectorului municipiului Bucureşti, în a cărei rază teritorială a avut ultimul domiciliu cunoscut cel declarat mort, precum şi la acest domiciliu.

(2) Dispozitivul hotărârii va fi comunicat instanţei tutelare de la ultimul domiciliu cunoscut al celui declarat mort spre a se numi un curator, dacă va fi cazul.

(3) De asemenea, dispozitivul hotărârii de declarare a morţii, cu menţiunea că hotărârea a rămas definitivă, va fi comunicat serviciului de stare civilă de la ultimul domiciliu cunoscut al celui declarat mort, pentru a înregistra moartea.

(4) Când este cazul, dispozitivul hotărârii de declarare a morţii va fi notat în cartea funciară şi se va înregistra în registrul comerţului.

Situaţii speciale

Art. 914. – (1) Cererea de declarare a morţii unei persoane a cărei încetare din viaţă este sigură, dar cadavrul nu poate fi găsit ori identificat, se poate introduce şi la instanţa în a cărei circumscripţie a murit acea persoană.

(2) Cererea se poate introduce de îndată ce s-a cunoscut faptul morţii, pe baza cercetărilor făcute de organele competente. Instanţa va putea ordona şi administrarea altor probe. Dispoziţiile art. 911 alin. (1) şi (2) şi art. 912 alin. (1) nu sunt aplicabile.

Nulitatea hotărârii

Art. 915. – (1) Cererea de constatare a nulităţii hotărârii prin care se declară moartea unei persoane, în cazul în care

aceasta este în viață, se face la instanța care a pronunțat hotărârea. Tot astfel se va proceda când se înfățișează certificatul de stare civilă prin care se constată moartea fizică a celui declarat mort.

(2) Judecarea cererii se face cu citarea persoanelor care au fost părți în procesul de declarare a morții şi cu participarea procurorului.

(3) Dispozitivul hotărârii de constatare a nulității hotărârii, cu mențiunea că aceasta a rămas definitivă, se comunică serviciului de stare civilă pentru anularea înregistrării.

Rectificarea datei morții

Art. 916. – La cererea oricărei persoane interesate, urmând procedura prevăzută la art. 915, instanța va rectifica data morții stabilită prin hotărâre, dacă se va dovedi că nu a fost cu putință ca moartea să se fi produs la acea dată.

Notarea cererii în cartea funciară

Art. 917. – Când se cere rectificarea sau constatarea nulității hotărârii de declarare a morții şi există avere imobiliară, instanța, din oficiu, se va dispune notarea cererii în cartea funciară.

Titlul IV
Măsurile asigurătorii

Capitolul I
Sechestrul asigurător

Noțiune

Art. 918. – Sechestrul asigurător constă în indisponibilizarea bunurilor mobile sau imobile urmăribile ale debitorului aflate în posesia acestuia sau a unui terț în scopul valorificării lor în momentul în care creditorul unei sume de bani va obține un titlu executoriu.

Condiții de înființare

Art. 919. – (1) Creditorul care nu are titlu executoriu, dar a cărui creanță este constatată în scris şi este exigibilă, poate solicita înființarea unui sechestru asigurător asupra bunurilor mobile şi imobile ale debitorului, dacă dovedeşte că a intentat cerere de chemare în judecată. El poate fi obligat la plata unei cauțiuni în cuantumul fixat de către instanță.

(2) Acelaşi drept îl are şi creditorul a cărui creanță nu este constatată în scris, dacă dovedeşte că a intentat acțiune şi

depune, odată cu cererea de sechestru, o cauțiune de jumătate din valoarea reclamată.

(3) Instanța poate încuviința sechestrul asigurător chiar dacă creanța nu este exigibilă, în cazurile în care debitorul a micşorat prin fapta sa asigurările date creditorului sau nu a dat asigurările promise ori atunci când este pericol ca debitorul să se sustragă de la urmărire sau să-şi ascundă ori să-şi risipească averea. În aceste cazuri, creditorul trebuie să dovedească îndeplinirea celorlalte condiții prevăzute de alin. (1) şi să depună o cauțiune al cărei cuantum va fi fixat de către instanță.

Procedura de soluționare

Art. 920. – (1) Cererea de sechestru asigurător se adresează instanței care este competentă să judece procesul in prima instanță.

(2) Instanța va decide de urgență, în camera de consiliu, fără citarea părților, prin încheiere executorie, fixând totodată, dacă este cazul, cuantumul cauțiunii şi termenul înăuntrul căruia urmează să fie depusă aceasta. Încheierea este supusă numai apelului, în termen de 5 zile de la comunicare, la instanța ierarhic superioară. Apelul se judecă de urgență şi cu precădere, cu citarea în termen scurt a părților.

(3) Dispozițiile art. 953 alin. (4) se aplică atât la soluționarea cererii, cât şi la judecarea apelului.

Executarea măsurii

Art. 921. – (1) Măsura sechestrului asigurător se aduce la îndeplinire de către executorul judecătoresc, potrivit regulilor privitoare la executarea silită, care se aplică în mod corespunzător.

(2) În cazul bunurilor mobile, executorul va aplica sechestrul asupra bunurilor urmăribile numai în măsura necesară realizării creanței.

(3) Sechestrul asigurător pus asupra unui imobil se va înscrie de îndată în cartea funciară. Înscrierea face opozabil sechestrul tuturor acelora care, după înscriere, vor dobândi vreun drept asupra imobilului respectiv.

(4) Împotriva modului de aducere la îndeplinire a măsurii sechestrului cel interesat va putea face contestație la executare.

Desființarea de drept a sechestrului asigurător

Art. 922. – Nedepunerea cauțiunii în termenul fixat de instanță atrage desființarea de drept a sechestrului. Aceasta se constată prin încheiere definitivă, dată fără citarea părților.

Ridicarea

Art. 923. – (1) Dacă debitorul va da, în toate cazurile, o

sechestrului asigurător

garanție îndestulătoare, instanța va putea ridica, la cererea debitorului, sechestrul asigurător. Cererea se soluționează în camera de consiliu, de urgență şi cu citarea în termen scurt a părților, prin încheiere supusă numai apelului în termen de 5 zile de la pronunțare, la instanța ierarhic superioară. Apelul se judecă de urgență şi cu precădere. Dispozițiile art. 920 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(2) De asemenea, în cazul în care cererea principală, în temeiul căreia a fost încuviințată măsura asigurătorie, a fost anulată, respinsă sau perimată prin hotărâre definitivă, ori dacă cel care a făcut-o a renunțat la judecarea acesteia, debitorul poate cere ridicarea măsurii de către instanța care a încuviințat-o. Asupra cererii instanța se pronunță prin încheiere definitivă, dată fără citarea părților. Dispozițiile art. 921 se aplică în mod corespunzător.

Valorificarea bunurilor sechestrate

Art. 924. – Valorificarea bunurilor sechestrate nu se va putea face decât după ce creditorul a obținut titlul executoriu.

Dispoziții speciale

Art. 925. – În toate cazurile în care competența de primă instanță aparține curții de apel, calea de atac este recursul, dispozițiile art. 920 şi art. 923 aplicându-se în mod corespunzător.

Capitolul II
Poprirea asigurătorie

Obiectul popririi asigurătorii

Art. 926. – Poprirea asigurătorie se poate înființa asupra sumelor de bani, titlurilor de valoare sau altor bunuri mobile incorporale urmăribile datorate debitorului de o a treia persoană sau pe care aceasta i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente, în condițiile stabilite de art. 919.

Reguli aplicabile

Art. 927. – Soluționarea cererii, executarea măsurii, desființarea şi ridicarea popririi asigurătorii se vor efectua potrivit dispozițiilor art. 920-925, care se aplică în mod corespunzător.

Capitolul III
Sechestrul judiciar

Noțiune

Art. 928. – Sechestrul judiciar constă în indisponibilizarea bunurilor ce formează obiectul litigiului sau, în condițiile legii, a altor bunuri, prin încredințarea pazei acestora unui administrator-sechestru.

Condiții de înființare

Art. 929. – (1) Ori de câte ori există un proces asupra proprietății sau altui drept real principal, asupra posesiei unui bun mobil sau imobil, ori asupra folosinței sau administrării unui bun proprietate comună, instanța de judecată va putea să încuviințeze, la cererea celui interesat, punerea sub sechestru judiciar a bunului, dacă această măsură este necesară pentru conservarea dreptului respectiv.

(2) Se va putea, de asemenea, încuviința sechestrul judiciar, chiar fără a exista proces:

a) asupra unui bun pe care debitorul îl oferă pentru liberarea sa;

b) asupra unui bun cu privire la care cel interesat are motive temeinice să se teamă că va fi sustras, distrus ori alterat de posesorul său actual;

c) asupra unor bunuri mobile care alcătuiesc garanția creditorului, când acesta învederează insolvabilitatea debitorului său ori când are motive temeinice să bănuiască că debitorul va fugi ori să se teamă de sustrageri sau deteriorări.

Instanța competentă

Art. 930. – Cererea pentru înființarea sechestrului judiciar se va adresa instanței învestită cu judecarea acțiunii principale în cazul prevăzut de art. 929 alin. (1), respectiv instanței în circumscripția căreia se află bunul în cazurile prevăzute de art. 929 alin. (2).

Procedura de înființare

Art. 931. – (1) Cererea de sechestru judiciar se judecă de urgență, cu citarea părților.

(2) În caz de admitere, instanța va putea să oblige pe reclamant la darea unei cauțiuni, dispozițiile art. 922 aplicându-se în mod corespunzător.

(3) În cazul bunurilor imobile se va proceda şi la înscrierea în cartea funciară potrivit art. 921 alin. (3).

(4) Încheierea este supusă numai apelului, în termen de 5

zile de la pronunțare, la instanța ierarhic superioară. Dispozițiile art. 920 alin. (3) şi cele ale art. 925 se aplică în mod corespunzător.

Administratorul-sechestru

Art. 932. – (1) Paza bunului sechestrat va fi încredințată persoanei desemnate de părți de comun acord, iar în caz de neînțelegere, unei persoane desemnate de instanță, care va putea fi chiar deținătorul bunului. În acest scop, executorul judecătoresc, sesizat de partea interesată, se va deplasa la locul situării bunului ce urmează a fi pus sub sechestru şi-l va da în primire, pe bază de proces-verbal, administratorului-sechestru. Un exemplar al procesului-verbal va fi înaintat şi instanței care a încuviințat măsura.

(2) Administratorul-sechestru va putea face toate actele de conservare şi administrare, va încasa orice venituri şi sume datorate şi va putea plăti datorii cu caracter curent, precum şi pe cele constatate prin titlu executoriu. De asemenea, el va putea sta în judecată în numele părților litigante cu privire la bunul pus sub sechestru, dar numai cu autorizarea prealabilă a instanței care l-a numit.

(3) Dacă administrator-sechestru a fost numită o altă persoană decât deținătorul, instanța va fixa, pentru activitatea depusă, o sumă drept remunerație, stabilind totodată şi modalitățile de plată.

Administratorul provizoriu

Art. 933. – În cazuri urgente, instanța va putea numi, prin încheiere definitiva dată fără citarea părților, un administrator provizoriu până la soluționarea cererii de sechestru judiciar.

TITLUL V
Procedura partajului judiciar

Reguli aplicabile

Art. 934. – Judecarea oricărei cereri de partaj privind bunuri asupra cărora părțile au un drept de proprietate comună se face după procedura prevăzută în prezentul titlu, cu excepția cazurilor în care legea prevede o altă procedură.

Cuprinsul cererii

Art. 935. – Reclamantul este obligat să arate în cerere, pe lângă mențiunile prevăzute de art. 183 persoanele între care urmează a avea loc partajul, titlul pe baza căruia acesta este

cerut, toate bunurile supuse partajului, valoarea lor, locul unde acestea se află, precum şi persoana care le deţine sau le administrează.

Declaraţiile părţilor

Art. 936. – La primul termen de judecată, dacă părţile sunt prezente, instanţa le va lua declaraţie cu privire la fiecare dintre bunurile supuse partajului şi va lua act, când este cazul, de recunoaşterile şi acordul lor cu privire la existenţa bunurilor, locul unde se află şi valoarea acestora.

Rolul activ al instanţei. Înţelegerile dintre părţi

Art. 937. – (1) În tot cursul procesului, instanţa va stărui ca părţile să împartă bunurile prin bună învoială.

(2) Dacă părţile ajung la o înţelegere cu privire la împărţirea bunurilor, instanţa va hotărî potrivit înţelegerii lor. Împărţeala se poate face prin bună învoială şi dacă printre cei interesaţi se află minori sau persoane puse sub interdicţie judecătorească, însă numai cu încuviinţarea prealabilă a instanţei tutelare, precum şi, dacă este cazul, a reprezentantului sau a ocrotitorului legal.

(3) În cazul în care înţelegerea priveşte numai partajul anumitor bunuri, instanţa va lua act de aceasta învoială şi va pronunţa o hotărâre parţială, continuând procesul pentru celelalte bunuri.

(4) Dispoziţiile art. 425-428 sunt aplicabile.

Hotărârea de partaj

Art. 938. – (1) Dacă părţile nu ajung la o înţelegere sau nu încheie o tranzacţie potrivit celor arătate în art. 937, instanţa va stabili bunurile supuse împărţelii, calitatea de coproprietar, cota-parte ce se cuvine fiecăruia şi creanţele născute din starea de proprietate comună pe care coproprietarii le au unii faţă de alţii. Dacă se împarte o moştenire, instanţa va mai stabili datoriile transmise prin moştenire, datoriile şi creanţele comoştenitorilor faţă de defunct, precum şi sarcinile moştenirii.

(2) Instanţa va face împărţeala în natură. În temeiul celor stabilite potrivit alin. (1), ea procedează la formarea loturilor şi la atribuirea lor. În cazul în care loturile nu sunt egale în valoare, ele se întregesc printr-o sumă în bani.

Încheierea de admitere în principiu

Art. 939. – (1) Dacă pentru formarea loturilor sunt necesare operaţii de măsurătoare, evaluare şi altele asemenea, pentru care instanţa nu are date suficiente, ea va da o încheiere prin care va stabili elementele prevăzute la art. 938, întocmind în mod corespunzător minuta.

(2) Dacă, în condiţiile legii, s-au formulat şi alte cereri în

legătură cu partajul şi de a căror soluționare depinde efectuarea acestuia, precum cererea de reducțiune a liberalităților excesive, cererea de raport al donațiilor şi altele asemenea, prin încheierea arătată la alin. (1) instanța se va pronunța şi cu privire la aceste cereri.

(3) Prin aceeaşi încheiere, instanța va dispune efectuarea unei expertize pentru formarea loturilor. Raportul de expertiză va arăta valoarea bunurilor şi criteriile avute în vedere la stabilirea acesteia, va indica dacă bunurile sunt comod partajabile în natură şi în ce mod anume, propunând, la solicitarea instanței, loturile ce urmează a fi atribuite.

Încheierea de admitere în principiu suplimentară

Art. 940. – În cazul în care, după pronunțarea încheierii prevăzute la art. 939, dar mai înainte de pronunțarea hotărârii de împărțeală, se constată că există şi alți coproprietari sau că au fost omise unele bunuri care trebuiau supuse împărțelii, fără ca privitor la aceşti coproprietari sau la acele bunuri să fi avut loc o dezbatere contradictorie, instanța va putea da, cu citarea părților, o nouă încheiere, care va cuprinde, după caz, şi coproprietarii sau bunurile omise. În aceleaşi condiții, instanța poate, cu consimțământul tuturor coproprietarilor, să scoată un bun care a fost cuprins din eroare în masa de împărțit.

Căile de atac împotriva unor încheieri

Art. 941. – Încheierile prevăzute la art. 939 alin. (1) şi art. 940 pot fi atacate cu apel odată cu fondul.

Criterii ale partajului

Art. 942. – La formarea şi atribuirea loturilor, instanța va ține seama, după caz, şi de acordul părților, mărimea cotei-părți ce se cuvine fiecăreia din masa bunurilor de împărțit, natura bunurilor, domiciliul şi ocupația părților, faptul că unii dintre coproprietari, înainte de a se cere împărțeala, au făcut construcții, îmbunătățiri cu acordul celorlalți coproprietari sau altele asemenea.

Atribuirea provizorie

Art. 943. – (1) În cazul în care împărțeala în natură a unui bun nu este posibilă sau ar cauza o scădere importantă a valorii acestuia ori i-ar modifica în mod păgubitor destinația economică, la cererea unuia dintre coproprietari instanța, prin încheiere, îi poate atribui provizoriu întregul bun. Dacă mai mulți coproprietari cer să li se atribuie bunul, instanța va ține seama de criteriile prevăzute la art. 942. Prin încheiere, ea va stabili şi termenul în care coproprietarul căruia i s-a atribuit provizoriu bunul este obligat să consemneze sumele ce corespund cotelor-

părți cuvenite celorlalți coproprietari.

(2) Dacă coproprietarul căruia i s-a atribuit provizoriu bunul consemnează, în termenul stabilit, sumele cuvenite celorlalți coproprietari, instanța, prin hotărârea asupra fondului procesului, îi va atribui bunul.

(3) În cazul în care coproprietarul nu consemnează în termen sumele cuvenite celorlalți coproprietari, instanța va putea atribui bunul altui coproprietar, în condițiile prezentului articol.

Atribuirea definitivă

Art. 944. – La cererea unuia dintre coproprietari instanța, ținând seama de împrejurările cauzei, pentru motive temeinice, va putea să-i atribuie bunul direct prin hotărârea asupra fondului procesului, stabilind totodată sumele ce se cuvin celorlalți coproprietari şi termenul în care este obligat să le plătească.

Vânzarea bunului

Art. 945. – (1) În cazul în care nici unul dintre coproprietari nu cere atribuirea bunului ori, deşi acesta a fost atribuit provizoriu, nu s-au consemnat, în termenul stabilit, sumele cuvenite celorlalți coproprietari, instanța, prin încheiere, va dispune vânzarea bunului, stabilind, totodată, dacă vânzarea se va face de către părți prin bună învoială ori de către executorul judecătoresc.

(2) Dacă părțile sunt de acord ca vânzarea să se facă prin bună învoială, instanța va stabili şi termenul la care aceasta va fi efectuată. Termenul nu poate fi mai mare de 3 luni, afară de cazul în care părțile sunt de acord cu majorarea lui.

(3) În cazul în care vreuna dintre părți nu a fost de acord cu vânzarea prin bună învoială sau dacă această vânzare nu s-a realizat în termenul stabilit potrivit alin. (2), instanța, prin încheiere dată cu citarea părților, va dispune ca vânzarea să fie efectuată de executorul judecătoresc.

(4) Încheierile prevăzute în prezentul articol pot fi atacate separat cu apel, în termen de 15 zile de la pronunțare. Dacă nu au fost astfel atacate, aceste încheieri nu mai pot fi supuse apelului odată cu hotărârea asupra fondului procesului.

Procedura vânzării la licitație

Art. 946. – (1) După rămânerea definitivă a încheierii prin care s-a dispus vânzarea bunului de către un executor judecătoresc, acesta va proceda la efectuarea vânzării la licitație publică.

(2) Executorul va fixa termenul de licitație, care nu va putea depăşi 30 de zile pentru bunurile mobile şi 60 de zile pentru bunurile imobile, socotite de la data primirii încheierii şi va înştiința coproprietarii despre data, ora şi locul vânzării.

(3) Pentru termenul de licitație a bunurilor mobile, executorul va întocmi şi afişa publicația de vânzare, cu cel puțin 5 zile înainte de acel termen.

(4) În cazul vânzării unui bun imobil, executorul va întocmi şi afişa publicația de vânzare cu cel puțin 30 de zile înainte de termenul de licitație.

(5) Coproprietarii pot conveni ca vânzarea bunurilor să se facă la orice preț oferit de participanții la licitație. De asemenea, ei pot conveni ca vânzarea să nu se facă sub un anumit preț.

(6) Dispozițiile prezentului articol se completează în mod corespunzător cu dispozițiile privitoare la vânzarea la licitație a bunurilor mobile şi imobile prevăzute în materia executării silite.

Bunurile nesupuse vânzării

Art. 947. – La cererea uneia dintre părți, instanța poate proceda la împărțeala bunurilor pentru care nu a dispus vânzarea potrivit art. 945.

Soluționarea cererii de partaj

Art. 948. – (1) În toate cazurile, asupra cererii de partaj instanța se va pronunța prin hotărâre.

(2) Sumele depuse de unul dintre coproprietari pentru ceilalți, precum şi cele rezultate din vânzare, vor fi împărțite de instanță potrivit dreptului fiecărui coproprietar.

(3) În cazul în care partajul nu se poate realiza în nici una din modalitățile prevăzute de lege, instanța va hotărî închiderea dosarului. Dacă se introduce o nouă cerere de partaj, încheierile de admitere în principiu prevăzute la art. 939 şi art. 940 nu au autoritate de lucru judecat.

Hotărârea de partaj

Art. 949. – (1) Hotărârea de partaj are efect constitutiv.

(2) Odată rămasă definitivă şi învestită cu formulă executorie, hotărârea de partaj constituie titlu executoriu şi poate fi pusă în executare chiar dacă nu s-a cerut predarea efectivă a bunului ori instanța nu a dispus în mod expres această predare.

(3) Hotărârea de partaj este supusă numai apelului. Cu toate acestea, dacă partajul s-a cerut pe cale incidentală, hotărârea este supusă aceloraşi căi de atac ca şi hotărârea dată asupra cererii principale. Acelaşi este şi termenul pentru exercitarea căii de atac, chiar dacă se atacă numai soluția dată asupra partajului. Aplicarea criteriilor prevăzute la art. 942 nu poate fi cenzurată pe calea recursului.

(4) Executarea cu privire la bunurile împărțite poate fi cerută în termenul prevăzut la art. 682, după cum hotărârea de partaj se referă la bunuri mobile sau bunuri imobile.

Revendicarea bunurilor atribuite

Art. 950. – (1) În cazul în care părțile declară în mod expres că nu solicită predarea bunurilor, hotărârea de partaj nu este susceptibilă de executare silită.

(2) Pentru a intra în posesia bunurilor atribuite şi a căror predare i-a fost refuzată de ceilalți coproprietari, partea interesată va trebui să exercite acțiunea în revendicare.

(3) De asemenea, este necesară introducerea unei acțiuni în revendicare în cazul în care bunurile atribuite unui coproprietar sunt deținute de terțe persoane.

Titlul VI
Procedura ordonanței președințiale

Condiții de admisibilitate

Art. 951. – (1) Instanța de judecată, stabilind că în favoarea reclamantului există aparența de drept, va putea să ordone măsuri provizorii în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s-ar păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unei pagube iminente şi care nu s-ar putea repara, precum şi pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi cu prilejul unei executări.

(2) Ordonanța este provizorie şi executorie. Dacă hotărârea nu cuprinde nici o mențiune privind durata sa şi nu s-au modificat împrejurările de fapt avute în vedere, măsurile dispuse vor produce efecte până la soluționarea litigiului asupra fondului.

(3) La cererea reclamantului, instanța va putea hotărî ca executarea să se facă fără somație sau fără trecerea unui termen.

(4) Ordonanța va putea fi dată chiar şi atunci când este în curs judecată asupra fondului.

(5) Pe cale de ordonanță președințială nu pot fi dispuse măsuri care să rezolve litigiul în fond şi nici măsuri a căror executare nu ar mai face posibilă restabilirea situației de fapt.

Instanța competentă

Art. 952. – Cererea de ordonanță președințială se va introduce la instanța competentă să se pronunțe în primă instanță asupra fondului dreptului.

Procedura de soluționare

Art. 953. – (1) În vederea judecării cererii, părțile vor fi citate conform normelor privind citarea în procesele urgente, iar pârâtului i se va comunica o copie de pe cerere şi de pe actele care o însoțesc.

(2) Ordonanța va putea fi dată şi fără citarea părților. În

caz de urgență deosebită, ordonanța va putea fi dată chiar în aceeași zi, instanța pronunțându-se asupra măsurii solicitate pe baza cererii și actelor depuse, fără concluziile părților.

(3) Judecata se face de urgență și cu precădere, nefiind admisibile probe a căror administrare necesită un timp îndelungat.

(4) Pronunțarea se poate amâna cu cel mult 24 de ore, iar motivarea ordonanței se face în cel mult 48 de ore de la pronunțare.

Calea de atac

Art. 954. – (1) Dacă prin legi speciale nu se prevede altfel, ordonanța este supusă numai apelului în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă s-a dat cu citarea părților, și de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor.

(2) Instanța de apel poate suspenda executarea până la judecarea apelului, dar numai cu plata unei cauțiuni al cărei cuantum se va stabili de către aceasta.

(3) Apelul se judecă de urgență și cu precădere, cu citarea părților. Dispozițiile art. 953 alin. (4) sunt aplicabile.

(4) Împotriva executării ordonanței președințiale se poate face contestație la executare.

Transformarea cererii

Art. 955. – La solicitarea reclamantului, până la închiderea dezbaterilor la prima instanță, cererea de ordonanță președințială va putea fi transformată într-o cerere de drept comun, situație în care pârâtul va fi încunoștințat și citat în mod expres cu această mențiune.

Autoritatea de lucru judecat

Art. 956. – (1) Ordonanța președințială are autoritate de lucru de judecat față de o altă cerere de ordonanță președințială, numai dacă nu s-au modificat împrejurările de fapt care au justificat-o.

(2) Ordonanța președințială nu are autoritate de lucru judecat asupra cererii privind fondul dreptului.

(3) Hotărârea dată asupra fondului dreptului are putere de lucru judecat asupra unei cereri ulterioare de ordonanță președințială.

TITLUL VII
Cererile posesorii

Condiții de admisibilitate

Art. 957. – Cererile posesorii sunt admisibile numai în cazurile şi condițiile prevăzute de Codul civil.

Judecata şi căile de atac

Art. 958. – (1) Cererile posesorii se judecă de urgență şi cu precădere.

(2) Sunt inadmisibile cererea reconvențională şi orice alte cereri prin care se solicită protecția unui drept în legătură cu bunul în litigiu.

(3) Hotărârea dată asupra cererii posesorii este supusă numai apelului.

Autoritatea lucrului judecat

Art. 959. – (1) Hotărârea judecătorească prin care s-a soluționat o cerere posesorie are autoritate de lucru judecat într-o cerere posesorie ulterioară purtată între aceleaşi părți şi întemeiată pe aceleaşi fapte. Ea nu are însă o astfel de autoritate într-o cerere ulterioară privitoare la fondul dreptului.

(2) Hotărârea judecătorească prin care s-a soluționat o acțiune privitoare la fondul dreptului are autoritate de lucru judecat într-o cerere posesorie ulterioară în legătură cu acelaşi bun.

Titlul VIII
Procedura ofertei de plată şi consemnațiunii

Domeniu de aplicare

Art. 960. – Când creditorul refuză să primească plata de la debitor, acesta din urmă este în drept să facă ofertă reală şi să consemneze ceea ce datorează.

Procedura ofertei reale

Art. 961. - (1) În scopul prevăzut la art. 960, debitorul va face creditorului, prin mijlocirea unui executor judecătoresc din circumscripția tribunalului în care se află domiciliul creditorului sau domiciliul ales al acestuia, o somație, prin care este invitat să primească prestația datorată.

(2) În acea somație se vor arăta locul, data şi ora când suma sau obiectul oferit urmează să-i fie predate creditorului.

Acceptarea ofertei reale

Art. 962. – În cazul în care creditorul primeşte suma sau bunul oferit, debitorul este liberat de obligaţia sa. Executorul judecătoresc va întocmi un proces-verbal prin care va constata acceptarea ofertei reale.

Consemnarea sumei sau a bunului

Art. 963. – (1) Dacă creditorul nu se prezintă sau refuză să primească suma ori obiectul oferit, executorul judecătoresc va încheia proces-verbal în care va consemna aceste împrejurări.

(2) In acest caz, debitorul, spre a se libera de datorie, va putea să consemneze suma sau bunul oferit la CEC Bank – S.A. sau la orice altă instituţie bancară ori, după caz, la o unitate specializată, iar recipisa de consemnare se va depune la executorul judecătoresc care a trimis somaţia.

(3) Consemnarea va fi precedată de o nouă somaţie adresată creditorului în care se vor arăta ziua şi ora când şi locul unde suma sau, după caz, bunul oferit se va depune.

Validarea ofertei reale urmată de consemnaţiune

Art. 964. – (1) După consemnare, executorul judecătoresc va constata, printr-o încheiere dată fără citarea părţilor, efectuarea plăţii si liberarea debitorului. Încheierea se comunică creditorului în termen de 5 de zile de la pronunţare.

(2) În termen de 15 zile de la comunicarea încheierii prevăzute la alin. (1), creditorul va putea cere anularea acesteia pentru nerespectarea condiţiilor de validitate, de fond şi de formă, ale ofertei de plată şi consemnaţiunii, la judecătoria în circumscripţia căreia s-a făcut consemnarea.

(3) Debitorul este considerat liberat la data consemnării plaţii, afara de cazul în care se anulează oferta de plata si consemnaţiunea.

Oferta de plată în faţa instanţei

Art. 965. – (1) Oferta de plată poate fi făcută şi în timpul procesului, în faţa oricărei instanţe, în orice stadiu al judecăţii. În acest caz, prin încheiere, creditorul este pus în întârziere să primească suma sau, după caz, bunul. Dacă creditorul este prezent si primeşte prestaţia datorată, liberarea debitorului se va constata prin încheiere.

(2) În cazul în care creditorul lipseşte sau refuză primirea prestaţiei, debitorul va proceda la consemnare conform dispoziţiilor art. 963 alin. (2), iar recipisa de consemnare va fi pusă la dispoziţia instanţei, care, prin încheiere, va constata liberarea debitorului.

(3) Încheierile prevăzute la alin. (1) şi alin. (2) se atacă numai odată cu fondul, cu excepţia celor date în recurs, care sunt definitive.

Incidența dispozițiilor Codului civil

Art. 966. – Dispozițiile prezentului titlu se completează cu prevederile Codului civil referitoare la ofertele de plată şi consemnațiuni.

Titlul IX
Procedura ordonanței de plată

Domeniul de aplicare

Art. 967. – (1) Prevederile prezentului titlu se aplică creanțelor certe, lichide şi exigibile ce reprezintă obligații de plată a unor sume de bani care rezultă dintr-un contract, inclusiv din cele încheiate între un întreprinzător şi o autoritate contractantă, constatat printr-un înscris ori determinate potrivit unui statut, regulament sau altui înscris, însuşit de părți prin semnătură ori în alt mod admis de lege.

(2) Nu sunt incluse în sfera de aplicare a prezentului titlu:

a) creanțele înscrise la masa credală în cadrul unei proceduri de insolvență;

b) creanțele care izvorăsc din contractele încheiate între întreprinzători şi consumatori.

(3) Prin autoritate contractantă, în sensul alin. (1) se înțelege:

a) orice autoritate publică a statului român sau a unui stat membru al Uniunii Europene, care acționează la nivel central, regional sau local;

b) orice organism de drept public, altul decât cele prevăzute la lit. a), cu personalitate juridică, care a fost înființat pentru a satisface nevoi de interes general, fără caracter comercial, şi care se află în cel puțin una dintre următoarele situații:

(i) este finanțat, în majoritate, de către o autoritate contractantă, astfel cum este definită la alin. (2) lit. a);

(ii) se află în subordinea sau este supusă controlului unei autorități contractante, astfel cum este definită la alin. (2) lit. a);

(iii) în componența consiliului de administrație ori, după caz, a consiliului de supraveghere şi directoratului mai mult de jumătate din numărul membrilor sunt numiți de către o autoritate contractantă, astfel cum este definită la alin. (2) lit. a);

c) orice asociere formată de una sau mai multe autorități contractante dintre cele prevăzute la alin. (2) lit. a) sau b).

Comunicarea

Art. 968. – (1) Creditorul îi va comunica debitorului, prin

somației

intermediul executorului judecătoresc sau prin scrisoare recomandată, cu conținut declarat şi confirmare de primire, o somație, prin care îi va pune în vedere să plătească suma datorată în termen de 15 zile de la primirea acesteia.

(2) Această somație întrerupe prescripția extinctivă în condițiile Codului civil.

Instanța competentă

Art. 969. – Dacă debitorul nu plăteşte în termenul prevăzut la art. 968 alin. (1), creditorul poate introduce cererea privind ordonanța de plată la instanța competentă pentru judecarea fondului cauzei în primă instanță.

Cuprinsul cererii

Art. 970. – (1) Cererea privind ordonanța de plată va cuprinde:

a) numele şi domiciliul sau, după caz, denumirea şi sediul creditorului;

b) numele şi prenumele, codul numeric personal, dacă este cunoscut şi domiciliul debitorului persoană fizică, iar în cazul debitorului persoană juridică, denumirea şi sediul, precum şi, după caz, dacă sunt cunoscute, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice şi contul bancar;

c) suma ce reprezintă obiectul creanței, temeiul de fapt şi de drept al obligației de plată, perioada la care se referă acestea, termenul la care trebuia făcută plata şi orice element necesar pentru determinarea datoriei;

d) suma ce reprezintă dobânzile aferente sau alte despăgubiri ce se cuvin creditorului, potrivit legii;

e) semnătura creditorului;

(2) La cerere se anexează înscrisurile ce atestă cuantumul sumei datorate şi orice alte înscrisuri doveditoare ale acesteia, precum şi dovada de comunicare a somației prevăzute la art. 968 alin. (1).

(3) Cererea şi actele anexate la aceasta se depun în copie în atâtea exemplare câte părți sunt, plus unul pentru instanță.

Determinarea dobânzii

Art. 971. – (1) Dacă părțile nu au stabilit nivelul dobânzii pentru plata cu întârziere, se va aplica rata dobânzii de referință stabilită de Banca Națională a României. Rata de referință în vigoare în prima zi calendaristică a semestrului se aplică pe întregul semestru.

(2) Creanța produce dobânzi după cum urmează:

a) în cazul contractelor încheiate între întreprinzători sau

alți profesioniști de la data la care obligația a devenit exigibilă;

b) în cazul contractelor încheiate între întreprinzători şi o autoritate contractantă, fără a fi necesară punerea în întârziere a debitorului:

(i) dacă în contract a fost fixat un termen de plată, din ziua următoare acestui termen;

(ii) dacă termenul de plată nu este fixat în contract:

– după 30 de zile de la data primirii de către debitor a facturii sau a oricărei alte asemenea solicitări de plată;

– dacă data primirii facturii sau a unei solicitări echivalente de plată este incertă, după 30 de zile de la recepția mărfurilor sau prestarea serviciilor;

– dacă solicitarea de plată a fost comunicată înainte de a primi mărfurile sau serviciile, la expirarea unui termen de 30 de zile de la primirea mărfurilor sau prestarea serviciilor;

– dacă legea sau contractul stabileşte o procedură de acceptare sau de verificare, permițând certificarea conformității mărfurilor sau serviciilor, iar debitorul a primit factura sau solicitarea de plată la data verificării sau anterior acestei date, la expirarea unui termen de 30 de zile de la această dată;

c) în celelalte cazuri, de la data la care debitorul a fost pus sau este de drept în întârziere, potrivit legii.

(3) Creditorul poate să pretindă daune interese suplimentare pentru toate cheltuielile făcute pentru recuperarea sumelor ca urmare a neexecutării la timp a obligațiilor de către debitor.

(4) Este lovită de nulitate absolută convenția prin care se fixează o obligație de punere în întârziere pentru a opera curgerea dobânzilor în cazurile prevăzute la alin. (2) lit. a) şi b) sau un termen, de la care creanța produce dobânzi, mai mare decât cel prevăzut la alin. (2).

Citarea părților. Întâmpinarea

Art. 972. – (1) Pentru soluționarea cererii, judecătorul dispune citarea părților, potrivit dispozițiilor referitoare la pricinile urgente, pentru explicații şi lămuriri, precum şi pentru a stărui în efectuarea plății sumei datorate de debitor ori pentru a se ajunge la o înțelegere a părților asupra modalităților de plată. Citația va fi înmânată părții cu 10 zile înaintea termenului de judecată.

(2) La citația pentru debitor se vor anexa, în copie, cererea creditorului şi actele depuse de acesta în dovedirea pretențiilor.

(3) În citație se va preciza că debitorul este obligat să depună întâmpinare cu cel puțin 3 zile înaintea termenului de

judecată, făcându-se mențiune că, în cazul nedepunerii întâmpinării instanța, față de împrejurările cauzei, poate considera aceasta ca o recunoaştere a pretențiilor creditorului.

(4) Întâmpinarea nu se comunică reclamantului, care va lua cunoştință de cuprinsul acesteia la primul termen de judecată.

Declarațiile părților. Stingerea litigiului

Art. 973. – (1) În cazul în care creditorul declară că a primit plata sumei datorate, instanța ia act de această împrejurare printr-o încheiere definitivă, prin care se dispune închiderea dosarului.

(2) Când creditorul şi debitorul ajung la o înțelegere asupra plății, instanța ia act de aceasta, pronunțând o hotărâre de expedient, potrivit art. 425.

(3) Hotărârea de expedient este definitivă şi constituie titlu executoriu fără a fi învestită cu formulă executorie.

Contestarea creanței

Art. 974. – (1) Dacă debitorul contestă creanța, instanța verifică dacă aceasta este întemeiată, în baza înscrisurilor aflate la dosar şi a explicațiilor şi lămuririlor părților. În cazul în care apărarea debitorului este întemeiată, instanța va respinge cererea creditorului prin încheiere.

(2) Dacă apărările de fond formulate de debitor presupun administrarea altor probe decât cele prevăzute la alin. (1), iar acestea ar fi admisibile, potrivit legii, în procedura de drept comun, instanța va respinge cererea creditorului privind ordonanța de plată prin încheiere.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) şi alin. (2), creditorul poate introduce cerere de chemare în judecată potrivit dreptului comun.

Emiterea ordonanței

Art. 975. - (1) În cazul în care instanța, urmare a verificării cererii pe baza înscrisurilor depuse, precum şi a declarațiilor părților, constată că pretențiile creditorului sunt întemeiate, va emite o ordonanță de plată, în care se precizează suma şi termenul de plată.

(2) Dacă instanța, examinând probele cauzei, constată că numai o parte din pretențiile creditorului sunt întemeiate, va emite ordonanța de plată numai pentru această parte, stabilind şi termenul de plată. În acest caz, creditorul poate formula cerere de chemare în judecată potrivit dreptului comun pentru a obține obligarea debitorului la plata restului datoriei.

(3) Termenul de plată prevăzut la alin. (1) şi alin. (2) nu va fi mai mic de 10 zile şi nici nu va depăşi 30 de zile de la data comunicării ordonanței. Judecătorul nu va putea stabili alt

termen de plată, decât dacă părțile se înțeleg în acest sens.

(4) În cazul creanțelor reprezentând obligații de plată a cotelor din cheltuielile comune față de asociațiile de proprietari sau locatari, precum şi a cheltuielilor de întreținere ce revin persoanelor fizice corespunzător suprafețelor locative pe care le folosesc ca locuințe, instanța, la cererea debitorului, va putea, prin derogare de la dispozițiile alin. (3), să dispună stabilirea unui termen de plată mai mare ori eşalonarea plății, ținând seama de motivele temeinice invocate de debitor în ceea ce priveşte posibilitățile efective de plată.

(5) Ordonanța se va înmâna părții prezente sau se va comunica fiecărei părți de îndată, potrivit legii.

Durata procedurii

Art. 976. – Dacă de la data introducerii cererii creditorului au trecut mai mult de 90 zile fără a se pronunța ordonanța de plată, instanța va dispune, chiar din oficiu, închiderea dosarului prin încheiere definitivă, dispozițiile art. 974 alin. (3) rămânând aplicabile.

Cererea în anulare

Art. 977. – (1) Împotriva ordonanței de plată prevăzute la art. 975 alin. (1) şi (2) debitorul poate formula cerere în anulare în termen de 10 zile de la data înmânării sau comunicării acesteia.

(2) Cererea în anulare poate fi introdusă de creditor împotriva încheierilor prevăzute la art. 974 alin. (1) si (2), precum şi împotriva ordonanței de plată prevăzută la art. 975 alin. (2), în termenul prevăzut la alin. (1).

(3) Prin cererea în anulare se poate invoca numai nerespectarea cerințelor prevăzute de prezentul titlu pentru emiterea ordonanței de plată, precum şi, dacă este cazul, cauze de stingere a obligației ulterioare emiterii ordonanței de plată. Dispozițiile art. 974 se aplică în mod corespunzător.

(4) Cererea în anulare se soluționează de către instanța care a pronunțat ordonanța de plată, în complet format din 2 judecători.

(5) Cererea în anulare nu suspendă executarea. Suspendarea va putea fi, însă, încuviințată, la cererea debitorului, numai cu dare de cauțiune, al cărei cuantum va fi fixat de instanță.

(6) Dacă instanța învestită admite, în tot sau în parte, cererea în anulare, aceasta va anula ordonanța, în tot sau, după caz, în parte, pronunțând o hotărâre definitivă. Prevederile art. 974 alin. (3) şi art. 975 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(7) În cazurile prevăzute la alin. (2), dacă instanța învestită

admite cererea în anulare, va pronunța o hotărâre definitivă prin care va emite ordonanța de plată, dispozițiile art. 975 aplicându-se în mod corespunzător.

(8) Hotărârea prin care a fost respinsă cererea în anulare este definitivă.

Titlul executoriu

Art. 978. – (1) Ordonanța de plată, devenită definitivă ca urmare a neintroducerii sau respingerii cererii în anulare are putere de lucru judecat şi constituie titlu executoriu fără a fi învestită cu formulă executorie.

(2) Împotriva executării silite a ordonanței de plată, partea interesată poate face contestație la executare, potrivit dreptului comun. În cadrul contestației nu se pot invoca decât neregularități privind procedura de executare, precum şi cauze de stingere a obligației ivite ulterior rămânerii definitive a ordonanței de plată.

TITLUL X
Evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept

Capitolul I
Dispoziții generale

Domeniu de aplicare

Art. 979. – (1) Dispozițiile prezentului titlu se aplică în litigiile privind evacuarea din imobilele folosite sau, după caz, ocupate, fără drept de către foştii locatari sau alte persoane.

(2) În sensul prezentului titlu, termenii de mai jos au următorul înțeles:

a) locațiune – orice locațiune scrisă sau verbală, incluzând şi sublocațiunea;
b) locatar – locatarul principal, chiriaş sau arendaş, sublocatarul sau un cesionar al locatarului, indiferent dacă persoana care solicită evacuarea este locatorul sau sublocatorul ori dobânditorul imobilului;
c) locator – locatorul principal, sublocatorul, cesionarul şi dobânditorul imobilului;
d) imobil – construcția, terenul cu sau fără construcții, împreună cu accesoriile acestora;
e) ocupantul – oricare persoană, alta decât proprietarul sau locatarul, care ocupă în fapt imobilul cu sau fără permisiunea ori îngăduința proprietarului;

f) proprietar – titularul dreptului de proprietate asupra imobilului, inclusiv locatarul.

Caracterul facultativ al procedurii

Art. 980. – (1) Reclamantul are alegerea între procedura reglementată de prezentul titlu şi procedura de drept comun.

(2) De asemenea, dispoziţiile prezentului titlu nu aduc nici o atingere drepturilor locatorului sau proprietarului la plata chiriei sau arenzii, la plata de despăgubiri, precum şi orice alte drepturi născute în temeiul contractului sau al legii, după caz.

(3) În cazul arătat la alin. (2), pentru realizarea drepturilor şi îndeplinirea obligaţiilor izvorând din contract, precum şi a celor prevăzute de dispoziţiile legale aplicabile în materie, partea interesată, sub rezerva aplicării dispoziţiilor art. 987 alin. (4), va putea proceda, după caz, potrivit dispoziţiilor referitoare la ordonanţa de plată sau a celor privind soluţionarea cererilor cu valoare redusă ori la sesizarea instanţei competente, în condiţiile dreptului comun.

Instanţa competentă

Art. 981. – Cererile formulate în temeiul prezentului titlu sunt de competenţa judecătoriei în circumscripţia căreia se află situat imobilul ocupat fără drept ori, după caz, închiriat sau arendat, chiar dacă locatarul a părăsit imobilul sau contractul a încetat.

Citarea şi comunicarea actelor procedurale

Art. 982. – (1) Locatarul şi ocupantul imobilului sunt socotiţi ca având domiciliul lor obligatoriu la imobilul pe care-l ocupă fără nici un drept.

(2) Dacă imobilul este închis, toate notificările, citaţiile şi celelalte acte de procedură emise potrivit dispoziţiilor prezentului titlu vor fi afişate la uşa imobilului.

Încetarea locaţiunii. Notificarea locatarului

Art. 983. – (1) Atunci când dreptul locatarului de a folosi un imobil s-a stins ca urmare a încetării locaţiunii prin expirarea termenului, prin acţiunea locatorului, prin neplata chiriei sau a arenzii, precum şi din orice altă cauză, şi locatorul doreşte să intre în posesia imobilului, acesta va notifica locatarul, în scris, prin intermediul executorului judecătoresc, punându-i în vedere să elibereze şi să-i predea liber imobilul, în termen de cel mult 30 de zile de la data comunicării notificării.

(2) Dacă locaţiunea este pe durată nedeterminată, denunţarea cerută de lege pentru încetarea contractului va fi considerată şi notificare de evacuare a imobilului, în condiţiile prezentului articol.

(3) Când locaţiunea este pe durată determinată, notificarea

de evacuare a imobilului trebuie făcută cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea termenului, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(4) Locatarul poate renunța la notificarea prevăzută în prezentul articol prin act scris cuprinzând recunoaşterea dreptului locatorului de a recurge imediat la procedura prevăzută de cap. II din prezentul titlu, dacă locațiunea încetează din orice motive, iar dreptul locatarului este socotit stins.

Notificarea ocupantului

Art. 984. – Atunci când proprietarul unui imobil doreşte să evacueze pe ocupantul acestuia, după ce dreptul de a ocupa imobilul a încetat, proprietarul va notifica în scris ocupantul punându-i în vedere să elibereze imobilul pe care-l ocupă fără nici un drept, în termen de 5 zile de la comunicarea acesteia.

Capitolul II
Procedura de evacuare

Evacuarea voluntară

Art. 985. – (1) Dacă locatarul sau ocupantul care a fost notificat în condițiile prezentului titlu, a părăsit imobilul, locatorul sau proprietarul pot intra în posesia acestuia, de drept, fără nici o procedură judiciară de evacuare. În caz contrar, sunt incidente dispozițiile prezentului capitol.

(2) Se prezumă că imobilul este părăsit în caz de încetare a activității comerciale ori de încetare a folosirii imobilului de către locatar sau ocupant ori de către persoanele aflate sub controlul lor, precum şi în cazul returnării cheilor imobilului, ridicării echipamentelor, mărfurilor sau altor bunuri mobile din imobil.

Sesizarea instanței

Art. 986. - Dacă locatarul sau ocupantul notificat în condițiile prezentului titlu, refuză să evacueze imobilul ori dacă locatarul a renunțat la dreptul său de a fi notificat şi a pierdut, din orice motive, dreptul de a folosi imobilul, locatorul sau proprietarul va solicita instanței să dispună, prin hotărâre executorie, evacuarea imediată a locatarului sau ocupantului din imobil, pentru lipsă de titlu.

Procedura de judecată. Cale de atac

Art. 987. – (1) Cererea de evacuare se judecă cu citarea părților, afară de cazul în care evacuarea imobilului pentru neplata chiriei sau a arenzii se solicită în baza unui contract care constituie, pentru plata acestora, titlu executoriu, potrivit legii.

(2) Cererea se judecă de urgență, în camera de consiliu, cu dezbateri sumare, dacă s-a dat cu citarea părților.

(3) Întâmpinarea nu este obligatorie.

(4) Dacă s-a solicitat şi plata chiriei ori a arenzii exigibile, instanța, cu citarea părților, va putea dispune odată cu evacuarea şi obligarea pârâtului la plata acestora, inclusiv a sumelor devenite exigibile în cursul judecății.

(5) Hotărârea de evacuare este executorie şi poate fi atacată numai cu apel în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă s-a dat cu citarea părților, sau de la comunicare, când s-a dat fără citarea lor.

Apărările pârâtului în cazul judecării cu citare

Art. 988. – (1) Pârâtul chemat în judecată, potrivit procedurii prevăzute în prezentul titlu, nu poate formula cerere reconvențională, de chemare în judecată a altei persoane sau în garanție, pretențiile sale urmând a fi valorificate numai pe cale separată.

(2) Pârâtul poate invoca apărări de fond privind temeinicia motivelor de fapt şi de drept ale cererii, inclusiv lipsa titlului reclamantului.

Contestația la executare

Art. 989. – Împotriva executării hotărârii de evacuare, cei interesați pot introduce contestație la executare, în condițiile legii. Dacă hotărârea de evacuare s-a dat fără citarea părților se vor putea invoca şi apărări de fond.

Suspendarea executării

Art. 990. – (1) Executarea hotărârii de evacuare nu va putea fi suspendată. Cu toate acestea, în cazul evacuării pentru neplata chiriei sau a arenzii se va putea dispune suspendarea executării hotărârii în cadrul contestației la executare sau a apelului exercitat de către pârât numai dacă acesta consemnează în numerar, la dispoziția creditorului, chiria sau arenda la care a fost obligat, suma stabilită pentru asigurarea ratelor de chirie sau arendă datorate până la data cererii de suspendare, precum şi cea aferentă ratelor de chirie sau arendă ce ar deveni exigibile în cursul judecății procesului.

(2) Suspendarea încetează de drept, dacă, la expirarea termenului pentru care chiria sau arenda a fost astfel acoperită, pârâtul nu cere şi nu depune suma ce se va fixa de instanța de executare pentru acoperirea unor noi rate, în condițiile arătate la alin. (1).

Capitolul III
Dispoziții speciale

Încetarea abuzului de folosință

Art. 991. – (1) Dacă locatarul, nerespectând obligațiile ce-i revin privind folosirea normală, cu prudență şi diligență, a imobilului închiriat ori arendat, îl întrebuințează în alt scop decât cel prevăzut în contract, îi modifică structura stabilită prin construcție, îi produce stricăciuni ori săvârşeşte orice alte abuzuri de folosință, el va putea fi obligat, prin ordonanță președințială, dată cu citarea părților, la încetarea acestor abuzuri şi la restabilirea situației anterioare.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi pentru soluționarea cererii privind încetarea oricăror abuzuri săvârşite de proprietarul care prejudiciază folosința normală a părților sau instalațiilor aflate în proprietate comună din imobilele cu mai multe etaje sau apartamente ori care tulbură buna conviețuire în acel imobil.

Efectuarea reparațiilor. Restrângerea folosinței. Evacuarea

Art. 992. – Prin ordonanță președințială, dată cu citarea părților, locatarul sau, când este cazul, sublocatarul poate fi obligat la efectuarea reparațiilor necesare ce-i revin potrivit legii, precum şi la restrângerea folosinței spațiului închiriat ori chiar la evacuarea din acest spațiu dacă aceste măsuri se justifică pentru efectuarea reparațiilor ori lucrărilor prevăzute de lege în sarcina locatorului.

Cereri ale asociațiilor de proprietari

Art. 993. – Dispozițiile art. 991 se aplică în mod corespunzător şi pentru soluționarea cererii formulate de o asociație de proprietari împotriva proprietarilor, membri ai acesteia, în cazul în care neefectuarea reparațiilor ce sunt în sarcina fiecărui proprietar ori a reparațiilor sau a oricăror lucrări la părțile sau la instalațiile aflate în coproprietatea acestora ori la spațiile aflate în proprietate exclusivă afectează folosința normală a părților comune sau a altor spații locative din imobil, precum şi siguranța locuirii în acel imobil.

TITLUL XI
Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii

Domeniu de aplicare

Art. 994. – Dispozițiile prezentului titlu sunt aplicabile oricăror cereri de înscriere în cartea funciară a drepturilor reale imobiliare dobândite în temeiul uzucapiunii.

Instanța competentă. Cuprinsul cererii

Art. 995. – (1) Cererea de uzucapiune se depune la judecătoria în circumscripția căreia este situat imobilul.

(2) Reclamantul va arăta în cererea de înscriere data de la care posedă imobilul sub nume de proprietar, temeiul uzucapiunii, faptul dacă imobilul posedat este sau nu înscris în cartea funciară, precum şi numele ori denumirea vechiului proprietar sau ale succesorului acestuia, dacă îl cunoaşte.

(3) La cerere se vor anexa:

a) un certificat eliberat de serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor, care atestă că titularul dreptului înscris în cartea funciară este decedat, precum şi data decesului sau, după caz, un certificat emis de autoritatea competentă, care atestă faptul că persoana juridică titulară a dreptului înscris în cartea funciară şi-a încetat existența;

b) un certificat eliberat de camera notarilor publici, din care să rezulte faptul dacă moştenirea titularului înscris în cartea funciară a fost sau nu dezbătută, iar în caz afirmativ, care sunt persoanele care au cules moştenirea respectivă;

c) un certificat eliberat de primăria în a cărei rază teritorială este situat imobilul, din care să rezulte că acesta nu face parte din domeniul public al statului sau al unității administrativ-teritoriale;

d) certificatul de rol fiscal, atunci când este cazul;

e) înscrisul constatator al actului juridic pe care solicitantul şi-a întemeiat posesia, atunci când este cazul;

f) documentația tehnică cadastrală a imobilului, realizată, pe cheltuiala celui interesat, de o persoană fizică sau juridică autorizată, potrivit legii;

g) extrasul de carte funciară, cu arătarea titularului înscris în cartea funciară ori a înscrierii declarației de renunțare la proprietate, precum şi a faptului dacă imobilul este sau nu grevat de sarcini, eliberat de biroul teritorial de cadastru şi publicitate imobiliară; în cazul în care imobilul nu este înscris în cartea

funciară în folosul altei persoane şi nici grevat de sarcini, un certificat emis de acelaşi birou, care atestă acest fapt;

h) lista cuprinzând numele, prenumele şi domiciliul a cel puţin doi martori.

Procedura de judecată. Căi de atac

Art. 996. – (1) După depunerea cererii, instanţa dispune, prin încheiere, citarea titularului dreptului înscris în cartea funciară sau a succesorilor acestuia, dacă sunt cunoscuţi, precum şi emiterea unei somaţii şi afişarea acesteia la imobilul în litigiu, la sediul instanţei, al biroului teritorial de cadastru şi publicitate imobiliară şi la sediul primăriei în raza căreia se află imobilul, precum şi publicarea ei în două ziare de largă răspândire, din care cel puţin unul de circulaţie naţională.

(2) Afişele şi publicaţia vor cuprinde:

a) denumirea instanţei care a emis-o, numărul şi data încheierii prin care s-a dispus emiterea;

b) numele, prenumele sau denumirea posesorului şi domiciliul sau, după caz, sediul acestuia;

c) precizarea că acesta invocă dobândirea proprietăţii sau a unui alt drept real prin uzucapiune;

d) indicarea precisă a imobilului, cu adresa poştală şi, dacă este cazul, cu număr cadastral sau topografic şi a numărului de carte funciară, iar în lipsa acestora, cu precizarea vecinătăţilor;

e) somaţia către toţi cei interesaţi să facă opoziţii, cu precizarea că, în caz contrar, în termen de 6 luni de la emiterea celei din urmă publicaţii se va trece la judecarea cererii.

(3) Cheltuielile necesare efectuării formalităţilor de afişare şi publicare sunt în sarcina reclamantului.

(4) Îndeplinirea acestor formalităţi va fi constatată într-un proces-verbal, întocmit de grefier, ce se va depune la dosarul cauzei.

(5) Dacă nu s-au făcut opoziţii, în termenul prevăzut la alin. (2), sau dacă cel înscris în cartea funciară este decedat, fără moştenitori, ori şi-a încetat existenţa juridică sau a renunţat la proprietate, instanţa se va pronunţa, în camera de consiliu, după ascultarea reclamantului şi a martorilor şi verificarea îndeplinirii condiţiilor cerute de lege pentru dobândirea dreptului reclamat în temeiul uzucapiunii, prin încheiere, dată fără citarea părţilor.

(6) Dacă s-au formulat opoziţii la cererea de uzucapiune, acestea vor fi comunicate reclamantului, pentru a formula întâmpinare potrivit dispoziţiilor de drept comun. După primirea întâmpinării se va fixa termen pentru soluţionarea cererii de înscriere, cu citarea reclamantului şi a oponenţilor, cărora li se va comunica şi câte o copie de pe cererea de înscriere şi

întâmpinarea depusă de reclamant.

(7) În ambele cazuri, instanța va cerceta dacă sunt îndeplinite cerințele prevăzute de Codul civil pentru dobândirea dreptului reclamat în temeiul uzucapiunii.

(8) Încheierea sau, după caz, hotărârea este supusă numai apelului.

Înscrierea în cartea funciară a dreptului uzucapat

Art. 997. – (1) Reclamantul va putea cere înscrierea provizorie a dreptului ce a uzucapat, în temeiul încheierii date potrivit art. 996 alin. (5) sau, după caz, al hotărârii judecătoreşti, de primă instanță, prin care s-a admis cererea de înscriere, înainte de rămânerea definitivă a acestora. Justificarea înscrierii provizorii se va face pe baza încheierii sau, după caz, a hotărârii judecătoreşti, rămasă definitivă.

(2) În toate cazurile, registratorul de carte funciară nu va putea, în temeiul uzucapiunii, dispune înscrierea dreptului, dacă acesta a fost intabulat sau înscris provizoriu în folosul unei alte persoane, chiar după împlinirea termenului de uzucapiune; în cazul în care s-a făcut numai o notare, se va putea dispune înscrierea dreptului, fără ca înscrierea să fie opozabilă celui care a cerut notarea.

(3) Reclamantul este considerat proprietar de la data înscrierii, în condițiile legii, în cartea funciară a dreptului de proprietate dobândit în temeiul uzucapiunii.

Titlul XII
Procedura refacerii înscrisurilor şi hotărârilor dispărute

Refacerea dosarelor sau înscrisurilor în cauzele în curs de soluționare

Art. 998. – (1) Dosarele sau înscrisurile privitoare la o pricină în curs de judecată, dispărute în orice mod, se pot reface de însăşi instanța învestită cu judecarea cauzei.

(2) În scopul prevăzut la alin. (1), instanța va fixa termen, chiar din oficiu, citând părțile şi, după caz, martorii şi experții; va cere copii de pe înscrisurile ce i-au fost trimise de autorități şi de care părțile s-au folosit sau de pe înscrisurile depuse de părți, dispunând totodată să se scoată din registrele instanței toate datele privitoare la înscrisurile ce se refac.

(3) Pot servi la refacerea dosarului copiile legalizate de pe înscrisurile dispărute ce se află în posesia părților ori a altor persoane sau a autorităților.

(4) Încheierea nu va putea fi atacată decât odată cu fondul.

(5) Înscrisurile refăcute țin locul originalelor, până la găsirea acestora.

Refacerea hotărârilor dispărute

Art. 999. – (1) Dacă dosarul sau înscrisurile dispărute priveau o pricină în care se pronunțase o hotărâre, această hotărâre se va reface de către instanța care a pronunțat-o, după cel de-al doilea exemplar al hotărârii păstrat la mapă, iar dacă şi acel exemplar ar fi dispărut, vor putea servi la refacere copiile legalizate de pe hotărâre, ce s-au încredințat părților sau altor persoane.

(2) În acest scop, instanța va putea să dispună, din oficiu, să se facă publicații într-un ziar de largă răspândire, cu invitația ca orice posesor al unei copii de pe hotărâre să o depună la grefa instanței care a ordonat publicația.

(3) Dacă hotărârea nu se poate reface pe calea arătată la alin. (1) şi alin. (2), se va trece la refacerea ei de către instanța care a pronunțat-o, potrivit dispozițiilor art. 998.

(4) În situația în care dosarul, inclusiv hotărârea, nu se pot reface nici potrivit alin. (3), iar cauza se află în apel, instanța de apel va judeca din nou pricina în fond. Pentru judecata din nou a cauzei, părțile sunt obligate să facă dovada că între ele a existat litigiul ce face obiectul rejudecării şi că acesta a fost soluționat prin hotărâre judecătorească. Dovada se va face cu orice înscrisuri sau extrase din registrele ori din alte evidențe ale instanței judecătoreşti sau ale altor autorități.

(5) Când procesul se află în recurs, iar dosarul, inclusiv hotărârile date în primă instanță sau apel nu pot fi refăcute nici potrivit alin. (3), instanța de recurs va trimite cauza instanței de apel pentru a proceda potrivit alin. (4).

(6) Dacă în cursul judecării a fost găsită hotărârea dispărută, cererea de refacere va fi respinsă.

(7) Dacă ulterior judecării cererii de refacere hotărârea dispărută a fost găsită, hotărârea refăcută potrivit prevederilor alin. (3), (4) şi (5) va fi anulată de către instanța care a pronunțat-o.

Refacerea hotărârilor definitive

Art. 1000. – Dispozițiile art. 998 şi art. 999 se aplică in mod corespunzător şi in cazul în care se solicită refacerea unei hotărâri definitive.

Titlul XIII
Cauțiunea judiciară

Stabilirea cauțiunii şi depunerea ei

Art. 1001. – (1) Când legea prevede darea unei cauțiuni, suma datorată de parte cu acest titlu se stabileşte de către instanță în condițiile legii şi se depune la Trezoreria statului, la CEC Bank – S.A. sau la orice altă instituție bancară care efectuează astfel de operațiuni, pe numele părții respective, la dispoziția instanței sau, după caz, a executorului judecătoresc.

(2) Dacă legea nu prevede altfel, cauțiunea nu va reprezenta mai mult de 20% din valoarea obiectului cererii, iar în cazul cererilor al căror obiect nu este evaluabil în bani nu va putea depăşi suma de 10.000 lei.

Depunerea în numerar sau în instrumente financiare

Art. 1002. – (1) Cauțiunea se depune, de regulă, în numerar.

(2) La cererea debitorului cauțiunii şi dacă partea în favoarea căreia se depune declară în mod expres că este de acord, cauțiunea va putea consta şi în instrumente financiare care pot servi ca instrumente de plată. Cu toate acestea, acordul părții nu este necesar în cazul titlurilor emise de stat sau de unitățile administrativ-teritoriale.

(3) Valoarea instrumentelor financiare prevăzute la alin. (2) este aceea arătată în cuprinsul lor.

Oferirea de garanții reale

Art. 1003. – (1) Sub rezerva acceptării exprese de către beneficiar, se poate oferi cauțiune şi un drept de ipotecă imobiliară sau mobiliară ori o creanță ipotecară, dacă valoarea acesteia este cel puțin egală cu valoarea cauțiunii stabilite de instanță, în condițiile legii.

(2) Când s-a acceptat cu titlu de cauțiune un drept de ipotecă, instanța va dispune, din oficiu, intabularea acestuia sau, după caz, înregistrarea la arhiva electronică de garanții reale mobiliare.

(3) Cauțiunea care constă într-o creanță ipotecară are efectul unei cauțiuni din momentul înscrierii sau notării rangului în cartea funciară sau, după caz, în arhiva electronica de garanții reale mobiliare. Înscrierea sau, după caz, notarea se va dispune de instanță din oficiu.

(4) Când cauțiunea nu mai este necesară, instanța va ordona, din oficiu, radierea înscrierilor făcute.

Aducerea unui garant

Art. 1004. – (1) La cererea debitorului cauțiunii, instanța poate încuviința, cu acordul expres al beneficiarului cauțiunii, ca în locul bunurilor arătate în art. 1001-1003, să fie adus un garant.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), instanța va stabili, cu citarea părților, un termen la care garantul să fie înfățișat.

(3) Dacă garantul este încuviințat de instanță, el va da în fața acesteia ori prin înscris autentic, depus la dosarul cauzei, o declarație că este de acord să garanteze până la nivelul sumei stabilite de instanță.

Indisponibilizarea cauțiunii

Art. 1005. – Când cauțiunea a fost depusă în numerar sau în instrumente financiare ea nu poate fi urmărită de creditorii depunătorului decât în măsura în care urmează a-i fi restituită acestuia. De asemenea, cauțiunea nu va putea fi urmărită nici de creditorii depozitarului.

Procedura de stabilire a cauțiunii

Art. 1006. – (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, instanța va cita părțile în termen scurt, în camera de consiliu, şi va stabili de urgență cauțiunea.

(2) Instanța se pronunță printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu hotărârea prin care s-a dispus asupra cauțiunii.

(3) Când există urgență, instanța va putea stabili cauțiunea şi fără citarea părților. În acest caz, cauțiunea se va depune numai în numerar, într-un termen stabilit de instanță. Debitorului cauțiunii îi va fi comunicată încheierea prin care cauțiunea a fost stabilită, de la data acestei comunicări începând a curge termenul pentru plata cauțiunii.

(4) Nedepunerea cauțiunii în termenul prevăzut la alin. (3) atrage desființarea de drept a măsurilor în legătură cu care s-a dispus stabilirea cauțiunii.

Înlocuirea cauțiunii in numerar

Art. 1007. – Cel care a depus cauțiunea în numerar va putea cere ulterior ca, în condițiile stabilite de prezentul titlu, suma în numerar să fie înlocuită cu alte bunuri ori prin aducerea unui garant. În acest caz, dispozițiile art. 1006 alin. (1) şi (2) rămân aplicabile.

Restituirea cauțiunii

Art. 1008. – (1) Cauțiunea depusă se va restitui, la cerere, după soluționarea prin hotărâre definitivă a procesului în legătură cu care s-a stabilit cauțiunea, respectiv după încetarea efectelor măsurii pentru care aceasta s-a depus.

(2) Cauțiunea se restituie celui care a depus-o în măsura în care asupra acesteia cel îndreptățit nu a formulat cerere pentru plata despăgubirii cuvenite până la împlinirea unui termen de 30

de zile de la data rămânerii definitive a hotărârii sau, după caz, de la data încetării efectelor măsurii, prevăzute la alin. (1). Cu toate acestea, cauțiunea se restituie de îndată dacă partea interesată declară în mod expres că nu urmăreşte obligarea celui care a depus-o la despăgubiri pentru prejudiciile cauzate prin încuviințarea măsurii pentru care aceasta s-a depus.

(3) Instanța se pronunță asupra cererii de restituire a cauțiunii cu citarea părților, printr-o încheiere supusă numai recursului, la instanța ierarhic superioară. În cazul în care încheierea a fost pronunțată de una din secțiile Înaltei Curți de Casație şi Justiție, recursul este de competența Completului de 9 judecători. În toate cazurile, recursul este suspensiv de executare.

(4) Dacă cererea pentru care s-a depus cauțiunea a fost respinsă, instanța va dispune din oficiu şi restituirea cauțiunii.

Titlul XIV
Procedura cu privire la cererile cu valoare redusă

Domeniul de aplicare

Art. 1009. - (1) Prezentul titlu se aplică atunci când valoarea cererii, fără a se lua în considerare dobânzile, cheltuielile de judecată şi alte venituri accesorii, nu depăşeşte suma de 10.000 lei la data sesizării instanței.

(2) Prezentul titlu nu se aplică în materie fiscală, vamală sau administrativă şi nici în ceea ce priveşte răspunderea statului pentru acte sau omisiuni în cadrul exercitării autorității publice.

(3) De asemenea, prezenta procedură nu se aplică cererilor referitoare la:

a) starea civilă sau capacitatea persoanelor fizice;

b) drepturile patrimoniale născute din raporturile de familie;

c) moştenire;

d) insolvență, procedurile privind lichidarea societăților insolvabile şi a altor persoane juridice şi alte proceduri asemănătoare;

e) asigurări sociale;

f) dreptul muncii;

g) închirierea unor bunuri imobile, cu excepția acțiunilor privind creanțele având ca obiect plata unei sume de bani;

h) arbitraj;

i) atingeri aduse dreptului la viață privată sau drepturilor care privesc personalitatea.

Caracterul

Art. 1010. – (1) Reclamantul are alegerea între procedura

alternativ

reglementată de prezentul titlu şi procedura de drept comun.

(2) Dacă a sesizat instanța cu o cerere redactată potrivit art. 183, aceasta va fi soluționată potrivit procedurii de drept comun, cu excepția cazului în care reclamantul, cel mai târziu la primul termen de judecată, solicită în mod expres aplicarea procedurii speciale.

(3) Atunci când cererea nu poate fi soluționată potrivit dispozițiilor prevăzute de prezentul titlu, instanța judecătorească îl informează pe reclamant în acest sens, iar dacă reclamantul nu îşi retrage cererea, aceasta va fi judecată potrivit dreptului comun.

Instanța competentă

Art. 1011. – (1) Competența de a soluționa cererea în primă instanță aparține judecătoriei.

(2) Competența teritorială se stabileşte potrivit dreptului comun.

Declanşarea procedurii

Art. 1012. – (1) Reclamantul declanşează procedura cu privire la cererile cu valoare redusă prin completarea formularului de cerere şi depunerea sau trimiterea acestuia la instanța competentă, prin poştă sau prin orice alte mijloace ce asigură transmiterea formularului şi confirmarea primirii acestuia.

(2) Formularul de cerere se stabileşte prin ordin al ministrului justiției şi trebuie să conțină rubrici care să permită identificarea părților, valoarea pretenției, indicarea probelor şi alte elemente necesare soluționării cauzei.

(3) Odată cu formularul de cerere se depun ori se trimit şi copii de pe înscrisurile de care reclamantul înțelege să se folosească.

(4) În cazul în care informațiile furnizate de reclamant nu sunt suficient de clare sau sunt inadecvate ori formularul de cerere nu a fost completat corect, instanța, cu excepția situațiilor în care cererea este vădit nefondată sau inadmisibilă, îi va acorda reclamantului posibilitatea să completeze sau să rectifice formularul ori să furnizeze informații sau înscrisuri suplimentare. Instanța va folosi în acest scop un formular tip, care se va stabili prin ordin al ministrului justiției.

(5) Cererea se va respinge dacă este vădit nefondată sau inadmisibilă.

(6) În cazul în care reclamantul nu completează sau nu rectifică formularul de cerere în termenul stabilit de instanță, cererea se va anula.

Desfăşurarea procedurii

Art. 1013. – (1) Procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă şi se desfăşoară în întregul ei în camera de consiliu.

(2) Instanța poate dispune înfățișarea părților, dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau la solicitarea uneia dintre părți. Instanța poate să refuze o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sunt necesare dezbateri orale. Acest refuz se motivează în scris şi nu poate fi atacat separat.

(3) După primirea formularului de cerere completat corect, instanța va trimite de îndată pârâtului formularul de răspuns, împreună cu o copie a formularului de cerere, precum şi cu copii de pe înscrisurile depuse de reclamant.

(4) În termen de 30 de zile de la comunicarea actelor prevăzute la alin. (3), pârâtul va depune sau trimite formularul de răspuns completat corespunzător, precum şi copii de pe înscrisurile de care înțelege să se folosească. Pârâtul poate să răspundă prin orice alt mijloc adecvat, fără utilizarea formularului de răspuns.

(5) Instanța va comunica de îndată reclamantului copii de pe răspunsul pârâtului, cererea reconvențională dacă este cazul, precum si de pe înscrisurile depuse de pârât.

(6) Dacă pârâtul a formulat cerere reconvențională, reclamantul, în termen de 30 de zile de la comunicarea acesteia, va depune sau trimite formularul de răspuns completat corespunzător sau va răspunde prin orice alt mijloc.

(7) Cererea reconvențională care nu poate fi soluționată în cadrul prezentei proceduri întrucât nu sunt îndeplinite cerințele prevăzute de art. 1009 va fi disjunsă şi judecată potrivit dreptului comun.

(8) Instanța poate solicita părților să furnizeze mai multe informații în termenul pe care îl va stabili în acest scop, care nu poate depăşi 30 de zile de la primirea răspunsului pârâtului sau, după caz, al reclamantului.

(9) Instanța poate încuviința şi alte probe în afara înscrisurilor depuse de părți. Nu vor fi însă încuviințate acele probe a căror administrare necesită cheltuieli disproporționate față de valoarea cererii de chemare în judecată sau a cererii reconvenționale.

(10) În cazul în care instanța a fixat un termen pentru înfățişarea părților, acestea trebuie citate.

(11) Ori de câte ori instanța stabileşte un termen în vederea îndeplinirii unui act de procedură, va înştiința partea interesată de consecințele nerespectării acestuia.

Soluționarea cererii

Art. 1014. - (1) Instanța va pronunța şi redacta hotărârea în termen de 30 de zile de la primirea tuturor informațiilor necesare sau, după caz, de la dezbaterea orală.

(2) În cazul în care nu se primeşte niciun răspuns de la partea interesată în termenul stabilit la art. 1013 alin. (3), (6) sau (8), instanța se va pronunța cu privire la cererea principală sau la cererea reconvențională în raport de actele aflate la dosar.

(3) Hotărârea primei instanțe este executorie din momentul pronunțării şi se comunică părților.

Cheltuielile de judecată

Art. 1015. – (1) Partea care cade în pretenții va fi obligată, la cererea celeilalte părți, la plata cheltuielilor de judecată.

(2) Cu toate acestea, instanța nu va acorda părții care a câştigat procesul cheltuielile care nu au fost necesare sau care au avut o valoare disproporționată în raport cu valoarea cererii.

Căi de atac

Art. 1016. - (1) Hotărârea judecătoriei este supusă numai apelului la tribunal în termen de 30 de zile de la comunicare.

(2) Pentru motive temeinice, instanța de apel poate să suspende executarea silită, însă numai dacă se consemnează o cauțiune de 10% din valoarea contestată.

(3) Hotărârea instanței de apel se comunică părților şi este definitivă.

CARTEA a VII - a
Procesul civil internațional

Domeniul de aplicare

Art. 1017. - Dispozițiile prezentei cărți se aplică proceselor de drept privat cu elemente de extraneitate în măsura în care prin tratatele internaționale la care România este parte, prin dreptul Uniunii Europene sau prin legi speciale nu se prevede altfel.

Titlul I
Competența internațională a instanțelor române

Capitolul I
Dispoziții generale

Competența întemeiată pe domiciliul sau sediul pârâtului

Art. 1018. – (1) Sub rezerva situațiilor în care legea dispune altfel, instanțele române sunt competente dacă pârâtul are domiciliul, iar în lipsă reşedința obişnuită, respectiv sediul principal, iar în lipsă un sediu secundar sau fondul de comerț pe teritoriul României la data introducerii cererii.

(2) Când există mai mulți pârâți, instanțele române sunt competente dacă unul din aceştia se află în situația prevăzută la alin. (1), afară de cazul când cererea a fost făcută numai cu scopul de a sustrage pe un pârât de la jurisdicția domiciliului ori reşedinței obişnuite sau, după caz, a sediului principal ori secundar situat în străinătate.

(3) Instanțele române sunt de asemenea competente pentru a judeca orice cerere privind activitatea la sediul secundar al unei persoane juridice neavând sediul principal în România, când acest sediu secundar este situat în România la data introducerii cererii.

Prorogarea voluntară de competență în favoarea

Art. 1019. – (1) Când, în materii având ca obiect drepturi de care ele dispun liber conform legii române, părțile au convenit valabil competența instanțelor române de a judeca litigii actuale sau eventuale privind asemenea drepturi, instanțele române sunt

instanței române

singurele competente.

(2) Cu excepția cazurilor în care prin lege se dispune altfel, instanța română în fața căreia pârâtul este chemat rămâne competentă de a judeca cererea formulată, daca el nu ridică excepția de necompetență la primul termen la care părțile au fost legal citate.

(3) În situațiile prevăzute la alin. (1) şi (2), instanța română sesizată poate respinge cererea, când din ansamblul circumstanțelor rezultă că litigiul nu prezintă nicio legătură semnificativă cu România.

Alegerea forului

Art. 1020. – (1) În materie patrimonială, părțile pot conveni asupra instanței competente să judece un litigiu actual sau eventual izvorând dintr-un raport cu elemente de extraneitate. Convenția poate fi încheiată prin înscris, telegramă, telex, telecopiator sau orice alt mijloc de comunicare ce permite a-i stabili proba printr-un text. În lipsă de stipulație contrară, competența forului ales este exclusivă.

(2) Alegerea instanței este fără efect dacă ea conduce la lipsirea în mod abuziv a uneia din părți de protecția pe care i-o asigură o instanță prevăzută de legea română. De asemenea, alegerea este fără efect când instanța aleasă este străină, iar litigiul este de competența exclusivă a instanțelor române, precum şi când instanța aleasă este română, iar litigiul este de competența exclusivă a unei instanțe străine.

(3) Instanța aleasă nu se poate declara necompetentă dacă:

a) una din părți are domiciliul/reşedința obişnuită, respectiv un sediu secundar în circumscripția acestei instanțe;

b) dreptul aplicabil litigiului conform dreptului internațional privat român este legea română.

Excepția de arbitraj

Art. 1021. – Dacă părțile au încheiat o convenție de arbitraj vizând un litigiu arbitrabil conform legii române, instanța română sesizată îşi va declina competența, cu excepția situațiilor în care:

a) pârâtul nu a invocat excepția de arbitraj până la primul termen la care a fost legal citat;

b) instanța constată că respectiva convenție de arbitraj este caducă sau inoperantă;

c) tribunalul arbitral nu poate fi constituit sau arbitrul unic nu poate fi desemnat din motive vădit imputabile pârâtului.

For de

Art. 1022. – (1) Instanța română de la locul cu care cauza

necesitate

prezintă o legătură suficientă devine competentă să soluționeze cauza, deşi legea nu prevede competența instanțelor române, dacă se dovedeşte că nu este posibilă introducerea unei cereri în străinătate sau că nu se poate pretinde în mod rezonabil ca ea să fie introdusă în străinătate.

(2) În situațiile prevăzute la alin.(1), dacă cererea este formulată de un cetățean român sau apatrid domiciliat în România ori de o persoană juridică de naționalitate română, competența instanței române este obligatorie.

Verificarea competenței internaționale

Art. 1023. – Instanța sesizată verifică din oficiu competența sa internațională procedând conform regulilor interne privind competența, iar dacă stabileşte că nu este competentă nici ea, nici o altă instanță română, respinge cererea ca nefiind de competența jurisdicției române, sub rezerva aplicării prevederilor art. 1022.

Competența internă

Art. 1024. – (1) Când instanțele române sunt competente potrivit dispozițiilor cărții de față, competența se determină conform regulilor din prezentul cod şi, după caz, a celor prevăzute în legi speciale.

(2) Dacă, în aplicarea prevederilor alin. (1), nu se poate identifica instanța competentă să judece cauza, cererea va fi îndreptată, urmând regulile de competență materială, la Judecătoria sectorului 1 al municipiului Bucureşti, respectiv la Tribunalul Bucureşti.

Chestiuni preliminare

Art. 1025. – Instanța română sesizată judecă pe cale incidentală chestiunile care nu intră în competența sa, dar a căror soluționare este necesară pentru a decide asupra cererii principale.

Cereri incidentale

Art. 1026. – Instanța competentă să judece cererea originară este, de asemenea, competentă să judece:

a) cererile de intervenție, cu excepția cazurilor când asemenea cereri ar fi fost formulate numai pentru a-l sustrage pe intervenient de la jurisdicția normal competentă;

b) cererea reconvențională.

Măsuri provizorii, conservatorii şi de executare

Art. 1027. – În situații de urgență, instanța română este, de asemenea, competentă să dispună măsuri provizorii, conservatorii şi de executare privind persoane sau bunuri aflate în România la data introducerii cererii, chiar dacă, potrivit dispozițiilor cărții de față, ea nu ar fi competentă să judece

fondul.

Litispendența internațională

Art. 1028. – (1) Când o cerere este pendinte în fața unei instanțe străine şi este previzibil că hotărârea străină va fi susceptibilă de recunoaştere sau de executare în România, instanța română sesizată ulterior cu o cerere între aceleaşi părți, având acelaşi obiect şi aceeaşi cauză, poate suspenda judecata până la pronunțarea hotărârii de către jurisdicția străină. Instanța română va respinge cererea când hotărârea străină pronunțată este susceptibilă de a fi recunoscută conform dispozițiilor prezentei cărți.

(2) În cazul suspendării prevăzut la alin. (1), dacă jurisdicția străină se declară necompetentă sau dacă hotărârea străină pronunțată nu este susceptibilă de a fi recunoscută în România, instanța română repune procesul pe rol la cererea părții interesate.

(3) Faptul că o cauză este sau nu pendinte în fața jurisdicției străine se determină conform legii statului în care are loc procesul.

Conexitatea internațională

Art. 1029. – Când instanța română este sesizată cu judecarea unei cereri, ea este competentă să judece şi cererea care este legată de cea dintâi printr-un raport atât de strâns, încât există interesul pentru cercetarea şi judecarea acestora în acelaşi timp, cu scopul de a evita soluții care nu ar putea fi conciliate dacă cererile ar fi judecate separat.

Termene

Art. 1030. – Când o persoană aflată în străinătate trebuie să respecte un termen procedural în fața autorităților judiciare sau administrative române, este suficient ca cererea sa să parvină în ultima zi a termenului la o reprezentanță diplomatică sau consulară română.

Capitolul II
Dispoziții speciale de competență internațională a instanțelor române

Competența personală exclusivă

Art. 1031. – Instanțele române sunt exclusiv competente să judece litigii cu elemente de extraneitate din sfera statutului personal referitoare la:

1. acte de stare civilă întocmite în România privind persoane domiciliate în România şi care sunt cetățeni români sau

apatrizi;

2. încuviințarea adopției, dacă cel ce urmează a fi adoptat domiciliază în România şi este cetățean român sau apatrid;

3. tutela şi curatela pentru protecția unei persoane cu domiciliul în România, care este cetățean român sau apatrid;

4. punerea sub interdicție judecătorească a unei persoane cu domiciliul în România;

5. desfacerea, nulitatea sau anularea căsătoriei, precum şi alte litigii între soți, cu excepția celor referitoare la imobile situate în străinătate, dacă la data introducerii cererii ambii soți domiciliază în România şi unul dintre ei este cetățean român sau apatrid;

6. procese între persoane cu domiciliul în străinătate, referitoare la acte sau fapte de stare civilă înregistrate în România, dacă cel puțin una dintre părți este cetățean român.

Competența exclusivă în materia unor acțiuni patrimoniale

Art. 1032. – Instanțele române sunt exclusiv competente să judece litigii cu elemente de extraneitate referitoare la:

1. imobile situate pe teritoriul României;

2. bunuri lăsate în România de defunctul cu ultimul domiciliu în România;

3. contracte încheiate cu consumatori având domiciliul sau reşedința obişnuită în România, pentru prestații de consum curent destinate uzului personal sau familial al consumatorului şi fără legătură cu activitatea profesională sau comercială a acestuia, dacă:

a) furnizorul a primit comanda în România;

b) încheierea contractului a fost precedată în România de o ofertă sau o publicitate şi consumatorul a îndeplinit actele necesare încheierii contractului.

Competența preferențială a instanțelor române

Art. 1033. – (1) Instanțele judecătoreşti române sunt competente să judece şi litigiile în care:

1. reclamantul din cererea privind obligația de întreținere are domiciliul în România;

2. locul unde a luat naştere sau trebuia executată, fie şi numai în parte, o obligație contractuală se află în România;

3. locul unde a intervenit un fapt juridic din care decurg obligații extracontractuale sau se produc efectele acestuia se află în România;

4. stația feroviară sau rutieră ori portul sau aeroportul de îmbarcare/încărcare sau debarcare/descărcare a pasagerilor sau mărfii transportate se află în România;

5. bunul asigurat sau locul producerii evenimentului

asigurat se află în România;

6. ultimul domiciliu al defunctului se află în România, rezervată fiind competența exclusivă pentru imobilele lăsate de acesta în străinătate.

(2) Instanțele judecătorești române sunt, de asemenea, competente să judece:

1. procese referitoare la ocrotirea minorului sau persoanei puse sub interdicție judecătorească, cetățean român cu domiciliul în străinătate;

2. declararea judecătorească a morții unui cetățean român, chiar dacă acesta se află în străinătate la data când a intervenit dispariția. Până la luarea unor măsuri provizorii de către instanța română rămân valabile măsurile provizorii dispuse de instanța străină;

3. procese referitoare la ocrotirea în străinătate a proprietății intelectuale a unei persoane domiciliate în România, cetățean român sau apatrid, rezervată fiind o convenție de alegere a forului;

4. procese între străini, dacă aceştia au convenit expres astfel, iar raporturile juridice privesc drepturi de care ei pot dispune, în legătură cu bunuri sau interese ale persoanelor din România;

5. procese referitoare la abordajul navelor sau coliziunea aeronavelor, precum şi cele referitoare la asistența sau la salvarea unor persoane sau unor bunuri în marea liberă ori într-un spațiu nesupus suveranității vreunui stat, dacă:

a) nava sau aeronava arborează pavilionul român sau, după caz, este înmatriculată în România;

b) locul de destinație sau primul port ori aeroport unde nava sau aeronava a ajuns se găseşte pe teritoriul României;

c) nava sau aeronava a fost sechestrată în România;

d) pârâtul are domiciliul sau reşedința obişnuită în România.

6. procese privind răspunderea civilă pentru prejudiciile cauzate de produse originare din România, indiferent de cetățenia victimei, de locul survenirii accidentului sau locul producerii prejudiciului.

Convenții inoperante

Art. 1034. – Pentru situațiile prevăzute la art. 1031 şi art. 1032, convenția de alegere a forului, altul decât instanța română, este inoperantă.

Titlul II
Legea aplicabilă în procesul civil internațional

Capitolul I
Capacitatea şi drepturile părților în proces

Capacitatea procesuală

Art. 1035. – (1) Capacitatea procesuală a fiecăreia din părțile în proces este guvernată de legea sa națională.

(2) Capacitatea procesuală a apatridului este guvernată de legea română.

Condiția străinului

Art. 1036. – (1) Persoanele fizice şi persoanele juridice străine au, în condițiile legii, în fața instanțelor române, aceleaşi drepturi şi obligații procesuale ca şi cetățenii români, respectiv persoanele juridice române.

(2) Cetățenii străini beneficiază în fața instanțelor române, în procesele civile internaționale, de scutiri şi reduceri de taxe şi alte cheltuieli de procedură, precum şi de asistență judiciară gratuită, în aceeaşi măsură şi în aceleaşi condiții ca şi cetățenii români, sub condiția reciprocității cu statul de cetățenie sau de domiciliu al solicitantului.

Scutirea de cauțiunea judiciară

Art. 1037. – Sub condiția reciprocității, reclamantul, cetățean străin sau persoană juridică de naționalitate străină, nu poate fi ținut să depună cauțiune sau obligat la vreo altă garanție pentru motivul că este străin sau nu are domiciliul ori sediul în România.

Curator special

Art. 1038. – În situațiile în care reprezentarea ori asistarea străinului lipsit de capacitate sau cu capacitate de exercițiu restrânsă nu a fost asigurată conform legii sale naționale, iar din această cauză judecata procesului întârzie, instanța îi va putea numi în mod provizoriu un curator special.

Reguli aplicabile apatrizilor

Art. 1039. – Prevederile art. 1035-1038 se aplică în mod corespunzător apatrizilor, fără a fi cerută condiția reciprocității.

Capitolul II
Legea aplicabilă în materie procedurală

Legea forului

Art. 1040. – În procesul civil internațional instanța aplică legea procesuală română, sub rezerva unor dispoziții exprese contrare.

Calificare

Art. 1041. – Calificarea unei probleme ca fiind de drept procesual sau de drept substanțial se face conform legii române, sub rezerva instituțiilor juridice fără corespondent în dreptul român.

Calitatea procesuală şi calificarea pretenției

Art. 1042. – Calitatea procesuală a părților, obiectul şi cauza acțiunii în procesul civil internațional se stabilesc conform legii care guvernează fondul raportului juridic dedus judecății.

Probele

Art. 1043. – (1) Mijloacele de probă pentru dovedirea unui act juridic şi forța probantă a înscrisului constatator sunt cele prevăzute de legea convenită de părți, când legea locului încheierii actului juridic le acordă această libertate. În lipsa acestei libertăți sau când părțile n-au uzat de ea, se aplică legea locului încheierii actului juridic.

(2) Probațiunea faptelor este supusă legii locului unde ele s-au produs ori au fost săvârşite.

(3) Cu toate acestea, legea română este aplicabilă, dacă ea admite şi alte mijloace de probă decât cele prevăzute de legile stabilite conform prevederilor alin. (1) şi (2). Legea română se aplică şi în cazul în care ea acceptă proba cu martori şi cu prezumții ale judecătorului, chiar când aceste mijloace de probă n-ar fi admisibile conform legii străine declarate aplicabilă.

(4) Proba stării civile şi puterea doveditoare a actelor de stare civilă sunt guvernate de legea locului unde a fost întocmit înscrisul invocat.

(5) Administrarea probelor în procesul civil internațional este guvernată de legea română.

Formalități de publicitate

Art. 1044. – (1) Formalitățile de înregistrare şi publicitate, efectele lor şi autoritățile abilitate să instrumenteze sunt cele prevăzute de dreptul țării unde operațiunea a avut loc.

(2) În materie imobiliară, se aplică legea locului unde este

situat imobilul.

Acte oficiale publice

Art. 1045. – (1) Actele publice întocmite sau legalizate de o autoritate străină sau de un agent public străin pot fi produse în fața instanțelor române numai dacă sunt supralegalizate, pe cale administrativă ierarhică în statul de origine şi apoi de misiunea diplomatică sau oficiul consular român, pentru certificarea autenticității semnăturilor şi sigiliului aplicate pe acestea.

(2) Supralegalizarea pe cale administrativă este supusă procedurii stabilite de statul de origine al actului, urmată de supralegalizarea efectuată, fie de către misiunea diplomatică română sau oficiul consular român din acest stat, fie de către misiunea diplomatică sau oficiul consular în România ale statului de origine şi, în continuare, în oricare din cele două situații, de către Ministerul Afacerilor Externe.

(3) Scutirea de supralegalizare este permisă în temeiul legii, al unui tratat internațional la care România este parte sau pe bază de reciprocitate.

(4) Supralegalizarea actelor întocmite sau legalizate de instanțele române se face, din partea autorităților române, de către Ministerul Justiției şi Ministerul Afacerilor Externe, în această ordine.

Titlul III
Eficacitatea hotărârilor străine

Noțiune

Art. 1046. – În sensul prezentului titlu, termenul de hotărâri străine se referă la actele de jurisdicție contencioasă sau necontencioasă ale instanțelor judecătoreşti, cele notariale sau ale oricăror autorități competente dintr-un stat nemembru al Uniunii Europene.

Capitolul I
Recunoaşterea hotărârilor străine

Recunoaşterea de plin drept

Art. 1047. – Hotărârile străine sunt recunoscute de plin drept în România, dacă se referă la statutul personal al cetățenilor statului unde au fost pronunțate sau dacă, fiind pronunțate într-un stat terț, au fost recunoscute mai întâi în statul de cetățenie al

fiecărei părți ori, în lipsă de recunoaştere, au fost pronunțate în baza legii determinate ca aplicabilă conform dreptului internațional privat român, nu sunt contrarii ordinii publice de drept internațional privat român şi a fost respectat dreptul la apărare.

Condițiile recunoaşterii

Art. 1048. – (1) Hotărârile referitoare la alte procese decât cele prevăzute la art. 1047 pot fi recunoscute în România, spre a beneficia de puterea lucrului judecat, dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) hotărârea este definitivă potrivit legii statului unde a fost pronunțată;

b) instanța care a pronunțat-o a avut, potrivit legii statului de sediu, competența să judece procesul fără însă a fi întemeiată exclusiv pe prezența pârâtului ori a unor bunuri ale sale fără legătură directă cu litigiul în statul de sediu al respectivei jurisdicții.

c) există reciprocitate în ce priveşte efectele hotărârilor străine între România şi statul instanței care a pronunțat hotărârea.

(2) Dacă hotărârea a fost pronunțată în lipsa părții care a pierdut procesul, ea trebuie să constate, de asemenea, că părții în cauză i-a fost înmânată în timp util citația pentru termenul de dezbateri in fond, cât si actul de sesizare a instanței şi că i s-a dat posibilitatea de a se apăra şi de a exercita calea de atac împotriva hotărârii.

(3) Caracterul nedefinitiv al hotărârii străine, decurgând din omisiunea citării persoanei care nu a participat la proces în fata instanței străine, poate fi invocat numai de către acea persoană.

Motive de refuz al recunoaşterii

Art. 1049. – (1) Recunoaşterea hotărârii străine poate fi refuzată pentru oricare din următoarele cazuri:

a) hotărârea este manifest contrarie ordinii publice de drept internațional privat român; această incompatibilitate se apreciază ținând seama, în special, de intensitatea legăturii cauzei cu ordinea juridică română şi de gravitatea efectului astfel produs;

b) hotărârea pronunțată într-o materie în care persoanele nu dispun liber de drepturile lor, a fost obținută cu scopul exclusiv de a sustrage cauza incidenței legii aplicabile conform dreptului internațional privat român;

c) procesul a fost soluționat între aceleaşi părți printr-o hotărâre, chiar nedefinitivă, a instanțelor române sau se află în curs de judecare în fața acestora la data sesizării instanței străine;

d) este inconciliabilă cu o hotărâre pronunțată anterior ei în străinătate şi susceptibilă de a fi recunoscută în România;

e) instanțele române aveau competența exclusivă pentru judecarea cauzei;

f) a fost încălcat dreptul la apărare;

g) hotărârea poate face obiectul unei căi de atac în statul în care a fost pronunțată.

(2) Recunoaşterea nu poate fi refuzată pentru singurul motiv că instanța care a pronunțat hotărârea străina a aplicat o alta lege decât cea care ar fi fost determinată de dreptul internațional privat român, afară numai dacă procesul priveşte starea civila şi capacitatea unui cetățean român, iar soluția adoptată diferă de cea la care s-ar fi ajuns potrivit legii romane.

Neexaminarea pe fond

Art. 1050. – Sub rezerva verificării condițiilor prevăzute de art. 1048 şi art. 1049, instanța română nu poate proceda la examinarea în fond a hotărârii străine si nici la modificarea ei.

Competență

Art. 1051. – (1) Cererea de recunoaştere se rezolvă pe cale principală de tribunalul în circumscripția căruia îşi are domiciliul sau, după caz, sediul cel care a refuzat recunoaşterea hotărârii străine.

(2) În cazul imposibilității de determinare a tribunalului potrivit alin. (1), competența aparține Tribunalului Bucureşti.

(3) Cererea de recunoaştere poate fi, de asemenea, rezolvată pe cale incidentală, de către instanța sesizată cu un proces având un alt obiect, în cadrul căruia se ridică excepția puterii lucrului judecat sau o chestiune prealabilă întemeiată pe hotărârea străină.

Documente ataşate la cerere

Art. 1052. – (1) Cererea de recunoaştere a hotărârii străine se întocmeşte potrivit cerințelor prevăzute de prezentul cod şi va fi însoțită de următoarele acte:

a) copia hotărârii străine;

b) dovada caracterului definitiv al acesteia;

c) copia dovezii de înmânare a citației şi actului de sesizare, comunicate părții care a fost lipsă în instanța străină sau orice alt act oficial care să ateste ca citația şi actul de sesizare au fost cunoscute, în timp util, de către partea împotriva căreia s-a pronunțat hotărârea;

d) orice alt act, de natură să probeze, în completare, că hotărârea străină îndeplineşte celelalte condiții prevăzute de art. 1048.

(2) Actele prevăzute la alin. (1) vor fi însoțite de traduceri

autorizate şi vor fi supralegalizate, cu respectarea dispoziţiilor art. 1045. Supralegalizarea nu se cere în cazul în care părţile sunt de acord cu depunerea de copii certificate pentru conformitate.

(3) În cazul neprezentării unora din documentele prevăzute la alin. (1), instanţa poate fixa un termen pentru a fi prezentate ori poate accepta documente echivalente sau, dacă se consideră suficient edificată, să dispenseze partea de producerea lor.

Citarea părţilor

Art. 1053. – (1) Cererea de recunoaştere a hotărârii străine se soluţionează pe cale principală prin hotărâre, iar pe cale incidentă prin încheiere interlocutorie, în ambele cazuri după citarea părţilor.

(2) Cererea poate fi soluţionată fără citarea părţilor, dacă din hotărârea străină rezultă că pârâtul a fost de acord cu admiterea acţiunii.

Capitolul II
Executarea hotărârilor străine

Competenţă

Art. 1054. – (1) Hotărârile străine, care nu sunt aduse la îndeplinire de bunăvoie de către cei obligaţi a le executa, pot fi puse în executare pe teritoriul României, pe baza încuviinţării date, la cererea persoanei interesate, de către tribunalul în circumscripţia căruia urmează să se efectueze executarea.

(2) Hotărârile străine prin care s-au luat măsuri asiguratorii şi cele date cu executare provizorie nu pot fi puse în executare pe teritoriul României.

Condiţiile încuviinţării executării

Art. 1055. – (1) Executarea hotărârii străine se încuviinţează cu respectarea condiţiilor prevăzute la art. 1048, precum şi a celor ce urmează:

a) hotărârea este executorie potrivit legii statului de sediu al instanţei care a pronunţat-o;

b) dreptul de a obţine executarea silită nu este prescris potrivit legii române;

(2) Dispoziţiile art. 1049 şi art. 1050 sunt aplicabile în mod corespunzător şi cererii de încuviinţare a executării.

Dovada caracterului executoriu

Art. 1056. – Cererea de încuviinţare a executării, întocmită în condiţiile prevăzute de art. 1052, va fi însoţită şi de dovada caracterului executoriu al hotărârii străine, eliberată de

instanța care a pronunțat-o.

Soluționarea cererii

Art. 1057. – (1) Cererea de încuviințare a executării se soluționează prin hotărâre, după citarea părților.

(2) În cazul în care hotărârea străină conține soluții asupra mai multor capete de cerere, care sunt disociabile, încuviințarea poate fi acordată separat.

(3) Executarea hotărârii străine stabilind o obligație alimentară prin vărsăminte periodice se încuviințează pentru vărsămintele scadente şi cele subsecvente.

(4) Prin hotărârea de încuviințare a executării hotărârii străine de condamnare la plata unei sume în monedă străină se va dispune conversia în monedă națională la cursul de schimb al zilei când hotărârea a devenit executorie în statul unde a fost pronunțată. Până la data conversiei, dobânda produsă de suma stabilită în hotărârea străină este guvernată de legea instanței care a pronunțat-o.

Emiterea titlului executoriu

Art. 1058. – Pe baza hotărârii definitive de încuviințare a executării se emite titlul executoriu, în condițiile legii române, menționându-se în titlu şi hotărârea de încuviințare.

Forța probantă a hotărârii străine

Art. 1059. – (1) Hotărârea străină pronunțată de instanța competentă beneficiază în România de forță probantă în privința constatărilor ce cuprinde, dacă satisface exigențele necesare autenticității sale conform legii statului de sediu al instanței.

(2) Constatările făcute de instanța străină nu beneficiază de forța probantă prevăzută la alin. (1) dacă ele sunt manifest incompatibile cu ordinea publică de drept internațional privat român.

(3) Proba contra faptelor constatate de instanța străină poate fi făcută prin orice mijloace.

Hotărâri stabilind obligații fiscale prevăzute de legi străine

Art. 1060. - Hotărârea străină care stabileşte o obligație decurgând dintr-o lege fiscală străină necesită şi condiția reciprocității pentru a fi recunoscută şi executată în România.

Tranzacții judiciare

Art. 1061. - Tranzacțiile judiciare încheiate în străinătate produc în România efectele ce decurg din legea care le-a fost aplicată, în condițiile art. 1054 alin. (1) şi art. 1055 - 1059.

TITLUL IV
Arbitrajul internațional și efectele sentințelor arbitrale străine

Capitolul I
Procesul arbitral internațional

Calificare și domeniu de aplicare

Art. 1062. – (1) În sensul prezentului titlu, un litigiu arbitral care se desfășoară în România este socotit internațional dacă s-a născut dintr-un raport de drept privat cu element de extraneitate.

(2) Dispozițiile prezentului capitol se aplică oricărui arbitraj internațional daca sediul instanței arbitrale se afla în România si cel puțin una din părți nu avea la data încheierii convenției arbitrale domiciliul sau reședința obișnuită, respectiv sediul în România, daca părțile nu au exclus prin convenția arbitrala sau ulterior încheierii acesteia, dar numai prin înscris, aplicarea acestora.

(3) Sediul instanței arbitrale se stabilește de părțile în cauză sau de instituția de arbitraj desemnata de acestea, iar în lipsa de către arbitri.

Arbitrabilitatea litigiului

Art. 1063. – (1) Orice cauză de natură patrimonială poate face obiectul arbitrajului dacă ea privește drepturi asupra cărora părțile pot dispune liber, iar legea statului de sediu al instanței arbitrale nu rezervă competența exclusivă instanțelor judecătorești.

(2) Daca una din părțile convenției arbitrale este un stat, o întreprindere de stat sau o organizație controlată de stat, această parte nu poate invoca propriul său drept pentru a contesta arbitrabilitatea unui litigiu sau capacitatea sa de a fi parte în procesul arbitral.

Convenția arbitrală

Art. 1064. – (1) Convenția arbitrala se încheie valabil în formă scrisă, prin înscris, telegramă, telex, telecopiator, poștă electronică, sau orice alt mijloc de comunicare permițând a-i stabili proba printr-un text.

(2) Cu privire la cerințele de fond, convenția arbitrală este valabilă dacă îndeplinește condițiile impuse de una din legile următoare:

a) legea stabilită de părți;

b) legea care guvernează obiectul litigiului;

c) legea aplicabilă contractului ce conține clauza compromisorie;

d) legea română.

(3) Validitatea convenției arbitrale nu poate fi contestată pe motivul nevalabilității contractului principal sau pentru că ar viza un litigiu care nu există încă.

Tribunalul arbitral

Art. 1065. – (1) Numirea, revocarea si înlocuirea arbitrilor se realizează conform convenției arbitrale sau celor stabilite de părți ulterior încheierii acesteia, iar în lipsa partea interesata poate solicita tribunalului de la sediul arbitrajului să facă acest lucru, dispozițiile Cărții a IV-a aplicându-se prin asemănare.

(2) Arbitrul poate fi recuzat:

a) când nu are calificarea stabilită de parti;

b) când există o cauză de recuzare din cele prevăzute de regulile de procedura arbitrala adoptate de părți sau în lipsă de arbitri;

c) când împrejurările induc o îndoiala legitimă cu privire la independența şi imparțialitatea sa.

(3) O parte nu poate recuza un arbitru pe care l-a desemnat sau la a cărui numire a contribuit decât pentru o cauză de care a luat cunoştință după aceasta numire. Tribunalul arbitral şi cealaltă parte trebuie înştiințate fără întârziere despre motivul de recuzare.

(4) Dacă părțile nu au stabilit procedura de recuzare, tribunalul de la sediul arbitrajului se pronunță asupra recuzării prin hotărâre definitivă.

Procedură

Art. 1066. – (1) Părțile pot stabili direct procedura arbitrală sau prin referire la regulamentul unei instituții de arbitraj ori o pot supune unei legi procedurale la alegerea lor.

(2) Dacă părțile nu au procedat conform celor prevăzute la alin. (1), tribunalul arbitral stabileşte procedura pe calea uneia din modalitățile prevăzute la alin. (1).

(3) Oricare ar fi procedura arbitrală stabilită, tribunalul arbitral trebuie să garanteze egalitatea părților şi dreptul lor de a fi ascultate în procedură contradictorie.

(4) În arbitrajul internațional durata termenelor stabilite de Cartea IV se dublează.

Limba în care

Art. 1067. – (1) Dezbaterea litigiului în fața tribunalului

se desfăşoară procedura

arbitral se face în limba stabilită prin convenţia arbitrală sau, dacă nu s-a prevăzut nimic în această privinţă ori nu a intervenit o înţelegere ulterioară, în limba contractului din care s-a născut litigiul ori într-o limbă de circulaţie internaţională stabilită de tribunalul arbitral.

(2) Dacă o parte nu cunoaşte limba în care se desfăşoară dezbaterea, la cererea şi pe cheltuiala ei, tribunalul arbitral îi asigură serviciile unui traducător.

(3) Părţile pot să participe la dezbateri cu traducătorul lor.

Măsuri provizorii şi conservatorii

Art. 1068. – (1) Tribunalul arbitral poate dispune măsuri provizorii sau conservatorii la cererea uneia din părţi, dacă nu e stipulat contrariul în convenţia arbitrală.

(2) Dacă partea vizată nu se supune voluntar măsurilor dispuse, tribunalul arbitral poate cere concursul tribunalului competent, care aplică propria lege. Dispunerea de măsuri provizorii sau conservatorii poate fi subordonată de arbitru sau judecător dării unei cauţiuni adecvate.

Administrarea probelor

Art. 1069. – (1) Administrarea probelor se face de către tribunalul arbitral.

(2) Dacă pentru administrarea probelor este necesar concursul instanţelor judecătoreşti, tribunalul arbitral sau părţile, de acord cu tribunalul arbitral, pot solicita concursul tribunalului de la sediul arbitrajului, care aplică legea proprie.

Competenţa tribunalului arbitral

Art. 1070. – (1) Tribunalul arbitral decide asupra propriei competenţe.

(2) Tribunalul arbitral statuează asupra propriei competenţe fără a lua în considerare o cerere având acelaşi obiect, deja pendinte între aceleaşi părţi în faţa unui tribunal statal sau arbitral, afară numai dacă motive temeinice impun suspendarea procedurii.

(3) Excepţia de necompetenţă trebuie ridicată prealabil oricărei apărări pe fond.

Drept aplicabil

Art. 1071. – (1) Tribunalul arbitral aplică litigiului legea stabilită de părţi, iar dacă părţile nu au desemnat dreptul aplicabil, legea pe care o consideră adecvată, în toate situaţiile ţinând seama de uzanţe şi reguli profesionale.

(2) Tribunalul arbitral poate statua în echitate numai cu autorizarea expresă a părţilor.

Hotărârea

Art. 1072. – (1) Hotărârea arbitrală este dată cu procedura

arbitrală

convenită de părți. În lipsa unor asemenea prevederi în convenția arbitrală, hotărârea se pronunță cu votul majorității arbitrilor, iar în caz de egalitate a voturilor prevalează soluția care se raliază votului supraarbitrului.

(2) Hotărârea arbitrală este scrisă, motivată, datată și semnată de toți arbitrii.

(3) Hotărârea arbitrală este executorie și obligatorie de la comunicarea sa părților și poate fi atacată numai cu acțiune în anulare pentru motivele și în regimul stabilite în Cartea IV, care se aplică în mod corespunzător.

(4) Tribunalul arbitral poate pronunța hotărâri parțiale, în lipsă de stipulație contrară în convenția arbitrală.

Cheltuielile arbitrale

Art. 1073. – În afară de cazul în care părțile convin altfel, onorariile arbitrilor și cheltuielile de deplasare ale acestora se suportă de partea care i-a numit; în cazul arbitrului unic sau al supraarbitrului, aceste cheltuieli se suportă de părți în cote egale.

Reguli de aplicare subsidiară

Art. 1074. – Orice aspecte privind constituirea tribunalului arbitral, procedura, hotărârea arbitrală, completarea, comunicarea și efectele acesteia, nereglementate de părți prin convenția arbitrală și neîncredințate de acestea rezolvării de către tribunalul arbitral vor fi soluționate prin aplicarea în mod corespunzător a dispozițiilor Cărții IV.

Capitolul II
Efectele hotărârilor arbitrale străine

Calificare

Art. 1075. – Sunt hotărâri arbitrale străine orice sentințe arbitrale de arbitraj intern sau internațional pronunțate într-un stat străin și care nu sunt considerate hotărâri naționale în România.

Eficacitate

Art. 1076. – Orice hotărâre arbitrală din cele prevăzute la art. 1075 este recunoscută și poate fi executată în România dacă diferendul formând obiectul acesteia poate fi soluționat pe cale arbitrală în România și dacă hotărârea nu conține dispoziții contrarii ordinii publice de drept internațional privat române.

Competență

Art. 1077. – (1) Solicitarea de recunoaștere și executare a hotărârii arbitrale străine se prezintă printr-o cerere de omologare adresată tribunalului în circumscripția căruia se află domiciliul

sau, după caz, sediul celui căruia i se opune respectiva hotărâre arbitrală.

(2) În caz de imposibilitate de stabilire a tribunalului prevăzut la alin. (1), competența aparține Tribunalului București.

Cererea

Art. 1078. – (1) Cel care se prevalează de o hotărâre arbitrală străină poate solicita numai recunoaşterea acesteia pentru a invoca puterea de lucru judecat sau, când nu este adusă la îndeplinire în mod voluntar, învestirea ei cu formulă executorie pentru punerea în executare silită pe teritoriul României.

(2) Recunoaşterea unei hotărâri arbitrale străine poate fi cerută şi pe cale incidentală.

Documente ataşate la cerere

Art. 1079. – (1) Cererea trebuie însoțită de hotărârea arbitrală şi convenția de arbitraj, în original sau în copie, care sunt supuse supralegalizării în condițiile prevăzute de art. 1045.

(2) Dacă documentele prevăzute la alin. (1) nu sunt redactate în limba română, solicitantul trebuie să producă şi traducerea acestora în limba română, certificată de conformitate.

Motive de refuz al recunoaşterii sau executării

Art. 1080. – Recunoaşterea sau executarea hotărârii arbitrale străine sunt respinse de tribunal dacă partea contra căreia hotărârea este invocată probează existența uneia din următoarele împrejurări:

a) părțile nu aveau capacitatea de a încheia convenția arbitrală conform legii aplicabile fiecăreia, stabilită potrivit legii statului unde hotărârea a fost pronunțată;

b) convenția arbitrală nu era valabilă potrivit legii căreia părțile au supus-o sau, în lipsă de stabilire a acesteia, conform legii statului în care hotărârea arbitrală a fost pronunțată;

c) partea contra căreia hotărârea este invocată n-a fost cuvenit informată cu privire la desemnarea arbitrilor sau cu privire la procedura arbitrală ori a fost în imposibilitate de a-şi valorifica propria apărare în procesul arbitral;

d) constituirea tribunalului arbitral sau procedura arbitrală n-au fost conforme convenției părților ori, în lipsa unui acord al acestora, legii locului unde s-a ținut arbitrajul;

e) hotărârea priveşte un diferend neprevăzut în convenția arbitrală sau în afara limitelor fixate de aceasta ori cuprinde dispoziții care excedă termenii convenției arbitrale. Totuşi, dacă dispozițiile din hotărâre care privesc aspecte supuse arbitrajului pot fi separate de cele privind chestiuni nesupuse arbitrajului, cele dintâi pot fi recunoscute şi declarate executorii;

f) hotărârea arbitrală n-a devenit încă obligatorie pentru părți sau a fost anulată ori suspendată de o autoritate competentă din statul în care sau după legea căruia a fost pronunțată;

g) dreptul de a obține executarea silită este prescris potrivit legii române.

Suspendare

Art. 1081. – (1) Tribunalul poate suspenda judecarea recunoaşterii şi executării hotărârii arbitrale străine dacă anularea ori suspendarea acesteia este solicitată autorității competente din statul unde a fost pronunțată sau din statul după legea căruia a fost pronunțată.

(2) În situația prevăzută la alin. (1) tribunalul poate, la cererea părții care solicită recunoaşterea şi executarea hotărârii arbitrale străine, să dispună depunerea unei cauțiuni de către cealaltă parte.

Judecata

Art. 1082. – (1) Cererea de recunoaştere sau de executare a hotărârii arbitrale străine se soluționează prin hotărâre dată cu citarea părților şi care poate fi atacată numai cu apel.

(2) Cererea poate fi soluționată fără citarea părților dacă din hotărâre rezultă că pârâtul a fost de acord cu admiterea acțiunii.

Forța probantă

Art. 1083. – Hotărârile arbitrale străine pronunțate de un tribunal arbitral competent beneficiază în România de forță probantă cu privire la situațiile de fapt pe care le constată.

Examinarea fondului cauzei

Art. 1084. – Tribunalul nu poate examina hotărârea arbitrală pe fondul diferendului.

Titlul V - Dispoziții tranzitorii şi finale

Intrarea în vigoare

Art. 1085. – (1) Prezentul Cod de procedură civilă intră în vigoare la data care va fi prevăzută în legea pentru punerea în aplicare a acestuia.

(2) În termen de 6 luni de la data publicării prezentului Cod, Guvernul va supune Parlamentului spre adoptare proiectul de lege pentru punerea în aplicare a Codului de procedură civilă.